

Vooruitblik 2026

**Al 12 jaar grip op
Financieel Toezicht**

Finnius Vooruitblik nr. 12

Voorwoord

Voor iedereen die aan de start van het nieuwe jaar vaste grond onder de voeten zoekt op toezichtgebied, presenteren we ook dit jaar weer onze Finnus Vooruitblik.

Het afgelopen jaar is op Europees niveau en ook in Nederland het thema lastenverlichting voor de financiële sector breed uitgemeten. De vraag is of er ooit daadwerkelijk in deze voorgehouden worst gehapt kan worden. Vooralsnog is van verminderde regeldruk nog geen sprake. Het toezichtrecht breidt ondanks alle goede voornemens verder uit. Deze Vooruitblik is daarom helaas niet veel dunner geworden dan haar voorgangers. Alle relevante ontwikkelingen voor 2026 die wij tot en met 31 december 2025 hebben geregistreerd, staan erin.

Finnus breidt ook steeds verder uit. In het derde lustrumjaar dat nu bijna achter ons ligt, hebben we een prachtige nieuwe ruimte aan ons kantoor kunnen toevoegen. Ons uitzicht over de stad is nu aangevuld met een weids uitzicht over het IJ. Extra vergaderruimtes en werkplekken faciliteren de teamuitbreiding. Foto's daarvan zijn opgenomen in deze Vooruitblik. We verwelkomen onze relaties uiteraard graag op ons vernieuwde kantoor in het komende jaar.

Uitbreiding van ruimte en teamleden gaat samen met uitbreiding van middelen. Ook Finnus omarmt AI inmiddels waar mogelijk om op verantwoorde wijze nog efficiënter te kunnen werken aan alle uitdagende zaken die op ons pad blijven komen.

Toch is deze Vooruitblik met weer met heel veel handwerk tot stand gekomen, om de toegevoegde waarde te kunnen bieden die het al zo lang doet. Het is elk jaar weer een klein wonder dat we dit met het team in de eindejaarsdrukke toch voor elkaar krijgen. Daar is teamspirit en passie voor het vak als toezichtadvocaat voor nodig; dat kenmerkt Finnus. We zetten onze schouders eronder.

En zo delen we met plezier al onze kennis in deze 12e Finnus Vooruitblik en wensen iedereen een mooie start van het jaar.

Namens het hele Team Finnus,

Rosemarijn Labeur (eindredactie)

- Even sparren over de reikwijdte van nieuwe regels?
- Behoefte aan een training voor bestuurders en/of commissarissen?
- Hulp nodig bij het vaststellen van de gevolgen van nieuwe regelgeving?
- Is een checklist handig om omvangrijke regelgeving concreet te maken?
- Assistentie gewenst bij een M&A transactie?
- Review van overeenkomsten op compliance gewenst?
- Beleidstukken nodig?
- Advies nodig over de impact van herfinanciering in het licht van kapitaaleisen?
- Tijdelijke inhouse assistentie nodig voor specifieke projecten?

Neem uiteraard gerust contact met ons op.

FINNIUS

Postadres:

Finnius
t.a.v. redactie Vooruitblik
Huys Azië
Jollemanhof 20A
1019 GW Amsterdam

Contactgegevens:

Tel. 020 767 01 80
Fax. 020 767 01 81
E-mail info@finnius.com

www.finnius.com

Colofon

De Finnius Vooruitblik 2026 is een uitgave van Finnius.

Eindredactie: Rosemarijn Labeur

Redactie: Maebel Commissaris, Nathalie Gloudemans, Sam Wantzing

Auteurs: Bart Bierman, Casper Riekerk, Daniëlle van de Vijver, Guido Roth, Maebel Commissaris, Marieke Spee, Marise Kok, Masha Advan, Pim Smith, Rens Budde, Rick Sanders, Rosemarijn Labeur, Sam Wantzing, Tim de Wit

Ondersteuning: Annemiek Weijling, Coreine de Boer, Paulien de Boer

Ontwerp: 1Bureau

Fotografie: Niels Blekemolen, Sabine van der Vooren

De Finnius Vooruitblik verschijnt 1 x per jaar in de maand januari.

De Vooruitblik wordt gedrukt op FSC Mix papier.

Copyright

Niets uit deze uitgave mag zonder schriftelijke toestemming van Finnius op welke wijze dan ook worden verveelvoudigd of anderszins toegepast worden.

Gebruik van AI

Deze uitgave is op sommige plaatsen tot stand gekomen met de hulp van generatieve AI. Er is altijd sprake geweest van menselijke controle op de inhoud van de tekst.

DISCLAIMER

In deze Vooruitblik signaleren wij bepaalde ontwikkelingen voor 2026. Deze Vooruitblik bevat geen compleet overzicht van alle relevante toezichtregels voor de hierin genoemde financiële ondernemingen. Deze Vooruitblik is dan ook niet bedoeld als een juridisch advies. Voor informatie over het verwerken van uw persoonsgegevens verwijzen wij naar onze Privacy Policy op www.finnius.com.

Op alle rechtsbetrekkingen van Finnius advocaten B.V. zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Daarin is onder meer een beperking van aansprakelijkheid opgenomen. De algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de griffie van de rechtbank Amsterdam en te raadplegen op www.finnius.com.

Waarın bent u geïnteresseerd?

Algemene ontwikkelingen	4
Afwikkelondernemingen & CCPs	22
Banken	28
Beleggingsfondsen	44
Beleggingsondernemingen	55
Betaaldienstverleners & EGI's	66
Financiële dienstverleners adviseurs, bemiddelaars en gevolmachtigde agenten	75
Cryptodienstverlening	81
Kapitaalmarkten Uitgevende Instellingen & Crowdfunding	93
Kredietverstrekkers	101
Trustkantoren	108
Verzekeraars	111
Integriteit	118
Duurzaamheid (ESG)	133
Digitalisering & AI	149
Terugblik Toezicht & Handhaving	156

ALGEMENE ONTWIKKELINGEN

In dit onderdeel komen onderwerpen aan bod die in de regel niet specifiek aan één of bepaalde spelers op de financiële markt gekoppeld kunnen worden, maar die in brede zin toepasselijk zijn op een ieder die zich op de Nederlandse financiële markt begeeft. Het onderdeel Toezicht & Handhaving hierbinnen, betreft een vooruitblik binnen dat domein. De nieuwe special [Terugblik Toezicht & Handhaving](#) is als separaat onderdeel opgenomen. De Verordening Marktmisbruik wordt in het onderdeel [Kapitaalmarkten: Uitgevende Instellingen & Crowdfunding](#) besproken.

TOEZICHT & HANDHAVING	5	BENCHMARKS	14
AFM Trendzicht 2026		Benchmark Verordening	
Bekostiging financieel toezicht		Overgangsperiode derde landen	
Wijziging Wbft 2019		Toezichtkosten ESMA	
Toezicht & Handhaving		Richtsnoeren interne bedrijfsvoering	
Boetemaxima en termijnen		Informatie vergunning/registratie aanvraag	
Aanwijzing elektronische verzendwijzen		Verwachtingen governance	
Nieuwe digitale werkwijzen		Pauzeknop EC4	
Wet kwaliteit incassodienstverlening			
Beleggingsfraude		CSDR	16
EUROPESE COMMISSIE	8	CSDR Refit	
Pauzeknop level 2 regelgeving		Beoordelings- en evaluatieproces EU-CSD's	
Chartaal geld wettig betaalmiddel		Substantieel belang CSD	
Bestrijding betalingsachterstand		Rapportageverplichtingen derde landen CSD's	
Savings & Investments Union		Reikwijdte afwikkeldiscipline	
Voorstellen financiële geletterdheid		Verkorting ontwikkelingscyclus	
Voorstellen aanvullend pensioen		Berekening geldboetes	
CONSUMENTENBESCHERMING	10	Drempel vergunning afwikkeling cash betalingen	
EU-consumentenprogramma		Pauzeknop EC	
Digital Fairness Act		Consultatie RTS prudentiële eisen	
Verkoop op afstand		Planning ESMA consultaties	
Alternatieve geschillenbeslechting		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	18
EMIR	11	Toegankelijkheidsrichtlijn	
EMIR 3.0		FIDA	
Actieve rekening vereiste		Data-uitwisseling toezichthouders	
Calculatie clearingdrempels0		Europees centraal toegangspunt	
Deelnamevereisten0		Implementatiewet kapitaalsvereisten 2026	
Margin transparantie vereisten0		Wet chartaal betalingsverkeer	
IMMV onder EMIR0		Kamerbrief voortgang aanpak regeldruk	
Clearing vergoeding en andere kosten1		Evaluatie bonuscap	
Model validatie1		Rapport nationale koppen	
Vergunning: aanvraag & uitbreiding 1		Rapport white labeling	
Vereenvoudiging transactierapportage1			
Rapportageverplichting derde land CCP2			
Pauzeknop EC2			
Planning ESMA consultaties2			

TOEZICHT & HANDHAVING

AFM Trendzicht 2026

- **Wat?** Op 13 november 2025 heeft de AFM haar [Trendzicht 2026](#) gepubliceerd. In deze publicatie geeft de AFM haar visie op de trends en bijbehorende risico's ten aanzien van het toezicht op de financiële markten in 2026. De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in de AFM Agenda 2026, die in het begin van 2026 wordt gepubliceerd. In de specifieke onderdelen van deze Vooruitblik 2026 worden onderwerpen uit het rapport voor een bepaalde sector of met betrekking tot een specifiek onderwerp belicht. De AFM signaleert in Trendzicht 2026, onder meer, twee algemene ontwikkelingen. Ten eerste constateert ze dat financiële markten veerkrachtig zijn gebleken ondanks geopolitieke spanningen en handelsconflicten. Ze vreest wel dat toenemende rivaliteit tussen economische blokken leidt tot een gefragmenteerd mondiaal financieel systeem met meer instabiliteit. Ten tweede bemoeilijken verharde internationale verhoudingen mondiale afspraken. De AFM wijst op uitlopende rapportagereregels tussen EU en VS en de opkomst van bilaterale handelsakkoorden. Tegelijk leidt Europese regelgeving zoals de *Savings & Investments Union (SIU)* en de anti-witwasverordening tot verdere harmonisering binnen de EU.
- **Wie?** Alle financiële ondernemingen die onder het toezicht van AFM vallen.
- **Wanneer?** De trendzicht 2026 zal direct doorwerken in het toezicht van de AFM op financiële ondernemingen in 2026.

Bekostiging financieel toezicht

- **Wat?** Op 1 oktober 2025 is de regeling [bekostiging financieel toezicht eenmalige handelingen](#) gewijzigd in verband met het verhogen van de tarieven van DNB. De wijziging ziet op het verhogen van alle tarieven en aanpassing van de tarievenstructuur voor verklaringen van geen bezwaar (vvgb's), evenals de facturering van toetsing van personen op geschiktheid, betrouwbaarheid en reputatie (personentoetsing). Het doel van de wijzigingen is om de tarieven voor eenmalige handelingen kostendekkend te maken. De tarieven voor eenmalige handelingen die de AFM in rekening brengt, worden op een later tijdstip herzien. Op

de achtergrond speelt ook bredere discussie over de toekomst van de bekostiging van het toezicht naar aanleiding van een externe [evaluatie](#) van de Wet bekostiging financieel toezicht 2019. In de begeleidende [Kamerbrief](#) benadrukte het toenmalige kabinet het belang van een goed vestigingsklimaat voor startende (en kleinere) instellingen, de doelmatigheid van toezichthouders, en de stabiliteit van toezichtheffingen. Het kabinet zegde toe om binnen een jaar de Tweede Kamer te informeren over de uitkomsten van aangekondigde onderzoeken en maatregelen. Het is onduidelijk of een nieuw kabinet deze toezegging gestand kan (of wil) doen.

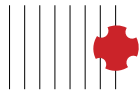
- **Wie?** Het is relevant voor onder toezicht staande financiële ondernemingen.
- **Wanneer?** De tarieven zijn per 1 oktober 2025 aangepast. De AFM heeft toegezegd haar nieuwe tarieven in Q1/Q2 2026 ter consultatie aan de markt voor te leggen.

Wijziging Wbft 2019

- **Wat?** Op 15 december 2025 heeft de minister een [wijziging](#) van de Wet bekostiging financieel toezicht 2019 (Wbft 2019) ter consultatie voorgelegd. De wijziging is ingegeven door twee uitspraken van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) over de bekostiging van het financieel toezicht. In deze uitspraken oordeelde het CBb dat tekorten bij de begrote opbrengsten uit eenmalige handelingen, zoals vergunningsaanvragen, niet in hetzelfde jaar via de heffing voor het doorlopend toezicht aan de overige sectorpartijen mogen worden doorberekend. Met dit voorstel wordt verduidelijkt hoe de kosten van eenmalige handelingen aan de sector worden toegerekend en brengt de bekostigingssystematiek in lijn met de uitvoeringspraktijk.
- **Wie?** Het is relevant voor onder toezicht staande financiële ondernemingen.
- **Wanneer?** De consultatie loopt tot en met 26 januari 2026.

“Het marktintegratiepakket moet leiden tot meer concurrentie, betere beleggingsmogelijkheden en een sterkere rol voor Europese toezichthouders zoals ESMA.”

Masha Advan

Toezicht & Handhaving

Marktintegratiepakket

Op 4 december 2025 presenteerde de Europese Commissie (de EC) [een omvangrijk wetgevingspakket](#) met de ambitie de versnipperde Europese kapitaalmarkten ‘eindelijk’ aan elkaar te knopen. Het zogenoemde marktintegratiepakket moet belemmeringen op de interne markt voor financiële diensten wegnemen en de fragmentatie van Europese kapitaalmarkten structureel terugdringen. Het pakket vormt een kernonderdeel van het eerder dit jaar geïntroduceerde *Savings and Investments Union* (SIU), waarmee de Europese Commissie een meer geïntegreerd, efficiënt en concurrerend financieel stelsel beoogt te realiseren. De inzet is helder: kapitaal moet vrij stromen naar de beste investeringen, waar die zich ook in de EU bevinden. Burgers en bedrijven moeten profiteren van meer keuze en betere financieringsmogelijkheden.

Aanleiding vormt de constatering dat Europese financiële markten, ondanks eerdere harmonisatie, nog steeds sterk versnipperd zijn. Nationale verschillen in regels, toezicht en marktpraktijken houden de Europese financiële sector klein en kwetsbaar in de internationale concurrentie. Europese aandelenmarkten blijven bescheiden vergeleken met andere grote economieën, en grensoverschrijdende dienstverlening stuit op belemmeringen die leiden tot hogere kosten en minder keuze.

De AFM signaleert deze ontwikkeling al jaren in haar Trendzicht, ook in de [editie van 2026](#): de internationalisering van de financiële sector zet onverminderd door, met groeiende aanwezigheid van buitenlandse aanbieders op de Nederlandse markt. Die hanteren soms andere normen en werkwijzen, wat het klantbelang onder druk zet. Tegelijkertijd kan

de AFM vaak moeilijk effectief ingrijpen, omdat het toezicht primair berust bij de toezichthouder in het land van herkomst. Zo ontstaat een spanningsveld tussen internationale marktwerking en overwegend nationaal georganiseerd toezicht.

Het marktintegratiepakket beoogt precies dit spanningsveld te doorbreken: naast verdere marktintegratie moet het toezichtkader fundamenteel worden versterkt en geëuropeiseerd, passend bij een steeds internationaler opererende financiële sector.

Een belangrijk element betreft herziening van het Europese toezichtmodel, waarbij de rol van ESMA aanzienlijk wordt versterkt. De Commissie stelt voor ESMA rechtstreeks toezicht te geven op ‘significante’ marktinfastructuren, waaronder bepaalde handelsplatformen, centrale tegenpartijen, centrale effectenbewaarinstellingen en alle crypto-asset service providers. Ook binnen assetmanagement krijgt ESMA een nadrukkelijker coördinerende rol. Dit betekent een duidelijke verschuiving van nationale toezichtbevoegdheden naar het Europese niveau.

Van ESMA mag dus in de komende jaren een actievere en zichtbaardere rol worden verwacht, zowel in direct toezicht op instellingen als in het afdwingen van toezichtconvergentie bij nationale autoriteiten. ESMA zal sneller ingrijpen bij tekortkomingen en meer richting geven aan de interpretatie van EU-regels. Daarmee wordt ESMA een belangrijker ankerpunt voor markttoegang, rechtszekerheid en marktintegriteit binnen de kapitaalmarktunie.

Het marktintegratiepakket wordt nu voorgelegd aan het Europees Parlement en de Raad voor onderhandeling en vaststelling, een beslissende fase waarin zal blijken hoe ver de EU bereid is te gaan in marktintegratie en toezichtshervorming.

Boetemaxima en termijnen

- **Wat?** Op 28 mei 2022 heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid het [wetsvoorstel](#) Wet stroomlijning bestuurlijke boetemaxima en termijnen ter consultatie gepubliceerd. De voorgestelde wijziging om boetemaxima in het bestuursrecht meer te stroomlijnen met de boetemaxima uit het strafrecht ziet niet op de boetemaxima in toezichtwetten als de Wft en de Wwft, maar bijvoorbeeld wel op het boetemaximum in de Whc. Daarnaast wordt voorgesteld om de vervaltermijn uit artikel 5:45 van de Algemene wet bestuursrecht

(Awb) voor het opleggen van een boete, te wijzigen van vijf jaar naar zes jaar nadat de overtreding heeft plaatsgevonden, in geval van feiten waarvoor een zware boete kan worden opgelegd. Op 8 april 2024 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State haar [advies](#) over het wetsvoorstel gegeven, waarin wordt geadviseerd om (i) bepaalde onderdelen van het wetsvoorstel, zoals de mogelijke gevolgen van het voorstel en ophoging van maximale strafrechtelijke boetes, nader te motiveren en (ii) de verhouding tussen het wetsvoorstel en de mogelijkheden onder Europees recht nader te onderzoeken.

- **Wie?** Partijen die met handhaving door de AFM of DNB te maken krijgen.
- **Wanneer?** Het is op dit moment onduidelijk waar in het [wetgevingsproces](#) het wetsvoorstel zich momenteel bevindt. Het wetsvoorstel is op het moment van schrijven nog niet bij de Tweede Kamer ingediend.

Aanwijzing elektronische verzendwijzen

- **Wat?** Per 1 januari 2026 zijn bestuursorganen verplicht om voor bepaalde soorten berichten, gericht aan het bestuursorgaan, te voorzien in een elektronische wijze van verzending. Op grond van artikel 2:13 lid 1 Awb kan een ieder een bericht dat deel uitmaakt van een procedure over een besluit of een klacht of een ander krachtens wettelijk voorschrift voorgeschreven bericht elektronisch aan een bestuursorgaan verzenden. Met dit [besluit](#) voorziet DNB in de verplichting om voor formele berichten een elektronische verzendwijze aan te wijzen. Hoewel de AFM vooralsnog geen vergelijkbaar besluit heeft genomen, heeft zij op haar website wel een [overzicht](#) opgenomen van methodes waarmee een ieder op elektronische wijze met de AFM kan communiceren.
- **Wie?** Financiële ondernemingen onder toezicht van DNB.
- **Wanneer?** Per 1 januari 2026.

Nieuwe digitale werkwijzen

- **Wat?** Op 22 december 2025 hebben zowel de [AFM](#) als [DNB](#) hun aangepaste werkwijze omtrent het inzien en kopiëren van digitale gegevens gepubliceerd. De vorige versie dateerde van 2020 en was verouderd. In de nieuwe versie is onder meer het volgende aangepast: (i) de rollen van IT-specialist en functionaris verschoningsrecht en hun onafhankelijkheid van het toezichtonderzoek is verduidelijkt; (ii) het is duidelijker omschreven hoe het proces van schoning van digitale gegevens verloopt; en (iii) er is gespecificeerd dat het toezichtonderzoek plaatsvindt in de geschoonde gegevens waarbij is verhelderd dat de IT-specialist eerst op basis van metadata, en alleen waar nodig op basis van vluchtig inzien, beoordeelt of sprake is van geprivilegieerde gegevens.
- **Wie?** Financiële ondernemingen onder toezicht van AFM en DNB.
- **Wanneer?** De aangepaste werkwijzen zijn per 23 december 2025 in werking getreden. Ze zijn relevant voor toezichtonderzoeken in 2026.

Wet kwaliteit incassodienstverlening

- **Wat?** Sinds 1 april 2024 gelden een registratieplicht en gedragsregels voor verleners van buitengerechtelijke

incassowerkzaamheden op grond van de Wet kwaliteit incassodienstverlening (Wki). Wij hebben hierover een [blog](#) en [artikel](#) geschreven. De reikwijdte van de Wki gaat verder dan traditionele incassobureaus. Ook financiële dienstverleners kunnen onder de reikwijdte vallen, wanneer zij bepaalde werkzaamheden verrichten (zoals het treffen van een betaalregeling of het versturen van een betalingsherinnering) voor derden tegenover natuurlijke personen in Nederland (zoals consumenten, eenmanszaken en vof's). De Wki-toezichthouder, de Inspectie JenV, heeft in haar [Werkprogramma 2026](#) aangegeven dat in 2026 haar toezicht zal aanpassen op basis van de in 2026 te publiceren beleidsreactie van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Hopelijk schept deze reactie en het aangepaste toezicht meer duidelijkheid over wat wordt verwacht van verrichters van buitengerechtelijke incassodienstverleners die ook onder de Wft vallen.

- **Wie?** Financiële ondernemingen die voor derden tegenover natuurlijke personen in Nederland buitengerechtelijke incassowerkzaamheden verrichten, zoals kredietbemiddelaars die kredietportefeuilles beheren.
- **Wanneer?** De Wki is reeds van toepassing, aanvullende guidance vanuit de Inspectie JenV wordt in de loop van 2026 verwacht.

Beleggingsfraude

- **Wat?** De AFM heeft op 11 december 2025 een [rapport](#) met de sector gedeeld over beleggingsfraude. Uit het onderzoek blijkt dat schade door beleggingsfraude vermoedelijk honderden miljoenen euro's per jaar is en kan zelfs oplopen tot EUR 750 miljoen. De AFM roept op tot een gezamenlijke en intensievere aanpak van deze vorm van financiële criminaliteit. De AFM benadrukt dat de bestrijding van beleggingsfraude een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid is van publieke én private partijen. Ze pleit daarom voor een hogere prioritering van beleggingsfraude binnen beleid, toezicht en strafrechtelijke handhaving.
- **Wie?** Toezichthouders, maar de AFM verwacht ook dat andere (financiële) poortwachters hun verantwoordelijkheid nemen.
- **Wanneer?** Gezien de importantie van het onderwerp voor de AFM, lijkt het ons aannemelijk dat dit onderwerp een toezichtsprioriteit wordt voor in ieder geval de AFM in 2026.

EUROPESE COMMISSIE

Pauszeknop level 2 regelgeving

De EC heeft op 6 oktober 2025 een zogenoemde ‘standstill’ [afgekondigd](#) ten aanzien van level 2 regelgeving tot 1 oktober 2027. Dit initiatief is gedreven vanuit de wens van de EC om tot deregulatie te komen, zoals dat ook is verwoord in het [Draghi rapport](#) en de plannen met betrekking tot de SIU. Zie ook onze Finnius Vindt [blog](#) over dit voornemen van de EC, en onze Finnius Vindt [blog](#) over deregulering in de bankensector. De Raad heeft recentelijk de wens tot deregulatie in de financiële sector [onderstreept](#), evenals het [Kabinet](#).

Ter onderbouwing van het besluit om op de pauszeknop te drukken verwijst de EC naar haar bevoegdheid in de vorige zittingsperiode om circa 430 level 2 maatregelen

vast te stellen. De EC onderkent dat een groot volume aan level 2 maatregelen kan leiden tot (hogere) nalevingskosten en regelgevende complexiteit voor marktpartijen. Ook de Europese medewetgevers zijn (onevenredig) veel tijd kwijt aan het beoordelen van deze maatregelen.

Tegen deze achtergrond kiest de EC ervoor om tot 1 oktober 2027 in 115 niet-essentiële gevallen geen wetsgevingshandelingen te verrichten. Wanneer dergelijke handelingen wettelijke deadlines hebben, zal de EC voorstellen om deze te wijzigen of in te trekken tijdens de aanstaande herzieningen van de relevante niveau 1-handelingen. De impact van dit besluit van de EC wordt per speler in de Vooruitblik 2026, waar relevant, nader besproken.

Chartaal geld wettig betaalmiddel

- **Wat?** Op 28 juni 2023 heeft de EC een voorstel gepubliceerd voor een [Verordening](#) betreffende eurobiljetten en -munten als wettig betaalmiddel. De voorgestelde verordening heeft als doel om de effectiviteit van de status van chartaal geld als wettig betaalmiddel te beschermen en de toegang van burgers tot chartaal geld te waarborgen. Het toegenomen gebruik van elektronische betalingen, zoals versterkt door de COVID-19-crisis, heeft tot een daling van chartale betalingen geleid. Als gevolg hiervan is er op Europees niveau enige discussie geweest over de wettige status van chartaal geld en het gebrek aan een definitie hiervan in Europese wetgeving. Met de voorgestelde verordening beoogt de EC duidelijkheid te scheppen over de toegang tot en acceptatie van eurobiljetten en -munten, alsmede te verduidelijken dat de digitale euro slechts als aanvulling en niet als vervanging van chartaal geld moet worden beschouwd.
- **Wie?** Alle financiële ondernemingen, consumenten en toezichthouders.
- **Wanneer?** Het voorstel wordt op dit moment besproken in de triloog. De [Raad](#) heeft eind december 2025 haar onderhandelingspositie vastgesteld, en heeft medegedeeld de onderhandelingen met het Parlement te starten. Wij verwachten in 2026 meer duidelijkheid over de voortgang van de voorgestelde verordening.

- gepubliceerd. De verordening zal de bestaande richtlijn omtrent betalingsachterstand herzien en is onderdeel van het SME Relief Package van de EC. Dit pakket strekt ertoe mkb-bedrijven binnen de EU te voorzien in hun behoeften op het gebied van financieringen, concurrentiepositie en het verbeteren van de markt. De nieuwe verordening zal striktere maatregelen hanteren om betalingsachterstanden in de commerciële sector (dus niet: consumenten) tegen te gaan en ervoor zorgen dat de betaling van rente en compensatievergoedingen automatisch en verplicht wordt. Ook bevat het voorstel nieuwe maatregelen voor handhaving en verhaal voor schuldeisers om zich te weren tegen wanbetalers.
- **Wie?** Met name relevant voor mkb-bedrijven en spelers op de financiële markt die financieringen aan de mkb-sector verstrekken.
 - **Wanneer?** Het voorstel wordt op dit moment besproken in de triloog. Wij verwachten in 2026 meer duidelijkheid over de voortgang van de voorgestelde verordening.

**“2026 is het jaar van belofde
vermindering van de regeldruk.
Kernwoorden zijn simplificatie,
pauzeknop en schrappen van
nationale koppen.”**

Pim Smith

Bestrijding betalingsachterstand

- **Wat?** Op 12 september 2023 heeft de EC een voorstel voor een [Verordening](#) betreffende de bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties

Savings & Investments Union

Op 19 maart 2025, na een [call for evidence](#) in februari, publiceerde de EC haar [strategie](#) voor de SIU. De SIU is een uitbreiding en voortzetting van de Kapitaalmarktunie (CMU). De SIU legt meer nadruk op particuliere spaarders en investeerders. Het doel is om Europeanen te stimuleren hun spaargeld meer te beleggen in Europese bedrijven (in plaats van het alleen op spaarrekeningen te laten staan). Er is extra aandacht voor retailbeleggers, pensioensparen en duurzame investeringen. Zie ook het [nieuwsbericht](#) op onze website over de SIU. De EU-instituten hebben in december 2025 [gecommuniceerd](#) dat het verder brengen van de SIU een prioriteit is voor 2026.

In Q2 2025 [consulteerde](#) de EC haar Market Integration Package, een belangrijke pijler van de SIU. De EU wil kapitaalmarkten integreren door barrières weg te nemen tussen lidstaten. Hoofddoelen: grensoverschrijdende dienstverlening vereenvoudigen, toezicht centraliseren bij ESMA, passporting effectief maken, en innovatie (zoals DLT) bevorderen. Dit moet investeerders meer kansen bieden, bedrijven makkelijker kapitaal laten ophalen, en Europa's concurrentiekracht versterken. De [voorstellen](#) zijn op 4 december 2025 gepubliceerd, en omvatten een [mededeling](#) en een drietal wetgevingsvoorstellen.

De wetten die aangepast zullen worden naar aanleiding van deze plannen zijn:

- de verordening centrale effectenbewaarinstituten (CSDR)
- de richtlijn en verordening markten in financiële instrumenten (MiFID & MiFIR)
- de verordening Europese marktinfrastructuur (EMIR)
- de verordening cryptoactivamarkten (MiCAR)
- de verordening geldmarktfondsen (MMFR)
- de verordening pilot distributed ledger technology (DLTPR)
- de oprichtingsverordeningen van EBA, ESMA en EIOPA
- de icbe-richtlijn (UCITS)
- de richtlijn beheerders alternatieve beleggingsinstellingen (AIFMD)
- de verordening grensoverschrijdende distributie van fondsen (CBDR)
- de richtlijn financiële-zekerheidsovereenkomsten (FCD)
- de finaliteitsrichtlijn (SFD) die zal worden vervangen door een finaliteitsverordening die op 18 december 2025 ter [consultatie](#) is voorgelegd. Marktpartijen kunnen tot en met 4 maart 2026 reageren.

De overkoepelende verordening en richtlijn zijn op 15 december 2025 ter [consultatie](#) voorgelegd. Marktpartijen kunnen tot en met 4 maart 2026 reageren. Alle feedback wordt door de EC samengevat en voorgelegd aan het Parlement en de Raad zodat zij deze kunnen meenemen in de verdere behandeling van het voorstel.

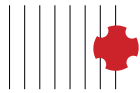
In het vervolg van deze Vooruitblik wordt per relevante marktpartij de impact van de SIU, voor zover relevant, besproken.

Voorstellen financiële geletterdheid

- **Wat?** Op 30 september 2025 kondigde de EC een volgend SIU [pakket](#) aan omtrent (i) financiële geletterdheid en (ii) spaar- en beleggingsrekeningen (SIA's). Het eerste onderdeel is een [strategie](#) gericht op het verhogen van de financiële geletterdheid in de hele EU, zodat Europeanen hun persoonlijke financiën beter kunnen beheren en met vertrouwen op de kapitaalmarkten kunnen opereren. De EC wil onder andere financiering beschikbaar stellen voor initiatieven op het gebied van financiële geletterdheid. Het tweede onderdeel van het pakket bestaat uit een [aanbeveling](#). De aanbeveling biedt lidstaten een Europese blauwdruk voor SIA's, gebaseerd op bestaande best practices om de deelname van particulieren aan de kapitaalmarkten te stimuleren.
- **Wie?** EU-lidstaten.
- **Wanneer?** Het pakket bevat verschillende mijlpalen voor de EC en lidstaten in 2026 en 2027 om verdere initiatieven te initiëren op beide onderwerpen.

Voorstellen aanvullend pensioen

- **Wat?** Als onderdeel van de strategie voor de SIU heeft de EC op 20 november 2025 ook een [wetgevingspakket](#) gepubliceerd om de supplementaire pensioensector in Europa te stimuleren. Het pakket bestaat uit een [voorstel](#) voor herziening van de IORP II richtlijn (bedrijfstakpensioenfondsen) en een [voorstel](#) tot wijziging van de PEPP-verordening (pan-Europese pensioenproducten). Daarnaast heeft de EC een [consultatie](#) gestart over de voorgenomen herziening van de IORP II richtlijn om nog aanvullende input op te halen bij stakeholders. Tot slot heeft de EC ook een [aanbeveling](#) voor lidstaten gepubliceerd, en een [mededeling](#) aan de andere Europese instanties. Het pakket aan maatregelen heeft tot doel om zowel de vraag- als de aanbodzijde van de sector aanvullende pensioenen te versterken.
- **Wie?** Aanbieders van pensioenproducten.
- **Wanneer?** De consultatie loopt tot 29 januari 2026. De (wets)voorstellen worden nu verder uit onderhandeld in het triloo. Een gemiddeld Europees wetgevingstraject duurt twee jaar. Tegen die achtergrond verwachten wij dat op zijn vroegst eind 2027 er finale teksten beschikbaar zijn.

CONSUMENTEN- BESCHERMING

EU-consumentenprogramma

- **Wat?** In augustus 2023 heeft de EC een [evaluatie](#)document over het EU-consumentenprogramma 2014-2020 gepubliceerd. De evaluatie strekt ertoe om de belangrijkste bereikte resultaten en de algemene prestaties van het consumentenprogramma 2014-2020 te beoordelen. De nadruk lag, onder meer, op het ontwikkelen en versterken van consumentenrechten en verbeteren van de toegang tot efficiënte en goedkope verhaalsmogelijkheden, met inbegrip van alternatieve geschillenbeslechting. De evaluatie zelf ziet op, onder andere, op de doeltreffendheid, doelmatigheid, relevantie, coherentie en de EU-meerwaarde van de gefinancierde acties. Daarnaast beoogt de EC om met de evaluatie de belangrijkste verdere uitdagingen in kaart te brengen.
- **Wie?** Met name relevant voor consumenten, autoriteiten en consumentenorganisaties. Maar het kan ook nuttig zijn voor financiële instellingen die consumenten in de EU bedienen om hier een blik op te werpen.
- **Wanneer?** De consultatietermijn liep op 4 september 2023 ten einde. De publicatie van de definitieve evaluatie is gepland voor het laatste kwartaal van 2025. De definitieve versie van de evaluatie is op het moment van schrijven nog niet verschenen.

Digital Fairness Act

- **Wat?** In 2024 is de regelgeving op het gebied van digitale rechtvaardigheid [geëvalueerd](#). Daarbij zijn lacunes in de online consumentenbescherming aan het licht gekomen. Rekening houdend met de bestaande digitale regelgeving van de EU heeft dit initiatief tot doel problematische praktijken aan te pakken, zoals oneerlijke handelspraktijken in verband met duistere patronen, misleidende marketing door influencers, verslavend ontwerp van digitale producten en oneerlijke personaliseringspraktijken. De toekomstige verordening moet ook een gelijk speelveld voor onlinehandelaren tot stand brengen, de handhaving vergemakkelijken en waar mogelijk voor vereenvoudiging zorgen. Tegen deze achtergrond verzocht de EC in de zomer van 2025 om [input](#) voor een effectbeoordeling oor de toekomstige verordening. Nederland gaat zich in het kader van de Digital Fairness Act [inzetten](#) voor een toets op de effectiviteit en modernisering van de huidige

informatieverplichtingen (zoals het modelformulier voor herroeping en de informatieverstrekking over het herroepingsrecht).

- **Wie?** Financiële ondernemingen die financiële diensten aanbieden aan consumenten.
- **Wanneer?** De EC verwacht in de tweede helft van 2026 met een definitief wetsvoorstel te komen.

Verkoop op afstand

- **Wat?** Op 28 november 2023 is de herziene [Richtlijn](#) verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten gepubliceerd. Deze richtlijn introduceert in een nieuw hoofdstuk in de Richtlijn consumentenrechten nieuwe bepalingen voor op afstand gesloten overeenkomsten voor financiële diensten, om consumenten bij allerlei soorten handelspraktijken te beschermen (en daarmee is er in de toekomst geen separate richtlijn meer die specifiek ziet op financiële diensten). De herziene richtlijn:
 - verduidelijkt het toepassingsgebied;
 - verbetert de regels voor het openbaar maken van informatie en moderniseert de precontractuele informatieverplichtingen (de lidstaten behouden de mogelijkheid om nog strengere nationale regels op te leggen);
 - geeft consumenten het recht om te vragen om menselijke tussenkomst op websites die gebruik maken van automatische informatiehulpmiddelen, zoals robotadvies of chatbots;
 - vergemakkelijkt de uitoefening van het herroepingsrecht van op afstand gesloten overeenkomsten met behulp van een herroepingsfunctie in de interface van de dienstverlener die gemakkelijk te vinden is; en
 - introduceert extra bescherming voor consumenten tegen dark patterns (een gebruikersinterface die is ontworpen om gebruikers te verleiden tot ongeplande handelingen, zoals het kopen van producten waar ze niet naar op zoek waren).
- **Wie?** Financiële ondernemingen die financiële diensten op afstand aanbieden aan consumenten.
- **Wanneer?** De herziene richtlijn is op 18 december 2023 in werking getreden. Lidstaten worden geacht de herziene richtlijn per 19 december 2025 te hebben geïmplementeerd, waarna de nieuwe bepalingen per 19 juni 2026 van toepassing zullen zijn. Nederland is bezig met de [implementatie](#) van de richtlijn, en ligt niet op schema om de richtlijn tijdig te implementeren. In november 2025 is in ieder geval het wetsvoorstel bij de [Tweede Kamer](#) ingediend. In december 2025 werd ook gestart met de consultatie gestart met het bijbehorende [implementatiebesluit](#). Deze consultatie loopt tot 15 januari 2026.

Alternatieve geschillenbeslechting

- **Wat?** Op 30 december 2025 is de [richtlijn](#) tot herziening van de richtlijn voor alternatieve beslechting van consumentengeschillen gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU. De herziene richtlijn moet alternatieve geschillenbeslechting (ADR) toegankelijker en aantrekkelijker maken voor de beslechting van geschillen die voortvloeien uit contractuele overeenkomsten, waaronder geschillen in verband met precontractuele verplichtingen. De tekst zal het ADR-kader afstemmen op de digitale markten, het gebruik van ADR in grensoverschrijdende geschillen bevorderen en ADR-procedures voor alle betrokkenen vereenvoudigen. Daarnaast zal het voorstel de rapportageverplichtingen stroomlijnen en de administratieve lasten verminderen. Onder bepaalde voorwaarden zal ADR nu ook beschikbaar zijn voor geschillen tussen in de EU gevestigde consumenten en ondernemers uit niet-EU-landen. Verder worden ondernemers verplicht om binnen 20 dagen nadat een ADR-entiteit contact met hen heeft opgenomen te antwoorden. Doen zij dit niet, dan zal dit worden beschouwd als een weigering om deel te nemen aan de procedure. De nieuwe richtlijn verplicht de lidstaten om de deelname van ondernemers en consumenten aan ADR te bevorderen en bijzondere aandacht te besteden aan sectoren waarin weinig aan ADR wordt deelgenomen en sectoren met veel consumentenklachten.
- **Wie?** Met name relevant voor consumenten, autoriteiten en consumentenorganisaties.
- **Wanneer?** De richtlijn treedt per 16 januari 2026 in werking. Lidstaten moeten de richtlijn uiterlijk 20 maart 2028 geïmplementeerd hebben. De relevante bepalingen treden per 20 september 2028 in werking. Marktpartijen kunnen zich in aanloop naar inwerkingtreding van de regels hierop voorbereiden door beleid en procedures en contractuele afspraken aan te passen.

EMIR

EMIR 3.0

- **Wat?** Op 4 december 2024 is [EMIR 3.0](#) samen met een bijbehorende [richtlijn](#) gepubliceerd in het publicatieblad van de EU. Deze wijzigingsverordening heeft onder andere tot doel om EU clearing services aantrekkelijker en veerkrachtiger te maken. Zo introduceert de EC, bijvoorbeeld, de verplichting voor financiële en niet-financiële tegenpartijen om een actieve rekening aan te houden bij centrale tegenpartijen (*Central Counter Parties*, CCP's) in de EU – zie ook hieronder.

- **Wie?** Tegenpartijen, CCP's en marktpartijen die gebruik maken van CCP's.
- **Wanneer?** EMIR 3.0 is sinds 24 december 2024 van toepassing, met een aantal uitzonderingen die van toepassing worden zodra bijbehorende RTS zijn gepubliceerd (zoals de wijzigingen aan de calculatie van de clearing-drempel). De bijbehorende richtlijn moet uiterlijk 25 juni 2026 door lidstaten worden geïmplementeerd. Nederland is snel te werk gegaan, en heeft de richtlijn per 15 juli 2025 [geïmplementeerd](#).

Actieve rekening vereiste

- **Wat?** De EC heeft op 29 oktober 2025, volgend op een ESMA [rapport](#), een concept gedelegeerde verordening [gepubliceerd](#) over het actieve rekening vereiste. De gedelegeerde verordening specificeert de operationele verplichtingen, de representativiteitsverplichting, en rapportageverplichtingen die verbonden zijn aan de actieve rekening. Zo zijn er verschillende operationele verplichtingen verbonden aan de actieve rekening, waaronder het permanent functioneel zijn, met alle benodigde juridische documentatie, IT-verbindingen en interne processen. Partijen zijn ook gehouden om ten minste een keer per jaar een stress test uit te voeren. Het vereiste komt ook met een aantal halfjaarlijkse rapportageverplichtingen die aanvangen zes maanden nadat de gedelegeerde verordening in werking is getreden. ESMA [verwacht](#) dat de eerste rapportage door entiteiten die onderworpen zijn aan het actieve rekening vereiste uiterlijk in juli 2026 wordt aangeleverd. Deze eerste indiening moet achterstallige gegevens bevatten die compliance met het vereiste aantonen voor de periode vanaf 25 juni 2025, samen met gegevens over 2026. In de tussentijd zal ESMA aanvullende instructies ontwikkelen over hoe te rapporteren volgens de sjablonen die in de gedelegeerde verordening zijn opgenomen. Deze instructies zullen duidelijkheid en consistentie bieden voor rapporterende entiteiten en ervoor zorgen dat bevoegde autoriteiten betekenisvolle en consistente informatie ontvangen. AFM en DNB hebben marktpartijen inmiddels ook [gewezen](#) op deze ontwikkeling.
- **Wie?** Tegenpartijen die verplicht zijn een actieve rekening aan te houden. Let wel: tegenpartijen met minder dan €6 miljard aan geclearde notionele waarde zijn vrijgesteld van de verplichting.
- **Wanneer?** Het Parlement en de Raad hebben drie maanden de tijd om het concept te beoordelen. Vervolgens zal de EC de gedelegeerde verordening vaststellen en publiceren in het Publicatieblad van de EU. De gedelegeerde verordening treedt 20 dagen na publicatie in werking.

Calculatie clearingdrempels

- **Wat?** ESMA heeft in het voorjaar van 2025 een [consultatierapport](#) gepubliceerd over de nieuwe clearingdrempels onder EMIR 3.0. ESMA heeft het mandaat gekregen om een technische reguleringsnormen (*Regulatory Technical Standards – RTS*) vast te stellen, met voorstellen voor een herziene reeks clearingdrempels, hedging-vrijstellingen voor niet-financiële tegenpartijen, en een triggermechanisme voor het herzien van de (nieuwe) clearingdrempels. De herziene methodologie voor clearingdrempels richt zich op de activiteit in OTC-derivaten die niet worden gecleard bij een erkende of geregistreerde CCP. Deze benadering beoordeelt het risico dat samenhangt met de niet-gecleared activiteit om te bepalen of entiteiten verplicht moeten worden om hun OTC-derivaten te clearen. De nieuwe methodologie is erop gericht een evenredig clearingverplichtingenregime te waarborgen, met focus op entiteiten met aanzienlijke OTC-derivatenactiviteit en grote niet-gecleared posities.
- **Wie?** Tegenpartijen, CCP's en marktpartijen die gebruik maken van CCP's.
- **Wanneer?** De consultatieperiode verliep op 16 juni 2025. De deadline voor ESMA om een finaal rapport op te leveren is 24 december 2025. Deze deadline heeft ESMA niet gehaald. Wij nemen vooralsnog aan dat ESMA begin 2026 het finale rapport zal aanleveren bij de EC. De finale gedelegeerde verordening treedt uiteindelijk 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU in werking.

Deelnamevereisten

- **Wat?** ESMA heeft in oktober 2025 een [consultatierapport](#) gepubliceerd over de elementen die moeten worden meegenomen wanneer CCP's deelnamevereisten vaststellen, dan wel beoordeelt of niet-financiële tegenpartijen die als clearinglid optreden, in staat zijn te voldoen aan de marginvereisten en de bijdragen aan het wanbetalingsfonds. ESMA heeft in haar mandaat voor het opstellen van de RTS op dit onderwerp meegekregen dat ze rekening moet houden met: (i) de modaliteiten en specifieke kenmerken waarmee niet-financiële tegenpartijen toegang zouden kunnen krijgen of reeds toegang hebben tot clearingdiensten, ook als directe clearingleden in gesponsorde modellen; (ii) de noodzaak om een veilige rechtstreekse toegang van niet-financiële tegenpartijen tot clearingdiensten en -activiteiten van CCP's te faciliteren; (iii) de noodzaak om evenredigheid te waarborgen; en de noodzaak om te zorgen voor een doeltreffend risicobeheer.
- **Wie?** CCP's, en (potentiële) directe en indirecte participanten.

- **Wanneer?** De consultatie loopt op 5 januari 2026 af. Vervolgens gaat ESMA een finaal rapport opstellen dat uiterlijk Q1 2026 moet zijn ingediend bij de EC.

Margin transparantie vereisten

- **Wat?** ESMA heeft in de zomer van 2025 een [consultatierapport](#) gepubliceerd over margin transparantie vereisten onder EMIR 3.0. De herziening van EMIR beoogt, onder andere, de transparantie over margin calls en margin modellen te vergroten door aanvullende transparantie eisen op te leggen aan CCP's enerzijds, en *clearing service providers* (clearingleden en cliënten, in de zin van EMIR, die clearing diensten aanbieden – CSP's) anderzijds. Het hoofddoel is te zorgen voor betere zichtbaarheid en voorspelbaarheid van margin calls voor clearingleden, cliënten en indirecte cliënten, en zo hun liquiditeitsmanagementstrategieën verder te ontwikkelen. ESMA doet in het consultatierapport concrete voorstellen hiertoe.
- **Wie?** CCP's, CSP's en (in)directe cliënten.
- **Wanneer?** De consultatieperiode verliep op 8 september 2025. De deadline voor ESMA om een finaal rapport op te leveren is 24 december 2025. Deze deadline heeft ESMA niet gehaald. Wij nemen vooralsnog aan dat ESMA begin 2026 het finale rapport zal aanleveren bij de EC. De finale gedelegeerde verordening treedt uiteindelijk 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU in werking.

IMMV onder EMIR

- **Wat?** EBA heeft in juli 2023 [finale RTS](#) over de initial margin model validation (IMMV) onder EMIR aangenomen. De RTS beschrijven de toezichtprocedures voor de initiële en doorlopende validatie van initiële margemodellen die zullen worden gebruikt om het niveau van de margevereisten te bepalen voor niet-geclearde over-the-counter-derivaten (OTC-derivaten). EBA stelt, onder meer, een tweeledige aanpak voor waarbij grotere tegenpartijen worden onderworpen aan een standaard IMMV-proces en kleine tegenpartijen aan een versimpeld IMMV-proces. Gelijktijdig met de publicatie van de RTS heeft EBA in haar publicatie van 3 juli 2023 een [opinie](#) gegeven over IMMV waarin, onder meer, wordt opgeroepen alleen de grote tegenpartijen onder de reikwijdte van de RTS te brengen. In december 2024 heeft de EBA vervolgens een [no-action letter](#) gepubliceerd waarin zij nationale toezichthouders oproept om niet te handhaven met betrekking tot initiële margemodellen totdat de RTS en bijbehorende richtsnoeren finaal zijn gemaakt. EBA heeft in

november 2025 herhaald dat ze haar [no-action letter](#) handhaaft, en dat marktpartijen – voor zover ze dat nog niet gedaan hebben – bij hun competente toezichthouder om autorisatie kunnen vragen voor het gebruik van hun IM model onder het regime dat is geïntroduceerd in diezelfde no-action letter.

- **Wie?** Toezichthouders en tegenpartijen die gebruik maken van IMMV.
- **Wanneer?** Het is momenteel nog niet duidelijk wanneer de RTS in werking treden, maar de toepassing ervan zal per sectie gefaseerd verlopen binnen drie jaar na publicatie.

Clearing vergoeding en andere kosten

- **Wat?** ESMA heeft in de zomer van 2025 een [consultatierapport](#) gepubliceerd over clearing vergoedingen en daarmee verband houdende kosten. ESMA heeft onder EMIR 3.0 het mandaat gekregen om met een RTS te komen waarin wordt gespecificeerd welke informatie clearing leden en CSP's met hun cliënten moeten delen over de vergoedingen die zij in rekening brengen voor het verrichten van clearing diensten, alsook alle andere vergoedingen die in rekening worden gebracht, met inbegrip van aan cliënten aangerekende vergoedingen waarmee kosten worden doorberekend, en andere daarmee verband houdende kosten in verband met het verrichten van clearingdiensten. Het (concept) rapport gaat in op de nieuwe transparantievereisten onder EMIR, en de informatie die CSP's moeten gaan verstrekken.
- **Wie?** CCP's, CSP's en (in)directe participanten.
- **Wanneer?** De consultatieperiode verliep op 8 september 2025. De deadline voor ESMA om een finaal rapport op te leveren is 24 december 2025. Deze deadline heeft ESMA niet gehaald. Wij nemen vooralsnog aan dat ESMA begin 2026 het finale rapport zal aanleveren bij de EC. De finale gedelegeerde verordening treedt uiteindelijk 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU in werking

Model validatie

- **Wat?** ESMA heeft in oktober 2025 een [finaal rapport](#) gepubliceerd met concept RTS over de validatie van interne modellen van een CCP. Een CCP heeft modellen en parameters vastgesteld om haar marginvereisten, bijdragen in het wanbetalingsfonds en zekerheidsvereisten te berekenen, alsook haar andere mechanismen voor risicobeheersing. In het geval een CCP voornemens is een wijziging aan te brengen in een model, dan wel parameter, dan dient zij een verzoek om validatie in te dienen. De te volgen procedure hangt af of de wijziging moet worden gezien als 'aanzienlijk'. ESMA heeft een RTS

vastgesteld die specificeert wat – kort samengevat – een aanzienlijke wijziging is. In de RTS gaat ESMA ook in op andere wijzigingen van modellen die kunnen worden geacht reeds onder het goedgekeurde model te vallen en daarom niet als een modelwijziging worden beschouwd, en de lijsten van vereiste documenten die een aanvraag voor een validatie inclusief de informatie die dergelijke documenten moeten bevatten om aan te tonen dat de CCP aan alle relevante vereisten van EMIR voldoet.

- **Wie?** CCP's.
- **Wanneer?** De concept RTS zijn ingediend bij de EC. De EC heeft drie maanden om te bepalen of ze de RTS wil overnemen, en een concept gedelegeerde verordening wil aannemen. De Raad en het Parlement kunnen vervolgens nog bezwaar aantekenen tegen de concept gedelegeerde verordening. De finale gedelegeerde verordening treedt uiteindelijk 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU in werking.

Vergunning: aanvraag & uitbreiding

- **Wat?** ESMA heeft in oktober 2025 een [finaal rapport](#) gepubliceerd met vier concept RTS waarin wordt gespecificeerd: (i) de lijst van documenten die een vergunningsaanvraag en een aanvraag voor vergunningsuitbreiding moeten vergezellen; de voorwaarden voor de versnelde procedure zoals bedoeld in artikel 17a, lid 1, a tot en met e, EMIR en ook de procedure voor het raadplegen van ESMA en het (toezicht)college over de vraag of aan die voorwaarden is voldaan; en het type uitbreiding van diensten of activiteiten dat in aanmerking zou kunnen komen voor vrijstelling van vergunning.
- **Wie?** CCP's.
- **Wanneer?** De concept RTS zijn ingediend bij de EC. De EC heeft drie maanden om te bepalen of ze de RTS wil overnemen, en een concept gedelegeerde verordening wil aannemen. De Raad en het Parlement kunnen vervolgens nog bezwaar aantekenen tegen de concept gedelegeerde verordening. De finale gedelegeerde verordening treedt uiteindelijk 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU in werking.

Vereenvoudiging transactierapportage

- **Wat?** Op 23 juni 2025 heeft ESMA een [consultatie](#) geopend, waarin marktpartijen worden opgeroepen om bewijsmateriaal en feedback aan te leveren over hoe de rapportage van financiële transacties in de EU eenvoudiger en efficiënter kan worden ingericht. De aanleiding is de aanzienlijke rapportagedruk en inefficiënties die voortkomen uit overlappende verplichtingen binnen bestaande kaders zoals EMIR. ESMA wil deze knelpunten aanpakken en

toewerken naar een rapportagekader dat kosten verlaagt, datakwaliteit verbetert en effectief toezicht ondersteunt.

- **Wie?** Alle partijen die onder EMIR transacties moeten rapporteren.
- **Wanneer?** De reactietermijn is inmiddels verstreken. ESMA zal begin 2026 een rapport met bevindingen publiceren en een keuze maken hoe rapportage kan worden vereenvoudigd.

Rapportageverplichting derde land CCP

- **Wat?** Van tegenpartijen die onderworpen zijn aan de nieuwe rapportageverplichting met betrekking tot hun clearingactiviteiten bij erkende CCP's uit derde landen wordt verwacht dat zij jaarlijks aan hun bevoegde autoriteiten rapporteren. De inhoud en details van deze rapportage zullen door ESMA worden gespecificeerd in de relevante RTS en technische uitvoeringsnormen (*Implementing Technical Standards, ITS*). Totdat deze normen zijn gepubliceerd, kunnen er echter inconsistenties zijn in de wijze waarop de rapportage zal worden uitgevoerd, en kunnen onder toezicht staande instellingen moeilijkheden ondervinden bij het rapporteren van betekenisvolle informatie aan hun bevoegde autoriteiten en kunnen zij worden onderworpen aan onnodige operationele lasten. Daarom wordt [verwacht](#) dat de eerste rapportage op grond van artikel 7d EMIR over gegevens uit 2025 samen met de rapportagecyclus van 2026 zal worden ingediend, na implementatie van de noodzakelijke level 2-maatregelen. AFM en DNB hebben marktpartijen inmiddels ook [gewezen](#) op deze ontwikkeling.
- **Wie?** EU-clearingleden, en cliënten die contracten clearen via een erkende CCP uit een derde land.
- **Wanneer?** ESMA heeft op het moment van schrijven nog niet gespecificeerd wanneer ze verwacht de RTS en ITS vast te stellen. Naar verluidt worden deze richtsnoeren in Q4 2025/Q1 2026 met de sector gedeeld.

Pauzeknop EC

- **Wat?** De EC heeft, zoals hierboven al beschreven, op een pauzeknop gedrukt wat betreft de implementatie van bepaalde level-2 regelgeving. Wat betreft EMIR bevat de lijst van de EC de volgende wetgevingshandelingen: (i) een RTS met nadere bepaling van de vereisten waaraan CCP's moeten voldoen om de risico's die voortvloeien uit interoperabiliteitsregelingen adequaat te beheren; (ii) een gedelegeerde verordening waarin elementen worden gespecificeerd die ESMA moet meenemen

in haar beoordeling van de vergelijkbare conformiteit van T2 CCP's; (iii) een gedelegeerde verordening over de uitzondering voor centrale banken; (iv) een RTS die zien op de periodieke review van clearing-drempels; (v) een gedelegeerde verordening waarin derde landen worden geïdentificeerd waarbij geen gebruik gemaakt kan worden van uitzondering van intra-groep transacties; (vi) een gedelegeerde verordening om ervoor te zorgen dat de in bijlage III EMIR genoemde inbreuken voldoen aan de vereisten uit hoofde van artikel 16 EMIR en de titels IV en V EMIR; en (vii) een gedelegeerde verordening om de uitzondering voor 'aandelenopties' te verwijderen.

- **Wie?** CCP's.
- **Wanneer?** De EC gaat deze voorstellen niet voor 1 oktober 2027 beoordelen, dan wel aannemen.

Planning ESMA consultaties

- **Wat?** ESMA heeft in november 2025 een [planning](#) gedeeld waarin wordt weergegeven wanneer de markt bepaalde consultaties onder EMIR 3.0 kan verwachten.
- **Wie?** CCP's.
- **Wanneer?** ESMA verwacht in Q1 2026 twee consultaties te starten. Een consultatie gaat zien op een RTS met betrekking tot posttransactionele risicobeperkingsdiensten. De andere consultatie gaat zien op een update van [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 153/2013](#) die ziet op zekerheidsvereisten. In Q2 2026 verschijnt een consultatie over een update van [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 153/2013](#) die ziet op onderpandvereisten. In Q4 2026 wordt een update van [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 153/2013](#) geconsulteerd die ziet op de beperking van procycliciteit in het beleid van een CCP.

BENCHMARKS

Benchmark Verordening

- **Wat?** De [aangepaste Benchmark Verordening](#) (BMR) is per 1 januari 2026 in werking getreden. De herziening is, onder meer, erop gericht om alleen de economisch meest relevante benchmarks binnen de reikwijdte van de BMR te houden, door een minimumdrempel in te voeren van EUR 50 miljard aan financiële instrumenten en financiële contracten die naar een benchmark verwijzen. Verwacht wordt dat dit het aantal benchmarkbeheerders binnen de reikwijdte van de BMR met 80 tot 90 procent zal verminderen. Daarnaast blijven benchmarks die zijn gelabeld als EU-klimaattransitiebenchmarks en EU-Parijs-conforme benchmarks, opgesteld door een EU- of een niet-EU-beheerder, binnen de reikwijdte

omdat deze labels zijn gebaseerd op de BMR en belangrijke EU-beleidsdoelstellingen nastreven. Ook grondstoffenbenchmarks die met behulp van 'contribuanten' worden vastgesteld blijven onder de reikwijdte van BMR, mits minimaal EUR 200 miljoen aan financiële instrumenten en financiële contracten naar een dergelijke benchmark verwijzen.

- **Wanneer?** Per 1 januari 2026.

Overgangsperiode derde landen

- **Wat?** Vooruitlopend op de introductie van de herziene BMR is via een [gedelegeerde verordening](#) een overgangsperiode voor benchmarks uit derde landen verlengt. Deze overgangsperiode is gezien de inwerkingtreding van de herziene BMR met een nieuw regime voor benchmarks uit derde landen niet meer nodig, en komt dan ook te vervallen. ESMA heeft in december 2025 nog [nieuwsbericht](#) op haar website geplaatst waarin ze ingaat op bepaalde aspecten van het overgangsregime na 1 januari 2026.
- **Wie?** Benchmarkbeheerders.
- **Wie?** Partijen die gebruik maken van benchmarks uit derde landen.
- **Wanneer?** Per 1 januari 2026 geldt het nieuwe regime voor benchmarks uit derde landen.

Toezichtkosten ESMA

- **Wat?** De EC heeft in aanloop van de inwerkingtreding van de herziene BMR een nieuwe [gedelegeerde verordening](#) aangenomen waarmee bepaalde aspecten van de door ESMA in rekening gebrachte toezichtkosten in lijn wordt gebracht met de nieuwe verordening. De gedelegeerde verordening gaat in op welke kosten van ESMA vergoed worden, de manier waarop de bijdrage wordt berekend, en welke omzet moet worden gebruikt als uitgangspunt voor de berekening van de bijdrage van erkende benchmarkbeheerders uit een derde land aan de toezichtkosten van ESMA
- **Wie?** Benchmarkbeheerders.
- **Wanneer?** Het Parlement en de Raad hebben drie maanden de tijd om het concept te beoordelen. Vervolgens zal de EC de gedelegeerde verordening vaststellen en publiceren in het Publicatieblad van de EU. De gedelegeerde verordening treedt een dag na publicatie in werking.

Richtsnoeren interne bedrijfsvoering

- **Wat?** In december 2025 publiceerde ESMA [richtsnoeren](#) ten behoeve van de interne bedrijfsvoering van, onder meer, benchmarkbeheerders. Deze richtsnoeren

borduren voort op de richtsnoeren die ESMA in 2020 opstelde voor kredietbeoordelaars. De richtsnoeren zetten de verwachtingen van ESMA uiteen op het gebied van de interne bedrijfsvoering, waarmee aan de ene kant een sterk beleidskader kan worden neergezet en aan de andere kant effectieve controlefuncties (zoals compliance) kunnen worden geïmplementeerd. De richtsnoeren gaan ook in op hoe ESMA aankijkt tegen een beroep op proportionaliteit bij de invulling van de interne bedrijfsvoering.

- **Wie?** Benchmarkbeheerders.
- **Wanneer?** De nieuwe richtsnoeren treden per 1 oktober 2026 in werking. Op diezelfde datum worden de eerdere richtsnoeren specifiek voor kredietbeoordelaars ingetrokken.

Informatie vergunning/registratie aanvraag

- **Wat?** Naar aanleiding van twee [rapporten](#) van ESMA heeft de EC een nieuwe [gedelegeerde verordening](#) vastgesteld die ziet op de informatie die moet worden verstrekt in het kader van een vergunningaanvraag en/of een registratieaanvraag onder de BMR.
- **Wie?** Benchmarkbeheerders die een vergunnings-of registratieaanvraag willen doen.
- **Wanneer?** Het Parlement en de Raad hebben drie maanden de tijd om het concept te beoordelen. Vervolgens zal de EC de gedelegeerde verordening vaststellen en publiceren in het Publicatieblad van de EU. De gedelegeerde verordening treedt 20 dagen na publicatie in werking.

Verwachtingen governance

- **Wat?** ESMA heeft [rapport](#) gepubliceerd waarin ze haar verwachtingen op het gebied van governance (met name ten aanzien van de raad van bestuur en raad van commissarissen) uiteenzet voor benchmarkbeheerders die direct onder haar toezicht vallen. ESMA beoogt met de publicatie ervoor te zorgen dat alle onder toezicht staande instellingen van de ESMA in gelijke mate op de hoogte zijn van ESMA haar verwachtingen op het gebied van, onder meer, rolverdeling, uitvoering van taken, documentatie, en samenstelling van de raad van bestuur/raad van commissarissen. ESMA publiceerde in december 2025 ook nog een [factsheet](#) met de 12 meest belangrijke punten uit haar rapport.
- **Wie?** Benchmarkbeheerders (en de overige partijen die onder het directe toezicht van ESMA staan). Het rapport is echter ook interessant voor andere financiële ondernemingen.
- **Wanneer?** ESMA neemt vanaf 15 januari 2026 deze verwachtingen mee in haar toezicht.

Pauzeknop EC

- **Wat?** De EC heeft, zoals hierboven al beschreven, op een pauzeknop gedrukt wat betreft de implementatie van bepaalde level-2 regelgeving. Wat betreft de BMR bevat de lijst van de EC de volgende wetgevingshandelingen: (i) een gedelegeerde verordening met een evaluatie van de berekeningsmethode die wordt gebruikt om de drempels voor cruciale benchmarks vast te stellen; en (ii) een gedelegeerde verordening met een evaluatie van de berekeningsmethode die wordt gebruikt om de drempels voor significante benchmarks vast te stellen.
- **Wie?** Benchmarkbeheerders.
- **Wanneer?** De EC gaat deze voorstellen niet voor 1 oktober 2027 beoordelen, dan wel aannemen.

CSDR

CSDR Refit

- **Wat?** Op 27 december 2023 werd de [herziening](#) van de Central Securities Depositories Regulation (CSDR) in het Publicatieblad van de EU gepubliceerd. De herziening van de CSDR heeft als doel om de effectenafwikkeling in de EU efficiënter te maken door (onder meer) vereenvoudiging van de vereisten en verduidelijking van de vergunningsprocedures. De herziening moet, onder andere, grensoverschrijdende afwikkeling door Central Securities Depositories (CSD's) stimuleren, de samenwerking en uitwisseling van informatie tussen toezichthouders vergemakkelijken, de regels omtrent de verplichte 'buy-in' en CSD's toegang geven tot bancaire nevendiensten.
- **Wie?** CSD's, CCP's, handelsplatforms en marktdeelnemers zoals (bank) beleggingsondernemingen.
- **Wanneer?** De verordening is op 16 januari 2024 in werking getreden. Bepaalde bepalingen zijn per 1 mei 2024, respectievelijk 16 januari 2025 van toepassing. De laatste set aan bepalingen zijn per 17 januari 2026 in werking getreden.

Beoordelings- en evaluatieproces EU-CSD's

- **Wat?** ESMA heeft in het voorjaar van 2025 een [finaal rapport](#) gepubliceerd met concept RTS waarin ESMA een harmonisatie voorstelt van de informatie die moet worden gedeeld door CSD's om de algehele beoordeling van de bevoegde autoriteiten te ondersteunen, plus een implementatieperiode van één jaar voor de nieuwe rapportage-items die een aanpassing van de IT-processen van CSD's zullen vereisen.
- **Wie?** CSD's, CCP's, handelsplatforms en marktdeelnemers zoals (bank)

beleggingsondernemingen.

- **Wanneer?** De concept RTS zijn ingediend bij de EC. De EC moet nog bepalen of ze de RTS wil overnemen, en een concept gedelegeerde verordening wil aannemen. De Raad en het Parlement kunnen vervolgens nog bezwaar aantekenen tegen de concept gedelegeerde verordening. De finale gedelegeerde verordening treedt uiteindelijk 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU in werking.

Substantieel belang CSD

- **Wat?** ESMA heeft in het voorjaar van 2025 een [finaal rapport](#) gepubliceerd met concept RTS waarin ESMA ingaat op de criteria op basis waarvan de activiteiten van een EU-CSD in een EU-lidstaat als substantieel belangrijk kunnen worden beschouwd voor het functioneren van de effectenmarkten en de bescherming van beleggers. De concept RTS bevatten details over het dataverzamelingsproces voor de indicatoren die nodig zijn om de substantiële belangrijkheid van EU-CSD's in een EU-lidstaat te beoordelen. Dit zal de basis vormen om te bepalen voor welke CSD's toezichtcolleges moeten worden opgericht.
- **Wie?** Toezichthouders.
- **Wanneer?** De concept RTS zijn ingediend bij de EC. De EC moet nog bepalen of ze de RTS wil overnemen, en een concept gedelegeerde verordening wil aannemen. De Raad en het Parlement kunnen vervolgens nog bezwaar aantekenen tegen de concept gedelegeerde verordening. De finale gedelegeerde verordening treedt uiteindelijk 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU in werking.

Rapportageverplichtingen derde landen CSD's

- **Wat?** ESMA heeft in het voorjaar van 2025 een [finaal rapport](#) gepubliceerd met concept RTS waarin ESMA voorstelt welke informatie CSD's die zijn gevestigd in een derde land moeten verstrekken wanneer zij een notariële dienst, centrale dienst voor het aanhouden van een effectenrekening en/of een afwikkelingsdienst aanbieden in een EU-lidstaat. ESMA doet in haar rapport concrete voorstellen om de te melden informatie te stroomlijnen, om zo tot evenwichtige rapportageverplichting voor derde landen CSD's te komen.
- **Wie?** Derde landen CSD's.
- **Wanneer?** De concept RTS zijn ingediend bij de EC. De EC moet nog bepalen of ze de RTS wil overnemen, en een concept gedelegeerde verordening wil aannemen. De Raad en het Parlement kunnen vervolgens nog bezwaar aantekenen tegen de concept gedelegeerde

verordening. De finale gedelegeerde verordening treedt uiteindelijk 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU in werking.

Reikwijdte afwikkeldiscipline

- **Wat?** ESMA heeft in de zomer van 2025 een [technisch advies](#) uitgebracht over de reikwijdte van afwikkeldiscipline onder CSDR Refit. Het technisch advies van ESMA bevat voorstellen voor verduidelijking van de reikwijdte van afwikkelingsdiscipline, gericht op het stroomlijnen van het regelgevend kader en het verlichten van onnodige lasten voor marktdeelnemers, in lijn met de vereenvoudigings- en lastenverminderingsoelstellingen van de CSDR Refit. Dit eindrapport behandelt de onderliggende oorzaken van mislukte afwikkelingen die worden beschouwd als niet toerekenbaar aan de deelnemers aan de transactie, en de omstandigheden waarin verrichtingen niet als handel worden beschouwd en dus niet onderworpen moeten zijn aan afwikkelingsdisciplinemaatregelen.
- **Wie?** CSD's, CCP's, handelsplatforms en marktdeelnemers zoals (bank) beleggingsondernemingen.
- **Wanneer?** De EC zal het technisch advies van ESMA in overweging nemen bij het opstellen van een nieuwe gedelegeerde verordening tot aanvulling van de CSDR waarin de reikwijdte van verrichtingen en transacties die onderworpen zijn aan het afwikkelingsdisciplineregime nader wordt gespecificeerd. Nadat de EC een dergelijke gedelegeerde verordening heeft vastgesteld, hebben de Raad en het Parlement drie maanden de tijd om bezwaar te maken.

Verkorting afwikkelingscyclus

- **Wat?** Op 14 oktober 2025 is de [aanpassing](#) van de CSDR die de verkorting van de afwikkelingscyclus mogelijk moet maken gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU. ESMA heeft in dit kader in oktober 2025 een [finaal rapport](#) gepubliceerd met concept RTS waarin ze nadere regels voorschrijft omtrent de kortere afwikkelingscyclus, en de overgangperiode naar de deadline van 11 oktober 2027. De voorstellen van ESMA omvatten, onder meer, (i) een dezelfde dag (handelsdag) timing voor transactietoewijzingen en afwikkelinstructies, (ii) machinaal leesbare formaten voor toewijzingen en bevestigingen; (iii) bijgewerkte bepalingen voor de monitoring en rapportage van mislukte afwikkelingen; en (iv) een gefaseerd implementatieschema, dat begint in december 2026 en eindigt op 11 oktober 2027, bedoeld om een soepele overgang naar het nieuwe regime te waarborgen.
- **Wie?** CSD's, CCP's, handelsplatforms

en marktdeelnemers zoals (bank) beleggingsondernemingen.

- **Wanneer?** De verordening is op 3 november 2025 in werking getreden, en is vanaf 11 oktober 2027 van toepassing. De concept RTS zijn met de EC gedeeld. Deze heeft drie maanden de tijd om te bepalen of ze de concept RTS wil overnemen, en een concept gedelegeerde verordening wil aannemen. ESMA stelt voor dat de finale gedelegeerde verordening per 7 december 2026 in werking treedt.

Berekening geldboetes

- **Wat?** ESMA heeft in november 2024 een [finaal rapport](#) gepubliceerd met suggestie hoe het boeteregime onder CSDR kan worden aangepast. In het rapport komt ESMA met drie aanbevelingen om het boeteregime, in haar ogen, te verbeteren: (i) alternatieve parameters om de boetes wegens gebrek aan contant geld te berekenen, wanneer het officiële rentetarief voor *overnight* krediet dat in rekening wordt gebracht door de centrale bank die de afwikkelingsvaluta uitgeeft, niet beschikbaar is; (ii) de behandeling van historische referentieprijzen voor de berekening van boetes voor late matching; en (iii) de opzet en hoogte van de boetetarieven voor elke activaklasse.
- **Wie?** CSD's, CCP's, handelsplatforms en marktdeelnemers zoals (bank) beleggingsondernemingen.
- **Wanneer?** De EC heeft het advies van ESMA in overweging genomen. Het is op moment van schrijven niet duidelijk of en zo ja hoe de EC het advies gaat verwerken in de herziening van Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/389.

Drempel vergunning afwikkeling cash betalingen

- **Wat?** EBA heeft op 16 december 2025 een [concept RTS](#) vastgesteld waarin een drempel wordt vastgesteld tot aan waar een niet-bancaire CSD een bancaire-CSD of een bank mag gebruiken voor het afwickelen van cash betalingen zonder een vergunning aan te vragen. De concept RTS voorziet, onder meer, in een minimumdrempel van EUR 3,75 miljard en 1,5% van het jaarlijkse afwikkelvolume, en een maximumdrempel van EUR 6,26 miljard en 2,5% van het jaarlijkse afwikkelvolume. De uiteindelijke drempel wordt, tussen deze minimum- en maximumdrempels, risicogebaseerd vastgesteld waarbij rekening wordt gehouden met het risicoprofiel van de betrokken niet-bancaire CSD en de bancaire CSD (of bank). Het bijbehorende risico- en prudentiele beheer is afhankelijk van de toepasselijke drempel.

- **Wie?** (Bancaire) CSD's.
- **Wanneer?** De concept RTS liggen op dit moment voor bij de EC. Wij nemen aan dat de EC in 2026 de RTS definitief vaststelt. De uiteindelijke gedelegeerde verordening treedt 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad in werking.

Pauzeknop EC

- **Wat?** De EC heeft, zoals hierboven al beschreven, op een pauzeknop gedrukt wat betreft de implementatie van bepaalde level-2 regelgeving. Wat betreft CSDR bevat de lijst van de EC de volgende wetgevingshandelingen: (i) een RTS met nadere regels voor de werking van het buy-inproces bij een mislukte afwikkeling; (ii) een RTS met nadere regels voor het meten, monitoren en beheren van en de verslaglegging over de krediet- en liquiditeitsrisico's door CSD's in verband met uitgestelde nettoafwikkeling; (iii) een RTS ter bepaling van de bijkomende op risico gebaseerde kapitaalopslag; (iv) een gedelegeerde verordening met een nadere omschrijving van niet-bancaire en bancaire nevendiensten; (v) een uitvoeringsbesluit ten aanzien van de evaluatie van het verplichte buy-in proces; (vi) een uitvoeringsbesluit over het opschorten van het verplichtte buy-in proces voor bepaalde financiële instrumenten; en (vii) een uitvoeringsbesluit over het invoeren van een verplicht buy-in proces voor bepaalde financiële transacties dan wel categoriseren transacties.
- **Wie?** CSD's, CCP's, handelsplatforms en marktdeelnemers zoals (bank) beleggingsondernemingen.
- **Wanneer?** De EC gaat deze voorstellen niet voor 1 oktober 2027 beoordelen, dan wel aannemen.

Consultatie RTS prudentiële eisen

- **Wat?** EBA heeft op 3 december 2025 een [consultatie](#) gelanceerd van concept RTS over bepaalde prudentiële vereisten van CSD's en aangewezen kredietinstellingen die 'bancaire nevendiensten' aanbieden. De voorgestelde wijzigingen weerspiegelen veranderingen die zijn geïntroduceerd door CSDR Refit, met name het toestaan dat bancaire CSD's bancaire nevendiensten aan andere CSD's verlenen. De bijgewerkte RTS ziet op gevallen waarin bancaire CSD's rechtstreeks geldrekeningen aanbieden aan deelnemers van andere CSD's voor het afwickelen van geldebetalen in andere valuta dan die van het land waar de aanwijzende CSD is gevestigd. De wijzigingen richten zich op de beperkte impact van deze regeling op het risicoprofiel van de bancaire CSD. De EBA werkt de RTS ook bij om recente wijzigingen in CRR3 te weerspiegelen en om verwijzingen waar relevant af te stemmen op de

gewijzigde CSDR-tekst

- **Wie?** (Bancaire) CSD's.
- **Wanneer?** De consultatie loopt tot 3 maart 2026. EBA heeft geen concrete toezeggingen gedaan over wanneer een finale versie van de concept RTS aan de EC wordt voorgelegd ter goedkeuring.

Planning ESMA consultaties

- **Wat?** ESMA heeft in november 2025 een [planning](#) gedeeld waarin wordt weergegeven wanneer de markt bepaalde consultaties onder CSDR Refit kan verwachten.
- **Wie?** CSD's, CCP's, handelsplatforms en marktdeelnemers zoals (bank) beleggingsondernemingen.
- **Wanneer?** ESMA verwacht in Q2 2026 een twee richtsnoeren ter consultatie aan de markt voor te leggen. Een consultatie gaat plaatsvinden over (nieuwe) richtsnoeren over gestandaardiseerde procedures en protocollen voor berichtenverkeer (specifiek: allocatie en bevestiging). De andere consultatie gaat over enerzijds de geschiktheid van personen die het beleid van een CSD bepalen, en anderzijds de criteria voor de prudentiële beoordeling van het verkrijgen, of het vergroten van een bestaand belang in een CSD.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Toegankelijkheidsrichtlijn

- **Wat?** De Toegankelijkheidsrichtlijn is vanaf 28 juni 2025 in werking getreden. De nieuwe richtlijn bevat voorschriften om producten en (online) dienstverlening toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Deze voorschriften zijn opgenomen in Nederlandse wetgeving, waaronder de Wet op het financieel toezicht en Wet Handhaving consumentenbescherming. Onder andere dienstverleners die bankdiensten en financiële e-handelsdiensten verlenen aan consumenten, moeten aan de toegankelijkheidsvoorschriften voldoen. Wij schreven ook twee Finnius Vindt blogs over dit onderwerp (een inleidende [blog](#) en een [blog](#) over het melden van non-conformiteiten aan de AFM). De AFM heeft het afgelopen jaar ook meermaals aandacht gevraagd voor de toegankelijkheidsrichtlijn via een aantal [updates](#) waarin ze haar verwachtingen als toezichthouder met de sector deelt. Ook in haar sectorbrede publicaties, zoals 'Sector in beeld financieel dienstverleners 2025' (zie Vooruitblik onderdeel [Financiële dienstverleners](#)), deelt ze haar verwachting dat de ze nog de nodige inspanningen van de markt

verwacht met betrekking tot de naleving van de toegankelijkheidsrichtlijn. Dit zijn wat ons betreft allemaal indicaties dat de AFM haar rol op dit punt serieus neemt, en kunnen dan ook geen (informele) handhavingsacties uitsluiten op dit punt voor 2026.

- **Wie?** Alle financiële ondernemingen die onder de reikwijdte van de toegankelijkheidsrichtlijn vallen.
- **Wanneer?** Per direct.

FIDA

- **Wat?** De EC heeft op 28 juni 2023 een voorstel gepubliceerd voor de Verordening betreffende een kader voor toegang tot financiële gegevens (de [FIDA-Verordening](#)). Dit voorstel is erop gericht om de verplichting om toegang te verlenen tot financiële gegevens uit te breiden tot buiten de betaalrekeninggegevens (die al door PSD2 werd geïntroduceerd en open banking wordt genoemd). Het verlenen van de toegang tot meer financiële data wordt open finance genoemd. Het voorstel zal impact hebben op financiële instellingen (die toegang zullen moeten geven tot bepaalde gegevens) en creëert mogelijkheden voor financiële en niet-financiële instellingen (die de mogelijkheid zullen hebben om toegang te krijgen tot de gegevens en deze te gebruiken). Het FIDA-voorstel introduceert: (i) het recht voor klanten om toegang te krijgen tot de gegevens die financiële instellingen over hen bewaren (deze financiële instellingen worden data holders genoemd) en (ii) het recht voor klanten om toegang tot deze gegevens te geven aan derden die innovatieve diensten leveren (de zogenoemde data users). Data users kunnen zowel financiële instellingen als niet-financiële instellingen zijn (deze laatste hebben een vergunning nodig als financial information service provider (FISP)).
- **Wie?** Alle instellingen die binnen de reikwijdte van de FIDA-verordening vallen. Voor de relevante instellingen zal in de relevante onderdelen een verwijzing worden gemaakt.
- **Wanneer?** Het voorstel voor de FIDA Verordening zit momenteel in het Europese wetgevingsproces, en wij verwachten dat in 2026 meer duidelijkheid komt over de finale versie van de verordening.

Data-uitwisseling toezichthouders

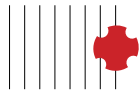
- **Wat?** In oktober 2025 is de [Verordening](#) betreffende het delen van data tussen toezichthoudende autoriteiten en rationalisering rapportageverplichtingen gepubliceerd. Deze verordening strekt ertoe het nut van de door ondernemingen gerapporteerde informatie te maximaliseren en de mogelijkheden om dergelijke data te verkrijgen, te vergroten. De verordening beperkt de overlap in rapportageverzoeken in gevallen waarin meerdere autoriteiten bevoegd zijn om bepaalde data

uit te vragen aan financiële instellingen of andere marktdeelnemers, maar waar de uitdrukkelijke rechtsgrondslag ontbreekt om deze informatie onderling te delen. De verordening bevat ook een mandaat voor autoriteiten om verslaggevingsvereisten te herzien en te schrappen, die overbodig of achterhaald zijn geworden door bijvoorbeeld verbeterde informatie-uitwisseling. Zo kan worden vermeden dat marktdeelnemers dubbel moeten rapporteren. Om de bruikbaarheid van de gerapporteerde data te verbeteren, zet de Verordening ook in op de ondersteuning van het gebruik van informatie ten behoeve van onderzoek en innovatie in de financiële sector. Dit doet de Verordening door het mogelijk maken van informatiedeling door autoriteiten (onder strikte voorwaarden) met financiële instellingen, onderzoekers en andere entiteiten met een rechtmatig belang.

- **Wie?** Europese financiële toezichthouders. Vanwege de impact op van toepassing zijnde rapportagevereisten is dit onderdeel echter ook relevant voor spelers binnen de gehele financiële sector.
- **Wanneer?** De verordening is op 10 november 2025 in werking getreden. De verordening bevat verschillende deadlines voor de toezichthouders om rapporten op te leveren. Uiterlijk 11 november 2030 moet een rapport verschijnen over de haalbaarheid van een sectoroverschrijdend geïntegreerd rapportagesysteem.

Europees centraal toegangspunt

- **Wat?** In december 2023 zijn [twee Verordeningen](#) en een [Richtlijn](#) gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU die zien op de inrichting en het functioneren van een Europees centraal toegangspunt. Deze Europese wetgeving heeft tot doel financiële diensten en kapitaalmarkten verder te integreren door eenvoudige gecentraliseerde elektronische toegang te bieden tot openbare informatie over entiteiten en hun producten. ESMA is gelast op uiterlijk 10 juli 2027 een Europees centraal tegenpunt (ESAP) op te richten en te beheren. Het toegangspunt zal, op termijn, informatie bevatten die vereist is krachtens het bestaande EU-recht (de bijlage bevat de 19 verordeningen en de 17 richtlijnen die van kracht zijn) en latere juridisch verbindende handelingen. Het ESAP biedt gratis, gebruiksvriendelijke, centrale en digitale toegang tot de financiële gegevens en informatie over duurzaamheid die Europese bedrijven openbaar maken. Het ESAP legt Europese ondernemingen geen aanvullende rapportageverplichtingen op.
- **Wie?** Alle spelers binnen de financiële sector.
- **Wanneer?** De verordening is sinds 9 januari 2024 van toepassing. Het ESAP wordt gedeeltelijk operationeel. Deze geleidelijke invoering zal ervoor zorgen dat Europese verordeningen en richtlijnen, volgens

een bepaalde prioriteit, binnen vier jaar onder het toepassingsgebied van ESAP zullen vallen. Na januari 2030 zal het mogelijk zijn om op vrijwillige basis bijkomende informatie te publiceren.

Implementatiewet kapitaalsvereisten 2026

- **Wat?** Op 15 december 2025 heeft de Raad van State haar [advies](#) gepubliceerd ten aanzien van de Implementatiewet kapitaalsvereisten 2026. De [Implementatiewet](#) dient ter implementatie van de herziene Capital Requirements Directive (CRD VI) en bevat onder andere de verplichting voor bepaalde non-EU aanbieders van bankdiensten binnen de EU om een bijkantoor in de EU te vestigen en een vergunning te verkrijgen. Dit wordt ook wel het derde-landen bijkantorenregime genoemd. Voor non-EU leningnemers die leningen aantrekken van EU-gevestigde leningverstrekkers, heeft dit mogelijk grote impact. Hoewel het verbod op het aantrekken van opvorderbaar geld in Nederland ziet op het aantrekken van opvorderbaar geld 'van het publiek', is dit publiek-element niet meegenomen ten aanzien van het derde-landen bijkantorenregime. Dit betekent dat non-EU leningnemers die opvorderbaar geld aantrekken van professionele marktpartijen (e.g. ondernemingen of storting van meer dan EUR 100.000 ineens) in de EU, mogelijk ook worden verplicht een bijkantoor onder het nieuwe regime te vestigen. Daarnaast geldt het bijkantorenregime ook voor non-EU verstrekkers van leningen, voor zover zij als bank in de zin van CRD zouden kwalificeren als ze in de EU waren gevestigd. Zie ook het onderdeel [Banken](#) voor verdere toelichting op de Implementatiewet.
- **Wie?** Leningverstrekkers (voor zover binnen de reikwijdte) en leningnemers gevestigd buiten de EU.
- **Wanneer?** Na het positieve advies van de Raad van State, verwachten wij dat het wetsvoorstel in Q1 2026 zal worden ingediend bij de Tweede Kamer. De deadline voor implementatie van CRD VI is 10 januari 2026, maar de wetgever heeft al aangegeven dat niet te halen. Het derde-landen bijkantorenregime zal in elk geval getrapt van kracht worden, met bepaalde rapportagevereisten die ingaan per 11 juli 2026 en het volledige regime per 11 januari 2027.

Wet chartaal betalingsverkeer

- **Wat?** In maart 2025 is de Wet chartaal betalingsverkeer [ingediend](#) bij de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel verplicht, onder meer, grote banken om een landelijk dekkende basisinfrastructuur van geldautomaten te verzorgen. Banken worden ook verplicht om hun betaalrekeninghouders toegang te beiden tot de chartale basisinfrastructuur tegen

maximumtarieven (voor particulieren is het gratis). In de Vooruitblik onderdelen [Banken](#) en [Betaaldienstverleners & EGI's](#) wordt nader ingegaan op de relevantie voor de verschillende marktpartijen

- **Wie?** (Groot)banken en geldtransportondernemingen.
- **Wanneer?** Het wetsvoorstel ligt op het moment van schrijven voor bij de [Tweede Kamer](#), en wordt op 12 januari 2026 plenair behandeld. Het is de verwachting dat het wetsvoorstel dit jaar nog door de Eerste Kamer wordt aangenomen.

“Zal de beloofde versoepeling van de bonuscap de praktijk eindelijk echt wat gaan bieden?”

Rosemarijn Labeur

Kamerbrief voortgang aanpak regeldruk

- **Wat?** De minister van Economische Zaken heeft op 15 december 2025 de Tweede Kamer [geïnformeerd](#) over de voortgang van de nieuwe [aanpak](#) voor regeldrukvermindering voor ondernemers. Het 'aanvalsplan' is een plan waarbij alle ministeries die regels hebben voor ondernemers meedoen. Op verzoek van de Tweede Kamer is op elk departement een inventarisatie gemaakt van welke regels kunnen worden geschrapt, of waarvan de regeldruk kan worden verminderd. De eerste [inventarisatie](#) heeft 218 regels opgeleverd die aangepakt gaan worden. Hier zitten ook regels tussen die gelden voor (bepaalde) spelers op de financiële markt. Deze zullen worden besproken in het hoofdstuk van de relevante speler in deze Vooruitblik.
- **Wie?** Alle spelers op de financiële markt.
- **Wanneer?** Het Kabinet is voornemens om voor de zomer van 2026 te beginnen met het schrappen of verminderen van de regeldruk van 500 regels. Wij verwachten dan ook in het voorjaar van 2026 de eerste concrete voorstellen daartoe.

Evaluatie bonuscap

- **Wat?** De minister heeft in het voorjaar van 2025 middels een [Kamerbrief](#) het [rapport](#) over de nadere evaluatie van de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) met het parlement gedeeld. De minister is niet voornemens om de bonusregels van bestuurders in de financiële sector, naar aanleiding van een oproep van de Tweede Kamer, aan te passen. De minister is echter wel aan het bezien of voor

werknemers met specialistische kennis, bijvoorbeeld IT, maatwerk mogelijk is. Financiële ondernemingen concurreren hier met bedrijven die niet gehouden zijn aan de bonusregels, en dat creëert een oneerlijk speelveld voor de financiële sector. Uit de nadere evaluatie blijkt ook dat financiële ondernemingen veelal de vaste lonen hebben verhoogd om zoveel mogelijk competitief te blijven. Het gevolg is dat deze ondernemingen hierdoor minder kostenflexibiliteit hebben in tijden van laagconjunctuur terwijl het voor ondernemingen mogelijk moet zijn om in slechte tijden af te schalen. Dit kan in het bijzonder belemmeringen opwerpen voor (innovatieve) partijen, zoals fintechs, omdat zij structureel hoge vaste kosten vooralsnog moeilijker kunnen dragen. Om de veiligheid van het financiële verkeer en de innovatiekracht van de sector te borgen wil de minister daarom bekijken of er een passende oplossing mogelijk is voor specialistisch personeel van financiële ondernemingen.

- **Wie?** Financiële ondernemingen die onder de Wbfo vallen.
- **Wanneer?** De minister heeft geen concrete tijdslijnen toegezegd, al zegt men ermee [bezig](#) te zijn. Ook is het de vraag of een nieuw Kabinet dit knelpunt ook onderkent, en daarop wil acteren.

Rapport nationale koppen

- **Wat?** Het kabinet heeft in haar regeerprogramma van 13 september 2024 toegezegd na te gaan welke bestaande nationale koppen op Europees beleid kunnen worden geschrapt. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft de minister van Financiën in september 2025 een [overzicht](#) van aanvullende vereisten die op grond van nationale wet- en regelgeving gelden voor de Nederlandse financiële sector gedeeld. Hierbij kan, onder meer, gedacht worden aan de strengere regels die gelden voor trustkantoren (de Wtt 2018), maar ook de aanvullende bonusregels en het ruime provisieverbod.
- **Wie?** Alle spelers op de financiële markt.
- **Wanneer?** In de [visie op de financiële sector](#) van 20 januari 2025 heeft de minister aangegeven het belangrijk te vinden dat de wet- en regelgeving voor de financiële sector zoveel mogelijk overeenkomt met Europese wet- en regelgeving. Om die reden gaat de minister in de komende periode verder in gesprek gaan met financiële instellingen, brancheorganisaties, toezichthouders en andere belanghebbenden om te bezien waar zich mogelijkheden voordoen tot aanpassing van de regelgeving. Eventuele mogelijkheden tot aanpassing kunnen vervolgens, desgewenst, door een volgend kabinet in gang worden gezet.

Rapport white labeling

- **Wat?** EBA heeft op 14 oktober 2025 een [rapport](#) gedeeld waarin ze haar bevindingen deelt uit het onderzoek dat zij in 2024 en 2025 naar het bedieningsconcept deed onder banken. EBA constateert dat white labeling steeds meer gebruikt wordt in Europa en schrijft dat toe aan de groei van digitale platforms die bijdragen aan de distributie van financiële producten in binnen- en buitenland. Het rapport geeft een nuttige beschrijving van de zeven factoren die EBA relevant vindt om het soort white label arrangement te typeren, maar ook de uitdagingen en risico's die bij deze vorm van dienstverlening horen. EBA blijft vanaf nu white label bedieningsconcepten monitoren, en gaat nationale toezichthouders daarbij betrekken. EBA vindt dat dit onderwerp een toezichtprioriteit moet zijn voor 2026
- **Wie?** Aanbieders en gebruikers van white label dienstverlening.
- **Wanneer?** Onze inschatting is dat Nederlandse toezichthouders in 2026 onderzoeken zullen gaan verrichten naar white label bedieningsconcepten.

AFWIKKELONDERNEMINGEN & CCP'S

Dit hoofdstuk behandelt de ontwikkelingen op het gebied van regelgeving voor financiële marktinfrastucturen, zoals afwikkelondernemingen (ook wel 'betalingsverwerkingsinstellingen' genoemd) en centrale tegenpartijen (CCP's). Merk op dat het sectorgroeiende onderdeel [Integriteit](#) (denk aan de Wwft en sanctieregelgeving) ook van groot belang is, evenals de onderdelen [Digitalisering & AI](#) en [Duurzaamheid \(ESG\)](#). Verder is het nuttig om kennis te nemen van het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#), aangezien dit ook meer algemene onderwerpen behandelt die van invloed kunnen zijn op deze partijen.

BESTAANDE WETGEVING 23

Kapitaalmarktenunie
Herziening SIPS-verordening

NIEUWE WETGEVING 23

Savings & Investments Union
Implementatie NIS2-richtlijn
Implementatie CER-richtlijn
Voorstel kader digitale euro
Implementatie Instant Payments
Verkorting afwikkelingscyclus

ESMA 26

2026 Annual Work Programme
Briefing CCP-afwikkeling
Data Strategy 2023-2028
Deelnamevereisten

BESTAANDE WETGEVING

Kapitaalmarktenunie

- **Wat?** Op 7 december 2022 heeft de EC [nieuwe voorstellen](#) gedaan om de kapitaalmarktenunie (CMU) verder te ontwikkelen. Een deel van deze voorstellen omvat maatregelen om: i) om EU-clearingdiensten aantrekkelijker te maken door CCP's in staat te stellen hun producten gemakkelijker en sneller uit te breiden en marktdeelnemers aan te moedigen liquiditeit op te bouwen bij EU-CCP's, ii) om bij te dragen aan de totstandkoming van een veilig en veerkrachtig clearingsysteem door het EU-toezichtskader voor CCP's te versterken, bijvoorbeeld door de transparantie van margin calls te vergroten, en iii) om buitensporige blootstellingen van EU-marktdeelnemers aan CCP's in derde landen te verminderen, met name voor derivaten die door de ESMA als substantieel systeemrelevant zijn aangemerkt. Op het gebied van de clearing van derivaten en het beheer van concentratierisico's door beleggingsondernemingen wordt verwezen naar [Richtlijn 2024/2994](#) tot wijziging van de IFD, die op 4 december 2024 in het Publicatieblad van de EU is gepubliceerd.
- **Wie?** Alle CCP's.
- **Wanneer?** Richtlijn 2024/2994 moet uiterlijk op 25 juni 2026 in Nederlands recht zijn omgezet.

NIEUWE WETGEVING

Savings & Investments Union

Op 19 maart 2025 heeft de Europese Commissie (EC), na een [call for evidence](#), haar [strategie](#) voor de Savings & Investments Union (SIU) gepubliceerd. De SIU is een uitbreiding en voortzetting van de kapitaalmarktenunie (CMU). De SIU legt meer nadruk op particuliere spaarders en beleggers. Het doel is om Europeanen aan te moedigen hun spaargeld meer te investeren in Europese bedrijven. Er is extra aandacht voor particuliere beleggers, pensioensparen en duurzame beleggingen. Zie ook het [nieuwsartikel](#) op onze website over de SIU.

In het tweede kwartaal van 2025 heeft de EC haar marktintegratiepakket [geconsulteerd](#), een belangrijke pijler van de SIU. De EU wil de kapitaalmarkten integreren door belemmeringen tussen de lidstaten weg te nemen. Belangrijkste doelstellingen: grensoverschrijdende dienstverlening vereenvoudigen, toezicht centraliseren bij ESMA, paspoortregeling effectief maken en innovatie (zoals DLT) bevorderen. Dit moet beleggers meer kansen bieden, bedrijven in staat stellen gemakkelijker kapitaal

Herziening SIPS-verordening

- **Wat?** Op 14 juli 2025 is de [herziening](#) van de Verordening met betrekking tot oversightvereisten voor systeemrelevante betalingssystemen (SIPS-verordening) gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU. De verordening beschrijft het proces en de criteria voor de aanwijzing van een betalingssysteem als een voor het Eurosysteem systeemrelevant betalingssysteem (SIPS). De herschikking van de SIPS-verordening brengt de volgende belangrijke wijzigingen met zich mee: i) herziening van de definitie van een SIPS-exploitant, zodat een bijkantoor in het eurogebied van een rechtspersoon die buiten het eurogebied is gevestigd, daar bij wijze van uitzondering onder valt, en wijzigingen met betrekking tot het toezicht op een dergelijk bijkantoor; ii) nieuwe vereisten met betrekking tot de wijze waarop SIPS-exploitanten worden bestuurd iii) toevoeging van een nieuw artikel over vereisten met betrekking tot cyberrisico's en iv) toevoeging van een nieuw artikel waarin de belangrijkste vereisten voor uitbesteding worden uiteengezet.
- **Wie?** Afwikkelondernemingen die onder de SIPS-verordening als een SIPS zijn geïdentificeerd.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

aan te trekken en het concurrentievermogen van Europa versterken. De [voorstellen](#) zijn op 4 december 2025 gepubliceerd en bestaan uit een [mededeling](#) en drie wetgevingsvoorstellen. De EC heeft ook een [Q&A](#) over het marktintegratiepakket gepubliceerd.

De voorgestelde wijzigingen zijn voornamelijk gericht op het versterken van het toezichtskader voor CCP's. Een van de belangrijkste wijzigingen is dat ESMA rechtstreeks toezicht krijgt op belangrijke CCP's. Deze wijziging heeft tot doel een meer geharmoniseerde aanpak van het toezicht en te zorgen voor een consistente toepassing van normen in de hele EU. Daartoe worden nieuwe processen ingevoerd om te bepalen of een CCP significant is. Deze criteria omvatten overwegingen met betrekking tot het volume van de verwerkte transacties, initiële margevereisten, bijdragen aan het *default fund* en de vraag of de CCP behoort tot een groep die bestaat uit een andere EU-CCP, een Tier 2-CCP uit een derde land of een CSD of handelsplatform voor waarvoor de ESMA de bevoegde autoriteit is. De lidstaten krijgen ook de mogelijkheid om de ESMA aan te wijzen als toezichthouder van de CCP. Voor minder

belangrijke CCP's wordt de ESMA de enige voorzitter van de colleges van toezichthouders, wat een samenhangend toezicht en een samenhangende tenuitvoerlegging van de regelgeving vergemakkelijkt. Om eerlijke concurrentie en marktintegratie te bevorderen, breidt het voorstel ook de rol van de ESMA uit bij de behandeling van verzoeken om open toegang tot een CCP of een handelsplatform en bij de goedkeuring van interoperabiliteitsregelingen tussen CCP's.

De wetgevingsvoorstellen omvatten ook een voorstel voor een Verordening ter vervanging van de Finaliteitsrichtlijn (de Finaliteitsverordening). De oorspronkelijke Finaliteitsrichtlijn beoogt het systeemrisico te verminderen dat voortvloeit uit de insolventie van deelnemers aan bepaalde aangewezen betaalsystemen (zoals T2) en effectenafwikkelingssystemen (zoals die worden geëxploiteerd door CCP's en CSD's). De Finaliteitsrichtlijn maakt het mogelijk om betalingen en effectentransacties veilig te verrichten en af te wikkelen in systeemrelevante betalings- en effectenafwikkelingssystemen. In het bijzonder beschermt zij systemen door bepaalde nationale insolventieregels buiten toepassing te laten indien een partij bij een transactie insolvent wordt. Hierdoor waarborgt de Finaliteitsrichtlijn dat betalings- en effectenoverdrachtsopdrachten onherroepelijk worden (d.w.z. zij waarborgt 'afwikkelingsfinaliteit') en dat nettingsregelingen afdwingbaar zijn, zelfs indien de opdracht gevende partij insolvent wordt. De Finaliteitsrichtlijn beschermt tevens zekerheden die door de insolvente partij in verband met het systeem zijn verstrekt en verduidelijkt welk recht van toepassing is in bepaalde grensoverschrijdende situaties.

De Europese Commissie stelt voor de Finaliteitsrichtlijn om te zetten in een Verordening om te zorgen voor

een grotere harmonisatie tussen lidstaten, een gelijk speelveld te waarborgen en de rechtszekerheid voor financiële marktdeelnemers te verbeteren. Enkele belangrijke wijzigingen die de Finaliteitsverordening teweeg zal brengen zijn: (i) rechtszekerheid voor digitale innovatie (d.w.z. facilitering Digital Ledger Technology-based systemen); (ii) verduidelijking van conflictregels; (iii) harmonisatie deelname van EU-entiteiten aan systemen in derde landen; (iv) uitbreiding reikwijdte van systeemdeelnemers; (v) harmonisatie van reikwijdte in aanmerking komende effecten; (vi) harmonisatie aanwijzingspraktijken voor EU-systemen; (vii) vergroting van transparantie van lidstaten; en (viii) verduidelijking en vaststelling momenten van afwikkelingsfinaliteit. Door de Finaliteitsrichtlijn om te zetten in een Verordening, zullen de insolventieregels met betrekking tot afwikkelingsfinaliteit in de hele EU verder worden geharmoniseerd, aangezien de regels in de Finaliteitsverordening rechtstreeks van toepassing zullen zijn. Dit betekent dat de overlappende regels uit het nationale insolventierecht zullen worden geschrapt, inclusief de huidige finaliteitsregels uit de Nederlandse Faillissementswet (artikelen 212a-212e).

Het voorstel voor een Finaliteitsverordening is (in ieder geval) relevant voor afwikkelingsinstellingen die betaalsystemen exploiteren of daaraan deelnemen, centrale tegenpartijen, centrale effectenbewaarinstellingen en andere financiële instellingen die aan een systeem deelnemen (zoals banken, beleggingsondernemingen, betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld). De Europese Commissie heeft het wetgevingsvoorstel ter [feedback](#) gepubliceerd. De feedbackperiode loopt tot 4 maart 2026, maar kan worden verlengd.

Implementatie NIS2-richtlijn

- **Wat?** In Nederland bevindt de [Nederlandse Cybersbeveiligingswet](#) zich momenteel in het wetgevingsproces. Dit wetsvoorstel implementeert de Europese [NIS2-richtlijn](#). De NIS2-richtlijn heeft tot doel de cyberveiligheid in de Europese Unie naar een hoger gemeenschappelijk niveau te tillen door de digitale weerbaarheid van essentiële en belangrijke entiteiten in de lidstaten te versterken. Het wetsvoorstel omvat onder meer de verplichting voor essentiële en belangrijke entiteiten om maatregelen te nemen ter bescherming van de netwerk- en informatiesystemen die zij voor hun diensten gebruiken (zorgplicht) en om ICT-incidenten te melden (meldingsplicht). CCP's kunnen worden aangemerkt als essentiële of belangrijke entiteiten waarop de Cyberbeveiligingswet

van toepassing is. Houd er echter rekening mee dat de DORA-verordening *lex specialis* vormt ten opzichte van de NIS2-richtlijn. Daarom zijn alle maatregelen voor cyberbeveiligingsrisicobeheer in de Cyberbeveiligingswet die gelijkwaardig zijn aan de verplichtingen in de DORA-verordening, niet van toepassing op entiteiten die op grond van de Cyberbeveiligingswet als essentieel of belangrijk zijn aangemerkt. Ondertussen zijn ook het Nederlandse [Cyberbeveiligingsbesluit](#) en de Nederlandse [Regeling cyberbeveiliging EZ](#) ter consultatie gepubliceerd. Wanneer de Cyberbeveiligingswet en het Cyberbeveiligingsbesluit in werking treden, worden de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni, de implementatie van NIS1) en het bijbehorende besluit (Bbni) ingetrokken. Wat betreft afwikkelondernemingen: deze partijen vielen onder het toepassingsgebied van de Wbni, maar zijn niet opgenomen in het

toepassingsgebied van de Cyberbeveiligingswet. Tenzij de Nederlandse minister van Financiën afwikkelondernemingen expliciet aanwijst als kritieke entiteiten in het kader van de implementatie van de CER-richtlijn (zie hieronder) waarop de Cyberbeveiligingswet ook van toepassing is, is de Cyberbeveiligingswet niet van toepassing op deze instellingen.

- **Wie?** CCP's die als essentieel of belangrijk zijn aangemerkt.
- **Wanneer?** De deadline voor de implementatie van de NIS2-richtlijn was 17 oktober 2024. De Nederlandse wetgever heeft deze deadline echter niet kunnen halen. Het Nederlandse wetgevingsproces zal in 2026 worden voortgezet. Naar verwachting zal de Cyberbeveiligingswet in het tweede kwartaal van 2026 in werking treden.

Implementatie CER-richtlijn

- **Wat?** In Nederland bevindt de Nederlandse [Wet weerbaarheid kritieke entiteiten](#) zich momenteel in het wetgevingsproces. Dit wetsvoorstel implementeert de Europese [CER-richtlijn](#). De CER-richtlijn introduceert een minimumniveau dat de weerbaarheid van essentiële diensten in bepaalde sectoren tegen verschillende soorten fysieke risico's en bedreigingen vergroot. Het wetsvoorstel omvat onder meer de verplichting voor aanbieders van essentiële diensten om maatregelen te nemen om hun weerbaarheid te vergroten (zorgplicht) en om bepaalde incidenten te melden (meldingsplicht). Gezien de sterke onderlinge verbanden tussen digitale en fysieke weerbaarheid, zijn de verplichtingen uit hoofdstuk III en IV van de CER-richtlijn niet van toepassing op CCP's die onder het toepassingsgebied van de DORA-verordening vallen. CCP's kunnen echter wel worden geïdentificeerd en aangewezen als kritieke entiteit op basis van de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten. In dat geval zijn bepaalde bepalingen van het wetgevingsvoorstel wel van toepassing op deze entiteiten, zoals die betreffende de steun van de lidstaten aan kritieke entiteiten. Afwikkelondernemingen vallen volledig buiten het toepassingsgebied van de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten, tenzij zij als kritieke entiteit zijn aangewezen. Indien een dergelijke aanwijzing plaatsvindt, kan ook de Cyberbeveiligingswet (zie hierboven) van toepassing zijn.
- **Wie?** Afwikkelondernemingen en CCP's die als kritieke entiteiten zijn aangemerkt.
- **Wanneer?** De deadline voor de implementatie van de CER-richtlijn was 17 oktober 2024. De Nederlandse wetgever heeft deze deadline echter niet kunnen halen. Het Nederlandse wetgevingsproces wordt in 2026 voortgezet. Naar verwachting zal de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten in het tweede kwartaal van 2026 in werking treden.

Voorstel kader digitale euro

- **Wat?** Op 28 juni 2023 heeft de EC een [voorstel](#) gepubliceerd voor een verordening betreffende de invoering van de digitale euro. Het idee achter de digitale euro is om contant geld aan te vullen en mensen en bedrijven een alternatieve manier te bieden om digitaal te betalen, naast de particuliere opties die momenteel worden aangeboden door banken, betaaldienstverleners of elektronischgeldinstellingen. Volgens het voorstel krijgt de digitale euro de status van wettig betaalmiddel voor retailbetalingen, wat betekent dat de acceptatie ervan verplicht is voor begunstigden, tenzij anders bepaald in de verordening. De afwikkeling van online betalingstransacties in digitale euro's zal na goedkeuring door het Eurosysteem op termijn plaatsvinden in de *digital euro settlement infrastructure*. Meer details over de *digital euro settlement infrastructure* zullen volgen tijdens de ontwikkeling van de digitale euro. Op 2 december 2024 publiceerde de ECB haar [tweede voortgangsrapport](#) over de voorbereidingsfase van de digitale euro. Op 16 juli 2025 publiceerde de ECB het [derde voortgangsrapport](#). Op 30 oktober 2025 besloot de Raad van Bestuur van de ECB dat de [volgende fase](#) van start zal gaan en dat er zal worden gewerkt aan de technische gereedheid voor de eerste uitgifte van de digitale euro. Met de inwerkingtreding van de wetgeving in 2026 zou in 2027 een proefproject van start kunnen gaan en zou het Eurosysteem klaar moeten zijn voor een mogelijke eerste uitgifte van de digitale euro in 2029. Op 25 november 2025 publiceerde de EC een [ontwerpaanbeveling](#) in haar [najaarspakket voor het Europees semester 2026](#), waarin zij haar steun uitspreekt voor de digitale euro om de positie van de EU te versterken. Op 19 december 2025 heeft de Raad van de Europese Unie zijn [standpunt](#) bepaald over de digitale euro.
- **Wie?** Alle afwikkelondernemingen.
- **Wanneer?** De Raad van Bestuur van de ECB heeft besloten dat de voorbereidingen voor de digitale euro een volgende fase ingaan. De twee voorgestelde verordeningen zullen, na afronding, binnen twintig dagen na publicatie in werking treden en rechtstreeks van toepassing zijn, maar moeten eerst worden goedgekeurd door de Raad en het Europees Parlement. Als dit volgens plan verloopt en ergens in 2026 plaatsvindt, zou de digitale euro in 2029 voor het eerst worden uitgegeven.

Implementatie Instant Payments

- **Wat?** Op 8 april 2024 is de [Verordening](#) instant payments in werking getreden. Deze verordening wijzigt de Finaliteitsrichtlijn, de herziene richtlijn betaalsdiensten (PSD2), de SEPA-verordening en de

Verordening grensoverschrijdende betalingen. Omdat deze wijzigingen (gedeeltelijk) in Nederlandse wet- en regelgeving moeten worden geïmplementeerd, zijn ze eind 2024 ter consultatie voorgelegd. Het doel van de Verordening instant payments (en de implementatie daarvan) is ervoor te zorgen dat onmiddellijke overmakingen in de hele EU betaalbaar, veilig en zonder belemmeringen worden verwerkt. Instantovermakingen zijn overmakingen die afzonderlijk worden ingediend en die onmiddellijk, 24 uur per dag en op elke kalenderdag worden uitgevoerd, zodat het geldbedrag binnen enkele seconden op de betaalrekening van de ontvanger staat. De Verordening instant payments bepaalt onder meer dat betaalinstellingen en EGI's rechtstreeks kunnen deelnemen aan finale systemen. Daarom wordt de Finaliteitsrichtlijn gewijzigd. De Nederlandse uitvoeringswet bevat de wijzigingen van de Finaliteitsrichtlijn.

- **Wie?** Finale systemen waarop de Finaliteitsrichtlijn van toepassing is.
- **Wanneer?** De inwerkingtreding van de Verordening instant payments vindt gefaseerd plaats. Vanaf januari 2027 zijn ook betaaldienstenaanbieders buiten de eurozone verplicht om hun klanten in staat te stellen instantoverschrijvingen in euro's te verzenden en te ontvangen en de begunstigde te verifiëren.

Verkorting afwikkelingscyclus

- **Wat?** In 2014 heeft de CSDR de vereiste ingevoerd dat alle transacties in effecten die op handelsplatforms worden uitgevoerd, uiterlijk op de tweede werkdag na de handelsdag moeten worden afgewikkeld (ook wel de "T+2"-afwikkelingscyclus genoemd). Als gevolg van recente ontwikkelingen is de vraag gerezen of de effectenafwikkelingscyclus moet worden verkort. In oktober 2023 heeft de ESMA een [call for evidence](#) over de verkorting van de afwikkelingscyclus gedaan. Met deze oproep wilde de ESMA de standpunten van belanghebbenden en kwantitatief bewijsmateriaal verzamelen om een beter inzicht te krijgen in deze kwestie en om een kosten-batenanalyse te maken van een mogelijke verkorting van de effectenafwikkelingscyclus in de EU. De EC, ECB en ESMA hebben in oktober 2024 een [gezamenlijke verklaring](#) afgegeven waarin zij hun steun uitspreken voor een kortere afwikkelingscyclus (T+1). Vervolgens heeft ESMA in november 2024 haar [rapport](#) met bevindingen gepubliceerd. Op 14 oktober 2025 is in het Publicatieblad van de EU een [Verordening](#) gepubliceerd met de regels voor de T+2-afwikkelingscyclus.
- **Wie?** Alle CCP's.
- **Wanneer?** De Verordening is van toepassing vanaf 11 oktober 2027. De EC, ECB en ESMA hebben hun krachten gebundeld om samen naar deze deadline toe te werken.

ESMA

2026 Annual work programme

- **Wat?** Op 3 oktober 2025 heeft ESMA haar [jaarlijkse werkprogramma 2026](#) gepubliceerd. In dit programma beschrijft ESMA haar toezichtsprioriteiten voor 2026. Voor CCP's zal ESMA zich onder meer richten op het monitoren en beperken van risico's van CCP's uit derde landen, het beoordelen van de weerbaarheid van CCP's, het verbeteren van het regelgevingskader voor CCP's in de EU en het bevorderen van convergentie op het gebied van toezicht.
- **Wie?** Alle CCP's.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

Briefing CCP-afwikkeling

- **Wat?** Op 25 juni 2026 heeft de ESMA haar eerste [briefing over de afwikkeling van CCP's](#) gepubliceerd, met als doel de nationale afwikkelingsautoriteiten (NRA's) te ondersteunen bij de operationalisering van het *cash call*-mechanisme. De briefing, die is opgesteld door het CCP-afwikkelingscomité van de ESMA, biedt een methodologie die door de NRA's in overweging moet worden genomen bij het opnemen van de afwikkelings *cash call* in de afwikkelingsplannen voor CCP's. NRA's moeten de relevante gegevens definiëren die door de CCP moeten worden verzameld, met het oog op het afstemmen van de beschikbare middelen via een *cash call*. Daarbij moeten NRA's rekening houden met de gevolgen voor relevante belanghebbenden, zoals clearingleden, financiële markten en financiële marktinfastructuren. Ten slotte moeten NRA's ervoor zorgen dat er passende processen zijn voor het uitvoeren van de *cash calls* en dat de doeltreffendheid ervan wordt getest door middel van *dry-runs*.
- **Wie?** Alle CCP's.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

Data Strategy 2023-2028

- **Wat?** De [datastrategie voor 2023-2028](#) van ESMA is nog steeds relevant. In dit document geeft ESMA speciale aandacht aan de rol van data, nieuwe wetgevingskaders en nieuwe technologieën zoals Big Data en AI-toepassingen binnen de financiële sector. De door ESMA gestelde doelen in de datastrategie zijn gericht op i) het zich verder ontwikkelen als data hub, ii) de toegang tot data door het publiek en het verhogen van transparantie, iii) data-gedreven toezicht faciliteren, iv) samenwerking bevorderen op het gebied van innovatieve datastandaarden,

technologie en rapportage, v) verdere harmonisatie van rapportageregimes en het bevorderen van het gebruik van moderne technologieën in dit kader en vi) systematisch datagebruik. Alle doelstellingen zullen gefaseerd tussen 2023 en 2028 worden aangepakt.

- **Wie?** CCP's.
- **Wanneer?** Per direct; relevant voor ten minste 2023-2028.

Deelnamevereisten

- **Wat?** In oktober 2025 heeft de ESMA een [consultatie](#) gepubliceerd over de elementen waarmee rekening moet worden gehouden wanneer CCP's deelnamevereisten vaststellen of beoordelen of niet-financiële tegenpartijen die als clearingleden optreden, in staat zijn om aan de margevereisten en bijdragen aan het *default fund* te voldoen. Het mandaat van de ESMA voor het opstellen van de RTS over dit onderwerp omvat het in overweging nemen van: (i) de modaliteiten en specifieke kenmerken waardoor niet-financiële tegenpartijen toegang kunnen krijgen of reeds hebben tot clearingdiensten, onder meer als directe clearingleden in gesponsorde modellen; (ii) de noodzaak om veilige directe toegang van niet-financiële tegenpartijen tot clearingdiensten en -activiteiten van CCP's te vergemakkelijken; (iii) de noodzaak om evenredigheid te waarborgen; en (iv) de noodzaak om effectief risicobeheer te waarborgen.
- **Wie?** CCP's.
- **Wanneer?** De consultatie loopt af op 5 januari 2026. De ESMA zal vervolgens een eindverslag opstellen dat uiterlijk in het eerste kwartaal van 2026 bij de EC moet worden ingediend.

BANKEN

Dit onderdeel richt zich op relevante ontwikkelingen op het gebied van regelgeving voor de banksector. Gezien het grote aantal onderwerpen dat voor banken relevant is, hebben we een strenge selectie van bronnen gemaakt om de omvang van dit onderdeel te beperken. Dit onderdeel bevat daarom een selectie van de meest relevante en impactvolle ontwikkelingen op het gebied van regelgeving voor banken.

Voor banken die verschillende soorten diensten verlenen, kunnen ook andere delen van deze Vooruitblik relevant zijn, zoals de onderdelen [Beleggingsondernemingen](#), [Betaaldienstverleners](#), [Digitalisering & AI](#), [Kredietverstrekkers](#) (relevant voor het verstrekken van consumentenkrediet) en/of [Financiële Dienstverleners](#). De sectoroverschrijdende componenten [Integriteit](#) en [Duurzaamheid \(ESG\)](#) zijn ook van groot belang voor banken. Ten slotte is het voor banken ook nuttig om kennis te nemen van de [Algemene ontwikkelingen](#).

ECB	29	DNB & AFM	38
Toezichtsprioriteiten 2026-2028		Visie op toezicht 2025-2028	
SREP-methodologie		No-action scheiding BB en TB verlengd	
Governance en risicocultuur		DNB CCyB	
O&D's CRR III en CRD VI		Trendzicht 2026	
Varia		EUROPESE WETGEVING	39
SRB	31	EU Banking Package	
SRM-visie 2028		De-prioritering niveau 2-wetgeving	
Richtsnoeren zelfbeoordeling afwikkelbaarheid		AI verordening	
Consultaties 2026		ITS goedkeuring interne modellen	
Werkprogramma 2026		Uitstel FTRB	
EBA	32	Heropleving securitisatiekader	
Richtsnoeren beheer ESG-risico's		NEDERLANDSE WETGEVING	41
Richtsnoeren interne governance		Implementatiewet kapitaalvereisten 2026	
Werkprogramma 2026		Wet chartaal betalingsverkeer	
Roadmap Banking Package		NIS2 en CER	
White labelling rapport		Wet rapportage hypotheekmarkt DNB	
RTS operationele risicoverliezen Banking Package		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	43
ITS resolutieplanning		BCBS-beginselen risicobeheer door derden	
Richtsnoeren SREP en supervisory stresstests			
Consultatie prudentieel relevante transacties CRD			
Richtsnoeren milieuscenarioanalyse			
Consultatie richtsnoeren vergunningverlening TCB's			
Concept ITS en RTS operationeel risico			
Varia			

Toezichtsprioriteiten 2026-2028

In november 2025 heeft de ECB haar [toezichtprioriteiten voor 2026-2028](#) gepubliceerd. In samenwerking met nationale toezichthouders heeft de ECB de belangrijkste risico's en kwetsbaarheden van significante instellingen beoordeeld en op basis van deze beoordeling strategische prioriteiten voor de periode 2026-2028 vastgesteld. Bij het vaststellen van de strategische prioriteiten heeft de ECB ook rekening gehouden met de resultaten van het [toezichtsevaluatieproces 2025](#).

De ECB concludeert dat banken veerkrachtig zijn gebleven in een onzekere geopolitieke omgeving en hebben laten zien dat ze het economisch herstel kunnen blijven ondersteunen. De veerkracht van de bankensector in een ongunstig scenario blijkt ook uit de [EU-brede](#) stresstest van dit jaar.

De ECB merkt op dat banken voorbereid moeten zijn op kwetsbaarheden die steeds waarschijnlijker worden. Volgens de ECB zijn de mondiale onzekerheden tot uitzonderlijke niveaus gestegen, waardoor een omgeving van verhoogde kwetsbaarheid is ontstaan. De ECB is ook van mening dat banken in het licht van deze kwetsbaarheden moeten zorgen voor een sterke operationele veerkracht en ICT-capaciteiten.

De prioriteiten van de ECB zijn:

1. Versterking van de veerkracht van banken ten aanzien van geopolitieke risico's en macrofinanciële onzekerheden:

- *Kredietrisico*: zorgen voor een voorzichtige risicobereidheid en deugdelijke kredietnormen.
- *Focus op alle risicogebieden*: zorgen voor voldoende kapitalisatie en een consistente implementatie van CRR III.

- *Focus op alle risicogebieden*: zorgen voor een prudent beheer van klimaat- en natuurgerelateerde risico's.

2. Versterking van de operationele veerkracht van banken en bevordering van robuuste ICT-capaciteiten:

- *Operationeel risico*: implementatie van robuuste en veerkrachtige kaders voor operationeel risicobeheer.
- *Governance*: tekortkomingen in de risicorapportagecapaciteiten en aanverwante informatiesystemen verhelpen.
- *Middel- tot langetermijnprioriteit voor alle risicogebieden*: focus op de digitale en met name AI-gerelateerde strategieën, governance en risicobeheer van banken.

Het verhelpen van tekortkomingen in digitale transformatiestrategieën is niet langer een prioriteit. Dit is nu grotendeels geïntegreerd in de toezichtsprioriteit gericht op het gebruik van AI. Het is niet volledig verwijderd uit de prioriteitenlijst van de ECB.

De nieuwe prioriteiten bieden richtlijnen voor prioritering van het toezicht door de gezamenlijke toezichtteams op individuele banken en belangrijke richtlijnen voor het jaarlijkse SREP. Voor elk van de geprioriteerde kwetsbaarheden stelt de ECB de specifieke belangrijkste toezichthoudende activiteiten vast. De ECB zal de prioriteiten rechtstreeks toepassen op alle significante banken. DNB zal dezelfde toezichtsprioriteiten toepassen op minder significante banken. Het document zal de belangrijkste drijfveer zijn voor de toezichtagenda van elke Nederlandse bank in 2026.

SREP-methodologie

- **Wat?** Op 18 november 2025 publiceerde de ECB een [beschrijving](#) van haar Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) dat zij toepast op significante instellingen (SI's), met daarin de laatste ontwikkelingen op het gebied van toezicht en regelgevingsvereisten. Via het SREP beoordeelt de ECB de manier waarop een bank omgaat met haar risico's en de elementen die nu of in de toekomst een negatieve invloed kunnen hebben op haar

kapitaal of liquiditeit. Eveneens op 18 november 2025 publiceerde de ECB een meer gedetailleerde beschrijving van de SREP-methodologie voor (i) de [beoordeling van het bedrijfsmodel](#) (BMA) en (ii) [interne governance en risicobeheer](#), samen met de geaggregeerde resultaten van de [SREP 2025](#).

- **Wie?** Alle significante banken. Deze SREP-methodologieën zullen ook door DNB worden overgenomen voor minder significante banken.
- **Wanneer?** De ECB zal de nieuwe SREP-methodologieën toepassen in de komende SREP-cycli in 2026.

Governance en risicocultuur

- **Wat?** Op 24 juli 2024 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de consultatie over haar nieuwe [gids](#) inzake governance en risicocultuur gelanceerd. Deze gids verduidelijkt de gedetailleerde verwachtingen van de ECB met betrekking tot de samenstelling en werking van bestuursorganen en hun comités, beschrijft de rollen en verantwoordelijkheden van de interne controlefuncties, benadrukt het belang van risicocultuur en schetst de verwachtingen met betrekking tot de risicobereidheidskaders van banken. De gids bevat ook tal van voorbeelden van goede praktijken, voortbouwend op de EBA-richtsnoeren inzake interne governance.
- **Wie?** Alle belangrijke banken en via DNB-toepassing ook voor minder belangrijke banken.
- **Wanneer?** De consultatieperiode eindigde op 16 oktober 2024, maar de definitieve gids is nog niet gepubliceerd. We verwachten dat de ECB dit in het eerste kwartaal van 2026 zal doen.

“Terwijl banken de nieuwe kapitaalregels implementeren, focust het toezicht van de ECB in 2026 op veerkracht tegenover geopolitieke en operationele risico’s.”

Bart Bierman

O&D's CRR III en CRD VI

- **Wat?** Op 25 juli 2025 heeft de ECB de definitieve versie van haar herziene [gids](#) over opties en discretionaire bevoegdheden in het Unierecht gepubliceerd. Na een openbare consultatie heeft de ECB haar kader voor de uitoefening van opties en discretionaire bevoegdheden in de kapitaalvereistenverordening (CRR) en de kapitaalvereistenrichtlijn (CRD) afgerond. De herziene gids weerspiegelt voornamelijk de wijzigingen in de CRR en CRD die door het *Banking Package* zijn ingevoerd. De gids beschrijft de aanpak van de ECB met betrekking tot de uitoefening van opties en discretionaire bevoegdheden waarin de CRD en CRR voorzien, en heeft betrekking op onder meer geconsolideerd toezicht en ontheffingen, eigen vermogen, kapitaalvereisten, institutionele beschermingsregelingen, grote blootstellingen, liquiditeit, hefboomwerking, rapportage en governance-regelingen. De gids heeft tot doel

te zorgen voor samenhang, doeltreffendheid en transparantie met betrekking tot het toezichtbeleid dat binnen het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme (SSM) voor significante kredietinstellingen wordt toegepast. De ECB maakt op geharmoniseerde wijze gebruik van opties en discretionaire bevoegdheden voor significante instellingen en eist dat de nationale bevoegde autoriteiten op geharmoniseerde wijze gebruik maken van opties en discretionaire bevoegdheden met betrekking tot minder significante instellingen. Verder gaat de gids vergezeld van een [verordening](#), een [aanbeveling](#) en een [richtsnoer](#). Deze drie documenten moeten samen met de gids worden gelezen en zijn daarom ook herzien om de laatste wijzigingen in de gids weer te geven.

- **Wie?** Alle banken, waarbij de gids rechtstreeks relevant is voor significante banken en onrechtstreeks relevant voor niet-significante banken via toepassing door de nationale bevoegde autoriteiten.
- **Wanneer?** De gids is van toepassing vanaf juli 2025, maar bepaalde bepalingen met betrekking tot marktrisico zijn van toepassing vanaf januari 2026. Aangezien de EC echter heeft voorgesteld om de prudentiële vereisten voor marktrisico onder Basel III met een jaar uit te stellen tot 1 januari 2027, verwachten we dat de bepalingen van de ECB-gids inzake marktrisico eveneens zullen worden uitgesteld.

Varia

In 2025 heeft de ECB een aantal relevante gidsen, aanbevelingen, consultaties en andere publicaties gepubliceerd die relevant zijn voor de banksector. Deze publicaties omvatten, maar zijn niet beperkt tot:

- **Uitbesteding van clouddiensten.** Op 16 juli 2025 publiceerde de ECB haar [gids](#) over het uitbesteden van clouddiensten. De gids verduidelijkt de toezichtsverwachtingen van de ECB voor banken die gebruikmaken van clouddiensten van derden en die DORA-gerelateerde vereisten implementeren met betrekking tot het uitbesteden van clouddiensten door banken aan clouddienstverleners. De gids gaat met name in op risico's in verband met IT-beveiliging, cyberrisico's en operationele veerkracht, waarbij het belang van een risicogebaseerde aanpak en het toepassen van evenredigheid wordt benadrukt.
- **Fast-track voor SRT-securitisaties.** Op 19 december 2025 kondigde de ECB de [introduktie](#) aan van twee fast-tracks die vanaf januari 2026 van start gaan. De fast-tracks hebben betrekking op (i) securitisaties met aanzienlijke risico-overdracht (SRT) en (ii) de terugkoop van kapitaalinstrumenten. Onder de fast-track kunnen banken sneller antwoord krijgen van

de ECB wanneer ze hun kapitaal willen verminderen door aandelen of andere kapitaalinstrumenten terug te kopen, of hun kapitaalvereisten willen verminderen na een significante risico-overdracht. De fast-track geldt voor gestandaardiseerde transacties, terwijl de normale procedure nog steeds van toepassing is op transacties die niet in aanmerking komen voor fast-trackverwerking. Voor de versnelde procedure voor securitisaties heeft de ECB eerder in december ook een [gids](#) gepubliceerd over de kennisgeving van een significante risico-overdracht en impliciete steun voor securitisaties.

- **Gestroomlijnd toezicht.** In december 2025 publiceerde de ECB haar [agenda](#) voor een gestroomlijnd toezicht) voor een effectiever, efficiënter en risicogebaseerd Europees banktoezicht. Het verslag beschrijft de lopende hervormingsinitiatieven van de ECB die gericht zijn op het vereenvoudigen en stroomlijnen van het Europese banktoezicht, met behoud van de toezichtsnormen en de veerkracht van de banken. De hervormingen zijn een reactie op het veranderende risicolandschap, dat wordt gekenmerkt door verhoogde geopolitieke onzekerheid, niet-traditionele risico's zoals cyberaanvallen en klimaatgerelateerde risico's, en de digitalisering van financiële diensten.
- **TIBER-EU SSM-implementatie.** Op 21 november 2025 publiceerde de ECB haar TIBER-EU [SSM-implementatie](#), waarin wordt uiteengezet hoe de ECB het TIBER-EU-kader voor dreigingsgestuurde penetratietests (TLPT) van belangrijke instellingen, zoals vereist op grond van de Digital Operational Resilience Act (DORA), aanneemt en implementeert.
- **Consultatie over legacy NPE's.** Op 15 september 2025 startte de ECB een openbare [consultatie](#) over haar concept richtsnoeren voor een geharmoniseerde toezichtsaanpak van de dekking van niet-renderende blootstellingen (NPE's) van minder belangrijke instellingen (LSI's). LSI's zijn banken die rechtstreeks onder toezicht staan van hun nationale bevoegde autoriteiten (NCA's) (en indirect van de ECB), terwijl belangrijke instellingen rechtstreeks onder toezicht staan van de ECB. De conceptrichtsnoeren zijn erop gericht een degelijk risicobeheer en consistente toezichtsnormen te waarborgen, terwijl de NCA's binnen het kader van pijler 2 hun discretionaire bevoegdheid op het gebied van toezicht kunnen uitoefenen. De consultatieperiode is op 27 oktober 2025 afgerond, dus we verwachten dat de definitieve richtlijn in het eerste kwartaal van 2026 zal worden gepubliceerd.
- **Richtlijn voor interne modellen.** Op 28 juli 2025 publiceerde de ECB haar herziene [richtlijn](#) voor interne modellen onder CRR. De herziene richtlijn (i) weerspiegelt de updates onder CRR III – met inbegrip van het herziene Basel-kader – voor de hoofdstukken

over kredietrisico, marktrisico en tegenpartijkredietrisico, (ii) verduidelijkt het gebruik van machine learning-technieken in interne modellen en (iii) verbetert de transparantie en harmonisatie van het toezicht op interne modellen.

SRB

SRM-visie 2028

- **Wat?** In februari 2024 heeft de Single Resolution Board (SRB) haar [visie voor 2028 op het afwikkelingsmechanisme](#) gepubliceerd. Deze visie markeert een nieuwe fase voor het Europese afwikkelingsmechanisme (SRM), dat bestaat uit een netwerk van nationale afwikkelingsautoriteiten (NRA's) en de SRB, en inhoudt een verschuiving van de focus. Het SRM verschuift van afwikkelingsplanning en -voorbereiding naar operationalisering, afwikkelingstesten en crisisparaatheid. De nieuwe focus ligt op het waarborgen dat elk plan en elke voorkeursstrategie voor de afwikkeling van elke bank op korte termijn kan worden uitgevoerd. DNB [noemt](#) de SRM-visie 2028 een gedurfde nieuwe visie die zal bijdragen aan het vertrouwen in een stabiel banksysteem. Naast de SRM-visie 2028 heeft de SRB op 16 december 2025 haar [verwachtingen inzake waarderingscapaciteiten](#) gepubliceerd. Deze publicatie bevat de gemoderniseerde verwachtingen van de SRB inzake waardering voor banken in crisis en geeft details over een geactualiseerd kader voor waarderingsgegevens.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** In de komende jaren zal DNB meer nadruk leggen op het testen en operationaliseren van afwikkelingsplannen.

Richtsnoeren zelfbeoordeling afwikkelbaarheid

- **Wat?** Op 7 augustus 2025 heeft de SRB haar finale [richtsnoeren](#) voor banken over zelfbeoordeling van afwikkelbaarheid gepubliceerd. De operationele richtsnoeren bieden banken die onder de directe bevoegdheid van de SRB vallen een gestructureerde aanpak om te beoordelen en te documenteren in hoeverre zij voldoen aan de afwikkelingscapaciteiten die zijn uiteengezet in de verwachtingen van de SRB voor banken (EfB), die in 2020 zijn gepubliceerd. De richtsnoeren introduceren een gestandaardiseerd zelfbeoordelingsrapport dat is ontworpen om banken te helpen hun zelfbeoordeling van hun afwikkelbaarheid op een geharmoniseerde manier te documenteren, waardoor een gelijk speelveld wordt

bevorderd en de vergelijkbaarheid binnen de sector wordt gewaarborgd. Het rapport is opgebouwd rond de zeven afwikkelbaarheidsdimensies die in de EfB zijn uiteengezet en die alle elementen van crisiparaatheid omvatten. De capaciteiten die in het zelfbeoordelingsrapport worden beschreven, sluiten aan bij de criteria die door interne afwikkelingsteams worden gehanteerd tijdens de afwikkelbaarheidsevaluatie (de zogenaamde heatmap), waardoor de transparantie wordt vergroot.

De zelfbeoordeling dient als uitgangspunt voor de afwikkelbaarheidsevaluatie en vormt een leidraad voor de kalibratie van het meerjarige testprogramma.

- **Wie?** Alle banken die onder de directe bevoegdheid van de SRB vallen en die voor afwikkeling zijn aangemerkt.
- **Wanneer?** Banken moeten uiterlijk op 31 januari 2026 hun jaarlijkse zelfbeoordelingsrapporten bij de SRB indienen.

Consultaties 2026

- **Wat?** Op 1 december 2025 heeft de SRB een [lijst](#) gepubliceerd met consultaties en verzoeken aan de sector voor 2026 om de transparantie en voorspelbaarheid te vergroten. De lijst bevat verwachte consultaties, informatieverzoeken en te leveren resultaten die voortvloeien uit de toepasselijke EU-kaders, de EfB van de SRB en de verschuiving naar door banken geleide tests en beoordelingen van de afwikkelbaarheid. De lijst is onderverdeeld in vier tabellen, namelijk (i) consultaties, (ii) horizontale verzoeken en EfB-resultaten, (iii) aanvullende mogelijke verzoeken aan een subgroep van banken en (iv) verzoeken met betrekking tot administratieve bijdragen en bijdragen aan het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds.
- **Wie?** Alle banken die onder de bevoegdheid van de SRB vallen.
- **Wanneer?** De lijst geeft een overzicht van de consultaties en verzoeken die naar verwachting in 2026 zullen worden uitgevoerd.

Werkprogramma 2026

- **Wat?** Op 26 november 2025 heeft de SRB haar jaarlijkse [werkprogramma](#) 2026 gepubliceerd. In 2026 zal de SRB beginnen met de implementatie van een nieuw ontwikkeld meerjarig testkader om ervoor te zorgen dat de afwikkelingscapaciteiten van banken in de praktijk effectief zijn. De SRB heeft ook aangegeven dat zij in samenwerking met afwikkelingsautoriteiten diepgaande analyses zal blijven organiseren en het aantal inspecties ter plaatse geleidelijk zal uitbreiden. Wat betreft de bijdrage van

de SRB aan regelgevingsinitiatieven van de EU, wordt in het werkprogramma gesteld dat de belangrijkste aandachtsgebieden van de SRB onder meer de implementatie van crisisbeheer en depositogarantie (CMDI), de voltooiing van de bankenunie (BU) als onderdeel van de spaar- en investeringsunie, de digitalisering van financiële diensten, de herziening van het macroprudentiële kader en mondiale ontwikkelingen zullen zijn.

- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** Het werkprogramma is relevant voor 2026.

EBA

Richtsnoeren beheer ESG-risico's

- **Wat?** Op 9 januari 2025 heeft de Europese Bankautoriteit (EBA) haar definitieve [richtsnoeren](#) gepubliceerd over het beheer van risico's op het gebied van milieu, maatschappij en governance (ESG). De richtsnoeren bevatten vereisten voor instellingen voor de identificatie, meting, beheersing en monitoring van ESG-risico's, onder meer door middel van plannen die erop gericht zijn hun veerkracht op korte, middellange en lange termijn te waarborgen. De richtsnoeren specificeren de vereisten met betrekking tot de interne processen en ESG-risicobeheerregelingen die instellingen moeten hebben ingevoerd in overeenstemming met de zesde richtlijn kapitaalvereisten (CRD VI). Ze hebben betrekking op drie belangrijke gebieden: (i) minimumnormen en referentiemethoden voor de identificatie, meting, het beheer en de monitoring van ESG-risico's, (ii) kwalitatieve en kwantitatieve criteria voor de beoordeling van de impact van ESG-risico's op het risicoprofiel en de solvabiliteit van instellingen op korte, middellange en lange termijn, en (iii) de inhoud van plannen (prudentiële transitieplannen) die door instellingen moeten worden opgesteld met het oog op het monitoren en aanpakken van de financiële risico's die voortvloeien uit ESG-factoren, met inbegrip van die welke voortvloeien uit het aanpassingsproces om de doelstelling van klimaatneutraliteit in de EU tegen 2050 te bereiken. De richtsnoeren verduidelijken hoe banken ESG-blootstellingen moeten classificeren, meten en monitoren. Van banken wordt verwacht dat zij een robuuste en deugdelijke aanpak ontwikkelen voor het beheren en beperken van ESG-risico's op korte en middellange termijn en op een langetermijnhorizon van ten minste tien jaar.
- **Wie?** Alle banken
- **Wanneer?** De richtsnoeren zijn van toepassing vanaf 11 januari 2026, met uitzondering van kleine en niet-complexe instellingen, waarvoor de richtsnoeren uiterlijk vanaf 11 januari 2027 van toepassing zijn.

Richtsnoeren interne governance

- **Wat?** Op 7 augustus 2025 heeft de EBA een openbare consultatie gestart over haar herziene [richtsnoeren](#) inzake interne governance in het kader van CRD VI. De voorgestelde herzieningen weerspiegelen de wijzigingen die in CRD VI zijn aangebracht en sluiten aan bij de Digital Operational Resilience Act (DORA). In de herziene concept richtsnoeren worden de vereisten van artikel 88, lid 3, van CRD VI nader gespecificeerd om ervoor te zorgen dat elk lid van het leidinggevend orgaan, elke senior manager en elke persoon met een sleutelfunctie beschikt over een gedocumenteerde verklaring van zijn rol en taken, en dat er een overzicht van taken is opgesteld. De richtsnoeren bevatten ook specifieke aanwijzingen om ervoor te zorgen dat bijkantoren in derde landen over een robuust governancekader beschikken. Bovendien zorgen de herziene richtsnoeren voor afstemming op DORA en houden zij rekening met de bevindingen van het benchmarkrapport van de EBA over diversiteitspraktijken en genderneutraal beloningsbeleid, alsook met de lessen die zijn getrokken uit toezichtspraktijken in de hele EU.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De consultatieperiode is op 7 november 2025 afgerond. We verwachten dat de EBA de definitieve herziene richtsnoeren in de eerste helft van 2026 zal publiceren.

Werkprogramma 2026

- **Wat?** Op 22 december 2025 heeft de EBA haar [Single Programming Document](#) 2026-2028 gepubliceerd, waarin de prioriteiten van de EBA voor 2026 en haar meerjarige prioriteiten voor 2026-2028 uiteen worden gezet. De EBA heeft meerdere mandaten met een breed toepassingsgebied. De prioriteiten van de EBA voor 2026 omvatten: (i) de uitvoering van het *Banking Package* en de verbetering van het gemeenschappelijk regelboek, (ii) de verbetering van de risicogebaseerde en toekomstgerichte financiële stabiliteit voor een duurzame economie, (iii) het verbeteren van de gegevensinfrastructuur en het verder ontwikkelen van het gegevensportaal, (iv) het voortzetten van toezichtsactiviteiten in het kader van de Digital Operational Resilience Act (DORA) en de Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCAR), en (v) het ontwikkelen van consumentgerichte mandaten en het waarborgen van een soepele overgang naar het nieuwe kader voor de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering (AML/CFT). De lopende mandaten voor het *Banking Package* zullen een belangrijk onderdeel blijven van de werkzaamheden van de EBA. De routekaart van de EBA geeft duidelijkheid over de manier waarop de EBA de mandaten die haar in

het *Banking Package* zijn toegekend, zal gebruiken.

- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** Het enkelvoudig programmeringsdocument 2026-2028 beschrijft de prioriteiten van de EBA voor de jaren 2026-2028.

Roadmap Banking Package

- **Wat?** De [roadmap](#) van de EBA voor de uitvoering van het *Banking Package* blijft relevant in 2026, met name wat betreft de fasen 2-4 van het tijdschema. De roadmap, die al op 14 december 2023 is gepubliceerd, beschrijft de volgorde van de mandaten die in het *Banking Package* aan de EBA zijn toegekend. Het *Banking Package* omvat wijzigingen van de CRR en de CRD (CRR III en CRD VI) als laatste elementen voor de uitvoering van de wereldwijd overeengekomen Basel III-regelgevingshervormingen. Het *Banking Package* bevat maar liefst 140 (!) mandaten voor de EBA die tussen 2024 en daarna moeten worden uitgevoerd. Deze mandaten zullen de komende jaren in vier fasen worden ontwikkeld, waarbij fase twee deadlines omvat tot twee jaar na de inwerkingtreding van CRR III en CRD VI (d.w.z. 1 januari 2025).
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** Voor 2026 worden meerdere concept richtsnoeren en -normen en definitieve richtsnoeren en normen verwacht van de EBA in het kader van haar mandaat voor het *Banking Package*, zoals uiteengezet in de roadmap. Met name fase twee en drie zullen in 2026 relevant worden.

White labelling rapport

- **Wat?** Op 30 oktober 2025 publiceerde de EBA een [rapport](#) over witlabelproducten in de EU-bank- en betalingssector. White label producten zijn producten waarbij een financiële instelling (de aanbieder) financiële producten en diensten aanbiedt die worden gedistribueerd onder het merk van een andere entiteit (de partner, die al dan niet gereguleerd is). Als voorbeeld noemt de EBA de uitgifte van zogenaamde stablecoins-as-a-service. Hoewel white labelling voordelen kan opleveren voor aanbieders, partners en consumenten door kostenefficiëntie en een uitgebreider dienstenaanbod, worden in het verslag ook potentiële risico's genoemd, waaronder een gebrek aan transparantie voor consumenten, uitdagingen bij de afhandeling van klachten, frauderisico's en uitdagingen op het gebied van toezicht. De EBA heeft geen gebieden van EU-recht geïdentificeerd die moeten worden gewijzigd, maar benadrukt de noodzaak van convergentie op het gebied van toezicht, met name wat betreft de regelgevende kwalificatie van

overeenkomsten tussen partijen en de beoordeling van opkomende risico's.

- **Wie?** Banken (en hun partners).
- **Wanneer?** Doorlopend. De EBA zal in 2026 maatregelen ten aanzien van white labelling nemen, waaronder de integratie van white labelling in de strategische toezichtsprioriteiten van de Unie (USSP) voor 2026.

RTS operationele risicoverliezen Banking Package

- **Wat?** Op 4 augustus 2025 heeft de EBA een [rapport](#) gepubliceerd dat drie finale concepten van technische reguleringsnormen (RTS) bevat die de verzameling en registratie van operationele risicoverliezen standaardiseren en duidelijkheid verschaffen over vrijstellingen voor de berekening van het jaarlijkse operationele risicoverlies. De eerste RTS stelt een risicotaxonomie voor operationele risico's vast, met een lijst van soorten, categorieën en kenmerken van operationele risico-incidenten die banken moeten gebruiken bij het registreren van operationele risicoverliezen. Deze taxonomie is een belangrijke update, met duidelijkere definities en verbeterde beschrijvingen die zijn afgestemd op de beste praktijken in de sector. De taxonomie is ook afgestemd op DORA, waardoor het beheer van de verliesdataset eenvoudiger wordt en bevat kenmerken op het gebied van ESG ter aanvulling van de risicotaxonomie. De tweede RTS specificeert de omstandigheden waaronder het voor een bank onevenredig belastend zou zijn om het jaarlijkse operationele risicoverlies te berekenen, waarbij gevallen worden erkend waarin dit onevenredig zou zijn en een tijdelijke ontheffing mogelijk is. De derde RTS biedt richtsnoeren voor aanpassingen aan de verliesgegevensset van een bank na de opname van verliezen van gefuseerde of overgenomen entiteiten of activiteiten, met inbegrip van aanwijzingen over de te gebruiken valuta en risicotaxonomie en richtsnoeren voor de berekening van het jaarlijkse operationele risicoverlies wanneer er geen historische verliesgegevens beschikbaar zijn.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De RTS treden in werking na goedkeuring door de Europese Commissie en publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie.

ITS resolutieplanning

- **Wat?** Op 10 december 2025 is de gedelegeerde verordening met de [gewijzigde ITS](#) inzake resolutieplanning gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU, waarmee het EBA-rapportagekader voor resolutieplannen wordt herzien. De ITS heeft tot doel ervoor te zorgen dat afwikkelingsautoriteiten

over de benodigde gegevens beschikken en de rapportagevereisten in de EU te harmoniseren om dubbele gegevensverzoeken te voorkomen. De belangrijkste wijzigingen zijn onder meer het vervroegen van de indieningstermijn voor passiva gegevens naar 31 maart (terwijl 30 april de deadline blijft voor andere templates), het verlagen van de drempel voor relevante juridische entiteiten (RLE), het uitbreiden van het toepassingsgebied met gedetailleerde rapportage van passiva gegevens, en het uitbreiden van de gevraagde informatie over de beoordeling van de kriticiëit van economische functies, relevante diensten voor operationele continuïteit en financiëlemarktinfrastucturen (FMI). De ITS introduceren evenredigheid door middel van een modulaire kern-plus-aanvullende aanpak die de rapportage verplichtingen voor bepaalde categorieën entiteiten vermindert op basis van hun omvang en complexiteit, en overlappende datapunten met MREL/TLAC-, CoRep- en FinRep-rapportage wegneemt.

- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De gedelegeerde verordening is op 30 december 2025 in werking getreden en direct (rechtstreeks) van toepassing.

Richtsnoeren SREP en supervisory stresstests

- **Wat?** Op 24 oktober 2025 heeft de EBA een [consultatiedocument](#) gepubliceerd over haar conceptringlijnen inzake gemeenschappelijke procedures en methodologieën voor het toezichtsevaluatie- en beoordelingsproces (SREP) en supervisory stresstests in het kader van de CRD. De herziene richtsnoeren consolideren alle relevante SREP-bepalingen in één enkel kader en bevatten nieuwe aspecten zoals ESG-factoren, operationele veerkracht, bijkantoren in derde landen en verduidelijkingen over de interactie tussen de herziene kapitaalvereisten van pijler 1 en pijler 2, met inbegrip van de output floor. Zij trekken ook de afzonderlijke ICT-SREP-richtsnoeren van de EBA in, aangezien de ICT-risicobeoordeling in de herziene richtsnoeren is geïntegreerd.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De consultatieperiode loopt af op 6 februari 2026. Na publicatie van de definitieve richtsnoeren zullen deze vanaf 1 januari 2027 van toepassing zijn.

Consultatie prudentieel relevante transacties CRD

- **Wat?** Op 5 december 2025 heeft de EBA een consultatiedocument gepubliceerd over concept-RTS en ITS betreffende materiële overnames, materiële overdrachten van activa of passiva, en fusies en splitsingen waarbij kredietinstellingen of (gemengde)

financiële holdings betrokken zijn onder CRD. De normen zijn bedoeld om de consolidatie van het bankwezen te ondersteunen en de integratie van de EU-markt te verdiepen door de verwachtingen van de toezichthouders te verduidelijken, de onzekerheid op het gebied van regelgeving te verminderen en te zorgen voor een consistente prudentiële beoordeling in de hele EU. De concept-RTS bevatten de vereiste elementen voor kennisgevingen, geven een overzicht van de beoordelingsmethodologie en beschrijven in detail de toepasselijke processen voor materiële transacties. De concept-ITS bevatten duidelijke procedures voor samenwerking tussen autoriteiten die toezicht houden op entiteiten die betrokken zijn bij materiële overnames, fusies of splitsingen. De normen zijn evenredig door informatie die reeds in het bezit is van de bevoegde autoriteiten vrij te stellen, gebruik te maken van documenten die zijn opgesteld voor fusies of splitsingen in het kader van de richtlijn vennootschapsrecht, te zorgen voor een efficiënte coördinatie met andere procedures en regelgevingsflexibiliteit te bieden voor splitsingen. De concept-RTS introduceren evenredigheidscriteria voor de inhoud van de kennisgeving en de daarmee verband houdende beoordeling, met name voor fusies waarbij kleine en niet-complexe instellingen of entiteiten binnen een groep betrokken zijn.

- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De consultatieperiode loopt af op 5 maart 2026. Na goedkeuring door de EC treden de RTS en ITS in werking 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad.

Richtsnoeren milieuscenarioanalyse

- **Wat?** Op 5 november 2025 heeft de EBA haar definitieve [richtsnoeren](#) over milieuscenarioanalyse gepubliceerd. De richtsnoeren vormen een aanvulling op de EBA-richtsnoeren inzake het beheer van ESG-risico's door scenarioanalyse aan te pakken en te voldoen aan het mandaat van artikel 87 bis, lid 5, van CRD VI en artikel 177, lid 2 bis, van CRR. De richtsnoeren zijn gericht op milieurisico's, te beginnen met klimaatgerelateerde factoren, aangezien sociale en governancefactoren niet zijn opgenomen omdat de methodologieën op deze gebieden nog niet voldoende zijn ontwikkeld. De richtsnoeren zijn opgebouwd rond het onderscheid tussen scenarioanalyse die wordt gebruikt om de financiële veerkracht van de instelling bij ernstige schokken op korte termijn te testen (stresstests) en om de veerkracht van het bedrijfsmodel op middellange tot lange termijn te toetsen (veerkrachtanalyse). De richtsnoeren geven verduidelijking over de verschillende toepassingen van scenarioanalyse, de voorwaarden voor het uitvoeren ervan (waaronder het identificeren van overdracht en het vaststellen van passende scenario's) en de

onderscheidende kenmerken van milieustresstests. Voor instellingen die de IRB-benadering gebruiken, specificeren de richtsnoeren hoe rekening moet worden gehouden met milieurisicofactoren, met name fysieke risico's en transitierisico's als gevolg van klimaatverandering, bij interne stresstests voor kredietrisico's. De richtsnoeren hanteren een progressieve en evenredige benadering, waarbij niet-grote instellingen vereenvoudigde benaderingen zoals gevoeligheidsanalyse mogen gebruiken.

- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De richtsnoeren zijn van toepassing vanaf 1 januari 2027.

Consultatie richtsnoeren vergunningverlening TCB's

- **Wat?** Op 3 november 2025 heeft de EBA een openbare consultatie gestart over haar [concept-richtsnoeren](#) inzake de vergunningverlening aan bijkantoren in derde landen (*third country branches*, TCB's) overeenkomstig artikel 48 quater lid 8 van de CRD. Deze richtsnoeren specificeren de informatie die aan de bevoegde autoriteiten moet worden verstrekt bij het aanvragen van een vergunning voor een TCB, met inbegrip van het programma van werkzaamheden, de organisatiestructuur en het risicobeheer. De richtsnoeren bevatten ook de procedure en voorwaarden voor vergunningverlening, standaardformulieren en sjablonen voor het verstrekken van informatie, en de voorwaarden waaronder de bevoegde autoriteiten mogen vertrouwen op informatie die reeds is verstrekt in een eerdere vergunningsprocedure voor een TCB. De richtsnoeren hebben betrekking op aanvragen voor vergunningverlening aan TCB's die onderworpen zijn aan de vereisten van titel VI van de CRD en zijn van toepassing op bevoegde autoriteiten die dergelijke aanvragen behandelen. Belangrijke aspecten zijn onder meer vereisten voor informatie over de naleving van prudentiële vereisten door de moederonderneming, het bedrijfsplan van de TCB, interne governance-regelingen, kapitaalvoorziening, liquiditeitsvereisten, naleving van AML/CFT en boekingsregelingen. De richtsnoeren benadrukken de samenwerking met autoriteiten van derde landen en bevatten standaardbrieven en sjablonen om het vergunningsproces te vergemakkelijken.
- **Wie?** Alle banken uit derde landen die een bijkantoor in de EU willen vestigen en bevoegde autoriteiten die vergunningen voor TCB's verwerken.
- **Wanneer?** De consultatieperiode loopt af op 3 februari 2026. We verwachten dat de EBA de definitieve richtsnoeren in het tweede kwartaal van 2026 zal publiceren. De richtsnoeren zullen van toepassing zijn vanaf 11 januari 2027, wat samenvalt met de inwerkingtreding van de nieuwe TCB-regeling.

Concept ITS en RTS inzake operationeel risico

- **Wat?** Op 16 juni 2025 heeft de EBA drie finale [concept](#) technische standaarden gepubliceerd, die deel uitmaken van het *Banking Package*. De standaarden omvatten (i) RTS over de berekening en aanpassingen van de bedrijfsindicator (BI) voor kapitaalvereisten voor operationele risico's, (ii) ITS over de mapping bij FINREP om consistentie te waarborgen en (iii) ITS over de rapportage van operationele risico's.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** We verwachten dat de RTS en ITS in het eerste kwartaal van 2025 door de EC zullen worden goedgekeurd, aangezien de EBA 31 maart 2026 als eerste toepasselijke referentiedatum voor rapportage op grond van de concept-ITS heeft vastgesteld.

Varia

In 2025 heeft de EBA een groot aantal (consultaties ten aanzien van) richtsnoeren, adviezen, studies en concepten van technische normen gepubliceerd die in 2026 voor alle banken van groot belang zullen zijn. Deze omvatten (maar zijn niet beperkt tot):

- **Richtsnoeren voor de schatting van kredietconversiefactoren.** Op 2 juli 2025 publiceerde de EBA een [consultatiedocument](#) over haar concept-richtsnoeren voor de schatting van kredietconversiefactoren overeenkomstig artikel 182, lid 5, van de CRR. De herziene richtsnoeren introduceren een vereenvoudigde benadering met betrekking tot de schatting van kredietconversiefactoren op gebieden waar het risico van onderschatting laag is. Daarnaast is het kader voor de representativiteit van de gegevens die worden gebruikt in de parameter voor de schatting van kredietconversiefactoren vereenvoudigd.
- **Richtsnoeren inzake de definitie van wanbetaling.** Op 2 juli 2025 heeft de EBA een [consultatiedocument](#) gepubliceerd over haar conceptrichtsnoeren tot wijziging van de richtsnoeren inzake de toepassing van de definitie van wanbetaling overeenkomstig artikel 178 van de CRR. Het consultatiedocument stelt onder meer voor om de drempel van 1 % voor het netto contante waardeverlies (NPV) bij schuldherstructurering te handhaven en om de uitzonderingsregeling voor achterstallige dagen op factuurniveau voor factoringovereenkomsten te verlengen van 30 tot 90 dagen, zodat deze beter aansluit bij de economische realiteit van gekochte vorderingen.
- **RTS inzake TCB-boekingsregelingen.** Op 11 juli 2025 publiceerde de EBA een [consultatiedocument](#) ten aanzien van technische reguleringsnormen onder CRD, waarin de boekingsregelingen worden gespecificeerd die bijkantoren van derde landen moeten toepassen voor de toepassing van artikel 48 nonies CRD. Met de RTS specificeert de EBA de methodologie die bijkantoren van derde landen moeten volgen om alle activa, passiva en posten buiten de balans die voortvloeien uit de activiteiten van bijkantoren van derde landen nauwkeurig en volledig bij te houden en te registreren.
- **Richtsnoeren inzake kapitaalvereisten voor TCB's.** Op 11 juli 2025 heeft de EBA een [consultatiedocument](#) gepubliceerd over haar concept-richtsnoeren inzake instrumenten die door bijkantoren van derde landen onbeperkt en onmiddellijk kunnen worden gebruikt om risico's of verliezen te dekken overeenkomstig artikel 48 sexies, lid 2, onder c), van de CRD. Artikel 48 sexies, lid 2, van de CRD beschrijft de vormen van instrumenten die kunnen worden gebruikt in geval van afwikkeling of liquidatie van een TCB. Naast contanten of contantgelijkgestelde instrumenten en schuldbewijzen die zijn uitgegeven door centrale overheden of centrale banken van EU-lidstaten, kan elk ander instrument dat voor de TCB beschikbaar is voor onbeperkt en onmiddellijk gebruik ter dekking van risico's of verliezen zodra deze zich voordoen, worden gebruikt om aan de vereiste te voldoen. In de richtsnoeren worden de vereisten voor dergelijke "andere instrumenten" en de minimale operationele voorwaarden die TCB's moeten naleven, uiteengezet.
- **RTS inzake samenwerking en colleges van toezichthouders voor TCB's.** Op 11 juli 2025 heeft de EBA een [consultatiedocument](#) gepubliceerd over haar concept van technische reguleringsnormen inzake samenwerking en colleges van toezichthouders voor bijkantoren van derde landen overeenkomstig artikel 48p, lid 7, van de CRD. In de concept-RTS worden de samenwerkingsmechanismen en de voorwaarden voor het functioneren van colleges van toezichthouders voor bevoegde autoriteiten die toezicht houden op TCB's en dochterinstellingen van dezelfde groep uit een derde land gespecificeerd.
- **RTS inzake de vermindering van eigen vermogen en in aanmerking komende instrumenten.** Op 9 juli 2025 heeft de EBA een [consultatiedocument](#) gepubliceerd over haar concept van technische reguleringsnormen inzake het tijdstip voor het aanvragen van voorafgaande toestemming voor de vermindering van eigen vermogen en in aanmerking komende passiva-instrumenten overeenkomstig de artikelen 77, 78 en 78 bis van de CRD. De RTS hebben tot doel een eerdere gedelegeerde verordening te wijzigen. De belangrijkste wijziging is de verkorting van de termijn voor de behandeling van aanvragen tot vermindering van het eigen vermogen en in aanmerking komende passiva-instrumenten tot drie maanden.
- **Richtlijnen voor retailbankproducten.** Op 9 juli 2025 publiceerde de EBA een [consultatiedocument](#) met een

herziening van de richtlijnen voor producttoezicht en governance-regelingen voor retailbankproducten, om rekening te houden met producten met ESG-kenmerken en greenwashingrisico's. De herziene richtlijnen hebben tot doel de bestaande vereisten met betrekking tot ESG- en greenwashingoverwegingen explicieter te maken wanneer producten met ESG-kenmerken aan consumenten worden aangeboden en verkocht.

- **Richtsnoeren inzake risicobeheer door derden.** Op 8 juli 2025 publiceerde de EBA een [consultatiedocument](#) over haar concept-richtsnoeren inzake een deugdelijk beheer van risico's door derden. De richtsnoeren hebben betrekking op alle niet-ICT-gerelateerde diensten die door externe dienstverleners (TPSP's) worden verleend, aangezien ICT-gerelateerde diensten al onder het toepassingsgebied van DORA vallen. De richtsnoeren beschrijven welke afspraken met TPSP's in aanmerking moeten worden genomen voor een gezond beheer van risico's van derden en bevatten criteria voor het identificeren van kritieke of belangrijke functies die een wezenlijke invloed hebben op het risicoprofiel van de financiële entiteit. Als de TPSP dergelijke kritieke of belangrijke functies vervult, gelden er strengere eisen dan voor andere afspraken met derden.
- **Richtsnoeren inzake ondernemingen die nevendiensten verrichten.** Op 7 juli 2025 heeft de EBA een [consultatiedocument](#) gepubliceerd ten aanzien van richtsnoeren inzake ondernemingen die nevendiensten verrichten in het kader van CRR, waarin de criteria voor de identificatie van activiteiten als bedoeld in artikel 4, lid 1, punt 18, van de CRR worden gespecificeerd. De richtsnoeren bevatten (i) criteria om te bepalen welke activiteiten als een directe uitbreiding van het bankwezen moeten worden beschouwd, (ii) criteria om te bepalen welke activiteiten als aanvullend op het bankwezen moeten worden beschouwd, (iii) de bepaling van activiteiten die als vergelijkbaar met de activiteiten onder (i) en (ii) moeten worden beschouwd, en (iv) hoe de hoofdactiviteit van een onderneming die nevendiensten verricht, moet worden bepaald.
- **Richtsnoeren voor de integratie van ESG in supervisory stresstests.** Op 27 juni 2025 heeft de EBA samen met de ESMA en de EIOPA een gezamenlijk [consultatiedocument](#) gepubliceerd over concept-richtsnoeren om ervoor te zorgen dat consistentie, langetermijnoverwegingen en gemeenschappelijke normen voor beoordelingsmethodologieën worden geïntegreerd in de stresstests voor milieu-, sociale en governance-risico's. De gezamenlijke richtsnoeren hebben tot doel ervoor te zorgen dat de bevoegde autoriteiten ESG-risico's op consistente wijze integreren in hun toezichtstressproeven, hetzij door ESG-gerelateerde risico's in hun bestaande kader te integreren, hetzij door de impact van ESG-risico's in ongunstige scenario's te meten in een aanvullende

beoordeling.

- **RTS inzake gekwalificeerde deelnemingen.** Op 18 juni 2025 heeft de EBA een [consultatiedocument](#) gepubliceerd over haar concept van technische reguleringsnormen waarin de minimale lijst van informatie wordt gespecificeerd die aan de bevoegde autoriteiten moet worden verstrekt op het moment van de kennisgeving van geen bezwaar overeenkomstig artikel 23, lid 6, van de CRD. De RTS specificeren de minimale lijst van informatie die kandidaat-verwervers van gekwalificeerde deelnemingen vóór de verwerving schriftelijk moeten meedelen aan de bevoegde autoriteiten van de kredietinstelling waarin zij een gekwalificeerde deelneming willen verwerven of vergroten.
- **ITS inzake ESG-risico's, aandelenposities en totale blootstelling aan schaduwbankentiteiten.** Op 22 mei 2025 heeft de EBA een [consultatiedocument](#) gepubliceerd over haar concept technische uitvoeringsnormen (ITS) inzake de openbaarmaking van ESG-risico's, aandelenposities en de totale blootstelling aan schaduwbankentiteiten. De ITS hebben tot doel een eerdere gedelegeerde verordening te wijzigen en zijn gericht op het vergroten van de transparantie en consistentie van de informatieverschaffing, terwijl het rapportageproces voor instellingen wordt vereenvoudigd. Het voorstel omvat gestroomlijnde nieuwe vereisten voor schaduwbankieren en aandelenposities, en verduidelijkingen over de toepassing van de richtsnoeren inzake niet-renderende posities en uitstel van betaling.
- **Herziening van het kader voor gedekte obligaties.** Op 23 september 2025 heeft de EBA haar [advies](#) gepubliceerd in reactie op het verzoek om advies van de Europese Commissie over de herziening en de werking van het EU-kader voor gedekte obligaties. In haar advies beveelt de EBA aan om (i) de harmonisatie te verbeteren door de nationale kaders verder op elkaar af te stemmen om de marktfragmentatie te verminderen en tegelijkertijd de flexibiliteit te behouden, (ii) beleggers te beschermen door de waarborgen te versterken en de transparantie te verbeteren, (iii) het EU-rechtskader te vereenvoudigen en te stroomlijnen door de gedekte-obligatierichtlijn beter af te stemmen op de CRR, en (iv) het toepassingsgebied van het kader uit te breiden door een gelijkwaardigheidsregeling voor derde landen in te voeren.
- **Consultatie over onafhankelijkheid van het toezicht.** Op 12 november 2025 publiceerde de EBA een [consultatie](#) ten aanzien van concept richtsnoeren inzake de onafhankelijkheid van het toezicht door bevoegde autoriteiten krachtens de CRD. De richtlijnen hebben tot doel te zorgen voor een evenredige toepassing van artikel 4 bis van CRD VI, dat nieuwe vereisten invoert inzake de onafhankelijkheid van bevoegde autoriteiten en

maatregelen ter voorkoming van belangenconflicten. De richtsnoeren specificeren regelingen voor de benoeming van leden van de bestuursorganen van bevoegde autoriteiten, waaronder een maximale ambtstermijn van 14 jaar voor leden die na 11 januari 2026 worden benoemd, en stellen geharmoniseerde normen vast voor belangenverklaringen (voorafgaand aan de indiensttreding, jaarlijks en ad hoc), beperkingen op de handel in financiële instrumenten die zijn uitgegeven door onder toezicht staande instellingen en hun gelieerde ondernemingen, en afkoelingsperioden voor personeel dat in dienst treedt bij onder toezicht staande instellingen of entiteiten die diensten aan hen verlenen. De richtsnoeren bevatten ook procedures voor de verkoop of vervreemding van financiële instrumenten die aanleiding kunnen geven tot belangenconflicten, en stellen beoordelingscriteria vast voor het bepalen van passende afkoelingsperioden. De bevoegde autoriteiten moeten evenredige processen, regels en praktijken concepten en implementeren om belangenconflicten te voorkomen, met de flexibiliteit om de regelingen aan te passen aan hun interne structuur en activiteiten.

DNB & AFM

Visie op toezicht 2025-2028

- **Wat?** Op 11 november 2024 publiceerde DNB haar [Visie op Toezicht](#) voor de periode 2025-2028. In dit document zet DNB uiteen wat financiële instellingen en andere belanghebbenden in de jaren 2025 tot en met 2028 van DNB kunnen verwachten. Kort gezegd zal DNB zich richten op (i) het beheer van de risico's die voortvloeien uit geopolitieke ontwikkelingen, (ii) de impact van technologische innovatie op de financiële sector en (iii) de cyberweerbaarheid van de financiële sector als gevolg van toenemende dreigingen. DNB gaat ook in op thema's die de afgelopen jaren veel aan de orde zijn geweest, zoals de bestrijding van financiële en economische criminaliteit, het beheer van duurzaamheidsrisico's en governance en gedrag bij instellingen.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** Dit blijft relevant voor het toezicht van DNB voor 2025-2028.

No-action scheiding BB en TB verlengd

- **Wat?** Naar aanleiding van een [verklaring](#) van de EBA op 8 augustus 2025 heeft DNB op 12 augustus 2025 [aangekondigd](#) de niet-handhavingsperiode met betrekking tot de scheiding tussen het bankboek (BB) en het handelsboek (*trading book*, TB) te verlengen. In haar verklaring adviseert de EBA de bevoegde autoriteiten om de bepalingen inzake de scheiding

tussen het bankboek en het handelsboek niet te handhaven totdat het nieuwe marktrisicokader, de 'Fundamental Review of the Trading Book' (FRTB), volledig is ingevoerd. De bepalingen inzake de scheiding tussen het bankboek en het handelsboek zijn op 27 februari 2023 in CRR II opgenomen en worden op 1 januari 2025 aangevuld met CRR III. De toepassing van FRTB is door de Europese Commissie uitgesteld tot 1 januari 2027. Zie ook 'Uitstel van FRTB'.

- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De maatregel inzake de scheiding van BB en TB is uitgesteld tot 1 januari 2027.

DNB CCyB

- **Wat?** Op 17 december 2025 heeft DNB [aangekondigd](#) dat zij de anticyclische kapitaalbuffer (CCyB) op 2% zal handhaven, omdat zij van mening is dat deze buffer passend blijft. De CCyB is bedoeld om de veerkracht van banken te vergroten wanneer cyclische risico's toenemen, en om de buffer vrij te geven zodra risico's zich manifesteren. Dit geeft banken extra ruimte om verliezen op te vangen in onzekere tijden en ondersteunt de kredietverlening aan bedrijven en consumenten.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** DNB beslist elk kwartaal over de gepastheid van de hoogte van de CCyB. Deze aankondiging is dus relevant tot de herziene beoordeling van DNB in het eerste kwartaal van 2026.

Trendzicht 2026

- **Wat?** Op 13 november 2025 publiceerde de AFM haar [Trendzicht 2026](#). In dit rapport gaat de AFM in op belangrijke trends en risico's in de financiële sector. De vooruitzichten voor volgend jaar zijn gericht op toegenomen geopolitieke en internationale (handels)spanningen, digitalisering, waaronder het toegenomen gebruik van AI in de financiële sector, hoge digitale afhankelijkheid, toenemende uitdagingen op het gebied van cyberbeveiliging, duurzaamheid, waaronder toenemende risico's van klimaatverandering, internationalisering en integriteitsrisico's, zoals de combinatie van AI en gedigitaliseerde criminaliteit en witwasrisico's waaraan crypto-assetdienstverleners (CASPs) worden blootgesteld.
- **Wie?** Alle banken die onder het gedragstoezicht van de AFM vallen.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichthoudende activiteiten van de AFM worden nader toegelicht in haar Agenda 2026, die traditioneel in begin 2026 door de AFM wordt gepubliceerd.

EUROPESE WETGEVING

EU Banking Package

Op 9 juli 2024 zijn de gewijzigde Verordening kapitaalvereisten ([CRR III](#)) en de gewijzigde Richtlijn kapitaalvereisten ([CRD VI](#)) in werking getreden. CRR III en CRD VI maken deel uit van het *Banking Package*, dat zowel de Bazel III-hervormingen als niet-Bazel-wijzigingen in het regelgevingskader voor bankdiensten omvat.

- 1) een regeling voor bijkantoren van derde landen voor buiten de EU gevestigde banken die binnen een lidstaat actief zijn op het gebied van bepaalde kernbankdiensten, teneinde het EU-toezicht op banken en bijkantoren van derde landen te harmoniseren. Derde landen die grensoverschrijdend actief zijn in de EU moeten rekening houden met de mogelijke verplichting om te voldoen aan de nieuw ingevoerde regeling voor bijkantoren van derde landen (TCB) in CRD V. Zie ook onze blog over de TCB-regeling [hier](#);
- 2) een vereiste voor banken om ESG-risico's op de juiste wijze te beheren ESG-rapportage- en openbaarmakingsvereisten voor alle banken en de vereiste dat banken overgangsplannen moeten opstellen die in overeenstemming moeten zijn met de duurzaamheidsverplichtingen die banken aangaan in het kader van de richtlijn inzake duurzaamheidsverslaglegging door ondernemingen (CSRD). Terwijl CRR III nieuwe definities van verschillende ESG-risico's en de nieuwe ESG-rapportage- en openbaarmakingsvereisten bevat, richt CRD VI zich op de integratie van ESG-risico's in het interne bestuur van EU-banken (ICAAP) en het toezicht (SREP).
- 3) wijzigingen in de manier waarop banken hun risicogewogen activa (RWA) berekenen, waarbij meer gewicht wordt toegekend aan de gestandaardiseerde berekeningsmethode, bijvoorbeeld met de invoering van een preferentiële behandeling van vastgoedposities, waaronder een nieuwe categorie van "buy-to-let"-posities (inkomstengenererend vastgoed) en posities in de aankoop, ontwikkeling en bouw van vastgoed (ADC);
- 4) de invoering van een "output floor", een ondergrens voor de kapitaalvereisten die banken berekenen wanneer zij hun modellen gebruiken. De output floor wordt ingevoerd om de buitensporige variabiliteit van de kapitaalvereisten van banken die met interne modellen worden berekend, te verminderen;
- 5) een geharmoniseerd kader voor toezichthoudende vergunningen en kennisgevingen voor materiële transacties door banken;

- 6) meer gedetailleerde geschiktheids- en betrouwbaarheidstoetsen, waaronder geharmoniseerde controles van bankmanagers en houders van sleutelfuncties voordat zij hun functie bekleden, en de invoering van een minimumpakket van gemeenschappelijke procedureregels en gestandaardiseerde informatievereisten;
- 7) uitbreiding van de toezichthoudende bevoegdheden van de bevoegde autoriteiten met betrekking tot (i) verwervingen door een kredietinstelling van een belangrijke deelneming in een financiële of niet-financiële entiteit, (ii) belangrijke overdrachten van activa of passiva en (iii) fusies of splitsingen.

CRR III is van toepassing vanaf 1 januari 2025, waarbij sommige bepalingen geleidelijk worden ingevoerd als onderdeel van overgangsregelingen, zoals met betrekking tot de output floor, aandelenposities en gespecialiseerde kredietposities.

De implementatietermijn voor EU-lidstaten met betrekking tot CRD VI was 10 januari 2026, waarbij de wijzigingen op 11 januari 2026 van kracht worden. Het TCB-stelsel wordt pas op 11 januari 2027 van kracht. De Nederlandse wetgever heeft de implementatietermijn echter niet gehaald. Op dit moment ligt de [Implementatiewet Kapitaalvereisten 2026](#) nog ter goedkeuring bij de Tweede Kamer. De Implementatiewet is in het voorjaar van 2025 onderworpen aan een openbare consultatie. Naar aanleiding van de feedback heeft de wetgever al verschillende wijzigingen en verduidelijkingen in de Implementatiewet aangebracht. Zie ook *de Implementatiewet kapitaalvereisten 2026* hieronder.

Partijen uit derde landen moeten hun activiteiten zorgvuldig onder de loep nemen om ervoor te zorgen dat ze niet onder het TCB-regime vallen. Onder het bestaande verbod op het aantrekken van terugbetaalbare middelen wordt expliciet vermeld dat dit verbod alleen geldt voor het aantrekken van terugbetaalbare middelen van het publiek. Dit 'publieke' element is echter niet opgenomen in het TCB-regime. Dit betekent dat derde landen die terugbetaalbare middelen aantrekken van Nederlandse partijen, onder het TCB-regime kunnen vallen. Dat betekent dat voor deze derde landen het verbod ook geldt voor Nederlandse financiers die professionele marktpartijen, grote ondernemingen en partijen zijn die meer dan 100.000 euro storten, en die waren uitgesloten van het toepassingsgebied van het verbod. Bovendien kunnen kredietverstrekkers uit derde landen die als kredietinstelling zouden kwalificeren als zij in Nederland waren gevestigd, ook onder het TCB-regime vallen.

Een ander belangrijk punt is dat de regeling inzake verklaringen van geen bezwaar (VVGB) van banken op EU-niveau zal worden geharmoniseerd in overeenstemming met CRD VI. Als gevolg daarvan zal de VVGB-vereiste die voortvloeit uit artikel 3:96 van de Wet op het financieel toezicht met betrekking tot bijvoorbeeld financiële of bedrijfsherstructureringen worden ingetrokken en

niet langer van toepassing zijn. Ook zijn voor bepaalde banktransacties niet langer een vvgg-toestemming vereist, maar slechts een kennisgeving.

Ten slotte heeft de EBA ter bevordering van het *Banking Package* op 14 december 2023 haar [routekaart](#) gepubliceerd. Zie verder onder “Roadmap Banking Package”.

De-prioritering niveau 2-wetgeving

- **Wat?** Op 1 oktober 2025 heeft het directoraat-generaal Financiële stabiliteit, financiële diensten en kapitaalmarktenunie (DG FISMA) een [brief](#) gepubliceerd aan de Europese toezichthoudende autoriteiten (de ESA's, waaronder de EBA) en de autoriteit voor de bestrijding van witwassen, om hen in kennis te stellen van het besluit van de EC om een aantal wetgevingsbesluiten van niveau 2 die als “niet-essentieel” worden beschouwd, uit te stellen, te wijzigen of in te trekken. Met betrekking tot de banksector worden enkele gedelegeerde handelingen in het kader van de CRD en de CRR vermeld in het [overzicht](#) van niet-essentiële bevoegdheden. In het kader van de CRD gaat het onder meer om ITS in het kader van artikel 21 ter, lid 6, en RTS in het kader van artikel 23, lid 6, en artikel 77, lid 4. In het kader van de CRR gaat het onder meer om RTS in het kader van artikel 325 ter quater, lid 6, artikel 325 ter quinquies, lid 10, 147, lid 11, onder a) en b), 325j, lid 7, 147, lid 12, en 383, lid 4, onder a), b) en c). De wettelijke termijnen die van toepassing zijn op deze gedelegeerde handelingen krachtens de CRD en de CRR zullen worden ingetrokken of verwijderd uit de niveau 1-tekst in het kader van eventuele lopende wijzigingen daarvan. In ieder geval zullen de gedelegeerde handelingen niet vóór 1 oktober 2027 worden vastgesteld.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De “pauze” van de niet-essentiële handelingen zal tot ten minste 1 oktober 2027 voortduren. We verwachten verdere verduidelijking over de vraag of de gedelegeerde handelingen van de CRD/CRR in 2026 zullen worden uitgesteld, gewijzigd of ingetrokken.

AI verordening

- **Wat?** Op 1 augustus 2024 is de [verordening](#) inzake kunstmatige intelligentie (AI verordening) van kracht geworden. Het doel van de AI verordening is de verantwoorde ontwikkeling en invoering van AI in de EU. Het gebruik van AI door banken valt onder

het reguliere toezichtskader, maar de AI verordening introduceert enkele aanvullende eisen voor banken die risicovolle AI-systemen aanbieden en/of gebruiken in hun bedrijfsvoering. AI staat ook op de radar van DNB en de AFM. Op 9 april 2024 publiceerden DNB en de AFM een [rapport](#) met hun visie op de impact en risico's van AI op de financiële sector en het toezicht. DNB en de AFM verwachten van financiële instellingen, waaronder banken, dat zij op verantwoorde wijze gebruikmaken van AI en alle regelgeving volledig naleven. Ten slotte heeft de EBA op 21 november 2025 een [nota](#) gepubliceerd over de implicaties van de AI verordening voor de bank- en betalingssector. Zie ook het onderdeel [Digitalisering & AI](#) in deze Outlook.

- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De AI verordening is van toepassing vanaf 2 augustus 2026.

“De implementatie van CRD VI heeft niet alleen effect op binnen de EU en in Nederland gevestigde partijen, maar ook non-EU spelers kunnen hierdoor worden geraakt.”

Marise Kok

ITS goedkeuring interne modellen

- **Wat?** Op 20 november 2025 heeft de Europese Commissie (EC) de uitvoeringsverordening (EU) 2025/2338 vastgesteld tot wijziging van uitvoeringsverordening (EU) 2016/100 tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen waarin het gezamenlijke besluitvormingsproces wordt gespecificeerd met betrekking tot de aanvraag van bepaalde prudentiële autorisaties overeenkomstig CRR. De herziene ITS bevatten wijzigingen in het EU-rechtskader, waaronder de beperkte toepassingsfeer voor interne modellen onder CRR III. Belangrijke wijzigingen zijn onder meer het schrappen van

verwijzingen naar de geavanceerde meetbenadering (AMA) voor operationeel risico, aangezien de mogelijkheid om interne modellen voor operationeel risico toe te passen onder CRR III is geschrapt. De ITS bevatten ook bijgewerkte verwijzingen naar de ITS en de technische reguleringsnormen (RTS) inzake de werking van colleges van toezichthouders, die de wijzigingen in het herziene regelgevingskader voor colleges van toezichthouders weerspiegelen.

- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De uitvoeringsverordening is op 11 december 2025 in werking getreden en is rechtstreeks toepasbaar.

Uitstel FRTB

- **Wat?** Op 19 september 2025 heeft de Europese Commissie toepassing van de "Fundamental Review of the Trading Book" (FRTB) [uitgesteld](#) tot 1 januari 2027. De FRTB introduceert geavanceerde risicomethoden voor de berekening door banken van de eigenvermogensvereisten voor marktrisico. De FRTB-normen hebben tot doel de eigenvermogensvereisten af te stemmen op de werkelijke risico's waarmee banken worden geconfronteerd. De toepassingsdatum is uitgesteld vanwege vertragingen bij de implementatie van FRTB-normen in andere rechtsgebieden. In de tussentijd heeft de EC [een gerichte consultatie](#) over het FRTB-kader gelanceerd, die loopt tot 6 januari 2026. De focus ligt op beleidsopties die moeten worden aangenomen door middel van een gedelegeerde handeling, waarbij specifieke wijzigingen worden voorgesteld om de negatieve kapitaaleffecten voor EU-banken gedurende drie jaar, tot 2029, te verzachten. Deze aanpak zou banken helpen om vooruitgang te boeken bij de toepassing van de FRTB-regels, hun kosten te verlagen en het gelijke speelveld te handhaven totdat andere landen de FRTB-normen hebben aangenomen. De voorgestelde beleidsopties bestaan uit twee hoofdonderdelen. Het eerste onderdeel is gericht op het aanpassen van onderdelen van het kader waar andere grote landen al van zijn afgeweken of van plan zijn af te wijken bij de definitieve implementatie. Het tweede onderdeel introduceert een gerichte "multiplier", een aanpassingsfactor die bedoeld is om de kapitaaleffecten te neutraliseren voor banken die mogelijk negatieve gevolgen ondervinden van de FRTB-regels.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** Het FRTB-kader zal naar verwachting op 1 januari 2027 in werking treden.

Heropleving securitisatiekader

- **Wat?** Op 17 juni 2025 heeft de EC een [pakket](#) maatregelen aangenomen om het securitisatiekader van de EU eenvoudiger en geschikter voor het beoogde doel te maken. De voorgestelde maatregelen zijn bedoeld om securitisatieactiviteiten in de EU te vergemakkelijken en tegelijkertijd de financiële stabiliteit te blijven waarborgen, en maken deel uit van de strategie van de Europese *Savings and Investment Union* (SIU). De wijzigingen omvatten (i) gerichte [wijzigingen](#) van de Securitatieverordening inzake het prudentiële kader voor securitisaties die op 15 december 2025 ter consultatie zijn gepubliceerd, om de kosten te verlagen en de vereisten te vereenvoedigen, (ii) wijzigingen in de CRR om meer risicogevoeligheid in het prudentiële kader voor banken die securitisaties uitgeven op te nemen, alsmede een specifieke preferentiële behandeling voor eenvoudige, transparante en gestandaardiseerde (STS) securitisaties, en (iii) wijzigingen in de verordening inzake de liquiditeitsdekkingsratio (LCR) om inconsistenties aan te pakken in de vereisten waaraan moet worden voldaan om securitisaties in aanmerking te laten komen voor opname in de liquiditeitsbuffer van banken. Op 11 november 2025 heeft de ECB haar [mening](#) over het securitisatiepakket gepubliceerd.
- **Wie?** Banken die securitisaties uitgeven.
- **Wanneer?** Het voorstel van de EC wordt nu in eerste lezing behandeld door het Europees Parlement (EP) en de Raad van de EU. De consultatieperiode voor de wijzigingen van de securitisatieverordening loopt af op 9 februari 2026.

NEDERLANDSE WETGEVING

Implementatiewet kapitaalvereisten 2026

- **Wat?** Op 14 oktober 2025 is het [voorstel](#) voor de Implementatiewet kapitaalvereisten 2026 ter advies voorgelegd aan de Raad van State. Op 15 december 2025 heeft de Raad van State zijn [advies](#) over de Implementatiewet gepubliceerd, waarin geen nadere opmerkingen zijn opgenomen. De Implementatiewet heeft tot doel CRD VI in nationaal recht om te zetten, waarbij onder meer het TCB-regime, ESG-risicobeheer, geschiktheids- en betrouwbaarheidsbeoordelingen van houders van sleutelfuncties en goedkeuringen voor prudentieel relevante transacties worden opgenomen. Zie ook het bovenstaande *Banking Package*. Verder is op 15 december 2025 het [voorstel](#) voor het Implementatiebesluit kapitaalvereisten 2026 gepubliceerd voor openbare consultatie. Het besluit

gaat nader in op de vereisten die voortvloeien uit de Implementatiewet. Ten slotte heeft DNB op 23 december 2025 een [persbericht](#) gepubliceerd over het uitstel van de implementatie van CRD VI. In haar persbericht merkte DNB op dat de huidige wetgeving van kracht blijft totdat de implementatie is afgerond.

- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** CRD VI had uiterlijk op 10 januari 2025 moeten worden geïmplementeerd, maar de wetgever heeft deze deadline niet gehaald. Na het positieve advies van de Raad van State verwachten we dat de Implementatiewet in het eerste kwartaal van 2026 aan de Tweede Kamer zal worden voorgelegd en onmiddellijk na inwerkingtreding zal worden toegepast, met uitzondering van bepaalde rapportagevereisten voor TCB's (die vanaf 11 juli 2026 van toepassing zullen zijn) en het volledige TCB-stelsel (dat vanaf 11 januari 2027 van toepassing zal zijn). Bovendien loopt de consultatieperiode voor het implementatiebesluit af op 26 januari 2025.

Wet chartaal betalingsverkeer

- **Wat?** Op 25 maart 2025 heeft de Nederlandse wetgever zijn [voorstel](#) voor de *Wet chartaal betalingsverkeer* bij de Tweede Kamer ingediend. Op basis van deze wet zullen de grootste Nederlandse banken verplicht worden om te zorgen voor een landelijk netwerk van geldautomaten: de cashbase-infrastructuur. Momenteel doen ING, Rabobank en ABN AMRO dit al op vrijwillige basis, namelijk via hun samenwerking onder de naam Geldmaat. De wet bepaalt dat deze grootste banken de cashbasisinfrastructuur tegen eerlijke, redelijke en niet-discriminerende tarieven moeten openstellen voor andere banken. Middelgrote banken zullen bovendien verplicht worden om hun klanten de mogelijkheid te bieden om eurobankbiljetten op te nemen en onverpakt te storten via de cashbasisinfrastructuur. Ten slotte zijn kleinere banken alleen verplicht om hun klanten de mogelijkheid te bieden om eurobankbiljetten op te nemen via de cashbasisinfrastructuur.
- **Wie?** Alle banken, met een verschillende impact afhankelijk van de omvang van de bank.
- **Wanneer?** Het wetsvoorstel zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2026 in de Tweede Kamer worden behandeld. Na goedkeuring en inwerkingtreding zullen de meeste bepalingen direct van toepassing zijn, aangezien volgens de wetgever geen wijzigingen in de huidige feitelijke situatie nodig zijn. Dit geldt echter niet voor banken die de storting van onverpakte eurobankbiljetten moeten aanbieden, aangezien deze banken zich moeten aansluiten bij een infrastructuur ma voor contant geld om deze dienst te kunnen aanbieden. Om dit te realiseren, zal een overgangsregeling van 12 maanden na de inwerkingtreding worden ingesteld.

NIS2 en CER

- **Wat?** Op 19 februari 2025 heeft de Raad van State advies uitgebracht ([hier](#) en [hier](#)) over de wetsvoorstellen ter uitvoering van de [NIS2-richtlijn](#) (de cyberbeveiligingswet) en de [CER-richtlijn](#) (de wet weerbaarheid kritieke entiteiten). De NIS2-richtlijn heeft tot doel de cyberveiligheid in de Europese Unie op een hoger gemeenschappelijk niveau te brengen door de digitale veerkracht van essentiële en belangrijke entiteiten in de lidstaten te versterken, terwijl de CER-richtlijn zich richt op de bescherming van organisaties tegen fysieke bedreigingen, zoals de gevolgen van (terroristische) misdrijven, sabotage en natuurrampen. Banken kunnen onder deze wetten vallen, mits een bank wordt aangemerkt als essentieel of belangrijk (op grond van de cyberbeveiligingswet) of als kritieke entiteit of aanbieder van een essentiële dienst (op grond van de wet weerbaarheid kritieke entiteiten), met dien verstande dat voor cyberdreigingen DORA de *lex specialis* is en eerst van toepassing is.
- **Wie?** Banken die als essentieel of belangrijk zijn aangemerkt op grond van de cyberbeveiligingswet en/of als kritieke entiteit op grond van de wet weerbaarheid kritieke entiteiten.
- **Wanneer?** De deadline voor de implementatie van de NIS2-richtlijn was 17 oktober 2024. De Nederlandse wetgever heeft deze deadline echter niet kunnen halen. Het Nederlandse wetgevingsproces wordt in 2026 voortgezet, met als deadline 17 juli 2026 om kritieke entiteiten te identificeren op grond van de (implementatie van de) CER-richtlijn.

Wet rapportage hypotheekmarkt DNB

- **Wat?** Op 27 oktober 2025 heeft de Nederlandse wetgever zijn [voorstel](#) voor de Wet rapportage hypotheekmarkt DNB aan de Tweede Kamer voorgelegd. Deze wet voorziet in een rapportageverplichting voor banken die hypotheekleningen verstrekken of daarin beleggen. Een bank zal verplicht zijn om informatie te rapporteren aan DNB over door haar verstrekte of op haar balans opgenomen hypotheekleningen voor woningen of bedrijven. DNB heeft deze gegevens nodig om betrouwbare en actuele statistieken over de financiële sector en risicobeoordelingen op het gebied van financiële stabiliteit te kunnen opstellen. De precieze gegevens die moeten worden gerapporteerd, worden in secundaire wetgeving vastgelegd.
- **Wie?** Banken die hypothecaire leningen verstrekken of daarin beleggen.
- **Wanneer?** Het wetsvoorstel ligt momenteel bij de Tweede Kamer. We verwachten dat de definitieve wet in de eerste helft van 2026 wordt gepubliceerd.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

BCBS-principes risicobeheer door derden

- **Wat?** Op 10 december 2025 heeft het Bazels Comité voor het banktoezicht (BCBS) zijn [beginselen](#) voor een deugdelijk beheer van risico's van derden in de banksector gepubliceerd. De beginselen bieden richtlijnen voor een holistisch risicobeheer van derden voor banken, waardoor zij de flexibiliteit hebben om hun risicobeheer af te stemmen op de risico's en de criticiteit van hun afspraken met derden. De beginselen schetsen ook aanvullende verwachtingen met betrekking tot kritieke TPSP-afspraken.
- **Wie?** Alle banken.
- **Wanneer?** De principes van het BCBS fungeren in het algemeen als een blauwdruk voor de manier waarop de ECB en andere bevoegde autoriteiten hun eigen principes en richtsnoeren voor banken onder hun toezicht zullen vaststellen in 2026 en daarna.

BELEGGINGSFONDSEN

In dit onderdeel worden de toezichtrechtelijke regels voor beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen (abi's) en instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's/UCITS) besproken. In plaats van de formele wettelijke term 'beleggingsinstelling' hanteren wij de in de markt gebruikelijke term 'beleggingsfonds' als generieke aanduiding van alle soorten beleggingsvehikels. Wij gaan niet in op fiscale ontwikkelingen.

Beheerders die naast het beheren van beleggingsfondsen ook beleggingsdiensten mogen verlenen (beheerders met MiFID II top-up), raden wij aan om naast dit onderdeel ook kennis te nemen van het onderdeel Beleggingsondernemingen van deze Vooruitblik. Ook de cross-sectorale onderdelen [Integriteit](#), [Duurzaamheid \(ESG\)](#) en [Digitalisering & AI](#) zijn voor beheerders van groot belang. Tot slot is het voor beheerders van beleggingsfondsen nuttig kennis te nemen van het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#).

AFM	45	WETGEVING	50
Integratie duurzaamheidsrisico's		AIFMD2	
Compliance uitgezonderde beheerders		Technische standaarden	
Grip op modelrisico		Evaluatie EuVECA & EuSEF	
Externe factoren productaanbod		FIDA	
Waarschuwing prikborddienstverlening		'Pauzeknop level' 2 regelgeving	
Trendzicht 2026		Retail Investment Strategy – AIFMD & UCITS	
DNB	46	Savings & Investments Union	
Beleidsregel SREP-richtsnoeren		MiFID II top up vergunninghouders	
Toezicht 2026		Consultatie UCITS richtlijn	
ESAs	47	Toegankelijkheidsrichtlijn	
Cloud outsourcing bewaarders		Consultatie aanpassingen FGR	
Joint Work Programme 2026		Gewijzigde Benchmark Verordening	
ESMA Annual Work Programme 2026		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	53
Liquiditeitsbeheermaatregelen		Lancering 'Universeel Europees Bedrijf'	
Simplificatie datarapportage		Regeldruk Seed Business	
Consultatie MMF stress testing			
Q&A PRIIPs Verordening			
Macroprudentiële raamwerk NBFIs			
Totale investeringskosten			
Guidelines ESG in fondsnamen			

Integratie duurzaamheidsrisico's

- **Wat?** Op 30 juni 2025 ESMA publiceerde het [eindrapport](#) van de gezamenlijke toezichtactie (CSA) over hoe fondsbeheerders duurzaamheidsrisico's integreren en communiceren over duurzaamheid volgens de regels in de SFDR. De AFM heeft een dergelijk onderzoek uitgevoerd voor de Nederlandse asset management sector en op 10 juli 2025 haar bevindingen in een [bericht](#) op haar website gepubliceerd. De AFM is het grotendeels eens met de uitkomsten uit het ESMA rapport en concludeert dat de meeste fondsbeheerders aan de basisvereisten voldoen, maar dat er verbeteringen nodig zijn op het gebied van transparantie, consistentie en onderbouwing van duurzaamheidsclaims. De AFM verwijst voor de volledige lijst met aanbevelingen en praktijkvoorbeelden naar het rapport van ESMA en roept in haar berichtgeving alle marktpartijen op met de aanbevelingen aan de slag te gaan.
- **Wie?** Vergunninghoudende en uitgezonderde beheerders van abi's en icbe's.

- **Wanneer?** Doorlopend. De verwachting is dat de AFM deze aanbevelingen in haar toezichtsactiviteiten in 2026 zal betrekken.

Grip op modelrisico

- **Wat?** Op 1 december 2025 heeft de AFM op haar [website](#) aandacht gevraagd voor haar [rapport](#) over modelrisicomanagement. Beheerders van beleggingsinstellingen gebruiken steeds vaker complexe modellen ten behoeve van hun portefeuillekeuzes en risicobeheer, echter leidt dit ook tot nieuwe kwetsbaarheden. De AFM heeft acht good practices geformuleerd om de beheerders in de markt te helpen om meer grip te krijgen op dit type risico.
- **Wie?** Vergunninghoudende beheerders van abi's of icbe's die gebruik maken van modellen (zij het zelf ontwikkeld, zij het via een externe aanbieder) in hun bedrijfsvoering.
- **Wanneer?** De handvatten zijn per direct van toepassing. Beheerders kunnen dit in hun interne processen gaan verwerken om de good practices ter harte te nemen.

Compliance uitgezonderde beheerders

Naar aanleiding van haar verkennend onderzoek naar fondsbeheerders met een AIFMD-registratie onder artikel 2:66a Wft heeft de AFM haar bevindingen gepubliceerd in de [sectorbrief](#) van 30 juni 2025. Als belangrijkste elementen geeft de AFM mee dat zij bij bepaalde marktpartijen heeft geconstateerd dat:

- beheerders niet (tijdig) voldoen aan de rapportageverplichtingen;
- beheerders een verkeerde invulling geven aan het begrip 'professionele belegger' omdat onder artikel 2:66a lid 2 Wft geen gebruik kan worden gemaakt van de 'opt-up' mogelijkheid om als professionele belegger te gelden;
- het gebruik van de <150 personen-uitzonderingsgrond en een website op gespannen voet staan, net als het samennemen van twee uitzonderingsgronden in het kader van twee (nagenoeg identieke) fondsen onder beheer;
- beheerders onvoldoende invulling geven aan bepaalde verplichtingen onder de Wwft en Sanctiewet (zoals het ontbreken van een actuele en goed onderbouwde risicobeoordeling in het licht van de Wwft en Sw-verplichtingen, tekortkomingen op het gebied van uitvoeren van een risico-gebaseerd cliëntenonderzoek

en de herkomst van het vermogen, en het niet correct of onvolledig invullen van de periodieke Wwft-vragenlijsten van de AFM); en

- soms geen invulling wordt gegeven aan de denotificatieverplichting als een fonds (of beheerder) niet langer actief is.

Meer specifiek ten aanzien van het essentiële informatiedocument (EID) volgt uit de sectorbrief dat tijdens de aanbiedingsfase onvoldoende invulling wordt gegeven aan de eisen inzake de distributie, beschikbaarheid en evaluatie & herziening van het EID. Ook concludeert de AFM dat er vaak geen website beschikbaar is en/of het EID niet op de website kan worden teruggevonden.

Daarnaast zullen beheerders die acteren onder het AIFMD registratieregime per oktober 2025 gebruik moeten maken van een geüpdatet meldingsformulier voor nieuw aan te melden abi's. In het nieuwe formulier moet meer informatie worden gegeven dan voorheen. Zo moet de beheerder onder meer bevestigen of een Wwft en Sanctiewet-beleid is opgesteld en of dit wordt nageleefd door de beheerder, en bevestigen of de transparantieverplichtingen onder de SFDR met betrekking tot de abi in de relevante documentatie is opgenomen.

Externe factoren productaanbod

- **Wat?** Op 16 oktober 2025 heeft de AFM in een [bericht](#) op haar website aandacht gevraagd voor de scenarioanalyse voor de PARP-norm. De AFM stelt dat beleggingsondernemingen bij de distributie van beleggingsproducten een afweging moeten maken tussen productkenmerken en externe relevante factoren, zoals fiscaliteit. De AFM roept marktpartijen op om de [Leidraad scenarioanalyses vanuit klantperspectief voor de PARP-norm](#) te hanteren. Deze Leidraad bevat handvatten voor financiële ondernemingen waarmee zij kunnen nagaan of het product in verschillende scenario's (nog steeds) voldoet. De AFM zal het gebruik van deze handvatten meenemen in de beoordeling bij toekomstige nalevingsonderzoeken.
- **Wie?** Vergunninghoudende beheerders die niet enkel aan professionele beleggers in de zin van de AIFMD aanbieden.
- **Wanneer?** Per direct. Beheerders waar de PARP eisen voor gelden kunnen de Leidraad gelijk al in hun procedures opnemen.

Waarschuwing prikborddienstverlening

- **Wat?** Binnen de asset management sector in Nederland wordt door sommige marktpartijen prikborddienstverlening aangeboden, bijvoorbeeld om onderling tussen investeerders horizontale toe- en uitredingen mogelijk te maken (bijvoorbeeld middels *bulletin boards*). De inrichting van een dergelijk prikbord kan ertoe leiden dat een vergunning voor het exploiteren van een handelsplatform vereist is. Uit recente berichtgeving op 22 september 2025 volgt dat de AFM kritisch is op dergelijke dienstverlening en [waarschuwt](#) in dat specifieke geval crowdfundingplatform-aanbieders voor dit vergunning-risico. Ondanks dat het bericht van de AFM niet was gericht op beheerders van abi's en icbe's gelden voor deze partijen dezelfde kaders en is de waarschuwing dus voor hen ook relevant. De AFM geeft aan dat zij er in haar toezicht scherp op zal letten dat crowdfundingplatforms binnen de toegestane kaders blijven. Het is ons inziens ook voor beheerders van abi's en icbe's aan te raden om zich van deze kaders bewust te zijn/blijven.
- **Wie?** Beheerders die middels een platform partijen bijeen brengen om bijvoorbeeld horizontale toe- en uitredingen in het door hen beheerde abi's of icbe's te faciliteren.
- **Wanneer?** Doorlopend.

Trendzicht 2026

- **Wat?** Op 13 november 2025 heeft de AFM haar [Trendzicht 2026](#) gepubliceerd. In deze publicatie geeft de AFM haar visie op de trends en bijbehorende risico's ten aanzien van het toezicht op de financiële markten in 2026. De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in de AFM Agenda 2026, die naar verwachting in het begin van 2026 wordt gepubliceerd. Specifiek ten aanzien van beheerders van beleggingsinstellingen formuleert de AFM in het asset management [hoofdstuk](#) de volgende trends voor 2026: (i) verdere uitbreiding van uitbestedingsrelaties en consolidatie met het oog op schaalvergroting ten behoeve van compliance- en risicobeheersing, (ii) dreigingen omtrent cybersecurity, (iii) gebruik van AI-toepassingen (in het kader van, bijvoorbeeld, informatieverzameling en data-analyse) en de risicobeheersing in dat kader, (iv) duurzaamheidsrapportages, en (v) de implementatie van de SIU strategy (o.a. ten aanzien van het concurrentievermogen van de sector). De AFM heeft in het kader van Trendzicht 2026 ook een [risicokaart](#) vormgegeven.
- **Wie?** Beheerders van abi's en icbe's.
- **Wanneer?** Trendzicht 2026 zal direct doorwerken in het toezicht van de AFM op beheerders in 2026.

DNB

Beleidsregel SREP-richtsnoeren

- **Wat?** DNB heeft eerder een consultatie uitgevaardigd van de Beleidsregel toepassing SREP-richtsnoeren op beheerders (Beleidsregel). Deze consultatie liep tot en met 24 april 2025. Op 16 december 2025 is de definitieve versie van de [Beleidsregel](#) gepubliceerd. Met deze beleidsuiting past DNB de EBA en ESMA SREP-richtsnoeren inzake beleggingsondernemingen (EBA/GL/2022/09) toe bij de uitvoering van het SREP van Nederlandse beheerders van beleggingsinstellingen en beheerders van icbe's die in het bezit zijn van een MiFID II-top up. De nieuwe Beleidsregel draagt bij aan transparantie over de invulling van de SREP-bevoegdheid van DNB vis-a-vis beheerders met een MiFID II top-up en waarborgt een gelijk speelveld tussen, en consistent toezicht op, beleggingsondernemingen en deze beheerders.
- **Wie?** Vergunninghoudende beheerders van abi's en icbe's die in het bezit zijn van een MiFID II-top up.
- **Wanneer?** Doorlopend. De verwachting is dat DNB de finale Beleidsregel zal betrekken in haar doorlopend toezicht.

Toezicht 2026

- **Wat?** Zoals volgt uit het [bericht](#) op haar website zal DNB in 2026 bij onder andere beheerders van beleggingsinstellingen en icbe's extra aandacht hebben voor de tijdigheid en kwaliteit van prudentiële rapportages. DNB ziet gebreken in de governance rond datakwaliteit en rapportageprocessen in de prudentiële rapportages van onder andere beheerders van beleggingsinstellingen en icbe's. Daarom heeft DNB op 18 december 2025 een [self assessment](#) gepubliceerd dat instellingen helpt met het identificeren van deze gebreken in hun governance. DNB geeft daarbij ook direct feedback. DNB verwacht dat instellingen de feedback uit het self assessment opvolgen, zodat gebreken in de governance rondom datakwaliteit en rapportageprocessen worden opgelost.
- **Wie?** Beheerders van beleggingsinstellingen en icbe's.
- **Wanneer?** We verwachten dat DNB in 2026 streng zal handhaven op het gebied van rapportages.

ESAs

Cloud outsourcing bewaarders

- **Wat?** Op 30 september 2025 heeft ESMA de [Richtsnoeren](#) inzake uitbesteding aan aanbieders van clouddiensten voor bewaarders gepubliceerd. Deze richtsnoeren zijn van toepassing op bewaarders die niet onder de reikwijdte van DORA vallen. De richtsnoeren zijn bedoeld om ondernemingen en bevoegde autoriteiten te helpen de risico's en uitdagingen van uitbestedingsovereenkomsten voor clouddiensten – van de beslissing tot uitbesteding, het selecteren van een cloud service provider, het monitoren van uitbestede functies tot het ontwikkelen van exitstrategieën – in kaart te brengen, aan te pakken en te monitoren. Het is voor vergunninghoudende beheerders die samenwerken met bewaarders nuttig om zich bewust te zijn van de toepasselbaarheid van deze richtsnoeren op die bewaarders.
- **Wie?** Bewaarders van abi's en icbe's, en - als 'note to self' - beheerders van abi's en icbe's die samenwerken met dergelijke bewaarders.
- **Wanneer?** De richtsnoeren zijn sinds 30 september 2025 van toepassing.

Joint Work Programme 2026

- **Wat?** Op 16 oktober 2025 hebben EBA, EIOPA en ESMA hun gezamenlijke Joint Committee [Work Programme](#) voor 2026 gepubliceerd waarin zij haar toezichtsdoelstellingen voor het komende jaar

formuleert. Het programma beoogt om de digitale operationele veerkracht van het financiële systeem te versterken, de voortdurende bescherming van consumenten te waarborgen en risico's te identificeren die de financiële stabiliteit zouden kunnen ondermijnen. Met name ligt de focus voor de asset management sector op: (i) het verzekeren van de effectieve werking van het toezichtsraamwerk voor kritieke ICT-dienstverleners onder de DORA, (ii) het SIU initiatief, en (iii) de herziening van de SFDR.

- **Wie?** Beheerders van abi's en icbe's.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

ESMA Annual Work Programme 2026

- **Wat?** Op 3 oktober 2025 heeft ESMA haar jaarlijkse [Annual Work Programme](#) (AWP) gepubliceerd. Het AWP 2026 van ESMA is opgebouwd rond drie 'strategische prioriteiten': (i) effectieve markten en financiële stabiliteit, (ii) effectief toezicht en (iii) bescherming van particuliere beleggers. Deze prioriteiten worden ondersteund door twee 'thema-gedreven onderwerpen': (a) duurzame financiering en (b) het effectieve gebruik van gegevens en technologische innovatie. Voor de asset management sector focust ESMA op (a) het verder harmoniseren van het regelgevingskader voor alternatieve beleggingsfondsen (AIF's), UCITS, geldmarktfondsen (MMF's) en andere collectieve beleggingsvehikels; (b) het uitgeven van nieuwe richtlijnen over het opschorten van inschrijvingen en aflossingen; (c) de bevordering van integratie van het toezicht op gegevensverzameling onder de AIFMD en Icbe-Richtlijn, met als doel dubbele rapportage te verminderen en de datakwaliteit te verbeteren; en (d) het voorkomen van greenwashing, (de toetsing van) de juistheid van ESG claims en het met elkaar in lijn brengen van de uitingen met de daadwerkelijke duurzaamheidsstrategie van het relevante product. Dit is vooral relevant in tijden van marktdruk, waarin het beheer van liquiditeit cruciaal is.
- **Wie?** Beheerders van abi's en icbe's.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

Liquiditeitsbeheermaatregelen

- **Wat?** Op 15 april 2025 heeft ESMA de [concept RTS](#) en haar [final report](#) gepubliceerd over liquiditeitbeheermaatregelen voor open-end abi's en ICBE's. Op 17 november 2025 heeft de Europese Commissie de voorgestelde RTS aangenomen waarbij nog elke verduidelijkingen zijn doorgevoerd ten opzichte van het eerdere voorstel. De belangrijkste verduidelijkingen zien op het gebruik van redemption gates, redemption fee berekeningen en het format

van side pockets. De RTS zijn verwerkt in twee gedelegeerde verordeningen, [één](#) ten behoeve van liquiditeitsmaatregelen onder de AIFMD en [één](#) ten behoeve van dergelijke maatregelen onder de ICBE richtlijn. In dit kader publiceerde ESMA op 18 december 2025 haar [rapport](#) over de aangepaste richtsnoeren voor liquiditeitsmaatregelen.

- **Wie?** Vergunninghoudende beheerders die open-end abi's beheren en beheerders van icbe's.
- **Wanneer?** De RTS zijn nog niet van kracht. De Europese Raad en het Parlement zullen nu de gedelegeerde verordeningen beoordelen en (tenzij er binnen drie maanden bezwaar wordt gemaakt) treden deze verordeningen 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU in werking. Er geldt een overgangsperiode van één jaar, wat erin resulteert dat bestaande abi's en icbe's aan de RTS moeten voldoen per 16 april 2027 (tenzij zij ervoor actief besluiten al eerder aan deze eisen te voldoen, in welk kader de toezichthouder hierover moet worden geïnformeerd). De vraag is hoe de invulling van de eisen uit de Level 1-wetgeving zal worden vormgegeven zolang de Level 2-guidance nog niet van toepassing is. Wij raden marktpartijen aan hier al actief mee aan de slag te gaan ondanks de geboden overgangsperiode van één jaar.

Simplificatie datarapportage

- **Wat?** In referentie aan de [lancering](#) van het simplificatie en lastenverlagingsinitiatief van ESMA daterend uit februari, heeft ESMA op 23 juni 2025 heeft ESMA een [discussiepaper](#) gepubliceerd om feedback uit de markt op te halen inzake de wijze waarop fondsen rapporteren. ESMA beoogt de rapportagelast voor marktpartijen te verminderen. Om hiervoor oplossingen te identificeren, schetst het discussiepaper opties voor het verbeteren van verschillende aspecten van rapportage, zoals de reikwijdte van gegevens, rapportageprocessen en systemen om een efficiëntere rapportage en gegevensuitwisseling tussen de autoriteiten te waarborgen. Ook behoren voorstellen met betrekking tot de integratie van meerdere rapportagesjablonen en de centralisatie van rapportageprocessen en infrastructuur tot de mogelijkheden. Feedback kon tot en met 21 september 2025 worden aangeleverd en zal nu door ESMA worden beoordeeld.
- **Wie?** Beheerders van abi's en icbe's.
- **Wanneer?** De conclusies en aanbevelingen zullen worden gepubliceerd in een finaal report van ESMA dat wordt verwacht in april 2026.

Consultatie MMF stress testing

- **Wat?** Uit een stakeholders forward planning [overzicht](#) dat ESMA op 27 november 2025 heeft gepubliceerd volgt onder andere dat in het tweede kwartaal van 2026 een consultatie van de wijzigingen van de richtsnoeren voor stress testing door money market funds (MMFs) wordt verwacht.
- **Wie?** Beheerders van MMFs.
- **Wanneer?** Q2 2026.

Q&A PRIIPs Verordening

- **Wat?** Op 5 December 2025 hebben de ESAs een [Q&A](#) ten aanzien van de PRIIPs Verordening gepubliceerd. Hierin is in het hoofdstuk over prestatiescenario's een aantal items toegevoegd nu over dit onderwerp in de praktijk vaak vragen bestaan.
- **Wie?** Beheerders die onder de reikwijdte van de PRIIPs Verordening vallen, zoals uitgezonderde en vergunninghoudende beheerders van abi's die deelnemingsrechten aanbieden aan niet-professionele beleggers, en beheerders van icbe's.
- **Wanneer?** De Q&A biedt nuttige handvatten die ook in 2026 relevant blijven.

Macroprudentiële raamwerk NBFIs

- **Wat?** Op 22 mei 2024 is de Europese Commissie een [consultatie](#) gestart die is gericht op het identificeren van kwetsbaarheden en risico's van het bestaande macroprudentiële raamwerk voor *non-bank financial intermediation* (NBFI). NBFI is de verzamelterm voor financiële activiteiten door niet-banken, zoals fondsbeheerders, beleggingsondernemingen, pensioenfondsen, verzekeraars en bepaalde ongereguleerde entiteiten. Deze partijen worden NBFIs genoemd. De Europese Commissie nodigt EU-instellingen, nationale toezichthouders en marktpartijen uit om input te geven op de werking van het huidige prudentiële raamwerk voor NBFIs, zoals opgenomen in verschillende sectorale EU-richtlijnen en EU-verordeningen waaronder IFR/IFD. Op 22 november 2024 heeft ESMA op de consultatie [gereageerd](#). Ook het ministerie van Financiën heeft, samen met DNB en de AFM, op 22 november 2024 een [consultatiereactie](#) met [introductiedocument](#) ingediend. Dat dit onderwerp duidelijk op de agenda staat van beleidsmakers blijkt ook uit het [rapport](#) dat de Financial Stability Board over dit onderwerp op 9 juli 2025 heeft gepubliceerd.
- **Wie?** Vergunninghoudende beheerders van abi's en icbe's.
- **Wanneer?** De consultatietermijn eindigde op 22

november 2024. Bovenstaande kwestie is niet uitdrukkelijk teruggekomen in de beleidsagenda voor de periode 2024-2029. De Europese Commissie heeft in haar [feedback statement](#) van 14 maart 2025 aangegeven dat zij op termijn zal informeren over eventuele toekomstige initiatieven ten aanzien van macroprudentiële raamwerk.

“Beheerders van open-end fondsen moeten per april 2026 aan de Level 1-liquiditeitseisen voldoen, ook al zijn de uitvoeringsregels pas een jaar later definitief – wat onduidelijkheid creëert over de invulling in de praktijk.”

Tim de Wit

In dit licht heeft ESMA op dezelfde datum ook een [RTV risk analysis gepubliceerd](#). De uitkomst is dat de Guidelines ertoe hebben geleid dat (i) het gebruik van ESG-termen consistent is door een betere afstemming van fondsnamen en de daadwerkelijke beleggingsstrategieën van die fondsen en (ii) door versterkte bescherming van beleggers het risico op greenwashing verkleind wordt.

- **Wie?** Beheerders van abi's en icbe's die ESG terminologie in de fondsnamen hebben verwerkt.
- **Wanneer?** De Guidelines blijven in 2026 doorlopend relevant.

Totale investeringskosten

- **Wat?** Op 6 november 2025 publiceerde de ESMA haar [marktverslag](#) over de totale kosten van beleggen in icbe's en abi's. Het verslag (dat werd vergezeld door een [factsheet](#)) biedt een analyse van de distributiekosten gekoppeld aan dergelijke vehikels. ESMA merkt onder andere op dat (i) de distributiekosten voornamelijk worden veroorzaakt door de rol van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen in de distributieketen, (ii) beloningen een belangrijke rol spelen bij de doorlopende kosten, waarbij beloningsovereenkomsten tussen de distributeur en de ontwikkelaar van een icbe tot 45% van de doorlopende kosten kunnen uitmaken, en (iii) dat de maximale, eenmalige kosten zoals opgenomen in het EID niet de daadwerkelijke kosten weergeven.
- **Wie?** Beheerders van abi's en icbe's, en diens investeerders.
- **Wanneer?** ESMA zal ook in haar jaarlijkse rapport over fondsbeheer en -prestaties blijven publiceren, ondersteund door een interactief dashboard waarmee gebruikers de totale kosten van fondsen kunnen vergelijken tussen producttypes en landen. Deze informatie blijft ook relevant voor investeringen in abi's en icbe's in 2026.

Guidelines ESG in fondsnamen

- **Wat?** Op 17 december 2025 heeft ESMA de [uitkomsten](#) van haar onderzoek naar de guidelines over het gebruik van ESG en duurzaamheidsgerelateerde terminologie in fondsnamen (Guidelines) [gepubliceerd](#).

WETGEVING

AIFMD²

Herziene AIFMD

Na een voorbereiding van ruim vijf jaar is op 26 maart 2024 de finale versie van de wijzigingsrichtlijn voor de [Level 1-tekst van de AIFM-richtlijn](#) (of de AIFMD) gepubliceerd. De belangrijkste pijlers van deze wijzigingsrichtlijn voor beheerders van abi's zijn (i) loan origination, (ii) liquiditeitsbeheer; (iii) uitbesteding; (iv) marketing, (v) rapportage- en informatievereisten, (vi) governance, (vii) bewaarders, en (viii) kosten. Het voorstel bevat aanvullende informatieverplichtingen (inclusief periodieke rapportages) over kosten die gerekend worden ten aanzien van een abi. De wijzigingsrichtlijn raakt ook de UCITS-richtlijn en is daarom direct relevant voor beheerders van icbe's. Meer harmonisatie (o.a. op het gebied van rapportageverplichtingen) tussen de twee richtlijnen die het toezicht op beheerders vormgeven is beoogd. We raden beheerders van icbe's en bewaarders aan om ook kennis te nemen van de wijzigingen op grond van de wijzigingsrichtlijn en de Implementatiewet en -besluit (zie hieronder).

Implementatiewet en -besluit

De herziene AIFMD wordt geïmplementeerd in de Nederlandse wet- en regelgeving middels de implementatiewet gewijzigde AIFM-richtlijn en icbe-richtlijn (de [Implementatiewet](#)). Deze Implementatiewet volgt op het [RvS advies](#) van 20 augustus 2025. Op 3 oktober heeft het Ministerie van Financiën ook de [Memorie van Toelichting](#) gepubliceerd. De Implementatiewet zal de regels richtlijnconform implementeren. Dit is in lijn met de beoogde lastenverlichting zoals ook uit de [bijlage](#) bij de Kamerbrief 'Voortgang nieuwe aanpak regeldruk voor ondernemers' blijkt. Op 8 december 2025 is het [Implementatiebesluit](#) ter consultatie aangeboden. Het Implementatiebesluit beoogt wijzigingen in het Besluit prudentiële regels Wft, het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, het Besluit markttoegang financiële ondernemingen Wft en het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector. De consultatie loopt tot 18 januari 2026.

Belangrijkste take away's

We lichten nog een aantal take away's uit die verband houden met de wijzigingen onder de herziene AIFMD:

- o [Additionele nevenactiviteiten](#)
Beheerders wordt toegestaan om drie additionele nevenactiviteiten uit te voeren, namelijk (i) taken of activiteiten die door de beheerder worden verricht voor een beheerde abi of icbe die samenhangen met de diensten die de beheerder overeenkomstig artikel 2:67a of 2:69c Wft mag verlenen; (ii) het beheren van benchmarks, en (iii) het verrichten van krediet servicingactiviteiten.
- o [Verzoek tot aanstellen EU-bewaarder](#)

Voor een beheerder van een Nederlandse abi ontstaat de mogelijkheid om de AFM te verzoeken om – in afwijking van artikel 4:62o lid 1 Wft – in te stemmen met het aanstellen van een bewaarder met zetel in een andere lidstaat dan Nederland.

- o [Geen verplichting aanstellen RvC voor retail-abi](#)
Anders dan voortvloeide uit de wijzigingsrichtlijn is er op grond van de Implementatiewet – vooralsnog – nog geen verplichting voor beheerders om een RvC of vergelijkbaar orgaan te installeren wanneer zij abi's aanbieden aan retail-beleggers;
- o [Liquiditeitseisen](#)
Ten aanzien van de liquiditeitsregels geldt dat beheerders van open-end abi's en icbe's moeten beschikken over tenminste twee liquiditeitsinstrumenten uit bijlage V van de richtlijn (zoals een beperking op terugbetalingsverzoeken, een terugbetalingsvergoeding, of verlening van een kennisgevingstermijn). Echter, voor de toepassing van de RTS geldt een overgangsjaar. Officieel moet per 16 april 2026 voldaan worden aan Level 1-eisen, terwijl voor de handvatten voor de invulling van deze eisen (i.e. de RTS) nog niet hoeft te worden gekeken naar de RTS. De vraag is hoe dit in de praktijk zal uitwerken. De verwachting is dat de Level 1-eisen zo goed als mogelijk door marktpartijen moeten worden geïmplementeerd, maar dat de daadwerkelijke invulling gedurende 2026 nog niet onderworpen zal worden aan strenge toezichtseisen van de AFM.
- o [Aangescherpte eisen dagelijks beleidsbepalers](#)
Op 17 november 2025 benadrukt de AFM op haar [website](#) dat er op grond van de herziene AIFMD een aanscherping van de eisen voor dagelijks beleidsbepalers van toepassing is die directe gevolgen kan hebben voor de inrichting van hun organisatie (bijvoorbeeld door vereiste aanpassingen in governance en structuur). De eisen zien kortweg op het volgende:
 - (i) de werkzaamheden van een Nederlandse beheerder van een abi of icbe moeten worden uitgevoerd door minimaal twee dagelijks beleidsbepalers die voltijds (minimaal 36 uur per week) in dienst zijn bij de beheerder, of die zich voltijds inzetten voor de uitvoering van de werkzaamheden van de beheerder; en
 - (ii) minimaal twee voltijdse (0,9 FTE) dagelijks beleidsbepalers moeten woonachtig zijn in de Europese Unie.De AFM gaat hier nader op in via haar [AIFMD II Update](#).

Tijdslijn en vervolg

Lidstaten hebben tot 16 april 2026 de tijd om de wijzigingen te implementeren in het nationaal recht. De eerste voorstellen voor nieuwe Level 2-tekst zijn inmiddels gepubliceerd. De Implementatiewet is ingediend bij de Tweede Kamer.

Technische standaarden

- **Wat?** Uit een stakeholders forward planning [overzicht](#) dat ESMA op 27 november 2025 heeft gepubliceerd volgt dat in de tweede helft van 2026 de Europese Commissie RTS en ITS zal uitbrengen inzake de rapportageverplichtingen onder de AIFMD en UCITS.
- **Wie?** Beheerders van abi's en icbe's.
- **Wanneer?** Tweede helft van 2026.

Evaluatie EuVECA & EuSEF

- **Wat?** In de vorige wijzigingen van de EuVECA- en EuSEF-verordeningen (2017) is bepaald dat de Europese Commissie uiterlijk op 2 maart 2022 een evaluatie uitgevoerd moest hebben. Momenteel zijn er nog geen publieke documenten beschikbaar over een dergelijke evaluatie van de twee verordeningen. Een call for evidence en publieke consultatie worden in het derde kwartaal van 2026 [verwacht](#). Middels deze route kunnen de lokale toezichthouders en andere partijen input geven. Daaropvolgend zal de Europese Commissie deze input gebruiken voor het finaliseren van de wijzigingswetgeving.
- **Wie?** Beheerders van EuVECA- of EuSEF-fondsen.
- **Wanneer?** Derde kwartaal van 2026.

FIDA

- **Wat?** Cliënten van financiële instellingen, zowel consumenten als bedrijven, moeten effectieve controle hebben over hun financiële gegevens en kunnen profiteren van open, eerlijke en veilige datagedreven innovatie in de financiële sector. Deze cliënten moeten de bevoegdheid krijgen om te beslissen hoe en door wie hun financiële gegevens worden gebruikt en zij moeten de mogelijkheid hebben bedrijven toegang te verlenen tot hun gegevens om desgewenst financiële en informatiediensten te verkrijgen. In het verlengde hiervan heeft de Europese Commissie op 28 juni 2023 een [voorstel](#) gepubliceerd voor de Verordening betreffende een kader voor toegang tot financiële gegevens (financial data access, FIDA). Het delen van cliëntgegevens binnen het toepassingsgebied van de FIDA is gebaseerd op de toestemming van de cliënt en de wettelijke verplichting voor gegevenshouders om cliëntgegevens te delen gaat in zodra de cliënt heeft verzocht zijn gegevens te delen met een gegevensgebruiker. Het toepassingsbereik van het voorstel wordt bepaald door de categorieën cliëntgegevens en ondervangt ook beleggingen in financiële instrumenten, verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten, cryptoactiva, onroerend goed

en andere aanverwante financiële activa, alsmede de economische voordelen van deze activa.

- **Wie?** Beheerders van abi's en icbe's wanneer zij optreden als gegevenshouders of gegevensgebruikers. Let op, beheerders van abi's en icbe's die opereren onder het AIFMD registratieregime vallen niet binnen de reikwijdte van FIDA.
- **Wanneer?** Het voorstel zit ook nu nog in het Europese wetgevingsproces. Meer informatie over de finale versie van de FIDA en de datum van inwerkingtreding wordt in 2026 verwacht.

'Pauzeknop' level 2 regelgeving

- **Wat?** De Europese Commissie heeft op 6 oktober 2025 een zogenoemde 'standstill' [afgekondigd](#) ten aanzien van level 2 regelgeving. Deze standstill geldt tot 1 oktober 2027. De Europese Commissie onderkent dat een groot volume aan level 2 maatregelen kan leiden tot (hogere) nalevingskosten en regelgevende complexiteit voor marktpartijen. Tegen deze achtergrond kiest de Europese Commissie ervoor om tot 1 oktober 2027 in 115 niet-essentiële gevallen geen wetgevingshandelingen te verrichten. Dit besluit van de Europese Commissie betreft voor beleggingsfondsen en diens beheerders een RTS over open-ended loan originating funds (waarvan een [concept](#) reeds beschikbaar is). Er zijn bovendien verscheidene wetgevingshandelingen die raken aan de verplichtingen onder MiFID II die relevant zouden kunnen zijn voor vergunninghoudende beheerders die acteren binnen het MiFID II top-up regime. We raden marktpartijen aan om kennis te nemen van de lijst met niet-essentiële wetgevingshandelingen om te bepalen welke op hen van toepassing zijnde wetgeving vooralsnog niet zal worden behandeld. Ook de *special* Duurzaamheid in deze Vooruitblik is in dit kader voor beheerders relevant.
- **Wie?** Vergunninghoudende beheerders (met en zonder MiFID II topup) en hun beleggingsfondsen.
- **Wanneer?** Als gevolg van de pauzeknop van de Europese Commissie zullen deze voorstellen niet voor 1 oktober 2027 worden beoordeeld, dan wel worden aangenomen.

Retail Investment Strategy – AIFMD & UCITS

- **Wat?** Op 24 mei 2023 heeft de Europese Commissie de [Retail Investment Strategy](#) (RIS) gepubliceerd waaronder een voorstel voor een [omnibus-richtlijn](#) tot wijziging van onder meer de AIFM-richtlijn en de ICBE-richtlijn en MiFID II. Het doel van de RIS is het verbeteren van de retailbeleggingsmarkt door wijzigingen door te voeren op het gebied van productgovernance, toegelaten provisies, verruiming van de opt-up-mogelijkheid

naar professionele belegger en aanpassingen in de vereisten inzake informatieverstrekking. Daarnaast springen de zeer gedetailleerde regels over due pricing van beleggingsfondsen, en de wijziging van het voorgestelde beginsel van “Value for Money” in het oog. Als onderdeel van de RIS heeft de Europese Commissie tevens [wijzigingen](#) van de PRIIPs-verordening voorgesteld.

- **Wie?** Alle beheerders van abi's en icbe's, maar met name vergunninghouders.
- **Wanneer?** Op 18 december 2025 is het bericht [gepubliceerd](#) dat het Europese Parlement en de Raad het eens zijn geworden over de RIS. Op 19 december 2025 volgde het [bericht](#) dat het voorstel nu officieel moet worden aangenomen door het Parlement en de Raad. Lidstaten zullen de nieuwe regels 24 maanden na publicatie in het Publicatieblad moeten omzetten. De nieuwe regels zullen 30 maanden na publicatie van kracht worden, met uitzondering van de nieuwe regels onder PRIIPs, die 18 maanden na publicatie van kracht zouden worden.

Savings & Investments Union

- **Wat?** In Q2 2025 [consulteerde](#) de Europese Commissie haar market integration package als onderdeel van de SIU. Dit pakket heeft als doel een meer geïntegreerd, efficiënt en concurrerend financieel systeem te creëren dat EU-burgers betere mogelijkheden biedt om hun vermogen te laten groeien en bedrijven ondersteunt bij het verkrijgen van financiering. Op 4 december 2025 [publiceerde](#) de Europese Commissie in dit kader een [toelichting](#) en een [Q&A](#) over het market integration package. ESMA heeft een [position paper](#) gepubliceerd waarin ze de doelstellingen van de Europese Commissie met het market integration package onderschrijft. Op diezelfde datum publiceerde de Europese Commissie een [voorstel](#) voor de wijzigingsverordening die onder andere de Verordening grensoverschrijdende distributie van instellingen voor collectieve belegging (CBDR) aanpast. Daaruit volgt concreet dat bepaalde bepalingen uit onder meer de AIFMD en UCITS zullen worden overgeheveld naar de CBDR (om meer harmonisatie te realiseren en grensoverschrijdende marketing te versimpelen). Met name is interessant dat:
 - (I) het verbod om na de-notificatie van een abi of icbe binnen 36 maanden deelnemingsrechten in een EU abi of icbe met vergelijkbare investeringsstrategie te pre-marketen zal worden geschrapt;
 - (II) er beperkingen worden opgelegd voor wat betreft het heffen van toezichtskosten, hetgeen al langere tijd een doorn in het oog is voor beheerders die met gebruikmaking van een Europees paspoort grensoverschrijdend hun abi's of icbe's distribueren; en

(III) aan ESMA bevoegdheden zullen worden toegekend die de mogelijkheid bieden om te interveniëren in handelingen van nationale toezichthouders om het toezicht onder de CBDR te bevorderen.

- **Wie?** Vergunninghoudende beheerders en EuVECA of EuSEF beheerders.
- **Wanneer?** Op 19 december heeft de Raad haar [standpunt](#) bepaald en zal in onderhandeling treden met het Parlement over de definitieve wetteksten. Na goedkeuring wordt het voorstel waarschijnlijk in 2026 van toepassing. Nadere Level 2-regelgeving wordt in 2026 verwacht.

MiFID II top up vergunninghouders

- **Wat?** ESMA en EBA hebben een [technisch advies](#) op hun [website](#) gepubliceerd over het prudentiële kader voor beleggingsondernemingen, waarin zij ook ingaan op (i) geconsolideerd toezicht; en (ii) vergunninghoudende beheerders met een MiFID II-top up, en de vraag of er wijzigingen moeten worden aangebracht in IFR/IFD met betrekking tot deze onderwerpen. Interessant is dat ESMA en EBA constateren dat er een verschil is in prudentiële eisen voor beleggingsondernemingen met MiFID II vergunning ten opzichte van AIFMD of UCITS vergunninghouders met een MiFID top-up, terwijl zij vergelijkbare diensten mogen verlenen. Dit leidt tot een zekere benadeling voor de MiFID vergunninghouders. Er wordt geen concreet voorstel tot wijziging gedaan maar niet uitgesloten is dat hier in de toekomst opnieuw aandacht voor zal komen.
- **Wie?** Vergunninghoudende beheerders met MiFID II-top up.
- **Wanneer?** Nog geen concrete datum, mogelijk dat we in 2026 verdere ontwikkelingen gaan zien.

Consultatie UCITS richtlijn

- **Wat?** In 2025 bestaat de UCITS richtlijn veertig jaar. De Europese Commissie overweegt om de eisen omtrent de type activa waarin icbe-fondsen kunnen investeren zoals opgenomen in de [UCITS Eligible Assets Directive](#) (UCITS EAD) te herzien. In dit kader heeft de Europese Commissie ESMA gevraagd om technisch advies te geven. ESMA heeft haar [advies](#) in juni 2025 bij de Commissie ingediend. Hierin worden een aantal belangrijke onderwerpen in relatie tot de ICBE EAD behandeld, zoals afwijkingen tussen verschillende lidstaten in de toepassing van UCITS EAD, het concept van liquiditeit, de geldende liquiditeitseisen en de liquiditeitsbeoordelingssystemen op activa- en portfolio niveau. Eén van ESMA aanbevelingen is de toepassing van een 'look-through approach' ter vaststelling van

de geschiktheid van de activa voor icbe's. ESMA is van mening dat deze aanpak zorgt voor een hoog niveau van beleggersbescherming en transparantie ten opzichte van ICBE-beleggers en daarom het meest geschikt is om de reputatie en het vertrouwen in icbe's als product te beschermen. De Europese Commissie zal het advies betrekken in haar review van de UCITS EAD en bovendien publieke consultaties en marktanalyses uitvaardigen in 2026. De review van de UCITS EAD zou potentieel kunnen bijdragen aan de doelstellingen van de savings and investments union van de EU.

- **Wie?** Beheerders van icbe's;
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

Toegankelijkheidsrichtlijn

- **Wat?** De Toegankelijkheidsrichtlijn is vanaf 28 juni 2025 in werking. De nieuwe richtlijn bevat voorschriften om producten en (online) dienstverlening toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Deze voorschriften zijn opgenomen in Nederlandse [implementatiewetgeving](#), waaronder in de Wft. De wet ondervangt toegankelijkheidsvoorschriften voor verleners van e-handelsdiensten (i.e. diensten die worden verleend op afstand, via websites en diensten op basis van mobiele apparaten, langs elektronische weg en op individueel verzoek van een consument met het oog op het sluiten van een consumentenovereenkomst) en bankdiensten aan consumenten. Het online aanbieden van deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen aan beleggers die als consumenten kwalificeren zal in beginsel worden beschouwd als e-handelsdiensten. De AFM heeft het afgelopen jaar ook meermaals aandacht gevraagd voor de toegankelijkheidsrichtlijn via een aantal [updates](#) waarin ze haar verwachtingen als toezichthouder en antwoorden op een aantal veelgestelde vragen met de sector deelt. Zie ook onze [blog](#) over de [update](#) van de AFM van 24 april 2025. Beheerders moeten zelf een afweging maken of kwalificeren als bankdienstverlener of e-handelsdienstverlener.
- **Wie?** Beheerders van abi's en icbe's die online aan consumenten deelnemingsrechten aanbieden (inclusief fondsen die actief zijn op grond van het AIFMD-registratieregime en waarvan beleggers zouden kunnen kwalificeren als consument).
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

Consultatie aanpassingen FGR

- **Wat?** Naar aanleiding van de Wet aanpassing fonds voor gemene rekening en vrijgestelde beleggingsinstelling en Wet fiscaal kwalificatiebeleid

rechtsvormen zijn er knelpunten met het fonds voor gemene rekening (FGR) aan de orde gesteld. Deze knelpunten zijn onderzocht o.a. door middel van een [internetconsultatie](#) van de [wijzigingswet](#) aanpassing FGR. Gezien de koppeling tussen de updates in de wetgeving en de Wft benoemen we dat dit wetsvoorstel beoogt de voornaamste knelpunten weg te nemen door (i) de referentie naar de Wft in de FGR-definitie te wijzigen en aan te sluiten bij de begrippen 'beleggingsinstelling' en 'icbe' in de Wft waardoor meer uniformiteit en duidelijkheid ontstaat ten aanzien van buitenlandse fondsen, en (ii) voor fondsen met een beperkte groep participanten de mogelijkheid te introduceren om op verzoek niet als FGR te worden aangemerkt (fiscale transparantie), mits zij aan voorwaarden voldoen en tijdig de benodigde informatie verstrekken. De consultatie loopt van 15 december 2025 - 2 februari 2026.

- **Wie?** Beheerders van FGRs.
- **Wanneer?** Na de consultatie wordt de inbreng gewogen en beoordeeld door het kabinet. Een eventuele wetswijziging treedt naar verwachting op zijn vroegst met ingang van 1 januari 2027 in werking.

Gewijzigde Benchmark Verordening

- **Wat?** Op 19 mei 2025 is de Benchmark Verordening (BV) [gewijzigd](#). Hierdoor is het toepassingsgebied van de BV beperkt tot kritische benchmarks, significante benchmarks, klimaatverandering benchmark, 'Parijs-aligned' benchmarks en grondstoffen benchmarks; is de definitie van 'significante benchmark' aangepast en moeten EU aanbieders van benchmarks de toezichthouder in hun lidstaat informeren wanneer de grens van de benchmark 50 biljoen Euro bereikt (met als gevolg dat er binnen 60 werkdagen een vergunning- of registratieaanvraag moet worden ingediend).
- **Wie?** Beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's die gebruikmaken van een benchmark.
- **Wanneer?** De nieuwe regels onder de gewijzigde BV gelden vanaf 1 januari 2026.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

'Universeel Europees Bedrijf'

- **Wat?** Met het oog op het aankomend Europees Commissievoorstel voor een nieuw wettelijk kader ter ondersteuning van innovatieve bedrijven, bekend als het "28th corporate regime", hebben de leden van het Europese Parlement een initiatief [gelanceerd](#) waarin een nieuwe geharmoniseerde rechtsvorm wordt gecreëerd onder de naam 'Universeel Europees

Bedrijf' (Uniform European Company, *S. EU*). Deze rechtsvorm zou binnen 48 uur digitaal geregistreerd moeten worden. Volgens het initiatief gaat het om een niet-beursgenoteerde besloten vennootschap met zetel in één van de 27 lidstaten, met de mogelijkheid om de zetel naar een andere EU-lidstaat te verplaatsen zonder dat de rechtsvorm moet worden ontbonden en heropgericht. Het minimaal vereist gestort kapitaal van deze rechtsvorm zou één euro zijn en het gebruik ervan mag niet beperkt zijn tot alleen innovatieve bedrijven.

De leden van het Europese Parlement pleiten voor de oprichting of integratie van een uniform digitaal meertalig portaal in bestaande structuren om digitale processen voor S.EU's te vergemakkelijken, inclusief communicatie met autoriteiten en het verstrekken van informatie aan investeerders. Het initiatief ligt nu voor ter stemming tijdens de plenaire vergadering van het Europese Parlement.

- **Wie?** Mogelijk wordt deze digitale ondernemingsvorm relevant als assetclass voor beheerders van abi's en icbe's.
- **Wanneer?** Verdere ontwikkelingen worden verwacht in het begin van 2026.

Regeldruk Seed Business

- **Wat?** Op 15 december 2025 heeft het Ministerie van Financiën in de [bijlage](#) bij de Kamerbrief 'Voortgang nieuwe aanpak regeldruk voor ondernemers' een lijst gepubliceerd van de onderwerpen waar het kabinet regeldruk gaat verminderen. Voor fondsen die gebruikmaken van de Seed Business Angel regeling van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) geldt voorsnog dat (i) jaarlijks een controleverklaring van een accountant verplicht moet worden aangeleverd als onderdeel van het fondsverslag, en (ii) verplicht een pandrecht op de verkregen aandelen of achtergestelde vorderingen aan de Staat te verlenen. Dit verandert door de voorgenomen lastenverlichting in (a) een samenstellingsverklaring (waarbij alleen aan het einde van de fondslooptijd een controleverklaring vereist blijft), en (b) een schrapping van het pandrechtvereiste per eind 2025.
- **Wie?** Beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's die gebruikmaken van de Seed Business Angel regeling van de RVO.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

BELEGGINGSONDERNEMINGEN

Dit onderdeel richt zich op belangrijke ontwikkelingen voor beleggingsondernemingen. Hiernaast zijn ontwikkelingen uit de cross-sectorale onderdelen [Integriteit](#), [Duurzaamheid \(ESG\)](#) en [Digitalisering & AI](#) van groot belang. Ook is het voor beleggingsondernemingen nuttig kennis te nemen van het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#).

AFM	56	Input- en outputgegevens CTPs	
Risico's bij uitbesteding en consolidatie		Marktdata tegen redelijke commerciële voorwaarden	
Risico's bij gebruik AI		Voorstel kortere afwikkelingstermijn effecten	
Waarschuwing prikborddienst		Review IFR/IFD	
PARP - externe factoren meenemen		Vereenvoudiging transactierapportage	
PARP – verbetering doelgroepbepaling		Harmonisatie fractionele aandelen?	
Handvatten productontwikkeling derdepijlerpensioen		WETGEVING	62
Handvatten beheersing modelrisico		Nederlandse implementatie MiFID III	
Versimpeling vvgb-regime gereguleerde markt?		Market Integration Package (MIP)	
Evaluatie convenant vakbekwaamheid		Listing Act – Vernieuwing researchregels	
DNB	57	Listing Act – Gesponsorde research	
Toezicht 2026		Listing Act – MTF's	
Self assessment datakwaliteit		Listing Act – Clearing en concentratierisico's	
Dividenduitkering en kapitaaltekorten		Macroprudentiële raamwerk NBFIs	
Einde overgangsregime eigenvermogensvereiste		FIDA	
Directe financiering kapitaalinstrumenten		Herziening pan-Europees persoonlijk pensioenproducten	
Regeling gebruik zakelijke prognoses		Wijziging werking beleggerscompensatiestelsel	
Wijziging data-uitvraag BCS		Retail Investment Strategy - MiFID II en PRIIPs	
ESMA & EBA	59	Retail Investment Strategy – input ESA's	
Onderzoek belangenconflicten bij retaildistributie			
MiFID III - herziening best execution			
MiFID III - publicatie top-5 best execution			
MiFID III - ontwikkelingen grondstoffenderivaten			
MiFID III - transparantievereisten			
Update referentiegegevens OTC-derivaten			

AFM

Risico's bij uitbesteding en consolidatie

- **Wat?** Op 13 november 2025 heeft de AFM [Trendzicht 2026](#) gepubliceerd. Hierin signaleert de AFM, zoals elk jaar, belangrijke trends en bijbehorende risico's in de financiële sector. Uitbesteding en consolidatie in de assetmanagementsector zetten door. Schaalvergroting is voor kleine en middelgrote partijen van belang vanwege toenemende inspanningen op compliance- en risicobeheersingsgebied.
- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van de trends en risico's op het gebied van uitbesteding en consolidatie voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die begin 2026 door de AFM zal worden gepubliceerd.

Risico's bij gebruik AI

- **Wat?** In het hiervoor genoemde [Trendzicht 2026](#) signaleert de AFM ook dat het gebruik van AI-toepassingen door assetmanagers stijgt. AI wordt het met name ingezet voor informatieverzameling en data-analyse. De toepassing van (generatieve) AI voor onder meer het verbeteren van handelsstrategieën zal in de toekomst waarschijnlijk toenemen. Hierbij blijft het beheersen van de inherente risico's onverminderd van belang.
- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van de trends en risico's bij het gebruik van AI voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die begin 2026 door de AFM zal worden gepubliceerd.

Waarschuwing prikborddienst

- **Wat?** Op 22 september 2025 heeft de AFM een [waarschuwing](#) gepubliceerd aan crowdfundingplatforms om geen dienstverlening aan te bieden die verder gaat dan wettelijk is toegestaan. De AFM signaleert dat de dienstverlening in sommige gevallen deze grenzen overschrijdt, met name met betrekking tot de zogenoemde prikborden (bulletin boards). De inrichting van een dergelijk prikbord kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat een vergunning voor het exploiteren van een handelsplatform vereist is. De AFM gaat er in haar toezicht scherp op letten dat platforms binnen de toegestane kaders blijven. Dit is dus ook relevant voor beleggingsondernemingen die vergelijkbare prikborddiensten aanbieden.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die prikborddienstverlening aanbieden.
- **Wanneer?** Doorlopend.

PARP - externe factoren meenemen

- **Wat?** Op 16 oktober 2025 heeft de AFM een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin zij aangeeft dat beleggingsondernemingen bij de distributie van beleggingsproducten ook externe factoren moeten meewegen in hun PARP, zoals fiscaliteit. Zo kan door belastingen het verwacht netto-rendement van een defensief beleggingsproduct uiteindelijk onvoldoende zijn voor vermogensbehoud of -groei. De onderneming moet de distributiestrategie of doelgroep van een product dan tegen het licht houden en mogelijk aanpassen. Ook wijst de AFM hierbij naar haar immer relevante [Leidraad scenarioanalyses vanuit klantperspectief voor de PARP-norm](#).
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die beleggingsproducten distribueren.
- **Wanneer?** Per direct. De AFM geeft aan scherper toe te zien op het meewegen van externe factoren bij distributie.

PARP - verbetering doelgroepbepaling

- **Wat?** Op 10 december 2025 heeft de AFM een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin zij aangeeft dat beleggingsondernemingen in het kader van product oversight & governance (POG) en de geschiktheidstoetsing stappen moeten zetten om tot een betere (negatieve) doelgroepbepaling en inventarisatie van duurzaamheidsvoorkeuren. De AFM geeft ook best practices. Dit lichten wij nader toe in het onderdeel [Duurzaamheid \(ESG\)](#).
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die beleggingsproducten distribueren.
- **Wanneer?** Per direct. De AFM verwacht dat ondernemingen zich blijven inspannen en actie onderneming om de naleving van duurzaamheidsbepalingen op orde te krijgen.

Handvatten productontwikkeling derdepijlerpensioenen

- **Wat?** Op 19 november 2025 heeft de AFM [handvatten](#) gepubliceerd voor de ontwikkeling van toekomstbestendige derdepijlerpensioenproducten. De AFM zag noodzaak voor deze handvatten vanwege duidelijke verbeterpunten die uit haar onderzoek naar voren kwamen. De volgende elementen dienen volgens de AFM beter te worden meegenomen in de productontwikkeling: spaarproducten zijn niet voor iedereen de beste keuze; risicoafbouw is essentieel onderdeel van het aanbod; transparantie over reële uitkering en wijze van presentatie aan de klant zijn belangrijk; kansen en risico's bij een derdepijlerpensioen

via werkgever; kennis over fiscale regels is van belang; en periodieke evaluatie van doelgroep en distributie noodzakelijk.

- **Wie?** Beleggingsondernemingen die derdepijlerpensioenproducten ontwikkelen.
- **Wanneer?** Per direct. De AFM overweegt een vervolgonderzoek te starten waarbij zij de elementen uit de handvatten verwacht terug te zien in de analyses en overwegingen binnen de productontwikkeling van aanbieders.

Handvatten beheersing modelrisico

- **Wat?** Vanwege de toenemende beschikbaarheid van data en toegevoegde waarde van data-analyse maken assetmanagers steeds meer gebruik van modellen om portfolio beslissingen en risicobeheersing te ondersteunen. Ook de ontwikkeling van nieuwe toepassingen, zoals kunstmatige intelligentie, heeft gevolgen voor de omvang en reikwijdte van deze modellen. De gestegen inzet en toegenomen complexiteit van modellen vergroot de kans op modelrisico. Op 1 december 2025 heeft de AFM daarom [handvatten](#) gepubliceerd voor modelrisicomanagement door assetmanagers. De AFM zag noodzaak voor deze handvatten vanwege duidelijke verbeterpunten die uit haar onderzoek naar voren kwamen. De handvatten bieden ondersteuning bij het versterken van modelrisicobeheer.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die individueel vermogensbeheer verlenen.
- **Wanneer?** Per direct. De AFM zal zich de komende tijd blijven richten op de verschillende aspecten van risicomanagement door assetmanagers, waaronder de risicobeheerpraktijken rond de ontwikkeling en het gebruik van modellen

Versimpeling vvgb-regime gereguleerde markt?

- **Wat?** Op 24 april 2025 heeft de AFM haar [wetgevingsbrief 2025](#) gestuurd naar de minister van Financiën en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In deze brief brengt de AFM bij de wetgever onder de aandacht welke aanpassingen in wet- en regelgeving nodig worden geacht om het AFM-toezicht effectief te houden. In dat kader stelt de AFM voor dat het vvgb-regime voor gereguleerde markten wordt gewijzigd door het introduceren van vvgb-bandbreedtes. Op dit moment moet bij iedere (minimale) toename van een gekwalificeerde deelneming een nieuwe vvgb worden aangevraagd, wat leidt tot een administratieve last. Bandbreedtes kunnen deze last verlichten.

- **Wie?** Houders van gekwalificeerde deelnemingen in gereguleerde markten.
- **Wanneer?** De verwachting is dat de wetgever volgend jaar zal reageren op de wetgevingsbrief van de AFM.

Evaluatie convenant vakbekwaamheid

- **Wat?** Op 28 juli 2025 heeft de AFM medegedeeld dat zij een onderzoeksbureau opdracht heeft gegeven een [effectiviteitsaudit](#) uit te voeren op het vakbekwaamheidsconvenant tussen de AFM en DSI. Het convenant, dat sinds 2018 van kracht is, helpt professionals in de beleggingssector aantoonbaar te voldoen aan vakbekwaamheidseisen uit Europese regelgeving. Hoewel de AFM niet aangeeft dat de vakbekwaamheidseisen of het -convenant zullen worden aangepast, kunnen de bevindingen van de effectiviteitsaudit mogelijk wel daartoe leiden.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen waarbij medewerkers informeren of adviseren over beleggen.
- **Wanneer?** Het is onduidelijk wanneer het onderzoek zal zijn afgerond en wanneer de vervolgstappen worden bekendgemaakt.

DNB

Toezicht 2026

- **Wat?** Op 18 december 2025 heeft DNB een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin zij aangeeft dat bij beleggingsondernemingen in 2026 speciale aandacht wordt besteed aan de tijdigheid en kwaliteit van de ingediende prudentiële rapportages, geopolitieke risico's en het marktrisico en operationeel risico bij handelaren voor eigen rekening:
 - Het schort volgens DNB nu aan de tijdigheid en kwaliteit van de prudentiële rapportages die bij DNB worden ingediend. DNB zal handhavend optreden als tekortkomingen aanhouden. In dit kader wijst DNB op de [Good Practices](#) Handreiking prudentiële rapportages die in 2024 werden gepubliceerd en het [recent gepubliceerde self assessment](#) (zie ook het item hierna);
 - Beheersing van geopolitieke risico's, waarbij er o.a. in het Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) beoordeeld wordt hoe beleggingsondernemingen deze risico's opnemen in de risicobeheersingsprocessen; en
 - Beheersing van het marktrisico en operationeel risico en de betreffende kapitaalberekeningen door handelaren voor eigen rekening.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen (inclusief andere financiële ondernemingen die beleggingsdiensten verlenen (zoals beheerders met een MiFID II top up)).

- **Wanneer?** Doorlopend, waarbij in januari 2026 de tweejaarlijkse vragenlijst over de beheersing van het marktrisico en de kapitaalpositie zal worden verstuurd naar beleggingsondernemingen.

Self assessment datakwaliteit

- **Wat?** Op 18 december 2025 heeft DNB een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin DNB aangeeft dat zij aanhoudende fouten ziet in de prudentiële rapportages van beleggingsondernemingen. Vaak ligt dit aan gebreken in de governance rond datakwaliteit en rapportageprocessen. Daarom heeft DNB een [self assessment](#) gepubliceerd dat instellingen helpt met het identificeren van deze gebreken in hun governance. Het self assessment bestaat uit 37 vragen op basis waarvan direct feedback verschijnt. De gegeven feedback is gebaseerd op de [Good Practices](#) Handreiking prudentiële rapportages en de [EBA SREP guidelines](#).
- **Wie?** Beleggingsondernemingen (inclusief andere financiële ondernemingen die beleggingsdiensten verlenen (zoals beheerders met een MiFID II top up)).
- **Wanneer?** Doorlopend. DNB heeft van kapitaalqualiteit een aandachtspunt gemaakt. DNB verwacht dat instellingen de feedback uit het self assessment opvolgen, zodat gebreken in de governance rondom datakwaliteit en rapportageprocessen worden opgelost.

Dividenduitkering en kapitaaltekorten

- **Wat?** Op 18 december 2025 heeft DNB een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin DNB constateert dat sommige vergunninghoudende instellingen, ondanks herhaalde waarschuwingen, dividend uitkeren voordat de winst is vastgesteld. Dit leidt mogelijk tot kapitaaltekorten. De jaarwinst mag pas als toetsingsvermogen (aanwezig kapitaal) worden meegerekend wanneer de winstbestemming is vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (op basis van een jaarrekening met in de meeste gevallen een benodigde goedkeurende controleverklaring door een daartoe bevoegde accountant). Niet-vastgestelde jaarwinst telt dus niet mee als kapitaal en moet als zodanig gerapporteerd worden. Wordt niet-vastgestelde winst toch uitgekeerd als dividend, dan komt deze ten laste van het wél aanwezige kapitaal. Dit leidt mogelijk tot een kapitaaltekort. Ook tussentijds resultaat (zoals een halfjaarwinst) vormt in beginsel geen onderdeel van het toetsingsvermogen. Om dit resultaat als toetsingsvermogen te laten meetellen, moet de instelling een externe accountant een beoordelingsverklaring laten opstellen over de tussentijdse winst, én toestemming van DNB krijgen

voor het meetellen van het tussentijds resultaat in het toetsingsvermogen. DNB besteedde hier eerder in 2024 ook al aandacht aan in een [nieuwsbericht](#).

- **Wie?** Beleggingsondernemingen (inclusief andere financiële ondernemingen die beleggingsdiensten verlenen (zoals beheerders met een MiFID II top up)).
- **Wanneer?** Doorlopend. DNB controleert actief of wordt voldaan aan de uitkeringsregels en kan bij overtredingen handhavend optreden door middel van bijvoorbeeld een last onder dwangsom, een bestuurlijke boete of een informele toezichtmaatregel. Deze tellen mee als antecedent voor de beleidsbepalers van de instelling.

Einde overgangsregime eigenvermogensvereiste

- **Wat?** Op 26 juni 2025 heeft DNB een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin zij beleggingsondernemingen die gebruik maken van de overgangsbepalingen uit IFR met betrekking tot het eigenvermogensvereiste erop wijst dat deze regeling per 25 juni 2026 eindigt. Vanaf dat moment gelden voor deze ondernemingen de reguliere prudentiële vereisten.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die op dit moment gebruik maken van de overgangsregeling voor het eigenvermogensvereiste uit artikel 57 IFR.
- **Wanneer?** Vanaf 25 juni 2026 dienen deze beleggingsondernemingen aan de reguliere prudentiële vereisten te voldoen.

Directe financiering kapitaalinstrumenten

- **Wat?** Op 29 september 2025 heeft DNB een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin zij beleggingsondernemingen wijst op het risico van directe (zelf)financiering als gevolg waarvan kapitaalinstrumenten niet kwalificeren als Common Equity Tier 1 (Tier 1 kapitaal). Dit kan betekenen dat als sprake is van directe (zelf)financiering, dit kan leiden tot een feitelijk kapitaaltekort als gevolg waarvan de onderneming niet langer voldoet aan haar prudentiële eisen. Van een directe (zelf)financiering is bijvoorbeeld al sprake wanneer de onderneming zelf middelen verstrekt aan aandeelhouders, bijvoorbeeld via leningen of rekening-courantverhoudingen die (a) niet tegen gebruikelijke voorwaarden (at arm's length) zijn aangegaan, en/ of (b) waarbij de terugbetaling afhankelijk is van een uitkering van de beleggingsonderneming (zie ook artikel 8 Commission Delegated Regulation (EU) No 241/2014). DNB verwacht dat beleggingsondernemingen alle vorderingen op aandeelhouders (zoals rekening-courant en leningen) inventariseert en beoordeelt of deze voldoen aan de voorwaarden die gelden voor in aanmerking komend kapitaal. DNB houdt hier actief toezicht op.

- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen en beleggingsholdings.
- **Wanneer?** Per direct. DNB zal in 2026 extra aandacht besteden aan dit onderwerp.

Regeling gebruik zakelijke prognoses

- **Wat?** Op 27 augustus 2025 heeft DNB de [Regeling gebruik zakelijke prognoses](#) ter consultatie gepubliceerd. Met deze beleidsuiting geeft DNB toepassing aan vijf toezichthouderdiscreties in de Investment Firms Regulation (IFR). Deze discreties houden in dat DNB, voor het berekenen van K-factoren (K-AUM, K-CMH, K-ASA, K-COG en K-DTF), ontbrekende historische gegevens kan vervangen door zakelijke prognoses die beleggingsondernemingen hebben ingediend ter verkrijging van hun vergunning.
- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen en beleggingsholdings die op basis van K-factoren moeten berekenen maar een gebrek aan historische gegevens hebben.
- **Wanneer?** De consultatie liep tot en met 8 oktober 2025. Na ontvangst, weging en verwerking van de consultatiereacties zal DNB een besluit nemen over de vaststelling en publicatie van een definitieve versie van de geconsulteerde beleidsuiting. De regeling treedt in werking op de dag nadat de regeling in de Staatscourant is geplaatst.

Wijziging data-uitvraag BCS

- **Wat?** Op 21 juli 2025 heeft DNB een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin zij aangeeft dat de manier wijzigt waarop in 2026 de rapportage onder het Beleggerscompensatiestel (BCS) over de beleggingswaarde van niet-professionele klanten. Zo wordt een nieuwe XBRL-taxonomie ingevoegd en het aantal datapunten uitgebreid.
- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen die onder het BCS vallen.
- **Wanneer?** Eerste kwartaal van 2026.

ESMA & EBA

Onderzoek belangenconflicten bij retaildistributie

- **Wat?** Op 2 december 2025 heeft ESMA een [Common Supervisory Action](#) (CSA) met lokale toezichthouders aangekondigd. Door middel van de CSA zal worden onderzocht hoe beleggingsondernemingen voldoen aan hun verplichtingen onder MiFID II ten aanzien

van het identificeren, voorkomen en beheersen van belangenconflicten bij de distributie van financiële instrumenten aan retailbeleggers.

- **Wie?** Beleggingsondernemingen die financiële instrumenten distribueren aan retailbeleggers.
- **Wanneer?** De CSA wordt gedurende 2026 uitgevoerd.

MiFID III - herziening best execution

- **Wat?** Op 10 juli 2025 heeft ESMA finale [RTS](#) inzake best execution gepubliceerd. Als onderdeel van de [MiFID II](#) review (zie het item 'Nederlandse implementatie MiFID III' verderop dit onderdeel) heeft ESMA de opdracht gekregen om technische standaarden op te stellen voor de nadere invulling van de best execution eisen voor beleggingsondernemingen zoals opgenomen in artikel 27 MiFID II en Gedelegeerde Verordening 2017/565. De technische standaarden specificeren de onderwerpen die in het orderuitvoeringsbeleid van een beleggingsonderneming moeten terugkomen.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die orders van cliënten uitvoeren (al dan niet in het kader van individueel vermogensbeheer).
- **Wanneer?** Op 6 oktober 2025 heeft de Europese Commissie een [regulatory de-prioritisation](#) voor niet-essentiële regelgeving afgekondigd. Als gevolg daarvan is adoptie van de RTS door de Europese Commissie vooralsnog niet gepland.

MiFID III - publicatie top-5 best execution

- **Wat?** Op 13 februari 2024 heeft ESMA een [publieke mededeling](#) op haar website geplaatst waarin zij stelt van nationale toezichthouders te verwachten geen prioriteit te geven aan handhaving van artikel 27(6) MiFID II. Op grond van dit artikel moet een beleggingsonderneming jaarlijks voor elke categorie financiële instrumenten een overzicht opstellen van de belangrijkste vijf plaatsen van uitvoering waar zij orders van cliënten heeft uitgevoerd en dat overzicht openbaar maken, tezamen met informatie over de kwaliteit van de uitvoering. Omdat deze verplichting in de praktijk geen meerwaarde blijkt te hebben voor beleggers, zal de verplichting als onderdeel van de [MiFID II](#) review (zie het item 'Nederlandse implementatie MiFID III' verderop dit onderdeel) worden geschrapt. De instructie van ESMA lijkt ook te zien op het voorschrift uit artikel 65(6) Gedelegeerde Verordening 2017/565 dat een beleggingsonderneming jaarlijks de top-5 van belangrijkste brokers moet publiceren.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die orders van cliënten uitvoeren of ontvangen en doorgeven (al dan niet in het kader van individueel vermogensbeheer).
- **Wanneer?** Lidstaten moesten uiterlijk op 29 september 2025 de wijzigingen uit de MiFID II review omzetten in

ationale wetgeving. Tot die tijd zijn bovengenoemde rapportageverplichtingen dus strikt genomen nog van toepassing op beleggingsondernemingen. De mededeling van ESMA maakt duidelijk dat toezichthouders hier echter niet op zullen handhaven. Nederland heeft de implementatiedatum niet gehaald, maar ondernemingen kunnen tot die tijd dus nog wel een beroep blijven doen op deze publieke mededeling.

MiFID III – ontwikkelingen grondstoffenderivaten

- **Wat?** Op 16 december 2024 heeft ESMA finale [RTS en ITS](#) inzake grondstoffenderivaten ter consultatie gepubliceerd. ESMA heeft dat gedaan in het kader van de [MiFID II](#) review (zie het item 'Nederlandse implementatie MiFID III' verderop dit onderdeel), waarbij ook regels inzake grondstoffenderivaten op onderdelen zijn gewijzigd. De voorgestelde technische standaarden liggen in het verlengde daarvan en wijzigen Gedelegeerde Verordening 2022/1299 en Uitvoeringsverordening 2017/1093 inzake het positiebeheer bij grondstoffenderivaten. Ook stelt ESMA voor om Gedelegeerde Verordening 2017/565 aan te passen. Daarnaast heeft de Europese Commissie op 26 februari 2025 tot 23 april 2025 een [consultatie](#) gepubliceerd over het functioneren van de markten voor grondstoffen derivaten en aspecten met betrekking tot de energie spotmarkten. De bevindingen van deze consultatie zullen worden meegenomen in de MiFID II report exercise.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die een handelsplatform exploiteren waarop grondstoffen worden verhandeld en beleggingsondernemingen die in grondstoffenderivaten handelen.
- **Wanneer?** De aanpassingen moesten op 29 september 2025 van toepassing worden. Dat is niet gehaald. Ondanks de afgekondigde [regulatory de-prioritisation](#) voor niet-essentiële regelgeving staan deze RTS en ITS nog steeds gepland voor Q4 2025 en Q1 2026. De consultatie over het functioneren van de markten voor grondstoffenderivaten dient nog te worden verwerkt in de MiFID II report exercise.

MiFID III – transparantievereisten

- **Wat?** Op 3 november 2025 is de [gedelegeerde verordening](#) gepubliceerd met betrekking tot onder andere transparantievereisten voor handelsplatformen en beleggingsondernemingen ten aanzien van obligaties, gestructureerde financiële producten, emissierechten en eigenvermogensinstrumenten. Als onderdeel van de [MiFIR](#) review (zie het item 'Nederlandse implementatie MiFID III' verderop dit onderdeel) worden Gedelegeerde Verordening

2017/583 en 2017/587 aangepast.

- **Wie?** Marktexploitanten, beleggingsondernemingen die een handelsplatform exploiteren, APA's en beleggingsondernemingen met SI.
- **Wanneer?** De nieuwe regels zijn inmiddels in werking getreden, maar een deel van de regels gelden pas vanaf 2 maart 2026.

Update referentiegegevens OTC-derivaten

- **Wat?** Op 22 mei 2025 is de [gedelegeerde verordening](#) wat betreft referentiegegevens ter identificatie van OTC-derivaten die moeten worden gebruikt voor de toepassing van de transparantievereisten onder MiFIR. De referentiegegevens ter identificatie van OTC-renteswaps en OTC-kredietverzuimswaps zijn opgenomen als bijlage bij deze gedelegeerde verordening en dienen te worden gebruikt vanaf 1 september 2026.
- **Wie?** Marktexploitanten, beleggingsondernemingen die een handelsplatform exploiteren, beleggingsondernemingen die voor eigen rekening of namens cliënten transacties uitvoeren met betrekking tot OTC-derivaten.
- **Wanneer?** Vanaf 1 september 2026.

Input- en outputgegevens CTPs

- **Wat?** Op 3 november 2025 is de [gedelegeerde verordening](#) gepubliceerd met betrekking tot technische reguleringsnormen tot nadere bepaling van de input- en outputgegevens van consolidated tapes, de synchronisatie van beursklokken en de herverdeling van de inkomsten door de verstrekker van consolidated tape (CTP's) voor aandelen en ETF's. Daarnaast heeft ESMA op 15 december 2025 haar MiFIR Review [finale rapport](#) gepubliceerd over transparantie van derivaten, package orders en input/outputgegevens voor consolidated tapes.
- **Wie?** Gegevensverstrekkers van consolidated tape.
- **Wanneer?** Een deel van de gedelegeerde verordening is reeds in werking getreden. De regels over de synchronisatie van beursklokken treedt echter pas op 2 maart 2026 in werking.

Marktdata tegen redelijke commerciële voorwaarden

- **Wat?** Op 3 november 2025 is de [gedelegeerde verordening](#) gepubliceerd met betrekking tot technische reguleringsnormen de verplichting om marktdata tegen redelijke commerciële voorwaarden publiek beschikbaar te stellen door marktexploitanten,

beleggingsondernemingen die een handelsplatform exploiteren, APA's, CTP's en systematische internaliseerders (SI's). De verordening geeft aan welke voorwaarden gelden die moeten borgen dat de verplichting om marktdata tegen redelijke commerciële voorwaarden aan te bieden, voldoende duidelijk is en effectief en eenvormig wordt toegepast, maar wel rekening houdende met verschillende operationele modellen en kostenstructuren. Ook wordt [Gedelegeerde Verordening 2017/567](#) hierop aangepast.

- **Wie?** Gegevensverstrekkers van marktdata.
- **Wanneer?** De gedelegeerde verordening is reeds in werking getreden. Voor marktexploitanten, beleggingsondernemingen die een handelsplatform exploiteren, APA's, CTP's en SI's die een vergunning hebben gekregen vóór 23 november 2025 gelden de regels echter pas vanaf 23 augustus 2026.

Voorstel kortere afwikkelingstermijn effecten

- **Wat?** Op 18 november 2024 heeft ESMA een [rapport](#) gepubliceerd waarin zij analyseert of de afwikkelingstermijn voor effecten kan worden verkort van T+2 naar T+1 of zelfs T+0, en wat de impact daarvan is op marktpartijen. Andere jurisdicties, zoals de Verenigde Staten, zijn in 2024 al overgestapt naar T+1 afwikkeling. ESMA komt tot de conclusie dat het verkorten van de afwikkelingstermijn naar T+1 moet worden overwogen en belangrijke voordelen met zich brengt. De belangrijkste wetstechnische stap om de kortere afwikkelingstermijn te realiseren is de wijziging van Verordening 909/2014 betreffende de verbetering van de effectenafwikkeling in de EU en centrale effectenbewaarinstanties (CSDR).
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die diensten verlenen met betrekking tot effecten die moeten worden afgewikkeld.
- **Wanneer?** ESMA stelt voor om de transitie van T+2 naar T+1 uiterlijk op 11 oktober 2027 te realiseren. De AFM heeft partijen recent erop gewezen dat de verkorte afwikkeltermijn [snelle actie](#) vereist.

Review IFR/IFD

- **Wat?** Op 15 oktober 2025 hebben EBA en ESMA [technisch advies](#) gepubliceerd ten behoeve van een aanstaande review van het IFR/IFD-raamwerk, na een [verzoek](#) hiertoe van de Europese Commissie uit 2023. Het discussiedocument bestaat uit 11 delen en behandelt onder andere (i) de categorisering van beleggingsondernemingen (ii) het vastekostenvereiste, (iii) de bestaande K-factoren, (iii) de risico's die nu niet worden geadresseerd in K-factoren, (iv) liquiditeitseisen en (v) belonings- en governanceverplichtingen.

- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen en beleggingsholdings.
- **Wanneer?** Op grond van IFR/IFD dient de Europese Commissie vervolgens een evaluatieverslag, eventueel samen met een wetgevingsvoorstel, in te dienen bij het Europees Parlement en de Raad. Het ligt in de rede dat wij hierover in 2026 meer van de Europese Commissie zullen horen. In dit kader noemen we ook de wijzigingen in CRR III en CRD VI die relevant zijn voor de review van het IFR/IFD raamwerk (zie hierover het onderdeel [Banken](#)).

Vereenvoudiging transactierapportage

- **Wat?** Op 23 juni 2025 heeft ESMA een [consultatie](#) geopend, waarin marktpartijen worden opgeroepen om bewijsmateriaal en feedback aan te leveren over hoe de rapportage van financiële transacties in de EU eenvoudiger en efficiënter kan worden ingericht. De aanleiding is de aanzienlijke rapportagedruk en inefficiënties die voortkomen uit overlappende verplichtingen binnen bestaande kaders zoals MiFIR. ESMA wil deze knelpunten aanpakken en toewerken naar een rapportagekader dat kosten verlaagt, datakwaliteit verbetert en effectief toezicht ondersteunt.
- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen die onder MiFIR transacties moeten rapporteren.
- **Wanneer?** De reactietermijn is inmiddels verstreken. ESMA zal begin 2026 een rapport met bevindingen publiceren en een keuze maken hoe rapportage kan worden vereenvoudigd.

Harmonisatie fractionele aandelen?

- **Wat?** Op 4 april 2025 heeft ESMA een [brief](#) aan de Europese Commissie gepubliceerd, waarin zij de Europese Commissie verzoekt aan te geven op welke wijze duidelijkheid kan worden gegeven over de kwalificatie van fractionele aandelen. De handel in fractionele aandelen neemt toe en beslaat inmiddels meer dan 10% van de transacties zoals gerapporteerd in 2023-2024. Fractionele aandelen worden per lidstaat verschillend gekwalificeerd, namelijk als een derivaat dan wel een aandeel. Dit komt de toezichtrechtelijke zekerheid niet ten goede, omdat handel in fractionele aandelen daardoor verschillend moeten worden gerapporteerd.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die zijn betrokken bij het doorgeven of uitvoeren van orders in fractionele aandelen.
- **Wanneer?** Het is onduidelijk of de Europese Commissie aan de oproep van ESMA tegemoet zal komen en, zo ja, binnen welk tijdsbestek.

WETGEVING

Nederlandse implementatie MiFID III

MiFID II en MiFIR zijn en worden in het kader van de *MiFID II / MiFIR review* op diverse punten grondig herzien. Voor Nederland is op dit moment met name nog een groot deel van de wijzigingen van MiFID II relevant. In de praktijk wordt dit ook wel MiFID III genoemd. Voor de Nederlandse markt is met name van belang dat maatregelen worden genomen om hevige koersbewegingen op financiële markten te beperken, de transparantie op die markten te vergroten en de informatievoorziening van marktpartijen die handelen in financiële instrumenten te verbeteren door de invoering van een centrale database voor bepaalde handelsgegevens (*consolidated tape*). De wijzigingen in MiFIR zijn al sinds 28 maart 2024 rechtstreeks van toepassing in Nederland.

De [richtlijn](#) van 8 maart 2024 tot aanpassing van MiFID II betreffen onder meer i) het laten vervallen van de in MiFID II opgenomen vergunningplicht voor handelaren voor eigen rekening die directe elektronische toegang (DEA) tot een handelsplatform hebben, ii) het laten vervallen van de MiFID II-vergunningplicht voor handelaren voor eigen rekening die als niet-financiële entiteit ten behoeve van liquiditeits- of risicobeheer lid zijn van of deelnemer

zijn in een gereguleerde markt of MTF en iii) het laten vervallen van de in MiFID II inzake *best execution* opgenomen verplichting voor beleggingsondernemingen om ten minste jaarlijks gegevens over de top-5 gebruikte plaatsen van uitvoering te publiceren. Zie in dat kader ook de volgende items in het deel 'ESMA & EBA' van dit onderdeel:

- MiFID III – Herziening best execution;
- MiFID III – Publicatie top-5 best execution;
- MiFID III – Ontwikkelingen rondom grondstoffenderivaten; en
- MiFID III – Transparantie equity, non-equity en transactiedata.

De aanpassingen in MiFID II dienden uiterlijk op 29 september 2025 door de Nederlandse wetgever te zijn geïmplementeerd in de Wft en onderliggende regelgeving. Nederland heeft deze deadline niet gehaald, daar pas op 20 oktober 2025 de [Implementatiewet](#) ter consultatie is gepubliceerd. De consultatie liep tot en met 16 november 2025. Het is onduidelijk binnen welke termijn de herziene regels alsnog worden geïmplementeerd in Nederland. Er volgt ook nog een implementatiebesluit waarin enige op de Wft gebaseerde lagere wetgeving wordt gewijzigd.

Market Integration Package (MIP)

- **Wat?** Op 4 december 2025 heeft de Europese Commissie een [wetgevingspakket](#) gepubliceerd onder de noemer Market Integration Package (MIP). Dit initiatief is onderdeel van de Savings & Investments Union (SIU) (zie daarover ook het onderdeel [Kapitaalmarkten](#) in deze Vooruitblik). Over de MIP/SIU hebben wij ook een [blog](#) gepubliceerd. De MIP wil EU-burgers een ruimere toegang tot de kapitaalmarkten en bedrijven betere financieringsmogelijkheden bieden. Hiermee pakt de MIP de mismatch tussen spaar- en beleggingsbehoeften aan. De SIU bouwt voort op de eerdere inspanningen van zowel de [Capital Markets Union](#) (CMU) als de Bankenunie, maar voegt daar een cruciale dimensie aan toe: het expliciete verbinden van de €33 biljoen aan Europese spaargelden met productieve investeringen. Het wetgevingspakket bestaat onder andere uit een "[Master regulation](#)" en "[Master directive](#)". Voor beleggingsondernemingen is relevant te vermelden dat het wetgevingspakket wijzigingen van MiFID en MiFIR voorstelt. Zo wordt voorgesteld om de MiFIR-regels verder te harmoniseren voor het functioneren van handelsplatformen,

grensoverschrijdingen dienstverlening voor handelsplatformen, en de ontwikkeling van consolidated tapes, en om barrières weg te nemen tot toegang tot trading en post-trading infrastructuur. Ten aanzien van MiFID II wordt voorgesteld om de vergunningsregels voor handelsplatformen en gereguleerde markten (MTF's en OTF's) verder te harmoniseren. In het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) wordt de MIP breder uitgelicht.

- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen.
- **Wanneer?** Het wetgevingspakket is nu verstuurd naar het Europees Parlement en de Raad voor verdere behandeling. Het is de bedoeling dat de regels binnen 1 tot 2 jaar in werking treden.

Listing Act – Vernieuwing researchregels

- **Wat?** De Europese Commissie heeft al in 2022 een groot aantal nieuwe [wetgevingsvoorstellen](#) gepresenteerd onder de noemer van verbetering van de Capital Markets Union (CMU). De CMU heeft beperkt succes gehad, zoals wij ook aanstippen in 'Finnius' blik op de CMU/SIU/MIP' in het onderdeel [Kapitaalmarkten](#).

[Uitgevende Instellingen & Crowdfunding](#). De met de CMU samenhangende Listing Act is nog steeds relevant. In dat kader is op 14 november 2024 een [richtlijn](#) gepubliceerd tot wijziging van onder meer het MiFID II-regime voor research en bijbehorende betalingsmogelijkheden, met als doel om de markt voor research nieuw leven in te blazen en ervoor te zorgen dat onderzoek naar small- en midcapbedrijven voldoende aandacht krijgt.

- **Wie?** Beleggingsondernemingen die research fabriceren, gebruiken of ter beschikking stellen.
- **Wanneer?** De nieuwe regels moeten worden toegepast vanaf 6 juni 2026.

“Er zijn inmiddels zoveel wijzigingen aan MiFID II geweest en aangekondigd, dat het niet duidelijk is of we inmiddels van MiFID III, IV of zelfs van MiFID V moeten gaan spreken.”

Rosemarijn Labeur

- **Wanneer?** De finale RTS zijn bij de Europese Commissie ter goedkeuring ingediend. De volgende stap is dat de Europese Commissie de RTS als Gedelegeerde Verordening aanneemt. De datum van inwerkingtreding is nog niet bekend. De RTS staan in elk geval niet opgenomen in het overzicht van regels waar een [regulatory de-prioritisation](#) is afgekondigd.

Listing Act – MTF's

- **Wat?** In het kader van de Listing Act is onder andere een [richtlijn](#) gepubliceerd betreffende structuren met aandelen met meervoudig stemrecht in ondernemingen die om de toelating tot de handel van hun aandelen op een multilaterale handelsfaciliteit (MTF) verzoeken. Deze regels moeten het aantrekkelijker maken voor small- en midcapbedrijven om haar aandelen te noteren op MTF's.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die een MTF exploiteren.
- **Wanneer?** De richtlijn moest uiterlijk op 5 december 2026 zijn geïmplementeerd in nationale wetgeving. Nederland heeft dit niet gehaald. Er is nog geen consultatie verschenen van de Nederlandse implementatie.

Listing Act – Gesponsorde research

- **Wat?** Op 4 december 2025 heeft de Europese Commissie een [wijziging](#) van de MiFID II gedelegeerde verordening ter consultatie gepubliceerd met voorgestelde wijzigingen van de MiFID II-regels over research. De geconsulteerde wijziging komt voort uit de Listing Act en het als doel het bevorderen van het verrichten van onderzoek op het gebied van investeringen door (met name kleine en middelgrote) beleggingsondernemingen toe te staan gezamenlijk of afzonderlijk voor onderzoeks- en uitvoeringsdiensten te betalen (betaling “bundeling”/“ontvlechting”). Ook had ESMA op 22 oktober 2025 – eveneens in het kader van de Listing Act finale [RTS](#) voor een EU-gedragscode voor research die door een uitgevende instelling geheel of gedeeltelijk is gefinancierd gepubliceerd. Op grond van de voorgestelde RTS moeten beleggingsondernemingen onder meer nagaan of de verstrekkers van dergelijke gesponsorde research deugdelijk beleid hebben vastgesteld inzake belangenconflicten, organisatorische maatregelen hebben genomen om de objectiviteit en onafhankelijkheid van de research te waarborgen en in de research-uiting hebben opgenomen dat het gefinancierd is door een uitgevende instelling en is opgesteld in overeenstemming met de EU-gedragscode.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die research afnemen of verstrekken.

Listing Act – Clearing en concentratierisico's

- **Wat?** In het kader van de Listing Act en EMIR 3.0 is tot slot onder andere een [richtlijn](#) gepubliceerd op het gebied van clearing van derivaten en het beheren van concentratierisico's door beleggingsondernemingen. De richtlijn past hiervoor onder meer de IFD aan. De richtlijn scherpt onder meer toezicht aan op centrale tegenpartijen, wat kan doorwerken op de bedrijfsvoering van beleggingsondernemingen die met zulke partijen te maken hebben.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen met blootstelling aan centrale tegenpartijen zoals bedoeld in EMIR.
- **Wanneer?** De richtlijn moet uiterlijk op 25 juni 2026 in nationale wetgeving zijn geïmplementeerd. Er is nog geen consultatie verschenen van de Nederlandse implementatie.

Macroprudentiële raamwerk NBFIs

- **Wat?** Op 22 mei 2024 is de Europese Commissie een [consultatie](#) gestart die is gericht op het identificeren van kwetsbaarheden en risico's van het bestaande macroprudentiële raamwerk voor *non-bank financial intermediation* (NBFI). NBFI is de verzamelterm voor financiële activiteiten door niet-banken, zoals fondsbeheerders, beleggingsondernemingen,

pensioenfondsen, verzekeraars en bepaalde ongereguleerde entiteiten. Deze partijen worden NBFIs genoemd. De Europese Commissie nodigt EU-instellingen, nationale toezichthouders en marktpartijen uit om input te geven op de werking van het huidige prudentiële raamwerk voor NBFIs, zoals opgenomen in verschillende sectorale EU-richtlijnen en EU-verordeningen waaronder IFR/IFD. Op 22 november 2024 heeft ESMA op de consultatie [gereageerd](#). Ook het ministerie van Financiën heeft, samen met DNB en de AFM, op 22 november 2024 een [consultatiereactie](#) met [introductiedocument](#) ingediend. Dat dit onderwerp duidelijk op de agenda staat van beleidsmakers blijkt ook uit het [rapport](#) dat de Financial Stability Board over dit onderwerp op 9 juli 2025 heeft gepubliceerd.

- **Wie?** Gelet op de initiërende rol van de Europese Commissie bij wetgeving voor de financiële sector heeft deze consultatie voor alle beleggingsondernemingen relevantie.
- **Wanneer?** De consultatietermijn eindigde op 22 november 2024. Bovenstaande kwestie is niet uitdrukkelijk teruggekomen in de beleidsagenda voor de periode 2024-2029. De Europese Commissie heeft in haar [feedback statement](#) van 14 maart 2025 aangegeven dat zij op termijn zal informeren over eventuele toekomstige initiatieven ten aanzien van macroprudentiële raamwerk.

FIDA

- **Wat?** De Europese Commissie heeft op 28 juni 2023 een [voorstel](#) gepubliceerd voor de Verordening betreffende een kader voor toegang tot financiële gegevens (*financial data access*: FIDA). Dit voorstel is erop gericht om de verplichting om toegang te verlenen tot financiële gegevens, uit te breiden buiten betaalrekeninggegevens. Op grond van de FIDA-Verordening moeten *data holders* straks financiële gegevens verstrekken aan *data users*. In het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) wordt in meer detail ingegaan op FIDA en alle daarop betrekking hebbende ontwikkelingen.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen kunnen op basis van de FIDA-Verordening *data holder* en/of *data user* zijn.
- **Wanneer?** Het voorstel bevindt zich nog in het Europese wetgevingsproces. Op 4 december 2024 heeft de Raad zijn [positie](#) bepaald, zodat de onderhandelingen met het Europees Parlement kunnen beginnen. FIDA komt ook terug in de [Commission work programme 2026](#); de inwerkingtreding wordt eind 2026 verwacht.

Herziening pan-Europees persoonlijk pensioenproducten

- **Wat?** Op 20 november 2025 heeft de Europese Commissie in het kader van de Savings & Investments Union een [voorstel](#) gepubliceerd om de Verordening inzake pan-Europese persoonlijke pensioenproducten (PEPP) te wijzigen. Het doel is om PEPP's aantrekkelijker, toegankelijker en kostenefficiënter te maken en regels die het gebruik van PEPP's minder gewild maken weg te nemen. Zo worden twee soorten PEPP's geïntroduceerd, waarvan één zonder advies kan worden afgenomen welke zal beleggen in eenvoudige financiële activa. Interessant detail is dat de 1% kostencap op PEPP's wordt afgeschaft en vervangen met een "Value for Money" aanpak.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen die PEPP's (kunnen) distribueren.
- **Wanneer?** Het wijzigingsproces gaat nu van start. Het voorstel is gedeeld met het Europese Parlement en de Raad voor verdere bestudering en discussie. De gewijzigde verordening zal 1 jaar en twintig dagen na publicatie van de definitieve versie in het Officiële Journaal van de EU in werking treden.

Wijziging werking beleggerscompensatiestelsel

- **Wat?** Op 5 december 2025 zijn consultaties voor een [wijzigingswet](#) en [wijzigingsbesluit](#) ten aanzien van het beleggerscompensatiestelsel (BCS) gepubliceerd. Het huidige financieringsmodel van het BCS strookt niet met de regels omtrent monetaire financiering door centrale banken. Daarom wordt de regelgeving zo aangepast dat DNB niet langer bedragen uit het BCS voorschiet indien een beroep op het BCS wordt gedaan, maar dat het BCS vooraf uitkeert. Tevens worden de rollen van DNB en de Stichting Beleggers Compensatiefonds verduidelijkt. Dit betekent onder meer dat aanverwante zaken worden geregeld, zoals aansprakelijkheidsbeperking van de bestuurders en eventuele werknemers, en subrogatie in de vorderingen van de beleggers aan wie een uitkering wordt gedaan onder het BCS in verband met het falen van een deelnemende onderneming. Ten slotte worden de reikwijdtebepalingen bijgewerkt met verwijzingen naar MiFID II en AIFMD, maar die hebben geen materiële impact op wie wel of niet onder de BCS-regels valt.
- **Wie?** Beleggingsondernemingen en andere financiële ondernemingen die beleggingsdiensten verlenen (zoals beheerders met een MiFID II top up).
- **Wanneer?** De consultaties liepen tot 16 januari 2026. Het is onduidelijk wanneer de wijzigingen in werking zullen treden.

Retail Investment Strategy – MiFID II en PRIIPs

- **Wat?** Op 24 mei 2023 heeft de Europese Commissie de [Retail Investment Strategy](#) gepubliceerd waaronder een voorstel voor een [omnibus-richtlijn](#) tot wijziging van onder meer MiFID II en een [verordening](#) voor wijzigen van de PRIIPs-verordening. Het doel van de Retail Investment Strategy is het verbeteren van de retailbeleggingsmarkt, door wijzigingen door te voeren op het gebied van productgovernance, beleggingsadvies, provisies, marketing en het verbeteren van het Essentiële-informatiedocument (Eid).
- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen die beleggingsdiensten verlenen.
- **Wanneer?** Het was even de vraag of, en zo ja, in welke vorm de RIS er daadwerkelijk komt, mede gezien de stelling van de Europese Commissie na ontvangst van de uitgebreide (kritische) input op het voorstel. De Europese Commissie zegt daarover in haar mededeling: *“The Commission will also facilitate agreement between Parliament and Council on the Retail Investment Strategy. However, the Commission will not hesitate to withdraw the proposal if the negotiations fail to meet the intended objectives of the Strategy”*. Op 19 december 2025 is echter wel het [bericht](#) gepubliceerd dat het Europese Parlement en de Raad het eens zijn geworden over het RIS. Er wordt beoogd om de voorstellen van het RIS begin 2026 af te ronden. Lidstaten zullen de nieuwe regels 24 maanden na publicatie in het Publicatieblad moeten omzetten. De nieuwe regels zullen 30 maanden na publicatie van kracht worden, met uitzondering van de nieuwe regels onder PRIIPs, die 18 maanden na publicatie van kracht zouden worden.

2025 een [overzicht van geplande consultaties](#) gepubliceerd, waarin zij aangeeft in de tweede helft van 2026 consultaties te lanceren ten aanzien van beleggersbescherming en het aanpassen van MiFID II gedelegeerde handelingen in het kader van de Retail Investment Strategy. Ondanks dat dat niet is gelukt, heeft de Europese Commissie op 19 december 2025 wel [gepubliceerd](#) dat het Europees Parlement en de Raad overeenstemming hebben bereikt over de Retail Investment Strategy.

Retail Investment Strategy – input ESA's

- **Wat?** Op 13 november 2024 hebben ESMA en EIOPA een [brief](#) aan de Europese Commissie gepubliceerd inzake de Retail Investment Strategy (zie hierboven). In deze brief reflecteren ESMA en EIOPA op de doelen van de Retail Investment Strategy en stellen zij aan de Europese Commissie voor om de tekst van de Retail Investment Strategy daarop aan te passen. Ook uiten zij hun zorgen over de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen als gevolg van de extra lagen van complexiteit en afgezwakte bepalingen die tijdens de onderhandelingen tussen de Raad en het Europees Parlement zijn geïntroduceerd.
- **Wie?** Alle beleggingsondernemingen die beleggingsdiensten verlenen.
- **Wanneer?** Voor de status van de Retail Investment Strategy verwijzen we naar het voorgaande onderwerp. In aanvulling daarop: ESMA heeft op 27 november

BETAALDIENSTVERLENERS & EGI's

In dit onderdeel worden de ontwikkelingen besproken die voor betaaldienstverleners (waaronder betaalinstellingen) en elektronisch geldinstellingen (EGI's) relevant zijn in 2026. Het cross-sectorale onderdeel [Integriteit](#) is voor betaaldienstverleners en EGI's van groot belang. Een ander relevant onderdeel is [Crypto Services](#), waar onder meer zaken aan bod komen die betrekking hebben op EGI's die 'elektronischgeldtokens' (EMTs) uitgeven en het gebruik van distributed ledger technology (DLT) bij betalingen. Daarnaast is het onderdeel [Digitalisering & AI](#) van belang, omdat daar kunstmatige intelligentie (AI) aan bod komt. Ten slotte is het voor betaaldienstverleners en EGI's nuttig kennis te nemen van het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#).

DNB	67	BESTAANDE WETGEVING	69
Visie op Toezicht 2025-2028		Evaluatie bonuscap	
Uitvraag DORA informatieregister		Betaaldienstverlening en uitgifte elektronisch geld	
IRAP 2026		NIEUWE WETGEVING	70
Aanpak discriminatie banken		Chartaal geld wettig betaalmiddel	
EBA	67	PSD3 en PSR	
Work Programme 2026		FIDA	
ESA's Annual Work Programme 2026		Samenloop PSD2 en MiCAR	
Consultatie beheersing derdepartijrisico's		Anti-witwasaanpak kabinet	
Rapport white labelling		Verordening Instant Payments	
EPC & SEPA	68	Wet chartaal betalingsverkeer	
Publicaties SEPA-schema's		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	73
Adeherence packs en guidance		Digitale euro	
Verification Payee scheme rulebook		FSB cyberweerbaarheid Nederland	
		AFM Trendzicht 2026	
		Acties ter voorkoming discriminatie	
		Wet kwaliteit incassodienstverlening	

DNB

Visie op Toezicht 2025-2028

- **Wat?** Op 11 november 2024 heeft DNB haar [Visie op Toezicht 2025-2028](#) gepubliceerd. In dit document zet DNB voor financiële instellingen en andere belanghebbenden uiteen wat zij de komende jaren van het toezicht van DNB kunnen verwachten. DNB benoemt onder meer dat de aanpak van financieel-economische criminaliteit, de grip op duurzaamheidsrisico's en de sturing op governance & gedrag een vaste plek in het reguliere toezicht krijgen. Daarnaast noemt DNB drie focusgebieden van het toezicht: (i) het identificeren en beheersen van geopolitieke risico's, (ii) het inspelen op technologische vernieuwing en (iii) het vergroten van de weerbaarheid tegen cyberdreigingen. Deze thema's zijn terug te vinden in DNB's Visie op Toezicht 2025-2028.
- **Wie?** Alle betaaldienstverleners en (vrijgestelde) EGI's.
- **Wanneer?** De Visie op Toezicht 2025-2028 werkt door in het toezicht van DNB op betaaldienstverleners en EGI's in 2026.

Uitvraag DORA informatieregister

- **Wat?** Financiële instellingen moeten op grond van DORA een informatieregister bijhouden voor alle contractuele overeenkomsten over het gebruik van door derde aanbieders verleende ICT-diensten. In het eerste kwartaal van 2026 dienen financiële instellingen het informatieregister te rapporteren bij DNB. Om financiële instellingen te ondersteunen stelt DNB in 2026, net als in 2025, een alternatieve aanlevermethode beschikbaar. Financiële instellingen die hiervan gebruik wensen te maken, dienen het informatieregister te rapporteren volgens een gestandaardiseerd Excel-template. Dit template verwacht DNB in januari 2026 te kunnen publiceren.
- **Wie?** Betaalinstellingen en EGI's.
- **Wanneer?** Het informatieregister moet worden gerapporteerd in het eerste kwartaal van 2026.

IRAP 2026

- **Wat?** In een [nieuwsbericht](#) van 3 november 2025 laat DNB weten in 2026 de integriteitsrapportage (IRAP) voor betaalinstellingen weer beschikbaar te stellen. Met deze uitvraag verzamelt DNB actuele data over de soliditeit van de financiële organisatie, waaronder over de financiële positie, en of er sprake is van een beheerste en integere bedrijfsvoering die risico's doeltreffend identificeert en mitigeert.
- **Wie?** Betaalinstellingen.

- **Wanneer?** De jaarlijkse aankondiging van de IRAP uitvraag wordt eind januari 2026 verstuurd. Voor de beantwoording van de IRAP krijgen betaalinstellingen tien weken om deze in te leveren.

Aanpak discriminatie banken

- **Wat?** In 2024 heeft DNB [onderzoek](#) gedaan naar maatregelen die banken nemen om discriminatie bij de naleving van de Wwft tegen te gaan. Het door DNB aangekondigde vervolgonderzoek is in 2025 afgerond. Naast het onderzoek bij banken, heeft DNB ook gekeken naar betaaldienstverleners en concludeert DNB dat er verbetermogelijkheden zijn. In een [rapport](#) komt DNB daarom ook voor betaaldienstverleners met richtinggevende aanbevelingen op basis waarvan deze partijen hun aanpak van discriminatie kunnen versterken. Enkele concrete aanbevelingen zijn: (i) het uitvoeren van een risicoanalyse gericht op directe, indirecte en ervaren discriminatie binnen Wwft- en Sw-processen, (ii) het analyseren van een risk appetite op mogelijke discriminerende gevolgen om zo onbedoelde uitsluiting te voorkomen en (iii) het labelen van klachten met betrekking tot discriminatie zodat deze beter worden herkend en geanalyseerd.
- **Wie?** Alle betaaldienstverleners.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

EBA

Work Programme 2026

- **Wat?** In oktober 2025 heeft EBA haar [Work Programme](#) voor 2026 gepubliceerd. Hierin beschrijft EBA haar belangrijkste prioriteiten voor 2026. Met betrekking tot betaaldiensten verwacht de EBA dat zij meer dan vijftig nieuwe mandaten krijgt onder PSD3, PSR en FIDA. Deze mandaten bestrijken het volledige spectrum van risicobeheersing, zoals prudentieel toezicht, vergunningverlening, betalingsbeveiliging en consumentenbescherming, en ondersteunen bredere doelstellingen zoals het bevorderen van concurrentie, innovatie en de verdere verdieping van de Europese betaalmarkt. Ook wil de EBA actief met de sector in gesprek gaan, synergieën identificeren en regelmatig inzicht geven in ontwikkelingen op de Europese betaalmarkt. Het Work Programme haakt aan op het [Single Programming Document](#) voor de periode 2026-2028 waarvan EBA in december 2025 de finale versie publiceerde. Voor deze periode verwacht de EBA met name veel werkzaamheden te verrichten in het kader van mandaten op basis van PSD3, PSR en FIDA.
- **Wie?** Alle betaaldienstverleners en (vrijgestelde) EGI's.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

ESA's Annual Work Programme 2026

- **Wat?** Op 16 oktober 2025 hebben ESMA, EBA en EIOPA (de ESA's) bekendgemaakt hoe het [Annual Work Programme 2026](#) van hun Joint Committee eruitziet. Het Joint Committee is het gezamenlijke overlegorgaan van de ESA's, waaraan ook de Europese Commissie en het Europees Comité voor systeemrisico's (ESRB) deelnemen. Voor de sector is met name relevant dat het Joint Committee zich in 2026 zich zal concentreren op DORA.
- **Wie?** Alle betaaldienstverleners en (vrijgestelde) EGI's.
- **Wanneer?** Het Annual Work Programme 2026 werkt door in het toezicht van DNB.

Consultatie beheersing derdepartijrisico's

- **Wat?** In 2025 heeft de EBA de [richtsnoeren](#) geconconsulteerd over de beheersing van derdepartijrisico's. Deze richtsnoeren herzien en actualiseren de eerdere EBA-richtsnoeren inzake uitbesteding, mede gegeven de inwerkingtreding van DORA, IFD en MiCAR. De conceptringsnoeren specificeren de stappen die financiële instellingen moeten nemen gedurende de levenscyclus van diensten die door een derde partij worden verricht om zoveel mogelijk consistentie te waarborgen met de vereisten van het DORA-kader. Betaalinstellingen en EGI's moeten voldoen aan de vereisten van artikel 3:17 Wft en hun risico's op een adequate wijze te beheersen. Hieronder valt de beheersing van risico's die gepaard gaan met dienstverlening verricht door een derde partij, ongeacht of de constructie kwalificeert als uitbesteding (waar de bestaande richtsnoeren specifiek op zien). Het beheersen van ICT-risico's en het gebruik van externe dienstverleners voor ICT-diensten zoals gedefinieerd in DORA valt buiten de reikwijdte van deze richtsnoeren, aangezien zij onder DORA vallen. In dit opzicht dekken de richtsnoeren enkel het gebruik van externe dienstverleners die functies leveren of ondersteunen die niet als ICT-diensten onder DORA worden gekwalificeerd.
- **Wie?** Betaalinstellingen en EGI's.
- **Wanneer?** Het doel was om de richtsnoeren eind 2025 te finaliseren. Op het moment van schrijven zijn de richtsnoeren nog niet gepubliceerd. Wij verwachten dat de nieuwe richtsnoeren in 2026 zullen worden gepubliceerd.

Rapport white labelling

- **Wat?** Op 14 oktober 2025 heeft de EBA een [rapport](#) gepubliceerd over white labelling. White labelling is een bedrijfsmodel waarbij een financiële instelling samenwerkt met een ander bedrijf (partner) om producten en diensten aan te bieden onder de

merknaam van die partner. Het rapport beschrijft de belangrijkste kenmerken van white labelling, geeft een overzicht van gebruikssituaties en identificeert potentiële kansen en risico's. Voor consumenten betreft dit dat er minder duidelijkheid is over wie verantwoordelijk is voor het product, wat het moeilijker kan maken om te weten met wie contact op te nemen of fraude te vermijden. Voor toezichthouders kan het betekenen dat er minder direct toezicht is. Het rapport beschrijft vervolgacties die de EBA in 2026 zal ondernemen om een gemeenschappelijke toezichtbenadering ten aanzien van deze modellen te bevorderen en het begrip bij consumenten te verbeteren, waaronder: (i) het vergroten van het bewustzijn bij toezichthouders, door white labelling te integreren in de toezichtprioriteiten van de bevoegde autoriteiten voor 2026; en (ii) het waarborgen van effectievere informatieverstrekking aan consumenten om hun bewustzijn te vergemakkelijken met betrekking tot de onderneming waarmee zij te maken hebben en hoe klachten in te dienen. Volgens de EBA zijn onder andere rekening- en betalingsdiensten, waaronder het aanbieden van betaalrekeningen, betaalkaarten en rekeninginformatiediensten, belangrijke white labelled financiële diensten. EBA heeft ook een [factsheet](#) gepubliceerd over het rapport.

- **Wie?** Betaalinstellingen en EGI's die hun diensten aanbieden door middel van white labelling, of andere partijen de mogelijkheid bieden onder hun merknaam.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

EPC & SEPA

Publicaties SEPA-schema's

- **Wat?** In oktober en november 2025 heeft de European Payments Council (EPC) verschillende [rulebooks](#), [guidances](#) en [implementatierichtlijnen](#) met betrekking tot de SEPA-schema's (SEPA staat voor Single Euro Payments Area) gepubliceerd. Het gaat onder meer over de volgende SEPA-schema's:
 - SEPA Credit Transfer
 - SEPA Instant Credit Transfer
 - SEPA Direct Debit
 - SEPA Request-to-Pay
- **Wie?** Betaalinstellingen en EGI's.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

Adeherence packs en guidance

- **Wat?** In 2025 heeft de EPC verschillende [adherence packs and guides](#) gepubliceerd. Dit zijn documenten waarin de EPC gedetailleerde guidance geeft over het aansluitingsproces bij de verschillende SEPA-schema's.

Het gaat onder meer over de volgende SEPA-schema's:

- SEPA Credit Transfer
- SEPA Instant Credit Transfer
- SEPA Direct Debit
- SEPA Request-to-Pay
- SEPA Verification Of Payee
- **Wie?** Betaalinstellingen en EGI's die zich willen aansluiten bij een SEPA-schema.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

Verification Payee scheme rulebook

- **Wat?** Het Verification Of Payee (VOP) scheme rulebook is ontwikkeld om betaaldienstverleners te ondersteunen bij het voldoen aan de nieuwe verplichtingen uit hoofde van de Verordening Instant Payments. Na de invoering van het VOP scheme rulebook op 5 oktober 2025 is een beperkt aantal problemen en inconsistenties geconstateerd die dringende aanpassingen van het rulebook en gerelateerde documenten vereisen (zoals API-specificaties, API Security Framework en EPC Directory Service-documentatie). Hiertoe heeft de EPC een [consultatie](#) van urgente wijzigingsverzoeken aan het VOP scheme rulebook geopend. Ook heeft de EPC een [call for change requests](#) gelanceerd voor (niet-urgente) wijzigingsverzoeken met betrekking tot versie 1.0 van het VOP scheme rulebook.
- **Wie?** Betaaldienstverleners die zijn aangesloten, of zich willen aansluiten, bij het EPC VOP Scheme Rulebook.
- **Wanneer?** De consultatie van urgente wijzigingsverzoeken en de *call for change requests* voor wijzigingsverzoeken sluiten op 15 februari 2026. De EPC heeft aangekondigd versie 1.1 van het VOP scheme rulebook (met daarin verwerkt de urgente wijzigingen) medio maart 2026 te publiceren. De EPC zal van april tot eind juni 2026 een publieke consultatie van drie maanden organiseren naar aanleiding van de *call for change requests* met betrekking tot niet-urgente wijzigingen. De wijzigingsverzoeken die

brede acceptatie hebben ontvangen, zullen worden opgenomen in het nieuwe scheme rulebook dat naar verwachting in november 2026 wordt gepubliceerd.

BESTAANDE WETGEVING

Evaluatie bonuscap

- **Wat?** De minister heeft in het voorjaar van 2025 middels een [Kamerbrief](#) het [rapport](#) over de nadere evaluatie van de Wbfo met het parlement gedeeld. De minister is niet voornemens om de bonusregels van bestuurders in de financiële sector, naar aanleiding van een oproep van de Tweede Kamer, aan te passen. De minister is echter wel aan het bezien of voor werknemers met specialistische kennis, bijvoorbeeld IT, maatwerk mogelijk is. Financiële ondernemingen concurreren hier met bedrijven die niet gehouden zijn aan de bonusregels, en dat creëert een oneerlijk speelveld voor de financiële sector. Uit de nadere evaluatie blijkt ook dat financiële ondernemingen veelal de vaste lonen hebben verhoogd om zoveel mogelijk competitief te blijven. Het gevolg is dat deze ondernemingen hierdoor minder kostenflexibiliteit hebben in tijden van laagconjunctuur terwijl het voor ondernemingen mogelijk moet zijn om in slechte tijden af te schalen. Dit kan in het bijzonder belemmeringen opwerpen voor (innovatieve) partijen, zoals fintechs, omdat zij structureel hoge vaste kosten vooralsnog moeilijker kunnen dragen. Om de veiligheid van het financiële verkeer en de innovatiekracht van de sector te borgen wil de minister daarom bekijken of er een passende oplossing mogelijk is voor specialistisch personeel van financiële ondernemingen.
- **Wie?** Betaalinstellingen en EGI's.
- **Wanneer?** De minister heeft geen concrete tijdslijnen toegezegd. Ook is het de vraag of een nieuw Kabinet dit knelpunt ook onderkent, en daarop wil acteren.

Betaaldienstverlening en uitgifte elektronisch geld

Een overweging voor marktpartijen om een vergunning als elektronischgeldinstelling aan te vragen, is vaak de aanname dat dit nodig is om cliëntgelden langere tijd aan te houden. Dat kan in de vorm van elektronisch geld. Een vergunning als betaalinstelling die het aanbieden van betaalrekeningen toestaat werd in die context als ontoereikend beschouwd. Dit omdat het aanhouden van cliëntgelden op een betaalrekening, wanneer die gelden niet gekoppeld waren aan een specifieke betalingstransactie, niet werd beschouwd als een

betaaldienst (maar als een deposito en daarmee een schending van het verbod op het aantrekken en aanhouden van opvorderbaar geld). Een uitspraak van het Europees Hof van Justitie (HvJ) en een Q&A van EBA geven richting op dit vlak.

De HvJ-uitspraak en EBA Q&A bieden meer flexibiliteit voor betaalinstellingen om hun cliënten de mogelijkheid te bieden om gelden aan te houden op door hen aangeboden betaalrekeningen. Ook geven de uitspraak en de Q&A strengere voorwaarden voor de kwalificatie van elektronisch geld en betalingen met elektronisch geld. Dit kan de juridische kwalificatie beïnvloeden vande

diensten die worden aangeboden door marktpartijen die reeds opereren met een EGI-vergunning, of die een EGI-vergunning overwegen aan te vragen. Hetzelfde is op te merken met betrekking tot partijen die een vergunning hebben (of willen aanvragen) als betaalinstelling en die betaalrekeningen willen aanbieden. DNB heeft de betaalinstellingen en EGI's onder haar toezicht op dit punt vragen gesteld. Bij vergunningaanvragen toetst DNB aan de hand van de uitspraak en de Q&A expliciet of de beoogde dienstverlening en vergunning goed passen.

In HvJ-zaak [C-661/22](#) is de vraag is gerezen of de activiteit van een betaalinstelling die gelden aanhoudt voor cliënt op een betaalrekening, waarbij dergelijke gelden niet onmiddellijk vergezeld gaan met een betalingsopdracht en daarom beschikbaar blijven op de betaalrekening, een betaaldienst in de zin van PSD2 vormt of een transactie die bestaat uit de uitgifte van elektronisch geld in de zin van EMD2.

De belangrijkste conclusie is dat, volgens het HvJ, een betaalinstelling cliëntgelden mag ontvangen op betaalrekeningen en deze enige tijd mag aanhouden zonder een onmiddellijke betalingsopdracht. Een dergelijke activiteit wordt nog steeds beschouwd als een 'betaaldienst'. Omdat het ontvangen en aanhouden van deze gelden onderdeel is van een betaaldienst onder PSD2, kwalificeren deze gelden niet als opvorderbare gelden. Hierdoor kunnen betaalinstellingen die een vergunning hebben voor het aanbieden van betaalrekeningen, hun cliënten de mogelijkheid bieden om deze gelden aan te houden op de door hen aangeboden betaalrekening (zonder te handelen in strijd met het verbod op het aantrekken en aanhouden van opvorderbaar geld).

De [Q&A](#) van de EBA (antwoord EBA op vraag ID: 2022_6336) voorziet in uitleg over de kwalificatie van elektronisch geld. EBA besprak het concept van 'elektronisch geld' op basis van de uitspraak van het HvJ. Volgens EBA moeten de volgende elementen in aanmerking worden genomen voor

de kwalificatie van elektronisch geld:

- het is een monetair actief dat gescheiden is van de ontvangen gelden, en het gebruik ervan als betaalmiddel wordt geaccepteerd door een natuurlijke of rechtspersoon anders dan de uitgever van elektronisch geld;
- het is noodzakelijk dat een contractuele overeenkomst bestaat tussen de gebruiker en de uitgever van elektronisch geld waarbij die partijen uitdrukkelijk overeenkomen dat die uitgever een afzonderlijk monetair actief zal uitgeven tot de monetaire waarde van de door de gebruiker betaalde gelden; en
- de ontvangen gelden worden omgezet in elektronisch, inclusief magnetisch, opgeslagen geld dat kan worden gebruikt door een netwerk van klanten die het vrijwillig zouden accepteren.

EBA concludeert dat: *"In het licht van de redenering van het Hof moet de laatste voorwaarde van de definitie van elektronisch geld (de acceptatie door een natuurlijke of rechtspersoon anders dan de uitgever van elektronisch geld) worden begrepen als inhoudende de overdraagbaarheid en vrijwillige acceptatie van elektronisch geld als een afzonderlijk monetair actief, en niet simpelweg als de ontvangst door de begunstigde van gelden die voortvloeien uit ingewisseld elektronisch geld".*

Bovenstaande maakt duidelijk dat betaalinstellingen betaalrekeningen kunnen aanbieden waarop gelden worden aangehouden die niet zijn gekoppeld aan een onmiddellijke betaalopdracht en EGI's moeten de acceptatie van elektronisch geld onderscheiden van het ontvangen van een reguliere betaling. Betaalinstellingen en EGI's dienen hun diensten goed te toetsen aan de uitspraak en Q&A. Dat geldt in het bijzonder voor het concept van elektronisch geld waarvoor 'overdraagbaarheid' en 'acceptatie van elektronisch geld als een afzonderlijk actief' vereist is. Voor partijen die tot de markt willen toetreden is het goede nieuws dat een vergunning als EGI geen vereiste is als men cliënten de optie wil bieden om gelden op een betaalrekening aan te houden.

NIEUWE WETGEVING

Chartaal geld wettig betaalmiddel

- **Wat?** Op 28 juni 2023 heeft de EC een voorstel gepubliceerd voor een [Verordening](#) betreffende eurobiljetten en -munten als wettig betaalmiddel. De voorgestelde verordening heeft als doel om de effectiviteit van de status van chartaal geld als wettig betaalmiddel te beschermen en de toegang van burgers tot chartaal geld te waarborgen. Het toegenomen gebruik van elektronische betalingen,

onder andere door de COVID-19-crisis, heeft geleid tot een daling van chartale betalingen. Als gevolg hiervan is er op Europees niveau enige discussie geweest over de wettige status van chartaal geld en het gebrek aan een definitie hiervan in Europese wetgeving. Met de voorgestelde verordening beoogt de EC duidelijkheid te scheppen over de toegang tot en acceptatie van eurobiljetten en -munten, alsmede te verduidelijken dat de digitale euro slechts als aanvulling en niet als vervanging van chartaal geld moet worden beschouwd.

- **Wie?** Betaaldienstverleners en EGI's, met name als zij betaaldiensten met betrekking tot cash aanbieden.

- **Wanneer?** De Raad van de Europese Unie heeft op 19 december 2025 haar [standpunt](#) bepaald over het wetsvoorstel. Nu de Raad zijn standpunt heeft bepaald,

kan hij onderhandelingen aangaan met het Europees Parlement over de status van contant geld als wettig betaalmiddel. Dit proces zal in 2026 doorlopen.

PSD3 en PSR

Op 28 juni 2023 heeft de Europese Commissie wetsvoorstellen gepubliceerd voor een [derde richtlijn betaaldiensten](#) (PSD3) en een [verordening voor betaaldiensten](#) (PSR). Deze maken deel uit van het [Financial data access and payments package](#).

De voorstellen zijn gericht op moderniseren van de herziene richtlijn betaaldiensten (PSD2) en het harmoniseren van de lopende vereisten voor betalingsdiensten in de EU. Ook wordt voorgesteld de herziene richtlijn betreffende instellingen voor elektronisch geld (EMD2) samen te voegen met de PSD3. Dit betekent dat elektronischgelddiensten onder PSD3 en de PSR gaan vallen.

Verdere egalisering van het speelveld tussen banken en niet-banken

PSD3 en PSR moeten concurrentie op de Europese betaalmarkt naar een hoger niveau tillen. Het doel is om betaalinstellingen en EGI's minder afhankelijk te maken van commerciële banken. Wijzigingen zijn:

- het verlenen van directe toegang aan betaalinstellingen tot systemen in het kader van de Finaliteitsrichtlijn (SFD);
- het veiligstellen van de rechten van betaalinstellingen en EGI's op een bankrekening;
- het recht voor betaalinstellingen om de gelden van hun klanten rechtstreeks bij hun nationale centrale banken veilig te stellen.

Verbetering van de werking van open banking

PSD3 en PSR brengen gerichte wijzigingen in het delen van betaalrekeninggegevens, door resterende obstakels weg te nemen en de controle van klanten over hun betaalgegevens

te verbeteren. De voorstellen omvatten:

- nieuwe substantiële eisen voor *dedicated access interfaces*;
- lijst met verboden obstakels voor gegevenstoegang;
- vereiste voor rekeningaanbiedende betaaldienstverleners om een *data dashboard* op te zetten;
- regels om de continuïteit van aanbieders van *open banking* te beschermen.

Beperking van de reikwijdte van de handelsagent-uitzondering

Het begrip handelsagent moet worden geharmoniseerd. Het voorstel in de PSR brengt mee dat handelsagenten alleen nog uitgezonderd zijn van de regulering van PSD3 en de PSR in het geval zij werkelijke onderhandelingsruimte hebben bij aan- en verkoop van goederen en diensten.

Bestrijding en beperking van betalingsfraude

PSD3 en de PSR moeten bijdragen aan het terugdringen van betaalfraude. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- betaaldienstverleners in staat stellen fraudegerelateerde informatie onderling uit te wisselen;
- verbeteren van Strong Customer Authentication door het versterken en verduidelijken van de huidige regels;
- uitbreiden van de terugbetalingsrechten van consumenten die slachtoffer zijn geworden van fraude;
- uitbreiden van IBAN/naam-matching-verificatiediensten van directe betalingen tot alle overboekingen.

Voortgang

Op 27 november 2025 hebben de het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie een [voorlopig politiek akkoord](#) bereikt over de PSR en de PSD3.

FIDA

- **Wat?** Het Europese wetgevingsproces met betrekking tot de Verordening betreffende een kader voor toegang tot financiële gegevens (*financial data access*: FIDA) loopt nog steeds. Het [voorstel](#) voor de FIDA-verordening (gepubliceerd in 2023) is erop gericht om de verplichting om toegang te verlenen tot financiële gegevens uit te breiden buiten betaalrekeninggegevens. Op grond van de FIDA-Verordening moeten *data holders* financiële gegevens

verstrekken aan *data users*. In het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) wordt in meer detail ingegaan op FIDA en alle daarop betrekking hebbende ontwikkelingen.

- **Wie?** Betaaldienstverleners en EGI's zijn op basis van de FIDA-Verordening *data holder* (behalve rekeninginformatiedienstverleners) en kunnen ook *data user* zijn.
- **Wanneer?** Wij verwachten dat in 2026 meer duidelijkheid komt over de finale versie van de verordening.

Samenloop PSD2 en MiCAR

- **Wat?** Op 9 juni 2023 is de [Verordening](#) betreffende markten in cryptoactiva (MiCAR) in het Publicatieblad van de EU gepubliceerd. MiCAR beoogt op Europees niveau tot geharmoniseerde regulering voor cryptoactiva te komen. Zo wordt op grond van MiCAR een heel scala aan diensten en activiteiten rondom cryptoactiva vergunningplichtig, althans binnen het bereik van toezicht gebracht. Naast MiCAR zelf is er veel nadere regelgeving gepubliceerd of nog in de maak. In het onderdeel [Crypto Services](#) wordt in meer detail ingegaan op MiCAR en alle daarop betrekking hebbende ontwikkelingen, die onder meer relevant zijn voor EGI's die zogenaamde EMTs uitgeven.
- **Wie?** EGI's die EMTs uitgeven.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

“Het akkoord over PSD3 en PSR zorgt ervoor dat elektronisch geld in de scope komt, open banking wordt versterkt en de definitie van handelsagent wordt geharmoniseerd.”

Rens Budde

Anti-witwasaanpak kabinet

- **Wat?** Het kabinet heeft op 14 mei 2025 een nieuwe anti-witwasaanpak [gepubliceerd](#). De nieuwe aanpak heeft twee hoofddoelen, namelijk: (i) het verlagen van de lasten voor bonafide ondernemers en burgers, en (ii) het verhogen van de barrières voor criminelen. In de brief doet het kabinet een veelvoud aan voorstellen die moeten bijdragen aan de hierboven genoemde doelen. Een van de voorstellen heeft betrekking op de toegang tot betaalrekeningen voor bonafide klanten. Daarom gaat het kabinet meerdere acties ondernemen om de toegang tot zakelijke betaalrekeningen te verbeteren. Het kabinet erkent dat klanten onnodig geweerd worden, geblokkeerd worden of dat de dienstverlening beperkt wordt. Vaak wordt hierbij gewezen naar de witwasregelgeving, maar blijkt in de praktijk dat er ook andere redenen onder liggen.
- **Wie?** Alle betaaldienstverleners en EGI's.
- **Wanneer?** De status van deze hernieuwde aanpak is onduidelijk gezien de demissionaire status van het huidige kabinet. Het is de vraag of en zo ja in welke vorm een nieuw kabinet deze voorstellen gaat overnemen. Wij raden marktpartijen aan deze ontwikkeling te blijven volgen.

Verordening Instant Payments

- **Wat?** Op 8 april 2024 is de [Verordening instant payments](#) in werking getreden. Deze verordening wijzigt de Finaliteitsrichtlijn, de herziene richtlijn betaaldiensten (PSD2), de SEPA-verordening en de Verordening grensoverschrijdende betalingen. Het doel van de Verordening (en de implementatie daarvan) is om ervoor te zorgen dat instantovermakingen door de hele EU betaalbaar, veilig en onbelemmerd worden verwerkt. Instantovermakingen zijn overmakingen die afzonderlijk worden ingediend en die onmiddellijk worden uitgevoerd, 24 uur per etmaal en op elke kalenderdag, waardoor het geldbedrag binnen enkele seconden op de betaalrekening van de ontvanger staat. De belangrijkste verplichtingen uit de verordening zijn dat i) betaaldienstverleners die overmakingen uitvoeren, worden verplicht om instantovermakingen aan te bieden, ii) instantovermakingen voor hetzelfde tarief moeten worden aangeboden als traditionele overmakingen, iii) betaaldienstverleners moeten checken of de naam en IBAN van de begunstigde overeenkomen en iv) effectievere sanctiescreening moet worden uitgevoerd op instantovermakingen. Daarnaast regelt de Verordening dat betaalinstellingen en EGI's rechtstreeks kunnen deelnemen aan finale systemen.
- **Wie?** Betaaldienstverleners en EGI's die de betalingsdienst van verzending en ontvangst van overmakingen bieden.
- **Wanneer?** De inwerkingtreding van de Verordening instant payments gaat in fasen. Vanaf januari 2027 zijn betaaldienstverleners buiten de eurozone eveneens verplicht hun cliënten in staat te stellen instantovermakingen in euro te verzenden en te ontvangen en de begunstigde te verifiëren.

Wet chartaal betalingsverkeer

- **Wat?** In maart 2025 is de Wet chartaal betalingsverkeer [ingediend](#) bij de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel verplicht, onder meer, grote banken om een landelijk dekkende basisinfrastructuur van geldautomaten te verzorgen. Geldtransport en geldtransportondernemingen krijgen ook aandacht in het wetsvoorstel. Om de continuïteit van dienstverlening in het geldtransport te waarborgen, gaat DNB deze monitoren. Aan grotere geldtransportondernemingen wordt een aantal verplichtingen opgelegd, waaronder de verplichting om periodiek aan DNB te rapporteren over hun financiële gezondheid. In de Vooruitblik onderdelen [Algemene Ontwikkelingen](#) en [Banken](#) wordt nader ingegaan op de relevantie voor de verschillende marktpartijen.
- **Wie?** Geldtransportondernemingen.
- **Wanneer?** Het wetsvoorstel is geagendeerd voor

plenaire behandeling in de [Tweede Kamer](#) in 2026. De verwachting is dat het wetsvoorstel in 2026 ook door de Eerste Kamer wordt aangenomen.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Digitale euro

- **Wat?** Er wordt op Europees niveau al tijden aan een digitale euro gewerkt. Het idee achter de digitale euro is om mensen en bedrijven een alternatieve manier te bieden om digitaal te betalen, boven op de particuliere opties die momenteel worden aangeboden door banken, betaalinstellingen of EGI's. Gedachte is de digitale euro de status te geven van wettig betaalmiddel voor retailbetalingen, wat betekent dat de aanvaarding ervan verplicht is voor de begunstigden. Het zal uiteindelijk aan de ECB zijn om te beslissen of er al dan niet een digitale euro wordt uitgegeven. De ontwikkelingen zijn door de ECB in voortgangsrapporten vastgelegd. Op 30 oktober 2025 heeft de Governing Council van de ECB besloten een [volgende fase](#) aan te vangen en toe te werken naar technische gereedheid voor eerste uitgifte van de digitale euro. Met wetgeving van kracht in de loop van 2026, kan in 2027 een proefproject van start gaan en zou het Eurosysteem klaar moeten zijn voor een mogelijke eerste uitgifte van de digitale euro in de loop van 2029. De Europese Commissie heeft op 25 november 2025 in haar [2026 European Semester Autumn Package](#) een [draft recommendation](#) gepubliceerd waarin zij aangeeft voorstander te zijn van de digitale euro om de positie van de EU te versterken. Op 19 december 2015 heeft de Raad van de Europese Unie zijn [onderhandelingsstandpunt](#) bepaald over de digitale euro.
- **Wie?** Betaalinstellingen en EGI's.
- **Wanneer?** De digitale euro komt in beeld maar het duurt nog tot naar verwachting 2029 voordat de Digitale Euro voor het eerst wordt uitgegeven.

FSB cyberweerbaarheid Nederland

- **Wat?** De FSB heeft op 21 november 2025 een [Peer Review of the Netherlands](#) gepubliceerd, waarin zij beoordeelt hoe Nederlandse autoriteiten – waaronder DNB – de cyberweerbaarheid van de financiële sector versterken. De FSB concludeert dat Nederland internationaal sterke vooruitgang heeft geboekt, onder meer op het gebied van cyberweerbaarheidstesten zoals Threat Intelligence-

Based Ethical Red-teaming (TIBER) and Advanced Red Teaming (ART). De FSB benoemt echter ook drie aandachtsgebieden: (i) het regulier evalueren en optimaliseren van overlegstructuren voor informatie-uitwisseling tussen autoriteiten en de financiële sector, (ii) het verder stimuleren door DNB van het gebruik van ART cyberweerbaarheidstesten bij financiële instellingen, en (iii) het nader analyseren van kritieke derde partijen op nationaal niveau. Deze aanbevelingen zijn terug te vinden in het FSB-rapport. In een [nieuwsbericht](#) licht DNB deze uitkomsten toe. DNB verwelkomt het FSB-rapport en zal in samenspraak met de betrokken autoriteiten zorgdragen voor opvolging van de aanbevelingen.

- **Wie?** Alle betaalinstanties en EGI's.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

AFM Trendzicht 2026

- **Wat?** De AFM heeft op 13 november 2025 haar [Trendzicht 2026](#) gepubliceerd. Hierin wijst de AFM op een aantal trends en risico's in de financiële sector voor het jaar 2026. De AFM gaat onder andere in op digitale fraude en oplichting, zoals betaalfraude.
- **Wie?** Alle betaaldienstverleners en (vrijgestelde) EGI's.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die begin 2026 door de AFM zal worden gepubliceerd.

Acties ter voorkoming discriminatie

- **Wat?** In 2024 bleek uit een onafhankelijk [rapport](#) in opdracht van het ministerie van Financiën dat mensen met een niet-westerse migratieachtergrond en jongeren van alle onderzochte groepen het vaakst discriminatie ervaren in hun contact met banken en betaalinstellingen. De minister van Financiën heeft daarom in een [aanbiedingsbrief](#) opgeroepen om samen met banken en betaalinstellingen, de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), de Verenigde Betaalinstellingen Nederland (VBIN) en DNB actie te ondernemen. Op 17 december 2024 heeft de minister van Financiën in een [voortgangsbrief](#) een update gegeven over de voortgang van de acties op dit thema. De acties die worden ondernomen hebben o.a. te maken met het verbeteren van de toepassing van de Wwft en Sanctiewet, het verbeteren van de mogelijkheden voor burgers om klachten in te dienen, het verantwoord omgaan met AI en *machine learning* en klantcommunicatie. Op 29 september 2025 gaf de minister van financiën in een [voortgangsbrief](#) een update over voortgang van de aanpak van

ervaren discriminatie van burgers door banken en betaalinstellingen.

- **Wie?** Betaalinstellingen.
- **Wanneer?** De minister van Financiën zet het onderwerp discriminatie structureel op de agenda van de gesprekken met banken, betaalinstellingen en de toezichthouder om te bespreken hoe er vervolg wordt gegeven aan de conclusies van dit rapport.

Wet kwaliteit incassodienstverlening

- **Wat?** Sinds 1 april 2024 gelden een registratieplicht en gedragsregels voor verleners van buitengerechtelijke incassowerkzaamheden op grond van de Wet kwaliteit incassodienstverlening (Wki). Wij hebben hierover een [blog](#) en [artikel](#) geschreven. De reikwijdte van de Wki gaat verder dan traditionele incassobureaus. Betaaldienstverleners kunnen onder de Wki vallen, wanneer zij specifieke werkzaamheden verrichten (zoals het versturen van een betalingsherinnering bij doorbetalen van gelden) voor derden tegenover natuurlijke personen in Nederland (zoals consumenten, eenmanszaken en vof's). De Wki-toezichthouder, de Inspectie JenV, heeft in haar [Werkprogramma 2026](#) aangegeven dat zij haar toezicht zal aanpassen op basis van de in 2026 te publiceren beleidsreactie van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Hopelijk schept deze reactie en het aangepaste toezicht meer duidelijkheid over wat wordt verwacht van verrichters van buitengerechtelijke incassodienstverleners die ook onder de Wft vallen.
- **Wie?** Betaaldienstverleners die voor derden tegenover natuurlijke personen in Nederland buitengerechtelijke incassowerkzaamheden verrichten, zoals betaaldienstverleners die gelden doorbetalen en daarbij contact hebben met natuurlijke personen ten aanzien van het betalen van een geldsom aan een schuldeiser (zoals het versturen van een betalingsherinnering of aanmaning, of het treffen van een betaalregeling).
- **Wanneer?** De Wki is reeds van toepassing, aanvullende guidance vanuit de Inspectie JenV wordt in de loop van 2026 verwacht.

FINANCIËLE DIENSTVERLENERS ADVISEURS, BEMIDDELAARS EN GEVOLMACHTIGDE AGENTEN

In dit onderdeel komen belangrijke ontwikkelingen voor zogenoemde financiële dienstverleners aan de orde. Onder deze verzamelcategorie vallen onder meer adviseurs en bemiddelaars in financiële producten zoals krediet en verzekeringen en gevolmachtigde agenten. Ook aanbieders van consumentenkrediet en verzekeraars worden in de Wet op het financieel toezicht als ‘financiële dienstverlener’ aangemerkt. Ontwikkelingen voor aanbieders van consumentenkrediet en verzekeraars zijn echter in het onderdeel [Kredietverstrekkers](#) respectievelijk Verzekeraars van de Vooruitblik opgenomen. Verder is het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) voor financiële dienstverleners het lezen waard. Voor bemiddelaars in levensverzekeringen zijn de onderdelen [Integriteit](#) en [Duurzaamheid \(ESG\)](#) van deze Vooruitblik relevant. Voor alle financiële dienstverleners is het belangrijk kennis te nemen van het onderdeel [Digitalisering & AI](#). In dit onderdeel zijn alleen onderdelen op het gebied van digitalisering opgenomen, die heel specifiek op deze sector zijn gericht.

AFM	76	WETGEVING	77
- Toezichtaccenten - Leidraad hypotheekadvisering - Alertheid op hypotheekfraude - Grip collectieve vergunninghouders - Borging klantbelang bij embedded insurance - Klantreis geïntegreerde kredietproducten - Vergezichten digitalisering kredietverlening		- Implementatie Richtlijn consumentenkrediet - Richtlijn hypothecair krediet - Verkenning nationaal regime - Wijzigingsregeling vakbekwaamheid - Uitbreiding van uitbestedingsregels - Verbonden bemiddeling gevolmachtigd agenten - Aanpassing provisiegebod bij consumentenkrediet? - Toezichtondersteunende rapportage - FIDA - Update Wet kwaliteit incassodienstverlening	

Toezichtaccenten

- **Wat?** Op 18 november 2025 heeft de AFM haar [rapport](#) "Sector in beeld Financieel dienstverleners 2025" gepubliceerd. Naast de diverse onderwerpen die hiervoor zijn uitgelicht, licht de AFM ook toe waar zij komend jaar de toezichtaccenten op zal leggen en waar zij onderzoek naar zal doen:
 - De AFM zal risico-gestuurd toezicht houden op actieve provisietransparantie;
 - Daarnaast zal de AFM de *knelpunten ten aanzien van PE-examens* in kaart brengen, vanwege aanhoudende zorgen en signalen over de vakbekwaamheidseisen.
 - Ook heeft de AFM in de tweede helft van 2025 haar onderzoek "[Borging klantbelang](#)" herhaald bij een grotere groep dienstverleners, wat waarschijnlijk ook in 2026 zal doorwerken.
 - Tevens blijft de AFM aandacht vragen voor het voldoen aan de *incidentenmeldplicht en klachtadministratie* – mogelijk komt de AFM in de toekomst met praktische handvatten.
 - Ten slotte geeft de AFM aan dat zij nog de nodige inspanning van de markt verwacht om te voldoen aan de *Toegankelijkheidsrichtlijn*, die medio 2025 in werking is getreden. Daarover hebben wij twee blogs geschreven: een inleidende [blog](#) en een [blog](#) over het melden van non-conformiteiten aan de AFM.
- **Wie?** Alle financiële dienstverleners.
- **Wanneer?** In 2026 moet de sector rekening houden met toezichtactiviteiten van de AFM op de genoemde gebieden.

Leidraad hypotheekadvisering

- **Wat?** Op 12 december 2025 heeft de AFM een [consultatie](#) gepubliceerd voor de geactualiseerde Leidraad hypotheekadvisering uit 2011. Er zijn waar nodig nieuwe accenten gelegd en een aantal onderwerpen toegevoegd, zoals verduurzaming en relatiebeëindiging. De leidraad beschrijft elementen uit een goede adviespraktijk, bij wijze van voorbeeld van hoe een adviseur kan voldoen aan de wettelijke eisen.
- **Wie?** Adviseurs in hypothecair krediet.
- **Wanneer?** De consultatie loopt tot 23 januari 2026. Na afloop van de consultatieperiode verwerkt de AFM de reacties en publiceert de definitieve leidraad naar verwachting in het voorjaar 2026.

Alertheid op hypotheekfraude

- **Wat?** In het bovengenoemde [rapport](#) "Sector in beeld Financieel dienstverleners 2025" staat dat hypotheekfraude een punt van aandacht blijft voor de AFM en een doorlopend risico is voor de integriteit van de financiële markt. De AFM wijst erop dat alleen door alertheid op de risico's van hypotheekfraude bij alle betrokken partijen kan hypotheekfraude worden voorkomen en aangepakt. De AFM blijft de focus houden op het effectief aanpakken van toekomstige meldingen die betrekking hebben op hypotheekfraude en op het onderhouden van de contacten met ketenpartners.
- **Wie?** Adviseurs en bemiddelaars in hypothecair krediet.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van het risico op hypotheekfraude voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die begin 2026 door de AFM zal worden gepubliceerd.

Grip collectieve vergunninghouders

- **Wat?** In het bovengenoemde [rapport](#) "Sector in beeld Financieel dienstverleners 2025" heeft de AFM ook geconstateerd dat collectieve vergunninghouders niet altijd aantoonbaar de vereiste grip hebben op de bij hun aangesloten ondernemingen. Het niet voldoen aan deze grip, brengt risico's met zich mee voor de kwaliteit van financiële dienstverlening. De AFM spoort collectieve vergunninghouders daarom aan na te gaan hoe de controle op aangesloten ondernemingen in de eigen praktijk zijn ingericht en processen en afspraken aan te passen waar nodig.
- **Wie?** Collectieve vergunninghouders en aangesloten ondernemingen.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van het gesignaleerde punt met betrekking tot collectieve vergunninghouders voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die begin 2026 door de AFM zal worden gepubliceerd.

Borging klantbelang bij embedded insurance

- **Wat?** Op 24 november 2025 heeft de AFM een [rapport](#) gepubliceerd over aandachtspunten voor borging van het klantbelang bij embedded insurance. Embedded insurance vindt plaats in fysieke én online aan- en verkoopprocessen. Een bekend voorbeeld is de aankoop van een verzekering voor de fiets in de fietswinkel, of de annuleringsverzekering bij de online aankoop van een vliegticket of concertkaartje. Verzekeringen worden in toenemende mate geïntegreerd in websites van niet-verzekeraars. In het rapport geeft de AFM aan onder welke omstandigheden platforms een vergunning nodig hebben

voor het bemiddelen in verzekeringen. Daarbij worden ook de belangrijkste verplichtingen en (on)mogelijkheden uiteengezet (zoals wanneer je premies mag innen, welke restricties gelden en bij wie de vergunningplicht kan “liggen”). Daarnaast geeft zij aanbevelingen voor het ontwikkelen en distribueren (de “klantreis”) van verzekeringsproducten via embedded insurance.

- **Wie?** Platforms die verzekeringen aanbieden bij de verkoop van eigen producten en diensten (zoals webshops en andere dienstverleners).
- **Wanneer?** Per direct: de AFM geeft aanbevelingen bij geldende wetgeving.

Klantreis geïntegreerde kredietproducten

- **Wat?** Spelers op de markt van goederenkrediet kunnen voor de inrichting van hun klantreis ook inspiratie opdoen in het voornoemde recente AFM [rapport](#) over aandachtspunten voor borging van het klantbelang bij embedded insurance. Net als een embedded insurance, wordt een krediet vaak geïntegreerd in andere diensten aangeboden. Het rapport is weliswaar niet gericht op aanbieders en bemiddelaars in goederenkrediet, maar de daarin beschreven omstandigheden waaronder platforms een vergunning nodig hebben voor het bemiddelen zijn zeker nuttig voor de kredietsector.
- **Wie?** Aanbieders en bemiddelaars in goederenkrediet
- **Wanneer?** Per direct: de AFM geeft aanbevelingen bij geldende wetgeving.

Vergezichten digitalisering kredietverlening

- **Wat?** Op 2 juni 2025 heeft de AFM het [rapport](#) “Kansen en risico’s van digitalisering kredietverleningsmarkt 2035” gepubliceerd. Dit rapport beschrijft de verkenning van de AFM van de impact van digitalisering op de kredietverleningssector in de vorm van een toekomstbeeld van de komende tien jaar. De AFM stelt vast dat digitalisering impact heeft op kredietverstrekking aan consumenten: niet alleen op de manier waarop krediet wordt aangeboden maar ook op de kredietvormen en de betrokken partijen. De AFM roept de sector, maar ook andere betrokken toezichthouders, regelgevers en beleidsmakers op om, vanuit hun rol en verantwoordelijkheid, na te denken over het in deze verkenning geschatte mogelijke toekomstperspectief en de genoemde vraagstukken.
- **Wie?** Adviseurs en bemiddelaars in consumentenkrediet, alsook online platforms en webshops die goederenkrediet presenteren.
- **Wanneer?** Digitalisering dient de doorlopende aandacht te hebben van marktpartijen binnen de kredietverlening. De AFM gaat graag met marktpartijen in dialoog.

WETGEVING

Implementatie Richtlijn consumentenkrediet

- **Wat?** De [Richtlijn consumentenkrediet](#) is inmiddels al enige tijd [herzien](#). Op 15 april 2025 is het Nederlandse wetsvoorstel [Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet](#) ter consultatie gepubliceerd. De herziene richtlijn bevat voor financiële dienstverleners onder andere nieuwe voorschriften over adviesdiensten en vakbekwaamheid. Zo worden onder meer normen vastgesteld om ervoor te zorgen dat wanneer advies wordt verstrekt door de kredietbemiddelaar, het voor de consument duidelijk is dat het om advies gaat (overigens zonder dat er een verplichting tot het verstrekken van advies wordt ingevoerd). Ook wordt een registratieplicht gerealiseerd voor grote ondernemingen die als nevenactiviteit kredietbemiddelaar zijn in gevallen van uitstel van betaling van ten hoogste drie maanden na levering van de zaak of dienst.
- **Wie?** Adviseurs en bemiddelaars met betrekking tot consumptief krediet.
- **Wanneer?** De nieuwe regels moeten uiterlijk 20 november 2026 van toepassing worden. Het wetsvoorstel ligt nu bij de Raad van State.

Richtlijn hypothecair krediet

- **Wat?** De Europese Commissie werkt aan een herziening van de [Richtlijn hypothecair krediet](#). Daarbij wordt nagegaan hoe: i) de consument vereenvoudigde, tijdige en relevante informatie kan krijgen, ii) de regels aan de digitale omgeving kunnen worden aangepast en iii) het voor consumenten makkelijker kan worden gemaakt om een hypothecaire lening te krijgen voor een woning in een ander EU-land.
- **Wie?** Adviseurs en bemiddelaars met betrekking tot hypothecair krediet.
- **Wanneer?** De verwachting was dat de Europese Commissie een voorstel voor een nieuwe richtlijn zou publiceren in het eerste kwartaal van 2024. Dit is echter niet gebeurd. Op 19 december 2024 heeft de Europese Commissie laten weten dat de herziening is [opgeschort](#). De herziening kan, afhankelijk van de omstandigheden, in een later stadium worden hervat met mogelijk een iets andere reikwijdte of volledig worden geannuleerd.

Verkenning nationaal regime

- **Wat?** Op 2 april 2025 heeft de AFM aangekondigd om gedurende 2025 een [verkenkend onderzoek](#) te doen naar dienstverlening binnen het nationaal regime uit de

Vrijstellingsregeling Wft. De reden voor dit onderzoek is de groei van deze markt en de geconstateerde stijging van het aantal signalen over het niet-naleven van normen. De resultaten van het onderzoek kunnen aanleiding geven voor een eventueel vervolg in de vorm van bijvoorbeeld een breder marktonderzoek.

- **Wie?** Financiële dienstverleners die binnen het nationale regime naast adviseren over hypothecair krediet of

levensverzekeringen tevens orders in beleggingsfondsen ontvangen en doorgeven of beleggingsadvies over beleggingsfondsen verstrekken.

- **Wanneer?** De AFM heeft inmiddels het onderzoek afgerond. De verwachting is dat AFM in 2026 een eventueel vervolg bepaalt. Het is niet duidelijk of en, zo ja, hoe een vervolg er uit zal zien.

Uitbreiding van uitbestedingsregels

Op 23 januari 2025 is het [Wijzigingsbesluit financiële markten 2026](#) ter consultatie gepubliceerd. In dit consultatiebesluit komt de wetgever tegemoet aan een [wetgevingswens van de AFM](#) uit 2023 en introduceert nadere uitbestedingsregels voor financiële dienstverleners.

Op dit moment is het wettelijk kader voor uitbesteding door financiële dienstverleners beperkt. Eigenlijk hoeven financiële dienstverlener zich alleen te houden aan twee verplichtingen. De financiële dienstverlener moet er zorg voor dragen dat de derde aan wie activiteiten worden uitbesteed de daarop van toepassing zijnde regels naleeft. Daarnaast mag een financiële dienstverlener niet overgaan tot uitbesteding van werkzaamheden als dat een belemmering vormt voor een adequaat toezicht van de AFM op de naleving van de gedragsregels uit de Wft. In onze ervaring probeert de AFM in de praktijk al meer eisen aan uitbesteding door financiële dienstverleners te stellen.

Het wettelijk kader wordt – naar het zich laat aanzien – uitgebreid, zodat de AFM beter toezicht kan houden op de uitbesteding door financiële dienstverleners. De belangrijkste nieuwe verplichtingen zijn als volgt:

- **Uitbestedingsregister.** De financiële dienstverlener moet bijhouden welke werkzaamheden aan welke derde zijn uitbesteed. Let op: Onder een derde valt ook een onderneming binnen de groep waartoe de financiële dienstverlener behoort. Het kan bijvoorbeeld gaan om het uitbesteden van de automatisering of werkzaamheden in het kader van beheer van een overeenkomst of shared service centers
- **Schriftelijke overeenkomst.** De uitbestedingsovereenkomst moet schriftelijk worden vastgelegd. Er worden inhoudelijke minimeisen gesteld.
- **Geschiktheid derde.** Omdat de financiële dienstverlener verantwoordelijk blijft voor de

uitbestede werkzaamheden, moet de derde in staat te zijn de uitbestede werkzaamheden uit te voeren. Een zorgvuldige selectie is dus essentieel.

- **Deskundigheid financiële dienstverlener.** De financiële dienstverlener dient de nodige deskundigheid te bezitten om een doeltreffende controle op de uitbestede werkzaamheden uit te kunnen oefenen, inclusief aan de uitbesteding verbonden risico's.

Deze regels tonen veel gelijkenissen met de uitbestedingsregels die op dit moment gelden voor bijvoorbeeld beheerders van beleggingsfondsen en beleggingsondernemingen. Ook met het oog op de in sector toenemende hoeveelheid uitbestedingen en concentratie van uitbestedingen van essentiële onderdelen van de bedrijfsvoering bij een beperkt aantal partijen, zoals het uitbesteden van ICT aan een van de grote Amerikaanse techreuzen, is het wat de AFM betreft belangrijk dat ook financiële dienstverleners op een robuustere wijze uitbestedingen vastleggen en beheersen. Concreet zou het neerkomen op het opstellen van een uitbestedingsbeleid, een register van alle dienstverleners (extern en intragroep), en een sub-overzicht van welke dienstverlening kwalificeert als uitbesteding en dus aan bovenstaande regels moet voldoen. Ook zal een monitoringscyclus moeten worden opgezet.

Deze regels moeten ervoor zorgen dat uitbestedingsrisicobeheer en uitbestedingsprocessen op niveau worden gebracht met andere marktpartijen. De AFM benadrukt in haar [rapport](#) "Sector in Beeld Financieel dienstverleners 2025" dat het voor financiële dienstverleners van belang is om hun uitbestedingsrisico's goed te beheersen: niet alleen voor de continuïteit van de eigen bedrijfsvoering, maar ook om bijvoorbeeld de data van de klanten goed te beschermen. Zodra er meer duidelijkheid is over de definitieve vorm van de nieuwe regels voor uitbesteding zal de AFM een update van de in januari 2025 aan bepaalde financiële dienstverleners gedeelde handvatten beschikbaar stellen.

Wijzigingsregeling vakbekwaamheid

- **Wat?** Op 12 november 2025 is de consultatieversie van de [Wijzigingsregeling](#) eindtermen van toetstermen examens Wft 2026 gepubliceerd. De regeling wijzigt de termen voor het opleidingsjaar per 1 april 2026 die gelden voor financieel adviseurs die moeten aantonen vakbekwaam te zijn door middel van examens in het kader van permanente educatie (PE). De wijziging van toetstermen hebben in het komende jaar betrekking op de module Schadeverzekeringen Particulier en de module Inkomen. De toetstermen wijzigen dit jaar niet naar aanleiding van de selectie van ontwikkelingen, maar met als doel kwaliteitsborging van de examens. De toetstermen worden aangepast om beter aan te sluiten bij de adviespraktijk.
- **Wie?** Alle financiële dienstverleners.
- **Wanneer?** De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 april 2026.

Verbonden bemiddeling gevolmachtigd agenten

- **Wat?** Op 20 december 2024 is de [consultatie](#) van de Wijzigingswet financiële markten 2026 gepubliceerd. Daarin wordt onder andere voorgesteld om in de Wft vast te leggen dat het mogelijk is om als verbonden bemiddelaar op te treden voor (onder)gevolmachtigde agenten, waarbij dit in het openbare register zal worden vastgelegd.
- **Wie?** Partijen die als verbonden bemiddelaar (willen) optreden en (onder)gevolmachtigd agenten.
- **Wanneer?** De consultatie sloot op 13 februari 2025. De verwachting is dat deze wet op medio 2026 in werking zal treden.

Aanpassing provisiegebod bij consumentenkrediet?

- **Wat?** Op 22 december 2025 is een [consultatiedocument](#) gepubliceerd, waarin de wetgever uitvraagt of de markt en de consument nog steeds gebaat zijn bij provisiegebod voor consumentenkrediet, of dat dit gebod moet worden aangepast. Het nationale provisiegebod houdt in dat de kredietbemiddelaar niet van de consument, maar alleen van de kredietaanbieder een doorlopende vergoeding mag ontvangen. Met de inwerkingtreding van de Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet zullen de kredietregels uit de Wft voor het eerst van toepassing worden op creditcards en BNPL. Als gevolg van de toepassing van de provisieregels op deze kredietvormen, zouden aanbieders en bemiddelaars mogelijk hun

provisiestromen moeten aanpassen. De wetgever verneemt daarom graag of het wenselijk of noodzakelijk is dat het provisieverbod wordt gewijzigd en welke voor- en nadelen worden gezien als het provisiegebod wordt gewijzigd naar een provisieverbod.

- **Wie?** Bemiddelaars in consumentenkrediet, creditcards en BNPL.
- **Wanneer?** De consultatie loopt tot 2 februari 2026. Vervolgens zal de wetgever aangeven in hoeverre een aanpassing nodig wordt geacht.

“Medio 2026 gaan nieuwe uitbestedingsregels gelden, waaronder de verplichting van schriftelijke overeenkomsten en een register.”

Rosemarijn Labeur

Toezichtondersteunende rapportage

- **Wat?** Op 17 mei 2024 is de [consultatieversie](#) van de Wet toezichtondersteunende rapportage AFM gepubliceerd. Deze wet geeft de AFM de mogelijkheid om onder meer aan financiële dienstverleners rapportageverplichtingen op te leggen ten behoeve van het risicogestuurd toezicht. De consultatie heeft nogal wat ophef veroorzaakt in de markt en kritiek ontvangen van deskundigen, omdat het voorstel de AFM een vergaande bevoegdheid geeft om rapportageverplichtingen op te leggen. Op dit moment is onduidelijk of en, zo ja, hoe opvolging wordt gegeven aan deze consultatie.
- **Wie?** Alle financiële dienstverleners.
- **Wanneer?** Het is nog onduidelijk in hoeverre een (al dan niet gewijzigd) wetsvoorstel wordt gepubliceerd.

FIDA

- **Wat?** De Europese Commissie heeft op 28 juni 2023 een [voorstel](#) gepubliceerd voor de Verordening betreffende een kader voor toegang tot financiële gegevens (*financial data access*: FIDA). Dit voorstel is erop gericht om de verplichting om toegang te verlenen tot financiële gegevens uit te breiden buiten betaalrekeninggegevens. Op grond van de FIDA-Verordening moeten *data holders* financiële gegevens verstrekken aan *data users*. In het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) wordt in meer detail ingegaan op FIDA en alle daarop betrekking hebbende ontwikkelingen.

- **Wie?** (Neven)verzekeringstussenpersonen kunnen op basis van de FIDA-Verordening *data holder* en/of *data user* zijn.
- **Wanneer?** Het voorstel zit nog in het Europese wetgevingsproces. De inwerkingtreding wordt eind 2026 verwacht en de Verordening zal 24 maanden na inwerkingtreding van toepassing zijn.

Update Wet kwaliteit incassodienstverlening

- **Wat?** Sinds 1 april 2024 gelden een registratieplicht en gedragsregels voor verleners van buitengerechtelijke incassowerkzaamheden op grond van de Wet kwaliteit incassodienstverlening (Wki). Wij hebben hierover een [blog](#) en [artikel](#) geschreven. De reikwijdte van de Wki gaat verder dan traditionele incassobureaus. Ook financiële dienstverleners kunnen onder de reikwijdte vallen, wanneer zij bepaalde werkzaamheden verrichten (zoals het treffen van een betaalregeling of het versturen van een betalingsherinnering) voor derden tegenover natuurlijke personen in Nederland (zoals consumenten, eenmanszaken en vof's). De Wki-toezichthouder, de Inspectie JenV, heeft in haar [Werkprogramma 2026](#) aangegeven dat in 2026 haar toezicht zal aanpassen op basis van de in 2026 te publiceren beleidsreactie van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Hopelijk schept deze reactie en het aangepaste toezicht meer duidelijkheid over wat wordt verwacht van verrichters van buitengerechtelijke incassodienstverleners die ook onder de Wft vallen.
- **Wie?** Financiële dienstverleners die voor derden tegenover natuurlijke personen in Nederland buitengerechtelijke incassowerkzaamheden verrichten, zoals kredietbemiddelaars die kredietportefeuilles beheren.
- **Wanneer?** De Wki is reeds van toepassing, aanvullende guidance vanuit de Inspectie JenV wordt in de loop van 2026 verwacht.

CRYPTODIENSTVERLENING

Dit onderdeel richt zich op cryptodienstverleners (CASPs) en uitgevers van cryptoactiva. In dit onderdeel worden enkele AML-gerelateerde ontwikkelingen genoemd die specifiek zijn voor CASPs, maar voor een breder overzicht is het onderdeel [Integriteit](#) voor CASPs erg belangrijk. Daarnaast is het voor CASPs belangrijk om kennis te nemen van de onderdelen [Digitalisering & AI](#) en [Algemene ontwikkelingen](#), aangezien hierin onderwerpen worden besproken die relevant kunnen zijn voor iedereen die de financiële markten betreedt.

ESMA	82	AML/CFE	87
Uitvoering, RTO en exchangediensten		AMLA-werkprogramma 2025	
MiCAR-whitepapers		FATF-beknopte handleiding	
Einde van de MiCAR-overgangperiodes		EBA-rapport ML/TF-risico's	
MiCAR datastandaarden en -formats		MICAR	88
EBA	83	Niveau 2- en niveau 3-regelingen	
PSD2 en MiCAR		Liquiditeitsvereisten voor activareserves	
White labelling		Liquide financiële instrumenten	
Werkprogramma 2026		BESTAANDE WETGEVING	89
Single Programming Document 2026-2028		Wft dubbele vergunning	
ESRB	85	DAC8-uitvoeringswet	
Multi-issuer stablecoin-regelingen		Financieel toezicht op VASP's 2020-2025	
Systemische risico's cryptoactiva en stablecoins		DLT pilot regime	
Cryptoactiva en gedecentraliseerde financiering		Savings & Investment Union	
AFM & DNB	86	FIDA	
AFM Trendzicht 2026		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	91
Toezicht 2025-2028		Behandeling van cryptoactiva in het eigendomsrecht	
Waarschuwing prikborddienst		FSB-evaluatie van het kader voor cryptoactiva	
Q&A handelen voor eigen rekening			

ESMA

Uitvoering, RTO en exchangediensten

- **Wat?** Op 14 oktober 2025 heeft ESMA een [Q&A](#) gepubliceerd met richtsnoeren omtrent het onderscheid tussen het uitvoeren van orders, de ontvangst en doorgifte van orders (RTO) en exchangediensten in het kader van MiCAR. Er is sprake van het uitvoeren van orders wanneer een CASP optreedt als agent die namens cliënten contracten sluit. Er is sprake van RTO-diensten wanneer een CASP orders doorgeeft aan derden voor uitvoering. Er is sprake van exchangediensten wanneer een CASP als tegenpartij optreedt met eigen kapitaal. Belangrijk is dat een CASP die als tegenpartij optreedt, nog steeds kan worden beschouwd als een aanbieder van orderdiensten (onderworpen aan de vereisten voor best execution). Om dit te bepalen, moet worden beoordeeld of een redelijke cliënt zou begrijpen dat de CASP optreedt als agent of eerder als tegenpartij. Voor retailcliënten beveelt ESMA aan om bij twijfel uit te gaan van orderdiensten.
- **Wie?** CASPs die uitvoerings-, RTO- of exchangediensten verlenen, en bevoegde autoriteiten.
- **Wanneer?** Doorlopend; de richtsnoeren zijn relatief nieuw en zullen waarschijnlijk in 2026 gevolgen hebben voor de bedrijfsmodellen van CASPs.

MiCAR-whitepapers

- **Wat?** Op 14 oktober 2025 publiceerde ESMA een [Q&A](#) met richtsnoeren over de verantwoordelijkheden van verschillende CASPs met betrekking tot whitepapers voor cryptoactiva anders dan ARTs en EMTs die vóór 30 december 2024 tot de handel waren toegelaten. ESMA verduidelijkt dat er geen whitepaper vereist is voor cryptoactiva (anders dan EMTs en ARTs) die vóór 30 december 2024 tot de handel zijn toegelaten. Exploitanten van handelsplatforms moeten er echter voor zorgen dat er uiterlijk op 31 december 2027 een whitepaper beschikbaar is. Andere CASPs zoals bedoeld in artikel moeten alleen hyperlinks naar bestaande (geregistreerde) whitepapers publiceren. Voor meer informatie over wanneer een MiCAR-whitepaper vereist is, kunt u onze [blog](#) lezen.
- **Wie?** CASPs, met name op het moment van het opnemen van nieuwe cryptoactiva in hun diensten.
- **Wanneer?** Doorlopend; de situaties zoals besproken in de Q&A zullen ook in 2026 relevant zijn.

Einde van de MiCAR-overgangperiodes

- **Wat?** Op 4 december 2025 heeft ESMA een [verklaring](#) gepubliceerd over het einde van de MiCAR-

overgangperiodes in de EU-lidstaten. De verklaring gaat over het naderende einde van de overgangsregelingen voor CASPs die vóór 30 december 2024 onder nationale kaders opereerden. De ESMA benadrukt dat CASPs die nog geen vergunning hebben gekregen op grond van MiCAR, in lidstaten waar de overgangperiode is verstreken, ordelijke afwikkelingsplannen hadden moeten uitvoeren en dat zij dergelijke plannen klaar moeten hebben voor uitvoering vóór het einde van de resterende overgangperiodes. In de verklaring worden ook verwachtingen geformuleerd ten aanzien van de nationale bevoegde autoriteiten, die last-minute vergunningaanvragen met de nodige voorzichtigheid moeten behandelen en dezelfde nalevingsnormen moeten hanteren als voor alle andere aanvragen. De nationale bevoegde autoriteiten worden eraan herinnerd dat zij bereid moeten zijn om mee te werken aan de handhaving tegen het ongeoorloofd verlenen van cryptoactivadiensten. We merken op dat CASPs die in Nederland zijn gevestigd of cryptoactivadiensten in Nederland verlenen, al een MiCAR-vergunning moeten hebben verkregen om cryptoactivadiensten te verlenen, aangezien de overgangperiode in Nederland al is verstreken.

- **Wie?** NCA's en entiteiten die cryptoactivadiensten verlenen zonder MiCAR-vergunning.
- **Wanneer?** De verklaring is van toepassing zodra de overgangperiodes in de lidstaten zijn verstreken.

MiCAR datastandaarden en -formats

- **Wat?** Op 28 november 2025 heeft de ESMA een [statement](#) gepubliceerd ter ondersteuning van de soepele implementatie van MiCAR's datastandaarden en formats. Het statement biedt praktische richtsnoeren voor technische specificaties voor de implementatie van verschillende MiCAR datastandaarden en -formaten. Dit omvat (i) het format van orderboekregistraties voor CASPs die handelsplatforms exploiteren, (ii) gegevensstandaardvereisten voor het bijhouden van gegevens door alle CASPs, (iii) de presentatie van transparantiegegevens door CASPs die handelsplatforms exploiteren, (iv) het format en de gegevensstandaarden voor MiCAR-whitepapers, en (v) de gegevens die nodig zijn voor de classificatie van cryptoactivawhitepapers. Het statement specificeert welke entiteiten welk type gegevens en documenten moeten bijhouden of publiceren, en welke technische specificaties in elk geval van toepassing zijn.
- **Wie?** CASPs en uitgevers.
- **Wanneer?** CASPs en uitgevers moeten ervoor zorgen dat zij in 2026 gebruikmaken van de juiste gegevensnormen/formats zoals bedoeld door de ESMA.

PSD2 en MiCAR

EMTs kwalificeren ook als elektronisch geld onder EMD2 en PSD2. EMTs vallen daarom onder zowel MiCAR als EMD2/PSD2. Op verzoek van de Europese Commissie heeft de EBA een [No Action Letter](#) gepubliceerd waarin de wisselwerking wordt verduidelijkt en advies wordt gegeven over hoe deze kwestie op lange termijn en voor de komende periode van 2-3 jaar, waarin PSD2 nog van toepassing is, moet worden opgelost. De EBA heeft voorgesteld een overgangsregeling in te voeren waarbij CASPs tot 1 maart 2026 de tijd hebben om een vergunning als betalingsinstelling te verkrijgen.

Het standpunt van de EBA over de regulering van de wisselwerking onder PSD2

De EBA stelt dat de overdracht van EMTs namens klanten moet worden aangemerkt als een betaaldienst onder PSD2, net zoals het bewaren en beheren van EMTs, waarbij cryptowallets kwalificeren als betaalrekeningen onder PSD2 wanneer het mogelijk is om EMTs naar en van derden over te maken en te ontvangen. De EBA stelt dat het wisselen van EMTs voor geldmiddelen of andere cryptoactiva door CASPs niet als betaaldienst moet worden beschouwd. Wanneer een CASP ook een EGI-vergunning nodig heeft (of omgekeerd), dient de vergunningsprocedure te worden vereenvoudigd door reeds verstrekte informatie te hergebruiken bij een eerste vergunningaanvraag. Het is duidelijk dat de dubbele vergunningsvereiste voor dienstverleners met betrekking tot EMTs een enorme impact heeft op die marktpartijen.

Het standpunt van de EBA over de regulering van de wisselwerking binnen het nieuwe PSD-kader

De EBA adviseert de Europese Commissie, de Raad en het Parlement om MiCAR te wijzigen via het wetgevingsproces van PSD3/PSR om: (i) in MiCAR te verduidelijken dat cryptoactivadiensten met EMTs, ondanks de dualiteit, alleen onderworpen zijn MiCAR, en (ii) de vereisten van MiCAR aan te scherpen voor cryptoactivadiensten met EMTs die ook als betaaldienst kwalificeren.

Recente ontwikkelingen

Op 27 november 2025 hebben het Europees Parlement en de Raad van de EU in persberichten bekendgemaakt dat zij een voorlopig politiek akkoord hebben bereikt over de voorstellen voor PSD3 en PSR. De herziene tekst van PSD3 en PSR is echter nog niet gepubliceerd. Wij verwachten dat dit in de komende weken zal gebeuren.

PSD3/PSR

In de laatste versies van de PSD3/PSR-voorstellen is rekening gehouden met de wisselwerking tussen MiCAR en PSD2. Helaas worden in de voorstellen geen wijzigingen in MiCAR aangebracht die ervoor zorgen dat EMTs alleen binnen de scope van MiCAR vallen en niet ook onder PSD-regelgeving. De meest relevante wijzigingen in PSD3/PSR hebben betrekking op de volgende onderdelen:

- Het verlenen van transferdiensten met EMTs namens klanten zal worden aangemerkt als betaaldienst 3 (uitvoering van betalingstransacties).
- PSD3/PSR is niet van toepassing voor zover EMTs worden gebruikt voor beleggings- of handelsactiviteiten. Dit heeft met name betrekking op CASPs die exchangediensten verlenen of voor eigen rekening handelen. In dit verband wordt ook de situatie beschreven waarin EMTs worden omgewisseld voor andere EMTs of cryptoactiva, waarbij de CASP als tussenpersoon tussen kopers en verkopers optreedt. Deze situatie, waarin een CASP een bemiddelende functie vervult, heeft betrekking op het exploiteren van een handelsplatform, het ontvangen en doorgeven van orders of het uitvoeren van orders namens klanten. In dat geval worden dus ook geen betaaldiensten verleend.
- Wanneer EMTs worden overgedragen zonder tussenpersoon (zoals een CASP of PSP) aan zowel de kant van de betaler als de ontvanger, valt deze specifieke transactie buiten het toepassingsgebied van PSD3/PSR. Dit heeft voornamelijk betrekking op transacties tussen selfhosted adressen.
- PSD3 bevat een speciale procedure voor CASPs die ook een betaalinstantellingvergunning willen aanvragen. Dit is in strijd met het advies van de EBA om een notificatieregime in te voeren en wijkt eveneens af van het notificatieregime dat is voorgesteld voor PSPs die cryptoactivadiensten met EMTs willen verlenen.

De wisselwerking tussen PSD2 en MiCAR is vrij complex en naar onze mening lost het huidige PSD3/PSR-voorstel de gesignaleerde problemen niet volledig op. Voor meer informatie verwijzen wij u naar ons artikel in TFR [‘De dual nature van EMTs: samenloop van MiCAR en het PSD-raamwerk’](#).

White labelling

- **Wat?** Op 30 oktober 2025 heeft de EBA een [rapport](#) gepubliceerd over white labelling in de bank- en betalingssector in de EU. White labelling verwijst naar regelingen waarbij een financiële instelling (de aanbieder) financiële producten en diensten aanbiedt die worden gedistribueerd onder de naam van een andere entiteit (de partner, die al dan niet gereguleerd is). Als voorbeeld verwijst de EBA naar de uitgifte van zogenaamde stablecoins-as-a-service. Hoewel white labelling voordelen kan opleveren voor aanbieders, partners en consumenten door kostenefficiëntie en een uitgebreider dienstenaanbod, worden in het rapport ook potentiële risico's genoemd, waaronder een gebrek aan transparantie voor consumenten, uitdagingen bij de afhandeling van klachten, frauderisico's en uitdagingen op het gebied van toezicht. De EBA heeft geen EU-wetgeving geïdentificeerd die moeten worden gewijzigd, maar benadrukt de noodzaak van convergentie op het gebied van toezicht, met name wat betreft de regelgevende kwalificatie van overeenkomsten tussen partijen en de beoordeling van opkomende risico's.
- **Wie?** CASPs en hun partners. We zien de laatste tijd een toename van white labelling, met name in de cryptosfeer.
- **Wanneer?** Doorlopend. De EBA zal in 2026 maatregelen nemen om de convergentie van het toezicht te bevorderen, waaronder de integratie van white labelling in de strategische toezichtsprioriteiten van de Unie (USSP) voor 2026.

Werkprogramma 2026

- **Wat?** Op 1 oktober 2025 heeft de EBA haar [werkprogramma 2026](#) gepubliceerd. Het werkprogramma beschrijft de prioriteiten en activiteiten van de EBA voor 2026, gestructureerd rond drie hoofdprioriteiten: (i) bijdragen aan een efficiënte, veerkrachtige en duurzame interne markt door middel van het *Single Rulebook*; (ii) capaciteit ontwikkelen voor effectieve risicobeoordeling, toezicht en controle; en (iii) de technologische capaciteit voor alle belanghebbenden verbeteren. Voor de cryptosector is 2026 een belangrijke mijlpaal, aangezien de EBA haar toezichthoudende taken in het kader van MiCAR zal opvoeren. De EBA zal de tweede jaarlijkse beoordeling van het belang van EMTs en ARTs uitvoeren die zijn uitgegeven door erkende uitgevers in de EU, met speciale aandacht voor uitgevers die in een derde land gevestigd zijn. Directe toezichtactiviteiten op significante tokens worden in 2026 uitgevoerd aan de hand van een in 2025 opgesteld toezichtplan, gebaseerd op vastgestelde

methodologieën en regelingen. De EBA benadrukt dat de nauwe samenwerking met bevoegde autoriteiten en toezichthouders van derde landen in 2026 verder zal worden versterkt in het kader van een verwachte groeiende cryptomarkt en directe toezichtbehoeften. Daarnaast zal de EBA de consistente implementatie van MiCAR door bevoegde autoriteiten ondersteunen, adviezen uitbrengen over de classificatie van cryptoactiva en de cryptoactivamarkten (met name ARTs en EMTs) voortdurend monitoren.

- **Wie?** Uitgevers van ARTs en EMTs, CASPs en bevoegde autoriteiten.
- **Wanneer?** Het werkprogramma heeft betrekking op activiteiten die voor 2026 zijn gepland, waarbij MiCAR-toezicht en -monitoring het hele jaar door plaatsvinden.

“CASPs hebben tot maart 2026 een overgangsregeling om een betaalinstellingsvergunning voor EMTs te verkrijgen.”

Daniëlle van de Vijver

Single Programming Document 2026–2028

- **Wat?** In januari 2025 publiceerde de EBA haar [Single Programming Document 2026–2028](#) zoals gefinaliseerd op 22 december 2025. Dit document beschrijft de meerjarige strategische planning, prioriteiten en benodigde middelen van de EBA voor de periode 2026–2028. Het document identificeert drie overkoepelende prioriteiten: (i) bijdragen aan een efficiënte, veerkrachtige en duurzame interne markt door middel van het *Single Rulebook*; (ii) het ontwikkelen van instrumenten, gegevens en methodologieën voor effectieve analyse, toezicht en controle; en (iii) het verbeteren van de technologische capaciteit voor alle belanghebbenden. Voor cryptodiensten is 2026 een belangrijke mijlpaal, aangezien EBA's focus dan verschuift van het ontwikkelen van beleid naar actief operationeel toezicht onder MiCAR. De EBA zal jaarlijks significantiebeoordelingen uitvoeren voor ARTs en EMTs en neemt het directe toezicht van nationale toezichthouders over, indien van toepassing. Wanneer een ART of EMT de status van significant krijgt toegewezen, is de EBA verplicht om voor elke uitgevende instelling een toezichthoudend college in te stellen, te coördineren en te leiden. De EBA zal het MiCAR toezichthandboek herzien in lijn met actuele toezichtpraktijken en marktontwikkelingen, en zal de convergentie van toezichtpraktijken stimuleren

Multi-issuer stablecoin-regelingen

Stablecoin-regelingen met meerdere uitgevers ziet op entiteiten in verschillende landen die gezamenlijk functioneel identieke en onderling uitwisselbare digitale tokens uitgeven. In de EU-context worden deze regelingen doorgaans gekenmerkt door een in de EU gevestigde uitgever die samenwerkt met een entiteit uit een derde land (zoals een Amerikaanse moedermaatschappij of dochteronderneming) om dezelfde stablecoin uit te geven. De tokens hebben identieke technische kenmerken en worden gepresenteerd als volledig fungibel, wat betekent dat een houder zijn tokens kan inwisselen via de uitgever in de EU of de uitgever buiten de EU, ongeacht waar de tokens oorspronkelijk zijn uitgegeven. De dekkingsreserves voor deze stablecoins zijn verdeeld over beide jurisdicties, met de verwachting dat uitgevers de reserves zo nodig verschuiven om aan terugkoopverzoeken te kunnen voldoen. Voor activiteiten in de EU betekent dit dat grote Amerikaanse stablecoin-uitgevers mogelijk een MiCAR-conforme status kunnen verkrijgen, terwijl ze hun primaire activiteiten en reserves buiten de regelgevende controle van de EU kunnen houden.

De belangrijkste zorg is dat de EU-uitgever aansprakelijk kan worden gesteld door zowel EU- als niet-EU-tokenhouders, terwijl de reserves onder EU-toezicht mogelijk ontoereikend zijn.¹ De belangrijkste controverses vloeit voort uit het feit dat MiCAR niet expliciet ingaat op regelingen met meerdere uitgevers waarin derde landen zijn betrokken, afgezien van een verwijzing in overweging 54, waarin wordt gesteld dat uitgevers van ARTs die zowel in de EU als in derde landen op de markt worden gebracht, ervoor moeten zorgen dat hun reserves aan activa beschikbaar zijn om de aansprakelijkheid van de uitgevers jegens EU-houders te dekken. Door het ontbreken van specifieke bepalingen in MiCAR over multi-uitgever constructies met derde landen, is er rechtsonzekerheid ontstaan met uiteenlopende interpretaties bij nationale toezichthouders.

Deze kwestie werd voor het eerst aan de orde gesteld in 2024 door de Franse toezichthouder (Autorité de contrôle prudentiel et de résolution), die in dit verband een [vraag](#) stelde in het kader van MiCAR, waarop de Europese Commissie nog steeds een antwoord voorbereidt. In de tussentijd hebben zowel de ECB als de ESRB hun standpunt kenbaar gemaakt over regelingen voor stablecoins met meerdere uitgevers.

¹ Deze kwestie wordt zowel door de ECB als door het ESRB aan de orde gesteld. Zie bijvoorbeeld pagina 2 van het [non-paper](#) van de ECB en overweging (7) van [Aanbeveling ESRB/2025/9](#) van het ESRB.

De ECB

De ECB heeft op 14 april 2025 een [non-paper](#) gepubliceerd over de multi-uitgifte van stablecoins waarbij derde landen zijn betrokken. In dat non-paper stelt de ECB dat dergelijke regelingen het prudentiële stelsel van de EU aanzienlijk zouden verzwakken door de kans op een run op EU-uitgevers te vergroten. De belangrijkste zorg van de ECB is dat EU-uitgevers te maken kunnen krijgen met terugkoopverzoeken van zowel EU- als niet-EU-tokenhouders, terwijl zij onder EU-toezicht niet over voldoende reserves beschikken om aan alle vorderingen te voldoen. De ECB waarschuwt ook dat multi-uitgifte zou kunnen leiden tot omzeiling van de MiCAR-vereisten die zijn bedoeld om de financiële stabiliteit te beschermen, waaronder limieten op vreemde valuta stablecoins, en dat dit zou kunnen leiden tot een verschuiving van EU-spaargeld naar Amerikaanse activa in plaats van naar EU-kapitaalmarkten. Gelet op deze risico's acht de ECB het prematuur om nu al een definitieve aanpak vast te stellen. Het verdient aanbeveling om definitieve beslissingen uit te stellen totdat er meer helderheid is over de interpretatie van MiCAR en de effectiviteit van mogelijke waarborgen. Mocht de EU toch besluiten om multi-uitgever constructies met derde landen toe te staan, dan moeten passende waarborgen worden vastgesteld en via EU-wetgeving worden geïmplementeerd om een geharmoniseerde aanpak te garanderen.

De ESRB

Op 25 september 2025 heeft de ESRB [Aanbeveling ESRB/2025/9](#) aangenomen betreffende financiële stabiliteitsrisico's van van multi-issuer stablecoinregelingen uit derde landen. De ESRB wijst op diverse kritieke kwetsbaarheden, zoals: EU-autoriteiten kunnen het risicobeheer van niet-EU-uitgevers niet adequaat beoordelen; grensoverschrijdende reservetransfers zijn kwetsbaar in stressperiodes, met name als autoriteiten van derde landen bewegingen beperken; en bij een run op terugbetalingen kunnen EU-uitgevers gedwongen worden om verplichtingen na te komen met mogelijk onvoldoende reserves. De belangrijkste aanbeveling van de ESRB is dat de Commissie tegen eind 2025 duidelijk maakt dat dergelijke regelingen niet zijn toegestaan op grond van de huidige MiCAR-bepalingen. Mocht de Europese Commissie besluiten dat regelingen met meerdere uitgevers mogen worden voortgezet, dan heeft de ESRB een aantal waarborgen opgesteld. De belangrijkste daarvan zijn het opzetten van een formeel gelijkwaardigheidskader om te beoordelen of de regelgeving van derde landen inzake stablecoins in overeenstemming is met de MiCAR-normen, waarbij prudentiële vereisten, risicobeheersnormen, terugkooprechten en crisisbeheersingskaders worden onderzocht.

door middel van haar gespecialiseerde commissie voor crypto-activa.

- **Wie?** Uitgevers van belangrijke ARTs en EMTs, CASPs en bevoegde autoriteiten.
- **Wanneer?** Het document heeft betrekking op de activiteiten van de EBA in de periode 2026-2028.

Systemische risico's cryptoactiva en stablecoins

- **Wat?** Op 20 oktober 2025 heeft de ESRB een [rapport](#) gepubliceerd over systemische risico's van cryptoactiva en een aanbeveling gedaan over regelingen voor multi-issuer stablecoins schemes waarbij derde landen zijn betrokken. In het rapport wordt benadrukt dat de wereldwijde marktkapitalisatie van stablecoins sinds mei 2023 meer dan verdubbeld is, waarbij stablecoins en traditionele financiering steeds meer met elkaar verweven raken door reserves bij commerciële banken. De ESRB identificeert specifieke risico's voor de financiële stabiliteit van stablecoins die gezamenlijk worden uitgegeven door entiteiten uit de EU en derde landen en merkt op dat MiCAR dit type business model niet expliciet behandelt. Dergelijke regelingen brengen echter risico's met zich mee, waaronder mogelijke runs die houders ertoe aanzetten om hun stablecoins bij EU-uitgevers in te wisselen, waardoor de reserves onder druk komen te staan en de runs binnen de EU worden versterkt, en beperkingen door autoriteiten van derde landen op de overdracht van reserves tussen rechtsgebieden. De ESRB heeft Aanbeveling ESRB/2025/9 aangenomen, waarin zij de Europese Commissie aanbeveelt om uiterlijk eind 2025 te verduidelijken dat dergelijke regelingen niet zijn toegestaan op grond van MiCAR. Indien een dergelijke verduidelijking niet wordt gegeven, dringt de ESRB er bij de relevante autoriteiten op aan om uiterlijk eind 2026 waarborgen in te voeren, waaronder versterkte toezichtsmaatregelen, nauwere internationale samenwerking en wettelijke hervormingen.
- **Wie?** Europese Commissie, Europese toezichthoudende autoriteiten, nationale toezichthoudende autoriteiten (waaronder AFM en DNB), uitgevers van stablecoins.
- **Wanneer?** Verslag gepubliceerd en aanbeveling aangenomen op 20 oktober 2025. De Commissie moet uiterlijk eind 2025 duidelijkheid verschaffen; waarborgen moeten uiterlijk eind 2026 en eind 2027 worden ingevoerd.

Cryptoactiva en gedecentraliseerde financiering

- **Wat?** In oktober 2025 publiceerde het ESRB zijn [verslag](#) over cryptoactiva en gedecentraliseerde financiering, met

de nadruk op stablecoins, crypto-beleggingsproducten en multifunctionele groepen. Het verslag wijst op toenemende risico's voor de financiële stabiliteit naarmate cryptoactiva mainstream worden, onder invloed van beleidsmaatregelen van de VS. Het rapport waarschuwt dat MiCAR de gezamenlijke uitgifte van stablecoins door entiteiten uit de EU en derde landen niet expliciet reguleert, wat kwetsbaarheden creëert en de blootstelling van de EU aan risico's vergroot. Het wijst op de hoge concentratie onder aanbieders van cryptobewaring, waardoor het risico op spillover naar traditionele financiering toeneemt, en benadrukt dat de huidige regelgevingskaders geen groepbreed toezicht bieden op multifunctionele groepen die geen banken zijn. Het rapport roept op tot verbeterde toezichtsmaatregelen, wetshervormingen en nauwere internationale samenwerking.

- **Wie?** Wetgevers
- **Wanneer?** Op dit moment is het nog niet duidelijk of er op basis van dit rapport maatregelen zullen worden genomen.

AFM & DNB

AFM Trendzicht 2026

- **Wat?** Op 13 november 2025 publiceerde de AFM het rapport [Trendzicht 2026](#), waarin wordt gewaarschuwd voor de toenemende verwevenheid van het traditionele financiële stelsel met cryptoactiva en minder streng gereguleerde markten. Het rapport benadrukt dat CASPs worden blootgesteld aan hoge risico's in verband met witwassen, terrorismefinanciering en het omzeilen van sancties. De AFM constateert dat cryptoactiva, stablecoins en particuliere markten wereldwijd terrein winnen en toegankelijker worden door integratie met de traditionele financiële sector. Het gebruik van stablecoins neemt sterk toe en illegale cryptodienstverleners blijven een probleem. De AFM merkt op dat ondanks de implementatie van MiCAR de risico's groot, complex en ondoorzichtig blijven. Als poortwachters spelen CASPs een belangrijke rol bij de bescherming van de financiële sector, maar het pseudo-anonieme karakter en de snelle wereldwijde overdraagbaarheid van cryptoactiva maken ze aantrekkelijk voor criminelen en gesanctioneerde partijen. De politie ziet een verschuiving naar deze digitale alternatieven, mede omdat cryptoactiva steeds gemakkelijker kunnen worden ingewisseld voor contant geld of luxegoederen.
- **Wie?** CASPs, uitgevers van cryptoactiva, consumenten en beleggers in cryptoactiva.
- **Wanneer?** Het rapport is gepubliceerd in november 2025 en schetst de risico's en trends voor 2026 en daarna.

Toezicht 2025-2028

- **Wat?** Op 11 november 2024 heeft DNB haar [Visie op toezicht 2025-2028](#) gepubliceerd. In dit document zet DNB voor financiële instellingen en andere belanghebbenden uiteen wat zij de komende vier jaar van het toezicht van DNB kunnen verwachten. DNB stelt onder meer dat het aanpakken van financieel-economische criminaliteit, het beheersen van duurzaamheidsrisico's en het sturen op governance & gedrag een vaste plaats zullen krijgen in het reguliere toezicht. Daarnaast noemt DNB drie aandachtsgebieden voor het toezicht: (i) het identificeren en beheersen van geopolitieke risico's, (ii) het inspelen op technologische innovatie en (iii) het vergroten van de weerbaarheid tegen cyberdreigingen. Met betrekking tot MiCAR merkt DNB op dat zij, gezien het inherent grensoverschrijdende karakter van cryptoactiva, nauw zal samenwerken met de EBA en nationale toezichthouders in andere Europese landen bij het toezicht op MiCAR.
- **Wie?** CASPs en uitgevers van ARTs en EMTs.
- **Wanneer?** De Visie op Toezicht 2025-2028 zal de komende jaren worden doorgevoerd in het toezicht op CASPs en uitgevers van ARTs en EMTs.

Waarschuwing prikborddienst

- **Wat?** Op 22 september 2025 heeft de AFM een [waarschuwing](#) gepubliceerd aan crowdfundingplatforms om geen dienstverlening aan te bieden die verder gaat dan wettelijk is toegestaan. De AFM signaleert dat de dienstverlening in sommige gevallen deze grenzen overschrijdt, met name met betrekking tot de zogenoemde prikboarden (bulletin boards). De inrichting van een dergelijk prikboard kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat een vergunning voor het exploiteren van een handelsplatform vereist is. De AFM gaat er in haar toezicht scherp op letten dat platforms binnen de toegestane kaders blijven. Dit is ook relevant voor CASPs die vergelijkbare bulletinboarddiensten aanbieden.
- **Wie?** CASPs die een bulletinboarddienst aanbieden.
- **Wanneer?** De waarschuwing van de AFM is op 22 september 2025 gepubliceerd en is relevant voor het lopende toezicht in 2025 en daarna.

Q&A handelen voor eigen rekening

- **Wat?** Met de publicatie van een [Q&A](#) door ESMA in juni 2025 heeft de Europese Commissie verduidelijking gegeven over de vraag of

ondernemingen die zich bezighouden met handelen in crypto-activa voor eigen rekening een CASP-vergunning nodig hebben. Dit kan het geval zijn als er sprake is van een cliëntrelatie. Om de markt verdere guidance te geven bij het bepalen of er sprake is van een cliëntrelatie, heeft de AFM ook onlangs een [Q&A](#) gepubliceerd: 'Hoe stellen handelaren voor eigen rekening vast of hun tegenpartijen als cliënten kwalificeren als gedefinieerd in MiCAR?'. In de Q&A stelt de AFM dat bij het bepalen of er sprake is van een cliëntrelatie, een aantal factoren in overweging moet worden genomen, zoals (i) of de handelaar voor eigen rekening de wederpartij benadert of andersom (waarbij door de onderneming geïnitieerd contact wijst op een cliëntrelatie), (ii) of de economische realiteit duidt op legitiem vertrouwen van de wederpartij op de onderneming om hun belangen te beschermen (wat zwaarder weegt dan contractuele karakterisering), (iii) of de onderneming commissies rekent of handelt op instructie van de wederpartij, en (iv) of de wederpartij een retail- of niet-professionele cliënt is (wat een vermoeden van een cliëntrelatie schept).

- **Wie?** Entiteiten die voor eigen rekening handelen in crypto-activa.
- **Wanneer?** Van entiteiten die zich bezighouden met handelen voor eigen rekening in crypto-activa wordt verwacht dat zij kennisnemen van deze Q&A en doorlopend beoordelen of deze activiteiten een cliëntrelatie impliceren. Wij verwachten dat de AFM hier in 2026 in haar toezicht aandacht aan zal besteden.

AML/CFT

AMLA-werkprogramma 2025

- **Wat?** Op 15 juli 2025 publiceerde de Anti-Money Laundering Authority (AMLA) haar [werkprogramma 2025](#), waarin zij het tegengaan van witwas- en terrorismefinancieringsrisico's in de cryptosector als prioriteit aanmerkt. AMLA benadrukt dat adequate bescherming tegen ML/TF-risico's die voortvloeien uit de cryptosector noodzakelijk is, zeker met het oog op de implementatie van MiCAR. Volgens AMLA worden CASPs blootgesteld aan aanzienlijke ML/TF-risico's door hun technologische kenmerken, grensoverschrijdende werkwijze en mogelijkheden tot anonimisering. Conform de risicogebaseerde aanpak richt AMLA zich op het bevorderen van hoge AML/CFT-standaarden bij CASPs door plannen te ontwikkelen die convergentie van nationale toezichtsbenaderingen onder MiCAR stimuleren. AMLA verwacht van vergunningverleners/toezichthouders dat zij waarborgen dat CASPs vanaf het moment van vergunningverlening over effectieve

AML/CFT-systemen beschikken. In samenwerking met nationale toezichthouders en Europese autoriteiten ontwikkelt AMLA plannen ter bevordering van hoge AML/CFT-controlenormen. Daarnaast integreert de financiële inlichtingenpijler van AMLA cryptoactiverelateerde informatie in de eerste gezamenlijke analyses, waarbij grensoverschrijdende typologieën en opkomende risico's worden aangepakt. Hoewel de Europese Commissie in een [non-paper](#) over direct toezicht door AMLA heeft aangegeven dat AMLA rechtstreeks toezicht moet houden op de meest risicovolle financiële entiteiten en CASPs, bevat het werkprogramma nog geen concrete plannen hierover. Wel stelt AMLA dat de EBA een mandaat moet ontwikkelen voor de RTS betreffende de selectie van 40 financiële instellingen voor direct toezicht. Meer duidelijkheid hierover en over de implicaties voor CASPs wordt in 2026 verwacht.

- **Wie?** NCA's (waaronder AFM en DNB) en CASPs.
- **Wanneer?** De AMLA is op 1 juli 2025 in werking getreden en zal deze prioriteiten in de loop van 2026 uitvoeren.

FATF-beknopte handleiding

- **Wat?** In augustus 2025 publiceerde de FATF een [beknopte handleiding](#) voor het beoordelen van de witwasrisico's van virtuele activa (VA) en aanbieders van virtuele-activadiensten (VASP's). De gids biedt praktische richtlijnen om landen te helpen bij het uitvoeren van risicobeoordelingen van VAVASP's. De gids benadrukt dat landen moeten begrijpen hoe VASP's verschillen van traditionele financiële instellingen en hoe VAVASP's interageren met traditionele financiële en niet-financiële sectoren. De gids bevat een niet-uitputtende referentietabel met voorgestelde gebieden voor het beoordelen van witwasrisico's en bevat praktijkvoorbeelden van landen die VAVASP-[risicobeoordelingen](#) hebben uitgevoerd. De gids merkt op dat landen die besluiten VAVASP's te verbieden of te beperken, toch inzicht moeten hebben in de daarmee samenhangende ML-risico's en niet-vergunde activiteiten, met een gedetailleerd besluitvormingsproces dat de basis voor hun aanpak aantoonst. Ongeacht verbodsbesluiten kunnen aanvullende risicobeperkende maatregelen nodig zijn, waaronder het identificeren van illegaal opererende VASP's, het beoordelen van risico's van in het buitenland gevestigde VASP's en het opleggen van evenredige sancties.
- **Wie?** Toezichthouders en CASPs.
- **Wanneer?** CASPs moeten deze gids in aanmerking nemen bij het opstellen van hun risicobeoordeling in 2026.

EBA-rapport ML/TF-risico's

- **Wat?** In oktober 2025 heeft de EBA een [rapport](#) opgesteld over het aanpakken van ML/TF-risico's in cryptoactivadiensten door middel van toezicht. Het rapport bevat lessen uit toezichtsmaatregelen tegen cryptobedrijven, identificeert ontwikkelingsstrategieën en biedt implementatie-richtsnoeren voor de MiCAR- en AML/CFT-kaders. Het rapport beschrijft strategieën waarmee CASPs nationaal AML/CFT-toezicht ontwijken, zoals forum shopping tussen lidstaten of misbruik van de reverse solicitation-vrijstelling. Tevens belicht het rapport de waarborgen die MiCAR en het AML/CFT-regime introduceren om ML/TF-risico's aan te pakken en identificeert het maatregelen om effectieve toepassing daarvan te waarborgen.
- **Wie?** Nationale toezichthouders en CASPs.
- **Wanneer?** Doorlopend, aangezien we verwachten dat de AFM bij haar toezicht rekening zal houden met deze richtsnoeren.

MICAR

Niveau 2- en niveau 3-regelingen

In de [Vooruitblik 2025](#) zijn verschillende ontwerpen van DR, RTS en richtsnoeren met betrekking tot MiCAR opgenomen. De meeste DR's, RTS en richtsnoeren zijn inmiddels aangenomen en zullen in deze Vooruitblik niet afzonderlijk worden behandeld, aangezien ze geen toekomstige ontwikkelingen voor 2026 meer vormen. Voorbeelden hiervan zijn:

- [Richtlijnen](#) voor overdrachtdiensten voor cryptoactiva onder MiCAR.
- [Richtsnoeren](#) voor toezichthoudende praktijken voor bevoegde autoriteiten om marktmisbruik onder MiCAR te voorkomen en op te sporen.
- [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 2025/1142](#) van de Commissie van 27 februari 2025 met betrekking tot technische reguleringsnormen waarin de vereisten voor beleidslijnen en procedures inzake belangenconflicten voor aanbieders van CASPs en de details en methodologie voor de inhoud van openbaarmakingen over belangenconflicten worden gespecificeerd
- [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 2025/422](#) van de Commissie van 17 december 2024 met betrekking tot technische reguleringsnormen waarin de inhoud, methodologieën en presentatie van informatie met betrekking tot duurzaamheidsindicatoren in verband met negatieve effecten op het klimaat en andere negatieve effecten op het milieu worden gespecificeerd.

Liquiditeitsvereisten voor activareserves

- **Wat?** Op 13 juni 2024 heeft de EBA [RTS](#) gepubliceerd waarin de liquiditeitsvereisten voor de activareserve die uitgevers van ARTs en EMTs moeten aanhouden nader worden gespecificeerd. De RTS specificeren minimumpercentages voor de activareserve met een looptijd van maximaal 1 en 5 werkdagen. Daarnaast stellen de RTS algemene technieken vast voor het liquiditeitsbeheer van de activareserve, waaronder minimale kredietwaardigheid en liquiditeitsdekking van kredietinstellingen die deposito's van uitgevers aanhouden, concentratielimieten voor deposito's van uitgevers bij één kredietinstelling en overcollateralisatie van de onderliggende activa waarnaar de tokens verwijzen. Tevens bepalen de RTS het specifieke minimumbedrag aan deposito's bij kredietinstellingen dat uitgevers moeten aanhouden in elke officiële valuta van de referentieactiva. De Europese Commissie heeft de EBA op 28 augustus 2025 in kennis gesteld van haar voornemen om de RTS met wijzigingen goed te keuren. De EBA heeft een [advies](#) uitgebracht in reactie op de door de Commissie voorgestelde wijzigingen, aangezien de voorgestelde wijzigingen kunnen worden uitgelegd als toestemming voor uitgevers van ARTs om reservefondsen te beleggen in grondstoffen of andere onderliggende activa waarnaar de token verwijst, hetgeen in strijd is met MiCAR. De EBA heeft een herziene ontwerp-RTS bij de Commissie ingediend waarin deze bezwaren worden weggenomen.
- **Wie?** Uitgevers van (significante) ARTs en EMTs.
- **Wanneer?** De gewijzigde RTS zijn ter goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie. Na goedkeuring worden ze onderworpen aan een uitgebreide beoordeling door het Europees Parlement en de Raad, waarna ze worden gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU en twintig dagen later rechtstreeks van toepassing worden in Nederland.

Liquide financiële instrumenten

- **Wat?** Op 13 juni 2024 heeft de EBA haar [eindrapport](#) gepubliceerd met technische reguleringsnormen waarin wordt gespecificeerd welke financiële instrumenten als zeer liquide kunnen worden beschouwd en een minimaal markt-, krediet- en concentratierisico met zich meebrengen, waarin de activareserve kan worden belegd. Op 28 augustus 2025 heeft de Europese Commissie de EBA in kennis gesteld van haar voornemen om de RTS met wijzigingen goed te keuren. Op 9 oktober 2025 publiceerde de EBA haar [advies](#) over de door de Commissie voorgestelde wijzigingen. De EBA beschouwt de wijzigingen van de Commissie als inhoudelijk en op belangrijke punten niet

in overeenstemming met de prudentiële doelstellingen van MiCAR. De EBA heeft een herziene ontwerp-RTS bij de Commissie ingediend waarin deze bezwaren worden behandeld.

- **Wie?** Uitgevers van ARTs en EMTs.
- **Wanneer?** De gewijzigde RTS zijn ter goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie. Na goedkeuring zullen ze worden onderworpen aan een uitgebreide beoordeling door het Europees Parlement en de Raad, waarna ze in het Publicatieblad van de EU worden gepubliceerd en 20 dagen later rechtstreeks van toepassing worden in Nederland.

BESTAANDE WETGEVING

Wft dubbele vergunning

- **Wat?** Op 27 november 2025 is een [wijziging](#) van de Vrijstellingsregeling Wft gepubliceerd om een dubbele vergunningsplicht voor cryptoactiva, die ook als beleggingsobjecten in de zin van artikel 2:55 Wft kwalificeren, op te heffen. Na de implementatie van MiCAR is gebleken dat sommige cryptoactiva (zoals die rechten op kunstwerken verlenen) zowel als cryptoactiva onder MiCAR als als beleggingsobjecten onder de Wft kunnen worden aangemerkt. Dit zou kunnen leiden tot de verplichting om ook een vergunning te verkrijgen als aanbieder van beleggingsobjecten (wij merken hierbij op dat de definitie van 'aanbieden' onder de Wft verschilt van 'een aanbod aan het publiek' onder MiCAR). Aangezien CASPs al een vergunning hebben onder MiCAR en door de AFM op alle relevante aspecten zijn beoordeeld, heeft de Wft-vergunningseis geen materieel doel. Daarom worden deze aanbieders door de wijziging vrijgesteld van deze vergunningseis.
- **Wie?** CASPs die diensten verlenen met betrekking tot cryptoactiva die ook als beleggingsobjecten kwalificeren.
- **Wanneer?** De wijziging treedt in werking op 1 januari 2026.

DAC8-uitvoeringswet

- **Wat?** Op 8 juli 2025 heeft de staatssecretaris van Financiën het [wetsvoorstel](#) tot uitvoering van de EU-richtlijn inzake de uitwisseling van informatie over cryptoactiva (bekend als DAC8) ingediend bij de Tweede Kamer. DAC8 (EU-richtlijn 2023/2226) heeft tot doel de transparantie te vergroten en belastingontduiking tegen te gaan door CASPs te verplichten gebruikersgegevens te verzamelen, te verifiëren en aan de belastingdienst te rapporteren. Het wetsvoorstel wijzigt de Wet internationale bijstand in de belastingheffing (WIB) en de Algemene wet van rechtspraak (AWR) en legt

rapportageverplichtingen op aan CASPs die een relevante band met Nederland hebben. Vanaf 1 januari 2026 moeten CASPs gegevens verzamelen over te rapporteren transacties in cryptoactiva van gebruikers die in de EU wonen, waaronder aankopen, verkopen, betalingen en overboekingen. De eerste rapporten over het kalenderjaar 2026 moeten uiterlijk op 31 januari 2027 worden ingediend. Het toepassingsgebied van DAC8 is breder dan dat van MiCAR, aangezien het ook crypto-assetoperators omvat. CASPs moeten informatie rapporteren over individuele en zakelijke gebruikers van cryptoactiva, met inbegrip van uiteindelijke begunstigten voor bepaalde categorieën entiteiten. De AFM zal toezien op de naleving van de rapportageverplichtingen. Op 12 november 2025 heeft de Europese Commissie [Uitvoeringsverordening \(EU\) 2025/2263](#) vastgesteld, waarin de standaard geautomatiseerde formaten (XML-schema op basis van CARF van de OESO) en formulieren voor de automatische uitwisseling van crypto-assetinformatie tussen lidstaten worden vastgesteld, die vanaf 1 januari 2026 van toepassing zijn.

- **Wie?** CASPs.
- **Wanneer?** Het wetsvoorstel is op 8 juli 2025 ingediend en moet door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer worden aangenomen voordat het op 1 januari 2026 in werking kan treden. De inwerkingtreding is gepland voor 1 januari 2026, maar mocht dit niet lukken, dan treedt de wet in werking op de dag na publicatie in het [Staatsblad](#), met terugwerkende kracht tot 1 januari 2026. De meldingsplicht gaat in op 1 januari 2026 en de eerste meldingen moeten uiterlijk op 31 januari 2027 worden ingediend.

Financieel toezicht op VASP's 2020-2025

- **Wat?** Op 2 december 2025 is een [wijzigingsregeling](#) vastgesteld tot correctie van de *Regeling bekostiging financieel toezicht* voor de jaren 2020 tot en met 2025. Deze correctie volgt op twee uitspraken van het *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (CvB) over de regelgevingskosten voor eenmalige toezichtsmaatregelen. Het CvB oordeelde dat kosten voor eenmalige maatregelen (zoals vergunningaanvragen en persoonsbeoordelingen) niet in hetzelfde jaar mogen worden doorberekend via doorlopende toezichtvergoedingen. Als gevolg hiervan zijn de doorlopende toezichtkosten voor aanbieders van virtuele-activadiensten onder het voormalige Wwft-registratieregime voor de jaren 2020 tot en met 2024 verlaagd. Voor 2025 zijn de kosten eveneens aangepast om de kosten voor eenmalige maatregelen uit datzelfde jaar buiten beschouwing te laten. DNB schat de totale vergoeding voor alle procedures op ongeveer 1,2 miljoen euro, die kan worden gedekt uit

de heffingsreserve van DNB.

- **Wie?** VASPs die zijn geregistreerd onder het voormalige Wwft-registratieregime en onder toezicht staan van DNB.
- **Wanneer?** De wijzigingsregeling is in werking getreden op de dag na publicatie in de Staatscourant op 2 december 2025. De correctie voor 2025 heeft terugwerkende kracht tot 13 juni 2025.

DLT pilot regime

- **Wat?** Op 25 juni 2025 heeft de ESMA haar [verslag](#) over de werking en evaluatie van het DLT pilot regime gepubliceerd. Het verslag geeft een overzicht van de EU-markt voor erkende DLT-marktinfastructuren en bevat aanbevelingen om de deelname aan het regime uit te breiden. Op 4 december 2025 heeft de Europese Commissie een [wetgevingspakket](#) gepubliceerd als onderdeel van de Savings & Investment Union. Dit pakket bevat belangrijke wijzigingen in het DLT pilot regime. De voorgestelde wijzigingen vergroten de flexibiliteit en evenredigheid en breiden het toepassingsgebied van het regime uit. Het pakket stelt voor om op te nemen dat het mogelijk is om zowel een multilateraal handelssysteem als een georganiseerde handelsfaciliteit onder het DLT pilot regime te exploiteren, om het toepassingsgebied van in aanmerking komende instrumenten uit te breiden tot alle financiële activa (door beperkingen op de marktkapitalisatie voor aandeleninstrumenten op te heffen), om de activiteitendrempels te verhogen van EUR 6 miljard tot EUR 100 miljard, en om vereenvoudigde vereisten voor kleinere DLT-marktinfastructuren in te voeren. Het voorstel breidt ook het toepassingsgebied van entiteiten die in aanmerking komen voor het exploiteren van DLT-handelsplatforms en afwikkelingssystemen uit tot erkende CASPs. Bovendien worden in het voorstel de tijdslimieten voor vergunningen geschrapt, wat meer zekerheid biedt voor langetermijninvesteringen. Deze aanpassingen zijn bedoeld om de grootschalige invoering van DLT op de financiële markten van de EU te stimuleren.
- **Wie?** Met de voorgestelde wijzigingen kunnen niet alleen beleggingsondernemingen en CSD's, maar ook CASPs die een vergunning hebben om een handelsplatform voor cryptoactiva te exploiteren, deelnemen.
- **Wanneer?** De Europese Commissie heeft haar voorstel in december 2025 aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegd. Het wetgevingsproces zal naar verwachting minstens tot eind 2026 duren.

Savings & Investment Union

- **Wat?** Op 19 maart 2025 heeft de Commissie haar strategie voor de Savings & Investments Union (SIU) gepubliceerd. Een [voorstel](#) hierover werd op 4 december 2025 gepubliceerd. De SIU is een uitbreiding en voortzetting van de kapitaalmarktenunie (CMU) waarbij de focus verschuift naar particuliere spaarders en beleggers. Het doel is om Europese burgers te stimuleren hun spaargeld te investeren in Europese bedrijven in plaats van uitsluitend op spaarrekeningen aan te houden. Bijzondere aandacht gaat uit naar particuliere beleggers, pensioensparen en duurzame beleggingen. Zie voor meer informatie ook het [nieuwsartikel](#) op onze website over de SIU. In het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) wordt de SIU en alle daarmee samenhangende ontwikkelingen nader toegelicht. Een van de meest relevante voorstellen betreft de overdracht van vergunningverlening, toezicht en handhaving ten aanzien van alle CASPs van de nationale bevoegde autoriteiten naar ESMA. Het is duidelijk dat dit enorme gevolgen kan hebben voor het toezicht op CASPs. ESMA heeft al [aangegeven](#) dat zij er klaar voor is om deze taak op zich te nemen.
- **Wie?** CASPs kunnen worden beïnvloed door mogelijke wijzigingen in MiCAR als onderdeel van het marktintegratiepakket. Meer in het algemeen is de SIU-strategie erop gericht de deelname van particulieren aan de kapitaalmarkten te vergroten, wat gevolgen kan hebben voor het speelveld van cryptoactivadiensten.
- **Wanneer?** Het wetgevingspakket is nu verstuurd naar het Europees Parlement en de Raad voor verdere behandeling. Het is de bedoeling dat de regels binnen 1 tot 2 jaar in werking treden.

FIDA

- **Wat?** De Europese Commissie heeft op 28 juni 2023 een [voorstel](#) voor de verordening inzake toegang tot financiële gegevens (FIDA) gepubliceerd. Dit voorstel heeft tot doel de verplichting om toegang te verlenen tot financiële gegevens uit te breiden tot meer dan alleen betalingsrekeninggegevens. De FIDA-verordening verplicht gegevenshouders om financiële gegevens aan gegevensgebruikers te verstrekken. In het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) wordt FIDA en alle daarmee samenhangende ontwikkelingen nader besproken.
- **Wie?** CASPs
- **Wanneer?** Het voorstel bevindt zich nog in het Europese wetgevingsproces. De inwerkingtreding wordt verwacht tegen het einde van 2026.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Behandeling van cryptoactiva in het eigendomsrecht

- **Wat?** Op 22 september 2025 beantwoordde staatssecretaris Rutte [parlementaire vragen](#) over de vermogensrechtelijke behandeling van cryptoactiva onder MiCAR. De vragen hebben betrekking op het feit dat het Nederlandse vermogensrecht geen specifieke rechtsgrondslag kent voor het afscheiden van cryptoactiva van het vermogen van de CASP, zoals vereist door MiCAR. Om te voldoen aan de vereisten van MiCAR inzake vermogensscheiding, eist de AFM dat CASPs een aparte stichting (*stichting derdengelden*) gebruiken om cryptoactiva van klanten aan te houden. Het Nederlandse recht erkent geen eigendom van immateriële goederen en kent geen regelgeving voor de overdracht van digitale goederen, het vestigen van zekerheidsrechten of het in beslag nemen ervan. De staatssecretaris heeft opgemerkt op dat het creëren van een wettelijk kader voor digitale goederen complexe afwegingen vereist en dat het aan het nieuwe kabinet is om te beslissen of verdere regulering moet worden ontwikkeld. MiCAR zal in 2027 door de Europese Commissie worden geëvalueerd en op basis van deze evaluatie kunnen de nationale vereisten worden herzien.
- **Wie?** CASPs.
- **Wanneer?** De onzekerheid op het gebied van vermogensrecht en goederenrecht blijft bestaan in afwachting van verdere beslissingen van de regering.

FSB-evaluatie van het kader voor cryptoactiva

- **Wat?** Op 16 oktober 2025 publiceerde de FSB haar [thematische peer review](#) van het mondiale regelgevingskader van de FSB voor crypto-activiteiten, waarin de voortgang bij de implementatie van het mondiale kader van de FSB voor 2023 wordt geëvalueerd. Het rapport brengt aanzienlijke hiaten en inconsistenties in de implementatie aan het licht die risico's kunnen vormen voor de financiële stabiliteit. Hoewel rechtsgebieden vooruitgang hebben geboekt bij het reguleren van crypto-activiteiten, hebben slechts weinig jurisdicties een definitief regelgevingskader voor wereldwijde stablecoin-regelingen vastgesteld en blijft volledige afstemming op de FSB-aanbevelingen beperkt. De evaluatie benadrukt dat onvolledige en inconsistente implementatie mogelijkheden creëert voor regelgevingsarbitrage en het toezicht op de inherent mondiale crypto-activamarkt bemoeilijkt.

De FSB roept rechtsgebieden op prioriteit te geven aan volledige en consistente implementatie. MiCAR wordt aangehaald als opmerkelijk voorbeeld van een op maat gemaakt regelgevingskader dat prudentiële vereisten, governancestandaarden en regels inzake belangenconflicten omvat.

- **Wie?** Wetgevers.
- **Wanneer?** Doorlopend. We verwachten niet dat deze peer review in 2026 een wezenlijke invloed zal hebben op de cryptosector binnen de EU.

KAPITAALMARKTEN: UITGEVENDE INSTELLINGEN & CROWDFUNDING

Dit Vooruitblik onderdeel focust op uitgevende instellingen. Daarnaast is een specifieke sectie gewijd aan Crowdfundingdienstverleners die onder de Europese Crowdfundingverordening opereren (ECSPs). Ook het onderdeel [Duurzaamheid \(ESG\)](#) in deze Vooruitblik is voor deze twee spelers deels van belang. Daarnaast is het voor uitgevende instellingen en ECSPs nuttig kennis te nemen van het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#), omdat daarin ook onderwerpen aan bod komen die deze partijen kunnen raken. Voor ECSPs is het bovendien van belang ook naar het onderdeel [Integriteit](#) te kijken.

AFM	94	ECSPs	99
Aandachtspunten prospectussen 2026		Stappenplan ECSPs	
Trendzicht 2026		Waarschuwing prikborddienst	
Risico's vrijstelling prospectusplicht		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	99
Dubbele meldingsplicht transacties		Update Q&A PRIIPs Verordening	
ESMA	95	Kapitaalmarkunie	
Listing Act - Insider lijsten		Finnius' blik op de CMU/SIU/MIP	
Listing Act - Gesponsorde research			
Listing Act – Openbaarmaking voorwetenschap			
RTS verwijzingsdocumenten			
Richtsnoeren product supplementen			
Overzicht consultaties			
WETGEVING	97		
Listing Act			
Implementatie meervoudig stemrecht			
Implementatie noteringen			
Europese groene obligaties			
Retail Investment Strategy - PRIIPs			
Pauzeknop level 2 regelgeving			

AFM TOEZICHT

Aandachtspunten prospectussen 2026

- **Wat?** De AFM heeft een update gepubliceerd over [aandachtspunten](#) waarop het prospectusteam zich in 2026 zal richten bij de beoordeling van (basis) prospectussen en supplementen. De AFM signaleert de volgende hoofdpunten: (i) De EU Listing Act zal de grootste impact op prospectussen hebben door wijzigingen die per 5 juni 2026 in werking treden. Prospectussen die na 4 juni worden goedgekeurd, moeten aan de nieuwe vereisten voldoen. De AFM zal later separaat informeren over de wijzigingen, inclusief procedurele aanpassingen zoals de invoering van een maximale behandeltermijn. (ii) Het huidige EU-groei-prospectus en vereenvoudigd prospectus voor secundaire uitgaven worden per 5 maart 2026 vervangen door nieuwe formats. Na 4 maart 2026 kunnen de oude formats niet meer worden goedgekeurd. (iii) De beoordeling van prospectussen voor Europese groene obligaties is nieuw en kan meer tijd vergen. De AFM verzoekt tijdige communicatie over plannen en gewenste goedkeuringsdatum. (iv) Duurzaamheid blijft een belangrijk aandachtspunt. De AFM controleert of CSRD-duurzaamheidsrapportages consistent zijn met prospectusinformatie en verwacht dat uitgevende instellingen ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheidsregels blijven volgen. (v) Bij informatie over kunstmatige intelligentie moet de rol en impact op het bedrijfsmodel objectief, concreet en gedetailleerd worden uitgelegd. (vi) Een goedkeuringsprocedure neemt minimaal zes weken in beslag, maar vanwege de overgangperiode kunnen doorlooptijden langer zijn.
- **Wie?** Alle uitgevende instellingen die prospectussen ter goedkeuring indienen bij de AFM.
- **Wanneer?** De belangrijkste data zijn 5 maart 2026 (nieuwe vereenvoudigde prospectusregimes) en 5 juni 2026 (nieuwe Listing Act vereisten). In de eerste maanden van 2026 verwacht de AFM een piek in aanvragen.

Trendzicht 2026

- **Wat?** De AFM heeft op 13 november 2025 haar rapport [Trendzicht 2026](#) gepubliceerd. Daarin signaleert de AFM de belangrijkste trends en bijbehorende risico's die volgens haar naar verwachting de financiële markten gaan beïnvloeden. Voor dit onderdeel van de Vooruitblik 2026 is hoofdstuk 2 van het document van de AFM in het bijzonder relevant, aangezien de AFM daar ingaat op de Kapitaalmarkten. De AFM signaleert vier hoofdpunten: (i) Geopolitieke spanningen zorgen

voor onzekerheid; dit kan uitmonden in verstoringen op de kapitaalmarkten. (ii) De toename van het gebruik van AI vergroot het risico op marktmanipulatie. (iii) Structurele onderwaardering van klimaatrisico's dreigt door teruglopende verduurzamingsdruk in combinatie met toenemende klimaatverandering. (iv) Internationale afhankelijkheid van de VS maakt de EU kwetsbaar; een beter geïntegreerde kapitaalmarkt zou bijdragen aan de autonomie van de EU. Daarnaast licht de AFM in een verdiepende [analyse](#) en [samenvatting](#) daarvan toe waarom zij scenario-denken cruciaal acht voor de stabiliteit van de kapitaalmarkten. De AFM beschrijft scenario-denken om rekening te houden met archetypische risico's zoals institutionele concentratie, geografische afhankelijkheid, verborgen afhankelijkheden en gedragsconvergentie. Wat gebeurt als het vertrouwen in de Amerikaanse dollar wordt verloren terwijl sprake is van cyberaanvallen en instabiele stablecoins? Door over deze scenario's na te denken kunnen risico's eerder worden opgespoord, de impact van crises worden beperkt en transparantie en robuustheid worden versterkt.

- **Wie?** Alle uitgevende instellingen.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van de geïdentificeerde trends en risico's voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar toezichtagenda voor 2026, die de AFM naar verwachting in het begin van 2026 zal publiceren.

Risico's vrijstelling prospectusplicht

- **Wat?** De AFM heeft in een [persbericht](#) van 4 november 2025 gewezen op risico's op crimineel gedrag bij vrijgestelde aanbiedingen. Wanneer in een periode van 12 maanden voor minder dan €5 miljoen aan effecten wordt aangeboden, is geen door de AFM goedgekeurd prospectus verplicht. Afgelopen jaren is een aanzienlijk aantal vrijstellingen verleend aan bedrijven die net onder deze vrijstellingsgrens effecten hebben aangeboden. De AFM heeft echter gewaarschuwd dat er aanzienlijke risico's zijn dat deze vrijstelling wordt gebruikt voor crimineel gedrag. Onder deze vrijstellingsgrens heeft de AFM namelijk meer dan 300 signalen ontvangen over misstanden. Zo zouden gelden niet gebruikt worden voor de afgesproken doeleinden. Nu op grond van de Listing Act (zie verderop in dit onderdeel) een verhoging van deze vrijstellingsgrens naar €12 miljoen wordt beoogd, verwacht de AFM een toename van de risico's op crimineel gedrag. Om dit tegen te gaan, is de AFM voornemens om meer proactief en datagedreven toezicht te houden op deze risico's.
- **Wie?** Alle uitgevende instellingen.
- **Wanneer?** Waarschijnlijk vanaf juni 2026 (als gevolg van de Listing Act).

Dubbele meldingsplicht transacties

- **Wat?** De AFM stelde in haar [Wetgevingsbrief 2025](#) voor om de dubbele meldingsplicht voor bestuurders en commissarissen van beursgenoteerde naamloze vennootschappen op te heffen. Sinds 2014 geldt zowel een Europese meldingsplicht (uit de Verordening marktmisbruik) als een nationale meldingsplicht (artikel 5:48 Wft). Beide verplichten deze personen om transacties in instrumenten van hun uitgevende instelling (zoals aandelen of opties) aan de AFM te melden. De AFM wil deze nationale kop schrappen, zodat alleen de Europese meldingsplicht blijft gelden. Het Europese regime kent een drempel van €20.000 per kalenderjaar, terwijl het nationale regime geen drempel kent en dus strenger is. Dit betekent dat momenteel alle transacties gemeld moeten worden. Het opheffen van de nationale plicht leidt tot lastenverlichting, maar ook tot minder transparantie. De AFM stelt voor de wijziging eerst via een openbare consultatie te toetsen.
- **Wie?** Bestuurders en commissarissen van beursgenoteerde naamloze vennootschappen.
- **Wanneer?** Dit is een voorstel uit de AFM Wetgevingsbrief van 24 april 2025. Er is nog geen concrete implementatiedatum; eerst moet een openbare consultatie plaatsvinden om de voorgestelde wijziging te toetsen.

ESMA

Listing Act – Insider lijsten

- **Wat?** Op 21 oktober 2025 publiceerde ESMA de finale draft [ITS](#) voor de uitbreiding van het gebruik van het vereenvoudigde template van insiderlijsten. Het voorstel breidt het verlichte template (nu voor MKB-groeimarkten) uit naar alle uitgevende instellingen om administratieve lasten te verminderen. De templates vereisen minder persoonlijke gegevens terwijl identificatie mogelijk blijft. De Listing Act wijzigt de MAR met dit mandaat aan ESMA tot uitvaardiging van de ITS.
- **Wie?** Alle uitgevende instellingen.
- **Wanneer?** ESMA heeft de ITS ingediend bij de Europese Commissie ter akkoord. De Commissie heeft drie maanden om te besluiten of zij de ITS aanneemt. De ITS treedt dan in werking 20 dagen na publicatie in het OJ, wat naar verwachting dicht bij de datum van toepassing van de meeste bepalingen van de Listing Act zal liggen (juli 2026).

Listing Act – Gesponsorde research

- **Wat?** Op 4 december 2025 heeft de Europese Commissie een [wijziging](#) van de MiFID II gedelegeerde

verordening ter consultatie gepubliceerd met voorgestelde wijzigingen van de MiFID II-regels over research. De geconsulteerde wijziging komt voort uit de Listing Act en het als doel het bevorderen van het verrichten van onderzoek op het gebied van investeringen door (met name kleine en middelgrote) beleggingsondernemingen toe te staan gezamenlijk of afzonderlijk voor onderzoeks- en uitvoeringsdiensten te betalen (betaling “bundeling”/“ontvlechting”). Ook had ESMA op 22 oktober 2025 – eveneens in het kader van de Listing Act finale [RTS](#) voor een EU-gedragscode voor research die door een uitgevende instelling geheel of gedeeltelijk is gefinancierd gepubliceerd. Op grond van de voorgestelde RTS moeten beleggingsondernemingen onder meer nagaan of de verstrekkers van dergelijke gesponsorde research deugdelijk beleid hebben vastgesteld inzake belangenconflicten, organisatorische maatregelen hebben genomen om de objectiviteit en onafhankelijkheid van de research te waarborgen en in de research-uiting hebben opgenomen dat het gefinancierd is door een uitgevende instelling en is opgesteld in overeenstemming met de EU-gedragscode.

- **Wie?** Uitgevende instellingen die onderzoek betalen en beleggingsondernemingen die research afnemen of verstrekken.
- **Wanneer?** De finale RTS zijn bij de Europese Commissie ter goedkeuring ingediend. De volgende stap is dat de Europese Commissie de RTS als Gedelegeerde Verordening aanneemt. De datum van inwerkingtreding is nog niet bekend. De RTS staan in elk geval niet opgenomen in het overzicht van regels waar een [regulatory de-prioritisation](#) is afgekondigd.

Listing Act – Openbaarmaking voorwetenschap

- **Wat?** Op 15 december 2025 heeft de Europese Commissie een [consultatie](#) van de concept gedelegeerde verordening gepubliceerd met betrekking tot de openbaarmaking van voorwetenschap bij langdurige processen en vertraagde openbaarmaking. Deze gedelegeerde verordening dient ter aanvulling van de Market Abuse Regulation (MAR). De gedelegeerde verordening komt voort uit de Listing Act en heeft als doel administratieve lasten te verminderen en meer rechtszekerheid te bieden aan uitgevende instellingen en beleggers. De belangrijkste wijzigingen zijn: (i) tussenstappen in langdurige processen hoeven niet openbaar gemaakt te worden, mits de uitgevende instelling de vertrouwelijkheid waarborgt, en (ii) verduidelijking van de voorwaarden waaronder openbaarmaking mag worden uitgesteld. De gedelegeerde verordening bevat niet-uitputtende lijsten van: (a) eindgebeurtenissen of eindstadia in langdurige processen die openbaar gemaakt moeten worden en

het moment waarop dit moet gebeuren, en (b) situaties waarin voorwetenschap die een uitgevende instelling of marktdeelnemer wil uitstellen de meest recente publieke aankondiging over hetzelfde onderwerp tegensprekt. De consultatie is op 12 januari 2026 gesloten.

- **Wie?** Uitgevende instellingen en deelnemers aan de markt voor emissierechten die voorwetenschap moeten openbaar maken of daarvan de openbaarmaking willen uitstellen.
- **Wanneer?** De gedelegeerde verordening treedt in werking op de twintigste dag na publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie (OJ) en is van toepassing vanaf 5 juni 2026 (gelijktijdig met de Listing Act-wijzigingen van MAR die bij Verordening (EU) 2024/2809 zijn ingevoerd).

RTS verwijzingsdocumenten

- **Wat?** Op 15 juli 2025 publiceerde ESMA de [RTS](#) betreffende documenten die door middel van verwijzing zijn opgenomen. De RTS voegen de volgende soorten documenten toe aan de lijst van documenten zoals uiteengezet in artikel 19(1) van de Prospectusverordening waaruit informatie door middel van verwijzing kan worden opgenomen: documenten die zijn goedgekeurd door of ingediend bij een bevoegde autoriteit overeenkomstig de (oude) Prospectusrichtlijn en openbaarmakingen pre uitgifte voor emittenten van Europese groene obligaties.
- **Wie?** Uitgevende instellingen die documenten door middel van verwijzing in het prospectus willen opnemen, als deze documenten zijn goedgekeurd onder de oude Prospectusrichtlijn of betrekking hebben op Europese groene obligaties.
- **Wanneer?** De Europese Commissie had 3 maanden (met mogelijke verlenging van 1 maand) om te beslissen over het aannemen van deze RTS. Dit betekent dat de deadline ongeveer medio oktober/november 2025 was. Echter, er is geen concrete publicatie vinden in het Official Journal van de EU die bevestigt dat deze Commission Delegated Regulation al is aangenomen en gepubliceerd. De RTS zijn in ieder geval niet opgenomen in de lijst met uitgestelde initiatieven onder de Pauzeknop level 2 regelgeving. Het is dus nog onduidelijk wanneer de RTS zullen gaan gelden.

Richtsnoeren product supplementen

- **Wat?** ESMA heeft nieuwe concept [richtsnoeren](#) gepubliceerd met betrekking tot supplementen die nieuwe effecten toevoegen aan een basisprospectus. Deze ESMA-conceptrichtlijnen verduidelijken dat een supplement bij een basisprospectus niet mag worden gebruikt om een volledig nieuw type effect

toe te voegen dat nog niet algemeen voorzien is in het basisprospectus (zoals het toevoegen van groene obligaties of crypto-assets als onderliggende waarde aan een programma dat daar geen contractuele bepalingen voor bevat). Uitgevers moeten daarom bij de goedkeuring van het basisprospectus al alle types effecten opnemen die ze redelijkerwijs verwachten uit te geven tijdens de 12-maands geldigheidsperiode, inclusief de bijbehorende risicofactoren en algemene voorwaarden.

- **Wie?** Alle uitgevende instellingen die een nieuw type effect willen introduceren dat nog niet in het basisprospectus is omschreven.
- **Wanneer?** De richtsnoeren zijn geconsulteerd tot mei 2025 en het document spreekt van een verwachte finale versie in Q4 2025. De finale versie is echter nog niet gepubliceerd aan het eind van 2025, dus onze verwachting is dat deze begin 2026 gepubliceerd zal worden.

“De meeste wijzigingen voor uitgevende instellingen in 2026 vloeien voort uit de Listing Act.”

Sam Wantzing

Overzicht consultaties

- **Wat?** Op 27 november 2025 heeft ESMA een [overzicht](#) gepubliceerd van verwachte consultaties in 2026 over technische standaarden en richtsnoeren. De geplande consultaties zijn als volgt: (i) Listing Act: MAR Guidelines on Delay in the disclosure of inside information under the Listing Act in Q1 2026 (ii) Listing Act: Update to Guidelines on Prospectus Disclosure in Q3 2026.
- **Wie?** Alle uitgevende instellingen.
- **Wanneer?** Q1 en Q3 2026.

WETGEVING

Listing Act

De [Listing Act](#) is een wetgevingspakket dat de notering van aandelen en effecten zonder aandelenkarakter op de publieke markten in de EU aantrekkelijker te maken voor bedrijven, in het bijzonder voor het MKB, onder andere door het vereenvoudigen van noteringsvereisten. Dit is in het bijzonder van belang voor (beursgenoteerde) uitgevende instellingen, maar ook beleggingsondernemingen die een MTF exploiteren en beleggingsondernemingen die research fabriceren, gebruiken of ter beschikking stellen.

Het wetgevingspakket bestaat uit:

- [Verordening \(\(EU\) 2024/2809\)](#): deze verordening zal in het bijzonder de Prospectusverordening op verschillende onderdelen wijzigingen en op enkele onderdelen ook de Verordening Marktmisbruik en MiFIR-verordening.
- [Richtlijn \(\(EU\) 2024/2810\)](#): deze richtlijn bevat regels voor aandelen met meervoudig stemrecht in ondernemingen die om toelating van hun aandelen tot de handel op een multilaterale handelsfaciliteit verzoeken (MTFs), waaronder mkb-groeiemarkten.
- [Richtlijn \(\(EU\) 2024/2811\)](#): deze richtlijn wijzigt de MiFID II-richtlijn met als doel de publieke kapitaalmarkten in de Europese Unie aantrekkelijker te maken voor ondernemingen en de toegang tot kapitaal voor het MKB makkelijker te maken.

Enkele in het oog springende wijzigingen onder de Listing Act zijn:

- Onder de Prospectusverordening wordt het bestaande EU-groei-prospectus, dat in de oorspronkelijke versie van de Prospectusverordening is geïntroduceerd, worden vervangen door het zogenaamde 'EU-groei-uitgifteprospectus'. Met deze vernieuwing wordt beoogd het lichtere prospectusregime nog aantrekkelijker te maken. Ook zullen de vrijstellingen op de prospectusplicht rondom secundaire uitgaven van effecten worden verbreed. De templates voor deze EU-groei-uitgifteprospectus en EU-vervolgprospectus zijn in Q4 2025 [geconsulteerd](#).

Daarnaast zullen de huidige vrijstellingsdrempels (op dit moment gelegen tussen EUR 1 miljoen en EUR 8 miljoen) voor het publiceren van een prospectus in de Prospectusverordening worden verhoogd naar maximaal EUR 12 miljoen. In aanvulling hierop zal lidstaten de mogelijkheid worden geboden in plaats daarvan ook een lagere drempel van EUR 5 miljoen toe te passen.

Deze vrijstelling (ook wel aangeduid als de <EUR 5 miljoen vrijstelling) is door de Nederlandse wetgever op dit moment verder uitgewerkt en verankerd in de Vrijstellingsregeling Wft.

- De wijzigingen in de Verordening Marktmisbruik (MAR) zullen onder meer betrekking hebben op openbaarmakingsverplichtingen en het uitstel daarvan in bepaalde specifieke gevallen, maar ook op in het regime voor "personen met een leidinggevende verantwoordelijkheid". Voor dergelijke personen zal de drempel voor kennisgeving met betrekking tot transacties die voor eigen rekening worden verricht worden verhoogd van EUR 5.000 naar EUR 20.000 per jaar, met een mogelijkheid voor de nationale bevoegde autoriteiten om deze te verlagen tot EUR 10.000.
- De wijzigingen onder MiFID II zullen onder meer betrekking hebben op research en bijbehorende betalingsmogelijkheden, met als doel om de markt voor research nieuw leven in te blazen en ervoor te zorgen dat onderzoek naar midden- en kleinbedrijven voldoende aandacht krijgt. De gedelegeerde handeling die voorschrijft voor dat ondernemingen hun cliënten moeten informeren over de manier waarop zij voor onderzoeks- en uitvoeringsdiensten betalen de bijbehorende transparantievereisten vaststelt, is in Q4 2025 [geconsulteerd](#).

ESMA heeft eerder al [technisch advies](#) uitgebracht aan de Commissie voor de wijzigingen in de Level 2-wetgeving onder de MAR en MiFID II. De Commissie zal de gedelegeerde handelingen waarvoor het technisch advies is aangevraagd, uiterlijk in juli 2026 vaststellen. Onder het kopje ESMA zijn voorts draft technische reguleringsnormen opgenomen en in het item 'Overzicht consultaties' vind je geplande consultaties voor 2026 in het kader van de Listing Act.

De verordening zal getrapd van toepassing worden in 2026. De lidstaten hebben 18 maanden de tijd om de richtlijn tot wijziging van de richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten om te zetten in nationale wetgeving en twee jaar om de richtlijn betreffende aandelen met meervoudig stemrecht om te zetten, wat betekent dat deze richtlijnen respectievelijk op 5 juni 2026 en 5 december 2026 in nationale wetgeving moeten zijn geïmplementeerd. Het Ministerie van Financiën is gestart met de implementatie van de Listing Act, zoals nader toegelicht in de volgende items 'Implementatie meervoudig stemrecht' en 'Implementatie noteringen'.

Implementatie meervoudig stemrecht

- **Wat?** In het tweede kwartaal van 2025 is het [Wetsvoorstel](#) implementatie richtlijn aandelen met meervoudig stemrecht aangeboden ter [consultatie](#). Dit betreft een implementatie van de Europese [richtlijn](#) betreffende structuren met aandelen met meervoudig stemrecht in ondernemingen die om de toelating tot de handel van hun aandelen op een multilaterale handelsfaciliteit (MTF) verzoeken, als onderdeel van het wetgevingspakket van de Listing Act (namelijk [Richtlijn \(\(EU\) 2024/2810\)](#)). Met dit wetsvoorstel krijgen ondernemingen een nieuwe mogelijkheid om te variëren in het stemrecht per aandeel in het geval zij hun aandelen willen laten noteren aan een MTF. Dit komt tegemoet aan de wens van mkb aandeelhouders om controle te kunnen behouden na een beursnotering en beoogt dan ook de toegang tot publiek kapitaal van deze ondernemingen te vergroten.
- **Wie?** Uitgevende instellingen die willen variëren in het stemrecht per aandeel, waaronder mkb'ers.
- **Wanneer?** De consultatie is gesloten op 1 september 2025. Lidstaten moeten de richtlijn uiterlijk 5 december 2026 omzetten. In de loop van 2026 zal de Nederlandse wetgever verder stappen ondernemen ter implementatie.

Implementatie noteringen

- **Wat?** Op 18 november 2025 is het Ministerie van Financiën de consultatie gestart voor de [Implementatiewet](#) richtlijn noteringen. Het wetsvoorstel introduceert belangrijke wijzigingen in de regelgeving rondom effectenaanbiedingen en handelsplatforms uit de Listing Act (namelijk [Verordening \(\(EU\) 2024/2809\)](#) en [Richtlijn \(\(EU\) 2024/2811\)](#)). De nationale vrijstellingsgrens voor de prospectusplicht wordt afgeschaft en vervangen door de hogere Europese drempel van € 12 miljoen. Aanbiedingen onder dit bedrag zijn vrijgesteld van de prospectusplicht, maar vereisen wel een informatiedocument volgens Europese normen en voorafgaande melding bij de AFM. Het Ministerie van Financiën heeft op 15 december in (de bijlage van) de [Kamerbrief](#) 'Voortgang nieuwe aanpak regeldruk voor ondernemers' bevestigd dat wordt aangesloten bij de hogere Europese vrijstellingsgrens van 12 miljoen EUR en dat bij vrijgestelde aanbiedingen wordt uitgegaan van Europese informatievereisten; nationale informatievereisten worden geschrapt. Daarnaast worden nieuwe regels geïntroduceerd voor door uitgevende instellingen gefinancierd beleggingsonderzoek, waaronder een Europese gedragscode. Het voorstel maakt het mogelijk om specifieke segmenten van multilaterale handelsfaciliteiten als mkb-groeimarkt te registreren.

Tot slot worden de toelatingscriteria voor aandelen tot gereguleerde markten aangepast, waarbij het free float vereiste wordt verlaagd naar 10 procent, waardoor minder aandelen vrij verhandelbaar hoeven te zijn.

- **Wie?** Uitgevende instellingen die onder andere niet aan de huidige vrijstellingsdrempel van 5 miljoen zouden voldoen en die onderzoek financieren. Ook relevant voor beleggingsondernemingen die een MTF exploiteren.
- **Wanneer?** De consultatie is gesloten op 16 december 2025. Deze implementatiewet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld, naar gelang de toepassingsdata van de delen van de Listing Act.

Europese groene obligaties

- **Wat?** Op 23 oktober 2023 heeft de Europese Raad de [verordening](#) tot vaststelling van een Europese norm voor groene obligaties ((EU) 2023/2631) aangenomen, de *European Green Bond Standard (EuGBS)*. Deze verordening voor groene obligaties bevat uniforme vereisten voor instellingen die ecologisch duurzame obligaties willen uitgeven met het label 'Europese groene obligaties'. Op 19 februari 2025 is de Nederlandse [Uitvoeringswet](#) verordening Europese groene obligaties gepubliceerd. Onder deze Uitvoeringswet worden enkele bepalingen aan de Wft toegevoegd, zoals artikel 1:77o Wft, die de bevoegde toezichthouder onder andere de mogelijkheid bieden om een aanbieding of toelating tot de handel op een gereguleerde markt van Europese groene obligaties (en reclame-uitingen in dat verband) voor een bepaalde periode te schorsen of te verbieden. Externe beoordelaars die EuGB's willen beoordelen dienen eerst een kennisgeving bij ESMA te doen en specifieke informatie aan te leveren. ESMA houdt toezicht op ondernemingen die EU-toetsingen van Europese groene obligaties uitvoeren en is daarbij op 16 april 2025 [gemandateerd](#) om geldboeten en dwangsommen op te leggen. Op dezelfde dag publiceerde de Commissie de [gedelegeerde verordening](#) over de inhoud, methoden en presentatie van vrijwillig openbaar te maken informatie in de templates voor periodieke openbaarmakingen na uitgifte van de EuGB's. Op 15 oktober 2025 publiceerde ESMA de finale draft [RTS en ITS](#) over systemen, middelen en procedures, de compliancefunctie, interne beleidslijnen en procedures, informatie die wordt gebruikt voor beoordelingsactiviteiten, de vorm en inhoud van erkenningsaanvragen, en de formulieren, sjablonen en processen voor het doorgeven van materiële wijzigingen in de registratie. Zie ook het onderdeel [Duurzaamheid \(ESG\)](#) voor meer over de EuGBS.

- **Wie?** Uitgevende instellingen die groene obligaties willen aanbieden of tot de handel op een gereguleerde markt willen toelaten, externe beoordelaars van groene obligaties.
- **Wanneer?** De Verordening Europese groene obligaties is op 21 december 2024 in werking getreden. Onder deze verordening geldt tot 21 juni 2026 een overgangperiode voor ondernemingen die externe beoordelingsdiensten verlenen voor groene EU-obligaties. De Nederlandse Uitvoeringswet verordening Europese groene obligaties is bij koninklijk [besluit](#) op 25 februari 2025 in werking getreden. De gedelegeerde verordening omtrent de vrijwillige informatie geldt sinds 6 mei 2025. De RTS en ITS die ESMA presenteerde moeten nog aangenomen worden door de Commissie, dit doet zij doorgaans binnen 3 maanden.

Retail Investment Strategy – PRIIPs

- **Wat?** Als onderdeel van de Retail Investment Strategy Package zoals op 24 mei 2023 bekendgemaakt, heeft de Europese Commissie [wijzigingen aan de PRIIPs-verordening](#) voorgesteld. De wijzigingen betreffen onder andere i) de invoering van de nieuwe paragraaf ‘Beknopt productoverzicht’ in het essentiële-informatiedocument oftewel Key Information Document (KID), ii) het schrappen van de ‘begrijpelijkheidswaarschuwing’ uit het KID, iii) de invoering van een nieuwe duurzaamheidsparagraaf in het KID en iv) de vereenvoudiging en modernisering van de bepalingen over het verstrekken van de KID.
- **Wie?** Uitgevende instellingen die een Essentiële Informatie Document moeten opstellen, bijvoorbeeld omdat zij certificaten of converteerbare aandelen uitgeven.
- **Wanneer?** Op 18 december 2025 is het bericht [gepubliceerd](#) dat het Europese Parlement en de Raad het eens zijn geworden over de RIS. Op 19 december 2026 volgde het [bericht](#) dat het voorstel nu officieel moet worden aangenomen door het Parlement en de Raad. Lidstaten zullen de nieuwe regels 24 maanden na publicatie in het Publicatieblad moeten omzetten. De nieuwe regels zullen 30 maanden na publicatie van kracht worden, met uitzondering van de nieuwe regels onder PRIIPs, die 18 maanden na publicatie van kracht zouden worden.

Pauzeknop level 2 regelgeving

- **Wat?** De EC heeft op 6 oktober 2025 een zogenoemde ‘standstill’ [afgekondigd](#) ten aanzien van level 2 regelgeving tot 1 oktober 2027 (zie ook het hoofdstuk [Algemene ontwikkelingen](#) voor een uitgelicht item over dit initiatief). Relevant voor uitgevende instellingen is het uitstel van wetgevingsproducten onder de

volgende level 1 wetgeving: MAR, richtlijn aandelen met meervoudig stemrecht, de Prospectus verordening, de Transparantierichtlijn. Zie ook het onderdeel [Duurzaamheid \(ESG\)](#) en [Integriteit](#) voor de ‘bevroren’ initiatieven omtrent die thematiek.

- **Wie?** Alle uitgevende instellingen.
- **Wanneer?** Tot oktober 2027.

ECSPs

Stappenplan ECSPs

- **Wat?** Op 15 september 2025 publiceerde de AFM een [stappenplan](#) voor crowdfundingplatforms ter verbetering van de dienstverlening en bedrijfsvoering in het kader van de Europese Crowdfundingverordening. Het stappenplan bevat concrete actiepunten waarmee platformen het vertrouwen van beleggers kunnen vergroten. De AFM onderscheidt daarbij zes gebieden voor het professionaliseren van de bedrijfsvoering: (i) informatieverstrekking, (ii) toelatingskennistest, (iii) verliessimulatie, (iv) belangenconflictenbeleid, (v) bedrijfscontinuïteitsplan en (vi) beheersen van ICT-risico's.
- **Wie?** Alle crowdfundingplatformen.
- **Wanneer?** Doorlopend.

Waarschuwing prikborddienst

- **Wat?** Op 22 september 2025 publiceerde de AFM een [waarschuwing](#) aan crowdfundingplatforms om geen dienstverlening aan te bieden die verder gaat dan wettelijk is toegestaan. De AFM signaleert dat de dienstverlening in sommige gevallen deze grenzen overschrijdt, met name met betrekking tot de zogenoemde prikboarden (bulletin boards). De inrichting van een dergelijk prikboard kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat een vergunning voor het exploiteren van een handelsplatform vereist is. De AFM gaat er in haar toezicht scherp op letten dat crowdfundingplatforms binnen de toegestane kaders blijven.
- **Wie?** Crowdfundingplatformen die prikborddienstverlening aanbieden.
- **Wanneer?** Doorlopend.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Update Q&A PRIIPs Verordening

- **Wat?** Op 5 december 2025 hebben de ESAs een [Q&A](#) ten aanzien van de PRIIPs Verordening gepubliceerd. Hierin is in het hoofdstuk over prestatiescenario's een

aantal items toegevoegd nu over dit onderwerp in de praktijk vaak vragen bestaan.

- **Wie?** Uitgevende instellingen die onder de reikwijdte van de PRIIPs Verordening vallen, zoals uitgevers van gestructureerde obligaties of certificaten van aandelen.
- **Wanneer?** De Q&A biedt nuttige handvatten die ook in 2026 relevant blijven.

Kapitaalmarktunie

- **Wat?** Op 17 maart 2025 heeft het Ministerie van Financiën een [brief](#) gestuurd naar de Tweede Kamer

over de kabinetsinzet voor de kapitaalmarktunie (CMU). Nederland wil de kapitaalmarktunie versterken via drie pijlers: sterker Europees toezicht, meer kapitaal aanbod en eenduidige regels. Nederlandse belangen zijn: innovatieve bedrijven zoals start-ups en scale-ups beter toegang geven tot financiering zodat zij niet meer naar de VS vertrekken, Nederlands spaargeld van 600 biljoen euro meer in Europa investeren voor hoger rendement, en de Nederlandse beurzen en financiële dienstverleners concurrerender maken door Europese samenwerking.

- **Wie?** Alle financiële ondernemingen en instellingen die (willen) deelnemen aan de kapitaalmarkten.
- **Wanneer?** Doorlopend.

Finnius' blik op de CMU/SIU/MIP

Capital Markets Union, Savings & Investments Union, Market Integration Package – volgen we het nog? De Europese Unie heeft een talent voor het verzinnen van nieuwe beleidsinitiatieven met veelbelovende namen, waarbij het voor buitenstaanders niet altijd direct duidelijk is hoe ze zich tot elkaar verhouden. Is de Savings and Investments Union een nieuw initiatief naast de Kapitaalmarktunie, of juist een onderdeel ervan? En waar past het Market Integration Package dan precies in dit plaatje? Voor wie zich afvraagt of de Europese Commissie haar strategieën simpelweg nieuwe namen geeft wanneer eerdere versies onvoldoende resultaat boeken, biedt dit stuk verduidelijking over de onderlinge samenhang.

De Kapitaalmarktunie (CMU), die in 2015 werd gelanceerd, heeft ondanks inspanningen beperkte resultaten opgeleverd. De Europese Rekenkamer [concludeerde](#) in 2020 dat de Commissie weliswaar “small steps” heeft gezet, maar “unable to catalyse substantial progress” was met de maatregelen binnen haar bevoegdheid. Tegen deze achtergrond markeert de Savings and Investments Union (SIU) een vernieuwde en verbredere aanpak om de doelen van kapitaalmarktintegratie daadwerkelijk te bereiken. Waar de CMU zich voornamelijk richtte op het wegnemen van regelgevende barrières tussen nationale kapitaalmarkten, adresseert de SIU ook de vraagzijde van de kapitaalmarkt. Europa kampt met een paradox: huishoudens sparen massaal – ongeveer 70% van hun vermogen staat op spaarrekeningen – terwijl innovatieve bedrijven moeite hebben om aan financiering te komen. Het Draghi-rapport heeft de urgentie helder gemaakt: Europa heeft tot 2030 jaarlijks €750-800 miljard aan extra investeringen nodig. De SIU bouwt voort op de eerdere inspanningen van zowel de CMU als de Bankenunie, maar voegt daar een cruciale dimensie aan toe: het expliciete verbinden van de €33 miljard aan Europese spaargelden met productieve investeringen.

Deze verbrede aanpak van de SIU uit zich in vier onderling verbonden pijlers (zie [Algemene ontwikkelingen](#) in deze Vooruitblik). Ten eerste richt de SIU zich op burgers en sparen, door retail-spaarders meer mogelijkheden te bieden om in kapitaalmarktinstrumenten te beleggen, met name voor pensioendoeleinden. Ten tweede focust het op investeringen en financiering, waarbij de beschikbaarheid en toegang tot kapitaal voor alle bedrijven, inclusief het MKB, wordt verbeterd. Ten derde beoogt het integratie en schaalvergroting door regelgevende en toezichthoudende barrières weg te nemen die grensoverschrijdende activiteiten van marktinfrastructuren, vermogensbeheer en fondsdistributie belemmeren. Tot slot streeft de SIU naar efficiënter toezicht om de werking van de kapitaalmarkten te verbeteren. Zie ook [Questions and answers](#) on the Savings and Investments Union.

Het Market Integration Package (zie [Algemene ontwikkelingen](#) in deze Vooruitblik) vormt een centraal onderdeel van de SIU-strategie. Dit pakket vertaalt belangrijke strategische ambities van de SIU in concrete wetgevingsvoorstellen. Waar de SIU het “waarom” en “wat” voor deze thema's definieert, levert het Market Integration Package het “hoe”. Het pakket richt zich specifiek op de derde en vierde pijler van de SIU: marktintegratie en schaalvergroting enerzijds, en efficiënt toezicht anderzijds. Nederland heeft expliciet [erkend](#) dat sterker Europees toezicht, meer en divers kapitaal aanbod, en eenduidige regels noodzakelijk zijn voor een functionerende kapitaalmarktunie. Het Market Integration Package adresseert Nederlandse prioriteiten door toezicht te centraliseren en regelgeving te harmoniseren. Hiermee vormt het pakket de concrete operationalisering van de SIU-ambities, waarbij de strategische visie van de SIU wordt vertaald in uitvoerbare maatregelen die fragmentatie doorbreken en die, hopelijk dan nu echt, de Europese kapitaalmarkten kunnen integreren.

KREDIETVERSTREKKERS

In dit onderdeel komen belangrijke ontwikkelingen voor aanbieders van consumentenkrediet (hypothecair en consumptief krediet) aan de orde. Wanneer deze kredietverstrekkers tevens aanvullende diensten verlenen, zoals adviseren over krediet of bemiddelen bij het afsluiten van een verzekeringsproduct, raden wij aan om het onderdeel [Financiële Dienstverleners](#) te raadplegen. Verder is het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) voor kredietverstrekkers het lezen waard. Daarnaast zijn voor kredietverstrekkers met een vergunning als Bank, [Verzekeraar](#), [Betaaldienstverlener](#) of [Beleggingsonderneming](#) (effectenkrediet), de desbetreffende onderdelen van deze Vooruitblik uiteraard ook relevant. Verder wijzen wij graag op de ontwikkelingen in de onderdelen [Integriteit](#) en [Digitalisering & AI](#).

AFM	102	NIEUWE WETGEVING	105
Toezichtaccenten		Wet stelsel kredietregistratie	
Alertheid op hypotheekfraude		Toezichtondersteunende rapportage	
Grip collectieve vergunninghouders		Wijzigingsregeling hypothecair krediet 2026	
BNPL Markupdate		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	106
Klantreis		Financiering van funderingsherstel	
Vergezichten digitalisering kredietverlening		Verdere zelfregulering BNPL	
BESTAANDE WETGEVING	103	Aanpassing provisiegebod consumentenkrediet?	
Implementatiewet Richtlijn consumentenkrediet		Regulering private lease?	
Implementatiebesluit Richtlijn consumentenkrediet		Update Wet kwaliteit incassodienstverlening	
Richtlijn hypothecair krediet			
Vangnetregels voor uitgezonderd krediet			
Uitbreiding van uitbestedingsregels			
Maximale kredietvergoeding –wettelijke rente			

Toezichtaccenten

- **Wat?** Op 18 november 2025 heeft de AFM haar [rapport](#) "Sector in beeld Financieel dienstverleners 2025" gepubliceerd. Naast de diverse onderwerpen die hierna worden uitgelicht, licht de AFM ook toe waar zij komend jaar de toezichtaccenten op zal leggen en waar zij onderzoek naar zal doen (voor zover relevant voor kredietverstrekkers):
 - Daarnaast zal de AFM de *knelpunten ten aanzien van PE-examens* in kaart brengen, vanwege aanhoudende zorgen en signalen over de vakbekwaamheidseisen.
 - Ook heeft de AFM in de tweede helft van 2025 haar onderzoek "Borging klantbelang" herhaald bij een grotere groep dienstverleners, wat waarschijnlijk ook in 2026 zal doorwerken.
 - Tevens blijft de AFM aandacht vragen voor het voldoen aan de *incidentenmeldplicht en klachtadministratie* – mogelijk komt de AFM in de toekomst met praktische handvatten.
 - Ook zal de AFM in 2026 een *vernieuwde Leidraad kwaliteit hypotheekadvies* publiceren.
 - Ten slotte geeft de AFM aan dat zij nog de nodige inspanning van de markt verwacht om te voldoen aan de *Toegankelijkheidsrichtlijn*, die medio 2025 in werking is getreden. Daarover hebben wij twee blogs geschreven: een inleidende [blog](#) en een [blog](#) over het melden van non-conformiteiten aan de AFM.
- **Wie?** Alle kredietverstrekkers.
- **Wanneer?** In 2026 moet de sector rekening houden met toezichtactiviteiten van de AFM op de genoemde gebieden.

Alertheid op hypotheekfraude

- **Wat?** In het voorgenoemde [rapport](#) "Sector in beeld Financieel dienstverleners 2025" staat dat hypotheekfraude een punt van aandacht blijft voor de AFM en een doorlopend risico is voor de integriteit van de financiële markt. De AFM wijst erop dat alleen door alertheid op de risico's van hypotheekfraude bij alle betrokken partijen kan hypotheekfraude worden voorkomen en aangepakt. De AFM blijft de focus houden op het effectief aanpakken van toekomstige meldingen die betrekking hebben op hypotheekfraude en op het onderhouden van de contacten met ketenpartners.
- **Wie?** Aanbieders van hypothecair krediet.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die begin 2026 door de AFM zal worden gepubliceerd.

Grip collectieve vergunninghouders

- **Wat?** In het bovengenoemde [rapport](#) "Sector in beeld Financieel dienstverleners 2025" heeft de AFM ook geconstateerd dat collectieve vergunninghouders niet altijd aantoonbaar de vereiste grip hebben op de bij hun aangesloten ondernemingen. Het niet voldoen aan deze grip, brengt risico's met zich mee voor de kwaliteit van financiële dienstverlening. De AFM spoort collectieve vergunninghouders daarom aan na te gaan hoe de controle op aangesloten ondernemingen in de eigen praktijk zijn ingericht en processen en afspraken aan te passen waar nodig.
- **Wie?** Collectieve vergunninghouders en aangesloten ondernemingen.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van het gesignaleerde punt met betrekking tot collectieve vergunninghouders voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die begin 2026 door de AFM zal worden gepubliceerd.

BNPL Markupdate

- **Wat?** In juli 2025 heeft de AFM een [BNPL Markupdate](#) gepubliceerd. In het rapport behandelt AFM onder meer de groei van de BNPL-sector en het aantal betalingsproblemen. De AFM vindt dat het absolute aantal betalingsproblemen hoog blijft en geeft verdere inzichten betaalgedrag, regelgeving en rechtspraak. Ook gaat de AFM in op risico's verbonden aan BNPL-producten en geeft aan de aanscherping van de grenzen voor kredietwaardigheidsbeoordelingen en wettelijke verplichte leeftijdsverificatie te steunen.
- **Wie?** Verstrekkers van buy now, pay later producten.
- **Wanneer?** Hoewel de regels van de herziene Richtlijn consumentenkrediet pas vanaf 20 november 2026 in werking treden, moeten aanbieders nu al anticiperen op de door de AFM beschreven positie ten aanzien van de aankomende regulering onder de herziene Richtlijn consumentenkrediet. Zie ook de verwachtingen op het gebied van zelfregulering hierna onder ("Verdere zelfregulering BNPL").

Klantreis

- **Wat?** Op 26 mei 2025 heeft de AFM naar aanleiding van haar rapport Betaalgedrag in de achterstandsfase BNPL-aanbieders en achterstandsbeheerders zoals kredietaanbieders en incassobureaus [opgeroepen](#) om aanpassingen te maken in de inrichting van de klantreis, zodat deze zo goed mogelijk aansluit bij hun klanten. Met name dient aanvullende aandacht te worden besteed aan klanten met structurele financiële problemen.

Verder kunnen aanbieders van goederenkrediet voor de inrichting van hun klantreis inspiratie opdoen in het recente AFM [rapport](#) over aandachtspunten voor borging van het klantbelang bij embedded insurance. Net als een embedded insurance, wordt een krediet vaak geïntegreerd in andere diensten aangeboden. Het rapport is weliswaar niet gericht op aanbieders en bemiddelaars in goederenkrediet, maar de tussen de opgenomen aanbevelingen voor het ontwikkelen en distribueren (de “klantreis”) van producten kunnen ook nuttige handvatten voor spelers in de markt van goederenkrediet zitten.

- **Wie?** Alle kredietverstrekkers.
- **Wanneer?** Per direct.

“Nederland kiest voor een gedeeltelijk light-regime waarbij BNPL-aanbieders vrijgesteld zijn van bepaalde precontractuele informatieverplichtingen.”

Rosemarijn Labeur

BESTAANDE WETGEVING

Implementatiewet Richtlijn consumentenkrediet

De Nederlandse implementatie van de [herziene Richtlijn consumentenkrediet](#) zal komend jaar plaatsvinden. De Richtlijn bevat wijzigingen met grote impact. Het toepassingsbereik ten opzichte van de oude richtlijn is flink verruimd en de regels over de kredietwaardigheidsstoets zijn verduidelijkt en aangevuld. Anders dan de oude richtlijn, is de nieuwe Richtlijn bijvoorbeeld van toepassing op bepaalde kredietovereenkomsten waarbij het krediet binnen drie maanden moet worden terugbetaald en slechts onbetekenende kosten worden aangerekend (*buy now, pay later*). Het gaat dan om BNPL dienstverlening waarbij een derde partij het krediet aanbiedt, en dus niet om de handelaar of de leverancier zelf.

De lidstaten hebben de optie om te kiezen voor een soort ‘light-regime’ voor bepaalde kredietvormen. Het betreft bijvoorbeeld de optie om een aantal bepalingen van de Richtlijn (te weten: met betrekking tot de precontractuele informatie en reclame-eisen) niet van toepassing te verklaren op BNPL-dienstverlening. In de voorgestelde implementatiewet wil Nederland

Vergezichten digitalisering kredietverlening

- **Wat?** Op 2 juni 2025 heeft de AFM het [rapport](#) “Kansen en risico’s van digitalisering kredietverleningsmarkt 2035” gepubliceerd. Dit rapport beschrijft de verkenning van de AFM van de impact van digitalisering op de kredietverleningssector in de vorm van een toekomstbeeld van de komende tien jaar. De AFM stelt vast dat digitalisering impact heeft op kredietverstrekking aan consumenten: niet alleen op de manier waarop krediet wordt aangeboden maar ook op de kredietvormen en de betrokken partijen. De AFM roept de sector, maar ook andere betrokken toezichthouders, regelgevers en beleidsmakers op om, vanuit hun rol en verantwoordelijkheid, na te denken over het in deze verkenning geschatte mogelijke toekomstperspectief en de genoemde vraagstukken.
- **Wie?** Verstrekkers van consumentenkrediet.
- **Wanneer?** Digitalisering dient de doorlopende aandacht te hebben van marktpartijen binnen de kredietverlening. De AFM gaat graag met marktpartijen in dialoog.

gedeeltelijk gebruik maken van de mogelijkheid voor dit light-regime, door een uitzondering te maken op de precontractuele informatieverplichtingen van artikel 10(5) van de herziene Richtlijn consumentenkrediet voor BNPL-aanbieders. In de praktijk betekent dit dat een BNPL-aanbieder de consument bijvoorbeeld niet hoeft te informeren wanneer de prijs van het krediet is gepersonaliseerd op basis van geautomatiseerde gegevensverwerking, met inbegrip van profilering. Ook hoeft de aanbieder niet te informeren over de mogelijkheden voor buitengerechtelijke geschillenbeslechting. BNPL-aanbieders moeten echter wel een leeftijdsverificatie uitvoeren en de toestemming van de wettelijk vertegenwoordiger controleren. Deze toestemming mag niet worden verondersteld. Ook moeten BNPL-aanbieders een kredietwaardigheidscheck doen, door onder meer het Centraal Krediet Informatiesysteem bij het BKR te raadplegen.

Verder probeert de herziene richtlijn ervoor te zorgen dat het aanbieden van de precontractuele informatie aan consumenten op een meer doeltreffende manier gebeurt dan nu het geval is. De SECCI of het ESIC (Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet) moet worden verstrekt aan de consument “geruime tijd

voordat de consument door een kredietovereenkomst of -aanbieding gebonden is”, ook als er sprake is van een overeenkomst op afstand. Het begrip ‘geruime tijd’ heeft in het verleden voor aardig wat lagere jurisprudentie gezorgd in het kader van de ambtshalve toetsing van consumentenkredietovereenkomsten. De Richtlijn verduidelijkt het begrip, door te bepalen dat de precontractuele informatie ten minste één dag voordat de consument door een overeenkomst of aanbieding is gebonden, moet worden verstrekt. Is dit minder dan één dag, dan moet de consument worden herinnerd aan de mogelijkheid om de overeenkomst te herroepen. Deze herinnering moet worden verstrekt tussen één en zeven dagen na de sluiting van de overeenkomst of de indiening van het bindende kredietaanbod door de consument. Ook wordt expliciet opgenomen dat koppelverkoop verboden is, maar gebundelde verkoop toegestaan.

De AFM heeft in haar [uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets](#) aangegeven dat haar beschikbare budget en capaciteit uitgaat van een beperkt aantal nieuwe vergunningaanvragen als gevolg van de implementatie van de herziene richtlijn consumentenkrediet. De AFM voorziet echter een kans dat er veel meer vergunningaanvragen voor BNPL-bemiddelaars kunnen worden ingediend, wat tot capaciteitsdruk kan leiden. Verder zal ook de beslissing of Nederland nog afzonderlijk private lease wil reguleren ook impact hebben op het verwachte aantal vergunningaanvragen.

Op 15 april 2025 is het Nederlandse wetsvoorstel [Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet](#) ter consultatie gepubliceerd. Het wetsvoorstel ligt nu bij de Raad van State. De nieuwe regels zijn uiterlijk 20 november 2026 van toepassing.

Implementatiebesluit Richtlijn consumentenkrediet

- **Wat?** Op 22 december 2025 is het [Implementatiebesluit](#) herziene richtlijn consumentenkrediet ter consultatie gepubliceerd. Met het besluit vervalt de zogeheten verificatiegrens bij kredietovereenkomsten vanaf €1.000 en gaat een open norm gelden. Dit betekent dat een aanbieder van krediet voortaan de financiële informatie van de consument moet verifiëren voor zover dat nodig en evenredig is gezien de aard, duur, waarde en risico's van het krediet. Daarnaast regelt het besluit dat een kredietaanbieder voortaan bij het aangaan van iedere consumentenkredietovereenkomst het BKR moet raadplegen. Eerst bestond deze verplichting pas bij kredietovereenkomsten vanaf €250. Verder wordt geregeld dat bij doorlopend krediet jaarlijks (voorafgaand aan een heropname) een kredietwaardigheidsbeoordeling moet worden uitgevoerd in plaats van slechts eenmaal bij het afsluiten van het krediet. Een ander belangrijk onderdeel van het besluit is een specifiek kostenregime voor aanbieders van krediet in de vorm van uitstel van betaling (bijvoorbeeld BNPL en creditcards), inclusief maximering van deze kosten. Tot slot bevat het besluit regels over de informatie die een aanbieder aan een consument moet verstrekken en voert het een aantal reclameverboden in.
- **Wie?** Alle aanbieders van consumentenkrediet, maar in het bijzonder aanbieders van krediet tot EUR 1.000 en BNPL-aanbieders.
- **Wanneer?** De consultatie loopt tot 2 februari 2026. De nieuwe regels zijn uiterlijk 20 november 2026 van toepassing.

Richtlijn hypothecair krediet

- **Wat?** De Europese Commissie werkt aan een herziening van de Richtlijn hypothecair krediet. Daarbij wordt nagegaan hoe: i) de consument vereenvoudigde, tijdige en relevante informatie kan krijgen, ii) de regels aan de digitale omgeving kunnen worden aangepast en iii) het voor consumenten makkelijker kan worden gemaakt om een hypothecaire lening te krijgen voor een woning in een ander EU-land.
- **Wie?** Verstrekkers van hypothecair krediet.
- **Wanneer?** De verwachting was dat de Europese Commissie een voorstel voor een nieuwe richtlijn zou publiceren in het eerste kwartaal van 2024. Dit is echter niet gebeurd. Op 19 december 2024 heeft de Europese Commissie laten weten dat de herziening is [opgeschort](#). De herziening kan, afhankelijk van de omstandigheden, in een later stadium worden hervat met mogelijk een iets andere reikwijdte of volledig worden geannuleerd.

Vangnetregels voor uitgezonderd krediet

- **Wat?** Op 18 april 2025 is de [consultatieversie](#) van de Implementatiewet richtlijn op afstand gesloten overeenkomsten inzake financiële diensten gepubliceerd. Op 3 december 2025 is de consultatieversie van het bijbehorende [implementatiebesluit](#) gepubliceerd. De wet zal uitvoering geven aan Richtlijn (EU) 2023/2673 en zal een minimumregulering invoeren voor financiële producten die zijn uitgezonderd van de Wft (zoals kortlopend krediet tegen onbetekenende kosten). Dergelijke producten, zoals BNPL, zullen onder het toepassingsgebied van de regels met betrekking

tot op afstand gesloten overeenkomsten vallen en bepaalde (precontractuele) informatievereisten moeten opnemen, evenals het herroepingsrecht van de consument. We hebben een [blog](#) over dit onderwerp gepubliceerd op onze website. Voor veel kredietvormen zijn deze vangnetregels dus beperkt relevant na inwerkingtreding van de herziene Richtlijn consumentenkrediet, omdat ze dan sowieso onder het bereik van deze regels zullen vallen.

- **Wie?** Aanbieders van uitgezonderd krediet, zoals BNPL-aanbieders.
- **Wanneer?** De nieuwe regels dienen uiterlijk 19 juni 2026 van toepassing te zijn.

Als de basisherfinancieringsrente nog verder daalt, dan zal, in principe, de wettelijke rente ook verder dalen per 1 juli 2026, namelijk bij een verschil van meer dan 1%-punt tussen de geldende wettelijke rente en de rente die op dat moment zou gelden. De volgende peildatum is ultimo april 2026.

- **Wie?** Aanbieders van consumptief krediet.
- **Wanneer?** De verhoging is op 1 januari 2026 in werking getreden.

NIEUWE WETGEVING

Wet stelsel kredietregistratie

- **Wat?** Het voorstel voor de [Wet stelsel kredietregistratie](#) is inmiddels al enige jaren geleden ter consultatie gepubliceerd. Aanbieders van krediet aan consumenten zijn wettelijke verplicht om onderdeel te nemen aan een stelsel van kredietregistratie. Op dit moment is er in Nederland één stelsel van kredietregistratie, ondergebracht bij de private stichting Bureau Kredietregistratie (BKR). Het conceptwetsvoorstel geeft wettelijke waarborgen voor de huidige praktijk van kredietregistratie, door van het beheer van het kredietregister een wettelijke taak te maken. Dit beheer wordt dan ook belegd bij het BKR. Het conceptwetsvoorstel heeft onder andere impact op de mogelijkheden van consumenten om het BKR te verzoeken haar gegevens te verwijderen uit het kredietregister op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- **Wie?** Alle kredietverstrekkers.
- **Wanneer?** Het is nog onbekend wanneer het wetsvoorstel wordt gepubliceerd. Het staat op de wetgevingskalender, maar er is geen datum genoemd voor de invoering. Voor het bepalen van de datum van inwerkingtreding zal de wetgever overleggen met het BKR en kredietverstrekkers, om te bepalen hoeveel implementatietijd nodig is.

Toezichtondersteunende rapportage

- **Wat?** Op 17 mei 2024 is de [consultatieversie](#) van de Wet toezichtondersteunende rapportage AFM gepubliceerd. Deze wet geeft de AFM mogelijkheid om onder meer aan kredietverstrekkers rapportageverplichtingen op te leggen ten behoeve van het risicogestuurd toezicht. De consultatie heeft nogal wat ophef veroorzaakt in de markt en kritiek ontvangen van deskundigen, omdat het voorstel de AFM een vergaande bevoegdheid geeft om rapportageverplichtingen op te leggen. Op dit moment is onduidelijk of en, zo ja, hoe opvolging wordt gegeven aan deze consultatie.
- **Wie?** Alle kredietverstrekkers.

Uitbreiding van uitbestedingsregels

- **Wat?** Op 23 januari 2025 is het [Wijzigingsbesluit financiële markten 2026](#) ter consultatie gepubliceerd. In dit consultatiebesluit komt de wetgever tegemoet aan een [wetgevingswens van de AFM](#) uit 2023 en introduceert nadere uitbestedingsregels voor financiële dienstverleners. Het wettelijk kader wordt – naar het zich laat aanzien – uitgebreid, zodat de AFM beter toezicht kan houden op de uitbesteding door financiële dienstverleners. De belangrijkste nieuwe verplichtingen zien op het bijhouden van een uitbestedingsovereenkomst, een schriftelijkheidsverplichting voor alle uitbestedingen, een mate van geschiktheid van derde dienstverleners en deskundigheidsvereisten voor de financiële onderneming.
- **Wie?** Alle kredietverstrekkers.
- **Wanneer?** Deze regels treden waarschijnlijk medio 2026 in werking.

Maximale kredietvergoeding –wettelijke rente

- **Wat?** Per 1 januari 2026 is een [verlaging](#) van de wettelijke rente van 6% naar 4% ingegaan. Dit heeft tot gevolg dat de maximale kredietvergoeding die op jaarbasis in rekening mag worden gebracht niet langer 14% bedraagt, maar 12%. Dat volgt uit het Besluit kredietvergoeding, waarin is bepaald dat de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding moet worden berekend door de wettelijke rente te verhogen met 8%. De verlaging van de wettelijke rente hangt samen met een verlaging door de Europese Centrale Bank (ECB) van de [basisherfinancieringsrente](#). Halfjaarlijks (per 1 januari en per 1 juli) wordt de wettelijke rente vastgesteld door op de peildatum (ultimo oktober respectievelijk ultimo april) te bekijken hoe hoog de basisherfinancieringsrente van de ECB is en, afhankelijk daarvan, de wettelijke rente te verhogen of verlagen.

- **Wanneer?** Het is nog onduidelijk in hoeverre een (al dan niet gewijzigd) wetsvoorstel wordt gepubliceerd.

Wijzigingsregeling hypothecair krediet 2026

- **Wat?** Op 7 juli 2025 is de [consultatieversie](#) van de Wijzigingsregeling hypothecair krediet 2026 gepubliceerd. In de wijzigingsregeling wordt voorgesteld om bepaalde bedragen buiten beschouwing te laten bij het vaststellen van de financieringslast bij energiezuinige woningen. Daarnaast heeft de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening op 31 oktober 2025 in een [Kamerbrief](#) nader toegelicht hoe de leennormen voor 2026 zullen wijzingen. De minister heeft aangegeven dat mede als gevolg van feedback van verschillende stakeholders de wijzigingsregeling op punten zal worden aangepast ten opzichte van de consultatieversie.
- **Wie?** Verstrekkers van hypothecair krediet.
- **Wanneer?** De regeling is op 1 januari 2026 in werking getreden.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Financiering van funderingsherstel

- **Wat?** Eén van de klimaatrisico's waar volgens de AFM (Trendzicht 2026) onvoldoende aandacht voor is bij bestaande en aankomende huizenbezitters, is funderingsschade. Deze schade is in veel gevallen namelijk niet te verzekeren, en daarover is bij huizenbezitters onvoldoende bewustzijn heeft de AFM [geconstateerd](#). Funderingsschade kan grote financiële gevolgen hebben. Er is inmiddels vanuit verschillende ministeries aandacht voor dit probleem; in juli 2025 is in het beleidsdocument [Nationale Aanpak Funderingsproblematiek](#) uiteen gezet hoe de aanpak eruit zal (kunnen gaan) zien.
- **Wie?** Kredietverstrekkers en partijen die andere financieringsvormen willen ontwikkelen.
- **Wanneer?** Per direct en doorlopend.

Verdere zelfregulering BNPL

- **Wat?** In de afgelopen jaren zijn er ontwikkelingen geweest op zelfregulering van BNPL-aanbieders door middel van een [gedragscode](#) (in overleg met de AFM) en het weren van aanbieden van BNPL in fysieke winkels (op aandringen van de Tweede Kamer). Met name dat laatste lijkt beperkt uit de verf te komen, gezien de nieuwsberichten dat sommige BNPL-aanbieders inmiddels zulke fysieke oplossing aanbieden. In aanloop

naar de inwerkingtreding van de herziene Richtlijn consumentenkrediet, heeft het kabinet [aangegeven](#) ook gedurende 2026 in gesprek te blijven met de sector en zich in te zetten voor zelfregulering door middel van een gedragscode.

- **Wie?** Verstrekkers van buy now, pay later producten.
- **Wanneer?** De gesprekken tussen kabinet en de sector over verdere zelfregulering worden in 2026 voortgezet.

Aanpassing provisiegebod bij consumentenkrediet?

- **Wat?** Op 22 december 2025 is een [consultatiedocument](#) gepubliceerd, waarin de wetgever uitvraagt of de markt en de consument nog steeds gebaat zijn bij provisiegebod voor consumentenkrediet, of dat dit gebod moet worden aangepast. Het nationale provisiegebod houdt in dat de kredietbemiddelaar niet van de consument, maar alleen van de kredietaanbieder een doorlopende vergoeding mag ontvangen. Met de inwerkingtreding van de Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet zullen de kredietregels uit de Wft voor het eerst van toepassing worden op creditcards en BNPL. Als gevolg van de toepassing van de provisieregels op deze kredietvormen, zouden aanbieders en bemiddelaars mogelijk hun provisiestromen moeten aanpassen. De wetgever verneemt daarom graag of het wenselijk of noodzakelijk is dat het provisieverbod wordt gewijzigd en welke voor- en nadelen worden gezien als het provisiegebod wordt gewijzigd naar een provisieverbod.
- **Wie?** Alle aanbieders van consumentenkrediet, aanbieders van creditcards en BNPL-aanbieders.
- **Wanneer?** De consultatie loopt tot 2 februari 2026. Vervolgens zal de wetgever aangeven in hoeverre een aanpassing nodig wordt geacht.

Regulering private lease?

- **Wat?** Als gevolg van de implementatie van de herziene Richtlijn consumentenkrediet zullen alle (financial) leaseovereenkomsten met een koopoptie binnen het toepassingsbereik van de richtlijn vallen, waardoor aanbieders van deze overeenkomsten ook vergunningplichtig worden. Het huidige kabinet heeft op 11 oktober 2024 [aangegeven](#) dat zij onderzoekt of het noodzakelijk is om ook (private) leaseovereenkomsten zonder koopoptie wettelijk te reguleren. Op 15 april 2025 is daartoe een [consultatiedocument](#) voor de mogelijke regulering van private lease gepubliceerd. De overheid is op zoek naar feedback van stakeholders over de noodzaak en wenselijkheid van het reguleren van private

leaseproducten om de consumentenbescherming verder te versterken. Op basis van de ontvangen input kan worden besloten tot (verdere) maatregelen op het gebied van private lease. De eerste gedachten uit het consultatiedocument over het reguleren van private lease hebben betrekking op operational lease met een looptijd van ten minste zes maanden, en met een totale contractwaarde van ten minste € 1.000 of met een boete voor tussentijdse beëindiging van ten minste € 500 of met een opzegtermijn van ten minste twee maanden.

- **Wie?** Aanbieders van private lease.
- **Wanneer?** De consultatieperiode is inmiddels gesloten. Het is nog niet duidelijk wanneer een beslissing wordt genomen over het al dan niet reguleren van private lease.

Update Wet kwaliteit incassodienstverlening

- **Wat?** Sinds 1 april 2024 gelden een registratieplicht en gedragsregels voor verleners van buitengerechtelijke incassowerkzaamheden op grond van de Wet kwaliteit incassodienstverlening (Wki). Wij hebben hierover een [blog](#) en [artikel](#) geschreven. De reikwijdte van de Wki gaat verder dan traditionele incassobureaus. Ook financiële ondernemingen zoals kredietverstrekkers kunnen onder de reikwijdte vallen, wanneer zij bepaalde werkzaamheden verrichten (zoals het treffen van een betaalregeling of het versturen van een betalingsherinnering) voor derden tegenover natuurlijke personen in Nederland (zoals consumenten, eenmanszaken en vof's). De Wki-toezichthouder, de Inspectie JenV, heeft in haar [Werkprogramma 2026](#) aangegeven dat in 2026 haar toezicht zal aanpassen op basis van de in 2026 te publiceren beleidsreactie van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Hopelijk schept deze reactie en het aangepaste toezicht meer duidelijkheid over wat wordt verwacht van verrichters van buitengerechtelijke incassodienstverleners die ook onder de Wft vallen.
- **Wie?** Kredietverstrekkers die voor derden tegenover natuurlijke personen in Nederland buitengerechtelijke incassowerkzaamheden verrichten, zoals beheerders van kredietportefeuilles waarvan zij niet de lender of record zijn. Ook kredietsevicers kunnen onder de reikwijdte vallen.
- **Wanneer?** De Wki is reeds van toepassing, aanvullende guidance vanuit de Inspectie JenV wordt in de loop van 2026 verwacht.

TRUSTKANTOREN

In dit onderdeel worden de ontwikkelingen in 2026 besproken die relevant zijn voor trustkantoren. Ook het cross-sectorale onderdeel [Integriteit](#) is van bijzonder belang voor trustkantoren. Daarnaast raden wij trustkantoren aan om kennis te nemen van het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#), omdat daarin onderwerpen worden besproken die relevant kunnen zijn voor eenieder die zich op de financiële markt begeeft.

DNB	109
Good Practices Wtt 2018	
Intrekking beleidsuitingen DNB	
Nieuwe SIRA Good Practices	
IRAP 2026	
BESTAANDE WETGEVING	109
Wijzigingswet financiële markten 2026	
NIEUWE WETGEVING	110
Implementatiewet voorkoming witwassen en terrorismefinanciering	
OVERIGE ONTWIKKELINGEN	110
Evaluatie Wtt 2018	
Publicaties Holland Quaestor	

Good practices Wtt 2018

- **Wat?** Op 6 november 2025 heeft DNB de definitieve [Good Practices Wtt 2018](#) gepubliceerd. In dit document geeft DNB praktische handvatten voor de naleving van de Wtt 2018. De Good Practices zien niet alleen op de normen voor het door trustkantoren uit te voeren cliëntenonderzoek, maar ook op organisatievoorschriften, de inrichting van controlefuncties, het verbod op vroegtijdige dienstverlening, het dienstverleningsdossier en de vereisten ten aanzien van training en opleiding.
- **Wie?** Trustkantoren.
- **Wanneer?** Het document Good Practices Wtt 2018 is beschikbaar gesteld door DNB en trustkantoren wordt aangeraden hun werkwijze hieraan te toetsen.

Intrekking beleidsuitingen DNB

- **Wat?** DNB heeft in de afgelopen jaren meerdere *Good Practices*-documenten en factsheets voor de trustsector gepubliceerd. In het licht van de regels uit de *Anti-Money Laundering Regulation (AMLR)*, die per 10 juli 2027 van toepassing worden, zal het regelgevend kader voor de trustsector op diverse onderdelen ingrijpend wijzigen. De nieuwe anti-witwasautoriteit AMLA krijgt bijvoorbeeld de taak om onderwerpen nader toe te lichten en richtsnoeren op te stellen. Tegen deze achtergrond heeft DNB besloten de mate van detail in haar beleidsuitingen te beperken, mede om overlap te voorkomen. Meer concreet heeft DNB met de publicatie van de Good Practices Wtt 2018 de volgende beleidsuitingen [ingetrokken per 5 november 2025](#):
 - Good Practices Transactiemonitoring voor Trustkantoren;
 - Good practices fiscale integriteitsrisico's voor cliënten van trustkantoren;
 - Factsheet Wet toezicht trustkantoren 2018;
 - Factsheet Nadere informatie voor trustkantoren;
 - Factsheet Cliëntenonderzoek door Trustkantoren.
- **Wie?** Trustkantoren
- **Wanneer?** De genoemde Good Practices documenten en Factsheets zijn ingetrokken per 5 november 2025.

Nieuwe SIRA Good Practices

- **Wat?** In de [Vooruitblik 2025](#) is aandacht besteed aan de consultatie van de vernieuwde Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA) Good Practices. Inmiddels heeft DNB [dit beleidsdocument](#) definitief

gemaakt en gepubliceerd. Ten opzichte van de eerdere versie uit 2015 biedt de nieuwe Good Practices SIRA meer concrete voorbeelden voor het identificeren en analyseren van integriteitsrisico's. Verder doet DNB geen suggesties meer met betrekking tot het format en de lijst van risico's. Overweging is instellingen aan te zetten tot het ontwikkelen van een eigen model en te voorkomen dat de DNB guidance teveel als een voorgeschreven norm wordt gezien. DNB besteedt in het document verder expliciet aandacht aan de beheersing van de integriteitsrisico's, evenals aan het doorlopend monitoren van zowel de risico's zelf als de effectiviteit van de getroffen beheersmaatregelen.

- **Wie?** Trustkantoren
- **Wanneer?** Per direct.

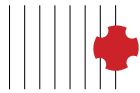
IRAP 2026

- **Wat?** Ook in 2026 zal de [uitvraag integriteitsrapportage](#) (IRAP) voor trustkantoren begin februari 2026 beschikbaar worden gesteld. De uitvragen zijn bedoeld om actuele gegevens te verzamelen over de beheerste en integere bedrijfsvoering van instellingen. Voor het invullen en indienen van de IRAP geldt een termijn van tien weken.
- **Wie?** Trustkantoren
- **Wanneer?** De jaarlijkse aankondiging van de IRAP uitvraag wordt eind januari 2026 verstuurd.

BESTAANDE WETGEVING

Wijzigingswet financiële markten 2026

- **Wat?** Tot februari 2025 heeft de consultatie plaatsgevonden over de Wijzigingswet financiële markten 2026. Het wetsvoorstel introduceert een publieke rapportageverplichting voor trustkantoren, op grond waarvan zij het publiek moeten informeren over hun risk appetite ten aanzien van cliënten en doelvennootschappen met een verhoogd risico op witwassen of terrorismefinanciering. Daarnaast moeten trustkantoren het aantal doelvennootschappen zij bedienen openbaar maken als ook het aantal doelvennootschappen met een verhoogd ML/TF-risico. Trustkantoren mogen zelf bepalen op welke wijze zij deze informatie bekend maken, mits de informatie publiek toegankelijk en goed vindbaar is. Verder wordt een verplichting geïntroduceerd tot informatie-uitwisseling tussen trustkantoren, wanneer een potentiële cliënt bij een ander trustkantoor is geweigerd vanwege verhoogde integriteitsrisico's.
- **Wie?** Trustkantoren.
- **Wanneer?** Het wetsvoorstel bevindt zich nog in een vroeg stadium. De consultatie is afgerond en de

[Autoriteit Persoonsgegevens](#) (AP) als [Holland Quaestor](#) hebben kritische reacties ingediend. Wat de gevolgen van deze consultatiereacties zullen zijn voor de verdere

vormgeving van het wetsvoorstel is op dit moment nog onduidelijk. Naar verwachting zal hierover in de loop van 2026 meer duidelijkheid ontstaan.

NIEUWE WETGEVING

Implementatiewet voorkoming witwassen en terrorismefinanciering

In juli 2025 is [de Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering \(Iwt\)](#) ter consultatie voorgelegd. Deze implementatiewet heeft ingrijpende gevolgen voor trustkantoren in Nederland. De Iwt implementeert Richtlijn (EU) 2024/1640 (AMLD6), die onderdeel uitmaakt van het bredere Europese pakket aan maatregelen ter bestrijding van witwassen, waaronder de verordening AMLR. De AMLR is al in werking getreden en is vanaf 10 juli 2027 van toepassing. De AMLR heeft rechtstreekse werking. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar het onderdeel Integriteit van deze Vooruitblik.

Indien het conceptwetsvoorstel ongewijzigd wordt aangenomen, leidt dit tot zeer impactvolle veranderingen voor de trustsector. De meest ingrijpende wijziging is dat voor het uitvoeren van het cliëntenonderzoek door trustkantoren voortaan de materiële voorschriften van de AMLR gaan gelden. De huidige voorschriften in de Wtt 2018 komen daarmee te vervallen. De maximumharmonisatie onder de AMLR brengt mee dat één uniforme set regels voor het cliëntenonderzoek van kracht wordt binnen de Nederlandse rechtsorde. Een groot deel van de bepalingen in hoofdstuk 4 van de Wtt 2018 dient daarom te worden geschrapt, omdat deze rechtstreeks op grond van de AMLR van toepassing worden. Dit brengt een verlichting mee ten opzichte van de huidige norm met betrekking tot het

cliëntenonderzoek dat trustkantoren moeten verrichten ter zake de doelvennootschap en cliënt. Andere bepalingen, zoals vergunningsvereisten, personentoetsingen en vereisten voor een integere en beheerste bedrijfsvoering, blijven behouden. Deze vallen namelijk niet onder de reikwijdte van de AMLR en hoeven dus ook niet te vervallen.

Het conceptwetsvoorstel realiseert dat trustkantoren het cliëntenonderzoek structureel op basis van ‘verscherpt cliëntenonderzoek’ moeten uitvoeren. Waar de Wwft uitgaat van een risicogebaseerde benadering wordt daarvan afgeweken voor trustkantoren. Zij zullen in alle gevallen verplicht zijn tot het verrichten van verscherpt cliëntenonderzoek, ongeacht het feitelijke risicoprofiel van de cliënt of de doelvennootschap.

Ten slotte verplicht artikel 8 van AMLD6 dat voor domicilieverleners een registratie- dan wel vergunningplicht wordt geïntroduceerd. Door de Nederlandse wetgever is ervoor gekozen om een dergelijke registratieplicht op te nemen in de Wtt 2018.

De consultatie in het kader van het wetgevingsproces voor de implementatie van AMLD6 is in augustus 2025 gesloten. Het wetsvoorstel zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 beschikbaar komen. Het is de trustsector aan te raden deze ontwikkelingen nauwlettend te volgen. Op de website van Finnius worden regelmatig updates gepubliceerd over belangrijke ontwikkelingen.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Evaluatie Wtt 2018

- **Wat?** De evaluatie van de Wtt 2018 was voorzien per 2024, maar is destijds uitgesteld tot 1 januari 2026. De nieuwe anti-witwasregels (op basis van maximumharmonisatie) uit hoofde van AMLR en AMLD6 zullen leiden tot een ingrijpende wijziging van de Wtt 2018. Op dit moment is nog niet bekend gemaakt of de Wtt 2018 op korte termijn geëvalueerd wordt of dat deze evaluatie opnieuw wordt uitgesteld en bijvoorbeeld gaat samenvallen met het wetgevingsproces met betrekking tot de vereiste aanpassingen van de Wtt 2018.

- **Wie?** Trustkantoren.
- **Wanneer?** In 2026.

Publicaties Holland Quaestor

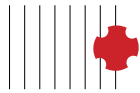
- **Wat?** In 2025 heeft branchevereniging Holland Quaestor (HQ) de [richtlijn Wtt 2018 en Wwft voor trustkantoren](#) vernieuwd. Daarnaast zijn richtsnoeren gepubliceerd met betrekking tot [incidentmeldingen onder de Wtt 2018](#), het opstellen van een [compliance charter](#) en de SIRA. De documenten van HQ zijn bedoeld om kaders op te stellen voor leden van de branchevereniging zodat zij beter invulling kunnen geven aan de voor hen geldende wettelijke eisen en criteria.
- **Wie?** Trustkantoren.
- **Wanneer?** In 2026. Zie de website van [Holland Quaestor](#) voor de actuele stand van zaken.

VERZEKERAARS

In dit onderdeel worden de voorzienbare ontwikkelingen in 2026 besproken die voor verzekeraars relevant zijn. Dit jaar hebben wij de Vooruitblik Verzekeraars bewust anders vormgegeven en ons beperkt tot de ontwikkelingen in 2026 die vanuit een financieel rechtelijk perspectief relevant zijn voor verzekeraars. Wij concentreren ons op de implementatie van recente wetgeving, actuele toezichtthema's, doorlopende eisen aan governance en operationele weerbaarheid, consumentenbescherming en praktische aandachtspunten in kapitaal- en risicobeheersing. Waar relevant wijzen wij wel naar belangrijke internationale ontwikkelingen die concrete impact hebben op de Nederlandse praktijk. Dit onderdeel voorziet daarom niet in een opsomming van alle rapporten, consultatiedocumenten en strategische plannen van EIOPA, IAIS en andere internationale organisaties.

Verzekeraars die aanvullende diensten verlenen, raden wij aan de relevante onderdelen in deze Vooruitblik te raadplegen. Denk aan het onderdeel [Kredietverstrekkers](#) bij hypothecaire kredietverstrekking en het onderdeel [Financiële Dienstverleners](#), aangezien aanbieders van verzekeringen doorgaans ook als financieledienstverlener in de zin van de Wft kwalificeren. Verder zijn naast het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) ook de cross-sectorale onderdelen [Digitalisering & AI](#), [Integriteit](#) en [Duurzaamheid \(ESG\)](#) nuttig om kennis van te nemen.

DNB	112	WETGEVING	115
Visie op Toezicht 2025 – 2028		Herziening Solvency II	
Toezichtkalender Verzekeraars 2026		Retail Investment Strategy - IDD & Solvency II	
Impactanalyse Solvency II		Retail Investment Strategy - PRIIPs	
Regeling staten Wft 2011		IRRD	
Beheersing operationele risico's		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	116
Beleidsuitingen Verzekeraars		Macroprudentiële raamwerk NBFIs	
AFM	113	Lobby Verbond van Verzekeraars	
AFM Trendzicht 2026		Rapport Insurance Europe	
Klantbelang embedded insurance			
Meer grip collectieve vergunninghouders			
EIOPA	114		
Consultaties level 2 Solvency II			
Consultaties IRRD-implementatie			

Visie op Toezicht 2025 – 2028

- **Wat?** In DNB's [Visie op Toezicht 2025 – 2028](#) heeft de toezichthouder de toezichtvisie voor de middellange termijn geschetst. DNB zet hierin uiteen wat financiële instellingen en andere belanghebbenden van het toezicht van DNB kunnen verwachten. DNB heeft drie focusgebieden voor haar toezicht vastgesteld, namelijk 1) het beheersen van de risico's omtrent geopolitieke ontwikkelingen, 2) de impact van technologische vernieuwing op de financiële sector, wat innovatie en wendbaarheid vereist van de financiële sector en 3) cyberweerbaarheid. Daarnaast noemt DNB onderwerpen waaraan al extra aandacht is gegeven in de laatste jaren, namelijk 1) de aanpak van financieel-economische criminaliteit, 2) de beheersing van duurzaamheidsrisico's en 3) de effectieve sturing op governance. Deze punten zijn inmiddels zijn verankerd in het reguliere toezicht.
- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** DNB neemt deze punten mee in het doorlopend toezicht in de periode 2025 - 2028.

Toezichtkalender Verzekeraars 2026

- **Wat?** Op 27 november december heeft DNB de [toezichtkalender 2026](#) voor verzekeraars gepubliceerd. In de publieke versie van de kalender staan de sectorbrede toezichtactiviteiten die DNB van plan is in 2026 uit te voeren in deze sector. DNB heeft de toezichtkalender per verzekeraar aangevuld met instellingspecifieke DNB-activiteiten. Deze informatie is beschikbaar in het DNB portaal. In het [nieuwsbericht](#) heeft DNB aangegeven dat de thema's 'Best estimate technische voorzieningen' en 'Datamanagement' relevant zijn voor verzekeraars. Daarnaast blijft er aandacht voor de implementatie van nieuwe regelgeving, zoals de Wet toekomst pensioenen (Wtp), DORA en Solvency II review. Andere actuele toezichtonderwerpen zijn de impact van geopolitieke risico's, de inzet van AI, duurzaamheid (ESG) en de proportionele inrichting en werking van sleutelfunctiehouders bij verzekeraars.
- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** Verzekeraars kunnen de instellingspecifieke DNB-activiteiten raadplegen in het DNB portaal.

Impactanalyse Solvency II

- **Wat?** Op 24 oktober 2025 publiceerde DNB de [resultaten](#) van een impactanalyse over de effecten van de Solvency II-herziening op de Nederlandse verzekeringssector. De herziene regels gaan in

januari 2027 in. De analyse laat zien dat Nederlandse verzekeraars grotendeels goed op de hoogte zijn van de aankomende wijzigingen. DNB benadrukt dat de SII-herziening leidt tot een andere berekening van het kernvermogen en vereiste kapitaal. Verzekeraars moeten rekening houden met nieuwe regelgeving over macro-economische ontwikkelingen en duurzaamheidsplannen. Naar verwachting zullen meerdere verzekeraars de 'Small and Non-Complex Undertaking'-status (SNCU) aanvragen, dan wel als niet-SNCU één of meer proportionaliteitsmaatregelen aanvragen. Het is belangrijk dat verzekeraars beoordelen of ze onderdeel zijn van een groep, om de impact op het groepstoezicht goed in te schatten. DNB herhaalt de uitvraag in 2026, waarbij deze wordt aangepast aan de wijzigingen in de Gedelegeerde Verordening Solvency II.

- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** DNB zal in 2026 opnieuw een uitvraag doen. De wijzigingen van Solvency II gaan in januari 2027 in.

Regeling staten Wft 2011

- **Wat?** De Regeling staten financiële ondernemingen Wft 2011 is een [regeling](#) van DNB waarin voorschriften worden gesteld met betrekking tot de frequentie en modellen van rapportages. De regeling is volledig geactualiseerd, zodat deze weer aansluit bij (Europese) regelgeving. DNB heeft de regeling overzichtelijker gemaakt en vereenvoudigd. Staten die volgen uit rechtstreeks werkende Europese regelgeving en waarvoor DNB geen aanvullende nationale uitvoeringsmaatregelen hoeft op te nemen, zijn verwijderd.
- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** De aangepaste regels zijn op 3 december 2025 in werking getreden.

Beheersing operationele risico's

- **Wat?** In een [nieuwsbericht](#) van 4 december 2025 heeft DNB de resultaten gedeeld van een jaarlijkse sectorbrede uitvraag omtrent beheersing van operationele risico's. DNB constateert dat de volwassenheid van beheersmaatregelen ten opzichte van de uitvraag in het voorgaande jaar is verbeterd. Tegelijkertijd meent DNB dat met name de kleine en middelgrote verzekeraars nog stappen zetten om hun operationele risico's beter aantoonbaar te beheersen. DNB signaleert de volgende aandachtspunten: 1) het risicomanagementproces moet voortdurend geëvalueerd en verbeterd worden waarbij rekening wordt gehouden met risicobereidheid en risicotoleranties, 2) volwassenheid van informatiebeveiliging moet worden verbeterd en 3) er moet voldoende inzicht en controle

zijn op kritieke uitbestedingsketens. DNB zal de jaarlijkse [uitvraag](#) voor de pensioen- en verzekeringssector naar informatiebeveiliging met ingang van het eerste kwartaal 2026 baseren op de DORA-regelgeving voor alle instellingen die onder de reikwijdte van DORA vallen.

- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** DNB neemt deze aandachtspunten mee in haar toezicht in 2026.

Beleidsuitingen Verzekeraars

- **Wat?** DNB heeft op haar website een handzaam [overzicht](#) beschikbaar gesteld met een opsomming van de beleidsuitingen voor verzekeraars. In het overzicht zijn specifieke onderwerpen opgenomen en kan worden doorgeklikt naar de gerelateerde webpagina's op de website van DNB.
- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** Doorlopend beschikbaar op de website van DNB.

AFM

AFM Trendzicht 2026

- **Wat?** Op 13 november 2025 heeft de AFM haar [Trendzicht 2026](#) gepubliceerd, waarin de AFM haar visie geeft op de trends en bijbehorende risico's ten aanzien van het toezicht op de financiële markten in 2026. De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in de AFM Agenda 2026, die in het begin van 2026 wordt. Relevante onderwerpen die voor verzekeraars worden aangehaald en door de AFM als risico worden gezien zijn onder meer i) de inzet van AI die leidt tot uitsluiting of discriminatie, ii) digitalisering en daarmee verdergaande personalisering, iii) AI-adviezen die nadelig uitwerken voor de klant en iv) de internationalisering van de schadeverzekeringsmarkt. Met betrekking tot punt ii) constateert de AFM dat het productaanbod en advies door de digitalisering (nog meer) kan worden afgestemd op persoonlijke omstandigheden, maar het ook kan leiden tot uitsluiting, niet-transparante prijsvorming of complexere producten. Verder kan dit leiden tot ondoorzichtige markten waarin het vergelijken van producten steeds lastiger wordt. De AFM heeft een [verdiepend document](#) over hyperpersonalisatie gepubliceerd.
- **Wie?** Verzekeraars
- **Wanneer?** De AFM verwerkt het trendzicht 2026 in het toezicht.

Klantbelang embedded insurance

- **Wat?** Op 24 november 2025 heeft de AFM een [rapport](#) gepubliceerd over aandachtspunten voor borging van

het klantbelang bij embedded insurance. Embedded insurance vindt plaats in fysieke én online aan- en verkoopprocessen. Een bekend voorbeeld is de aankoop van een verzekering voor de fiets in de fietswinkel, of de annuleringsverzekering bij de online aankoop van een vliegticket of concertkaartje. De verscheidenheid in typen platforms waar producten en diensten met embedded insurance worden aangeboden is groot. Deze loopt uiteen van kleine (web)winkels tot grote (neo)banken die verzekeringen integreren in hun betaalde abonnementsdiensten. Verzekeringen worden in toenemende mate geïntegreerd in websites van niet-verzekeraars. In het rapport geeft de AFM aan onder welke omstandigheden platforms een vergunning nodig hebben voor het bemiddelen in verzekeringen. Daarbij worden ook de belangrijkste verplichtingen en (on)mogelijkheden uiteengezet (zoals wanneer je premies mag innen, welke restricties gelden en bij wie de vergunningplicht kan "liggen"). Daarnaast geeft zij aanbevelingen voor het ontwikkelen en distribueren (de zogenoemde "klantreis") van verzekeringsproducten via embedded insurance.

- **Wie?** Platforms die verzekeringen aanbieden bij de verkoop van eigen producten en diensten (zoals webshops en andere dienstverleners).
- **Wanneer?** Dit geldt doorlopend.

Meer grip collectieve vergunninghouders

- **Wat?** Op 18 november 2025 heeft de AFM haar [rapport](#) "Sector in beeld Financieel dienstverleners 2025" gepubliceerd. In dit rapport deelt de AFM data op basis van de 'marktmonitor adviseurs en bemiddelaars' (MMAB) en ontwikkelingen uit de markt die risicovol kunnen zijn voor klanten. Bij collectieve vergunninghouders heeft de AFM geconstateerd dat zij niet altijd aantoonbaar grip hebben op de bij hun aangesloten ondernemingen. Er is bijvoorbeeld vaak onduidelijkheid met welke aangesloten onderneming de vergunninghouder in zee gaat. Daarnaast is er ook onduidelijkheid over de werkzaamheden die worden uitgevoerd, of aan wet- en regelgeving wordt voldaan en hoe de beheerste en integere bedrijfsvoering is geborgd. Deze non-compliance brengt risico's met zich mee voor de kwaliteit van financiële dienstverlening. De AFM spoort collectieve vergunninghouders daarom aan na te gaan hoe deze thema's in de praktijk zijn ingericht en om eigen processen en afspraken aan te passen waar nodig.
- **Wie?** Collectieve vergunninghouders en aangesloten ondernemingen.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die de AFM begin 2026 publiceert.

Consultaties level 2 Solvency II

De wijzigingen met betrekking tot Solvency II zijn op 8 januari 2025 gepubliceerd in het [publicatieblad](#). In dat kader heeft EIOPA meerdere batches gepubliceerd met consultaties voor *regulatory technical standards* (RTS), *implementing technical standards* (ITS) en richtsnoeren.

Zo heeft EIOPA op 10 juli 2025 een [pakket](#) gepubliceerd op 10 juli 2025 dat is geconsulteerd tot en met 10 oktober 2025. Dit pakket heeft als doel de rapportagelast voor verzekeraars te verlichten en bestaat uit:

- wijzigingen aan Uitvoeringsverordening (EU) 2023/894 betreffende toezichtrapportage
- wijzigingen aan Uitvoeringsverordening (EU) 2023/895 betreffende openbaarmakingen
- herziene richtsnoeren inzake rapportage voor financiële stabiliteitsdoelstellingen
- herziene richtsnoeren inzake het toezicht op bijkantoren van verzekeraars uit derde landen

Op 9 oktober 2025 heeft EIOPA een nieuwe set van [documenten](#) gepubliceerd die zijn voorgelegd ter consultatie tot en met 5 januari 2026. Dit pakket bestaat uit zes consultaties:

- [herziene ITS over openbaarmakingstemplates voor toezichthouders](#), wat onder meer ziet op vereisten voor aanvullende openbaarmaking door toezichthouders over de toepassing van het nieuwe proportionaliteitsraamwerk onder Solvency II.
- [herziene ITS over de behandeling van matching adjustment](#), waarin procedurele aanpassingen worden voorgesteld voor de goedkeuring van matching adjustment portfolios, onder meer met betrekking tot het in aanmerking nemen van volledige diversificatie binnen niet-ring-fenced portfolios en de mogelijkheid om liquiditeitsplannen te combineren.
- [herziene richtsnoeren over de waardering van technische voorzieningen](#), waarin de richtsnoeren worden verkort en vereenvoudigd met bijzondere aandacht voor de berekening van de risicomarge en de introductie van de lambdafactor.
- [herziene richtsnoeren over ring-fenced funds](#), waarin het aantal richtsnoeren met 29% wordt verminderd en wordt verduidelijkt dat niet alle matching adjustment portfolios als ring-fenced funds worden behandeld.
- [RTS over de vereenvoudigde berekening van de risicomarge](#).
- [Richtsnoeren over toezichthoudende bevoegdheden bij](#)

[liquiditeitskwetsbaarheden](#), waarin wordt uiteengezet welke maatregelen toezichthouders kunnen nemen om tekortkomingen in het liquiditeitsbeheer aan te pakken, inclusief de voorwaarden waaronder aflossingsrechten tijdelijk kunnen worden opgeschort. De consultatie sluit op 9 januari 2026.

Daarnaast heeft EIOPA op 14 oktober 2025 nieuwe [richtsnoeren](#) gepubliceerd over het begrip diversiteit bij de selectie van leden van bestuursorganen, teneinde diversiteit binnen de bestuursorganen van verzekeraars te bevorderen. Ook heeft EIOPA een [eindrapport](#) gepubliceerd met herziene richtsnoeren over marktaandeelrapportage.

Op 17 november 2025 heeft EIOPA [technische standaarden](#) aan de Europese Commissie voorgelegd met betrekking tot de nieuwe macroprudentiële vereisten die voortvloeien uit de herziening van Solvency II. Het bijgewerkte kader omvat twee belangrijke verbeteringen:

- [RTS over liquiditeitsrisicobeheerplannen \(LRMP's\) voor verzekeraars](#), en bevat criteria voor het selecteren van ondernemingen die naast kortetermijnbeoordelingen ook middellange- en langetermijnliquiditeitsanalyses moeten uitvoeren. Ook wordt gespecificeerd wat de inhoud van LRMP's moet zijn en hoe vaak ondernemingen deze moeten bijwerken.
- [RTS over toepassingscriteria macroprudentiële risicoanalyses](#), en beschrijft welke (her)verzekeraars macroprudentiële analyses moeten integreren in hun eigen risico- en solvabiliteitsbeoordelingen (ORSA) en hun toepassing van het voorzichtigheidsbeginsel (PPP).

De Europese Commissie zal nu de RTS beoordelen en naar verwachting medio februari 2026 een besluit nemen over de goedkeuring ervan.

Op 5 december 2025 heeft EIOPA weer een pakket aan herziene [richtsnoeren](#) gepubliceerd. Deze richtsnoeren zijn voorgelegd ter consultatie tot en met 27 februari 2026. Dit ziet op de volgende richtsnoeren:

- [Herziene richtsnoeren groepsolvabiliteit](#) om deze in lijn te brengen met het gewijzigde Solvency II-raamwerk en om bepalingen verder te verduidelijken met betrekking tot solvabiliteitsberekeningen.
- [Herziene richtsnoeren rapportage en openbare bekendmaking](#), waarbij bepalingen die als overbodig, onvoldoende duidelijk of niet langer consistent met het herziene juridische kader werden beschouwd, zijn

voorgesteld voor verwijdering, wat heeft geleid tot een vermindering van 44% in het aantal individuele richtsnoeren.

EIOPA heeft ook een pakket richtsnoeren gepubliceerd op 5 december 2025 die niet ter consultatie zijn voorgelegd. Dit ziet op de volgende richtsnoeren:

- [Richtsnoeren uitsluitingen van groepstoezicht](#), waarin voorwaarden worden gespecificeerd op basis waarvan groepstoezichthouders kunnen besluiten ondernemingen uit te sluiten van groepstoezicht.
- [Herziene richtsnoeren behandeling verbonden ondernemingen](#), waarbij de oorspronkelijke richtsnoeren uit 2015 zijn herzien om wijzigingen in de Solvency II-richtlijn met betrekking tot de

definitie van deelnemingen in financiële instellingen en kredietinstellingen en hun aftrek van het eigen vermogen te weerspiegelen. Het aantal richtsnoeren is als gevolg van de herziening met 33% verminderd.

- [Herziene opinie beoordeling interne modellen](#) die rekening houdt met een verbeterd prudentiebeginsel voor de dynamische volatiliteitsaanpassing.

Tot slot wordt opgemerkt dat niet alle relevante gedelegeerde verordeningen die moeten worden gewijzigd in het kader van Solvency II in de komende tijd worden doorgevoerd. Op 6 oktober 2025 heeft de Europese Commissie namelijk een [regulatory de-prioritisation](#) voor niet-essentiële regelgeving afgekondigd. Dit leidt tot temporisering van meerdere aanpassingen.

Consultaties IRRD-implementatie

- **Wat?** Op 9 december 2025 heeft EIOPA een serie [consultaties](#) gelanceerd met betrekking tot de implementatie van de Insurance Recovery and Resolution Directive (IRRD). De consultaties omvatten concept RTS en richtsnoeren in het kader van IRRD. De voorstellen zien onder meer op onder meer de scenario's en indicatoren die moeten worden gebruikt in preventieve herstelplannen, de criteria voor vereenvoudigde verplichtingen en de methodologie voor het vaststellen van de onafhankelijkheid van taxateurs:
 - [Richtsnoeren](#) ter verdere specificatie van de verschillende scenario's in preventieve herstelplannen
 - [Richtsnoeren](#) ter verdere specificatie van de kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren in preventieve herstelplannen
 - [Richtsnoeren](#) omtrent informatievertrekking in het kader van art. 66 IRRD
 - [Richtsnoeren](#) ter verduidelijking criteria om te bepalen of vereenvoudigde verplichtingen van toepassing kunnen zijn op bepaalde verzekerings- en herverzekeraars
 - [RTS](#) inzake de onafhankelijkheid van taxateurs voor afwikkeling overeenkomstig artikel 24, lid 6 (a) IRRD
 - [RTS](#) inzake contractuele erkenning bevoegdheden tot opschorting van afwikkeling krachtens artikel 52 IRRD
 - [RTS](#) waarin methoden en beginselen voor de waardering van uit derivaten voortvloeiende verplichtingen worden gespecificeerd
- **Wie?** Alle verzekeraars en toezichthouders, zoals DNB.
- **Wanneer?** De consultaties lopen tot begin maart 2026. EIOPA zal de definitieve technische standaarden en richtsnoeren naar verwachting in de tweede helft van 2026 publiceren.

“Aandachtspunt voor 2026 is het beheersen van operationele risico's, met name rond informatiebeveiliging en cyberweerbaarheid.”

Casper Riekerk

WETGEVING

Herziening Solvency II

- **Wat?** De herziening van de Solvency II richtlijn heeft geresulteerd in de Wijzigingsrichtlijn Solvency II die op 8 januari 2025 is gepubliceerd in het [publicatieblad](#). De voorgestelde wijzigingen van de Solvency II richtlijn hebben betrekking op evenredigheid, langetermijngarantiemaatregelen, de kwaliteit van het toezicht, macroprudentiële instrumenten, groepstoezicht, grensoverschrijdend toezicht en duurzaamheidsrisico's. DNB is hier tijdens de Verzekeringsmiddag 2025 op ingegaan, namelijk in een algemene break-out sessie over de [Herziening van Solvency II](#) en [proportionaliteit onder Solvency II](#). De [Implementatiewet wijzigingsrichtlijn Solvabiliteit II 2027](#) en het [Implementatiebesluit wijzigingsrichtlijn Solvabiliteit II 2027](#) staan op de agenda bij de Minister van Financiën. Het ligt dus voor de hand dat deze voorstellen in 2026 gepubliceerd zullen worden.
- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** Solvency II moet voor 30 januari 2027 zijn geïmplementeerd.

Retail Investment Strategy – IDD & Solvency II

- **Wat?** Op 24 mei 2023 heeft de Europese Commissie de Retail Investment Strategy gepubliceerd waaronder een voorstel voor een [omnibus-richtlijn](#) tot wijziging van onder meer de Verzekeringsdistributie Richtlijn en Solvency II. Het doel van de omnibus-richtlijn is het verbeteren van de retailbeleggingsmarkt, door wijzigingen door te voeren op het gebied van productgovernance, toegelaten provisies, en aanpassingen in de vereisten inzake informatieverstrekking. Ook wordt het “Value for Money-concept” opgenomen. Hiermee wil de Europese Commissie de kosten van Europese beleggingsgerelateerde producten verlagen om zo de waarde van deze producten te verhogen. Het was even de vraag of, en zo ja, in welke vorm de RIS er daadwerkelijk komt, mede gezien de stelling van de Europese Commissie na ontvangst van de uitgebreide (kritische) input op het voorstel. Op 19 december 2025 is echter het [bericht](#) gepubliceerd dat het Europese Parlement en de Raad het eens zijn geworden over het RIS. Getracht wordt de voorstellen begin 2026 af te ronden.
- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** Op 18 december 2025 is het bericht [gepubliceerd](#) dat het Europese Parlement en de Raad het eens zijn geworden over de RIS. Op 19 december 2025 volgde het [bericht](#) dat het voorstel nu officieel moet worden aangenomen door het Parlement en de Raad. Lidstaten zullen de nieuwe regels 24 maanden na publicatie in het Publicatieblad moeten omzetten. De nieuwe regels zullen 30 maanden na publicatie van kracht worden, met uitzondering van de nieuwe regels onder PRIIPs, die 18 maanden na publicatie van kracht zouden worden.

Retail Investment Strategy – PRIIPs

- **Wat?** Als onderdeel van de Retail Investment Strategy Package zoals op 24 mei 2023 bekendgemaakt, heeft de Europese Commissie [wijzigingen](#) aan de PRIIPs-verordening voorgesteld. De wijzigingen betreffen onder andere i) de invoering van de nieuwe paragraaf ‘Beknopt productoverzicht’ in het essentiële-informatiedocument oftewel Key Information Document (KID), ii) het schrappen van de ‘begrijpelijkheidswaarschuwing’ uit het KID, iii) de invoering van een nieuwe duurzaamheidsparagraaf in het KID en iv) de vereenvoudiging en modernisering van de bepalingen over het verstrekken van de KID.
- **Wie?** Verzekeraars die verpakte retailbeleggingsproducten ontwikkelen en/of verkopen.

- **Wanneer?** Voor de status van de Retail Investment Strategy verwijzen we naar het voorgaande onderwerp.

IRRDR

- **Wat?** De IRRDR heeft tot doel de nationale wetgeving inzake het herstel en de afwikkeling van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen te harmoniseren, vergelijkbaar met de wetgeving voor de bankensector (Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD). Ter implementatie van de IRRDR is de [Implementatiewet herstel en afwikkeling verzekeraars](#) geconsulteerd (deze sloot 18 november 2025). De consultatiereacties worden verwerkt in het definitieve wetsvoorstel, dat in de loop van 2026 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. De implementatiewet moet op 29 januari 2027 in werking treden om aan de Europese implementatietermijn te voldoen. IRRDR kent bevoegdheden toe aan de nationale afwikkelingsautoriteit (DNB) voor het herstel en de afwikkeling van verzekeraars, die in financiële problemen zijn geraakt. Er bestaat in Nederland reeds een nationaal kader dat is ingesteld met de Wet herstel en afwikkeling van verzekeraars 2019. Hoewel de IRRDR op veel punten overeenkomt met het al bestaande kader, vergt de richtlijn dat op een aantal punten wijzigingen worden aangebracht. Het wetsvoorstel voorziet daarin en leidt tot wijzigingen van (voornamelijk) de Wet op het financieel toezicht en de Faillissementswet.
- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** Het wetsvoorstel komt in de loop van 2026 beschikbaar. Nederland heeft tot 29 januari 2027 de tijd om de richtlijn in nationale wetgeving te implementeren.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Macroprudentiële raamwerk NBFIs

- **Wat?** Op internationaal niveau hebben de Financial Stability Board, de International Organization of Securities Commission en de International Association of Insurance Supervisors zich steeds meer gericht op de ontwikkeling van macroprudentiële analyses en instrumenten die gericht zijn op het beperken van systeemrisico's met betrekking tot NBFIs (niet-bancaire financiële instellingen). NBFi is de verzamelterm voor financiële activiteiten door niet-banken, zoals fondsbeheerders, beleggingsondernemingen, pensioenfondsen, verzekeraars en bepaalde ongereguleerde entiteiten. De EU beschikt momenteel niet over een algemeen macroprudentieel kader voor

NBFIs, zoals dat wel bestaat voor banken. Om een dergelijk kader uit te werken worden voorstellen uitgewerkt door de Europese Commissie. Het gerelateerde consultatieproces is eind 2024 gesloten. De Europese Commissie heeft in haar [feedback statement](#) van 14 maart 2025 aangegeven dat zij op termijn zal informeren over eventuele toekomstige initiatieven ten aanzien van macroprudentiële raamwerk, maar het onderwerp is niet uitdrukkelijk genoemd in de beleidsagenda voor de periode 2024-2029. Dat dit onderwerp nog wel op de agenda staat van beleidsmakers blijkt uit het [rapport](#) dat de Financial Stability Board over dit onderwerp op 9 juli 2025 heeft gepubliceerd.

- **Wie?** Gelet op de initiërende rol van de Europese Commissie bij wetgeving voor de financiële sector heeft deze consultatie voor alle verzekeraars relevantie.
- **Wanneer?** Vervolgstappen inzake het EU wetgevingsproces worden in de loop van 2026 verwacht.

Lobby Verbond van Verzekeraars

- **Wat?** In het kader van de kabinetsformatie vraagt het Verbond van Verzekeraars via een [brief](#) aandacht voor vier belangrijke thema's waar verzekeraars bij betrokken zijn. Dit betreft i) ziekte en arbeidsongeschiktheid, (ii) pensioenen, (iii) investering in de toekomst en) iv) omgaan met extreem weer. Er is per thema een zogenaamd fiche gemaakt waarin een nadere toelichting wordt gegeven. Het Verbond doet voorstellen voor de periode 2025 – 2030. Deze voorstellen kunnen bij de kabinetsformatie worden gebruikt.
- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** Vanaf 2026.

Rapport Insurance Europe

- **Wat?** Insurance Europe, de koepelorganisatie van Europese verzekeraars, roept in [een rapport](#) Europese beleidsmakers op om de regelgeving voor verzekeraars slimmer, duidelijker en beter passend te maken. Het rapport bevat praktische, gerichte aanbevelingen om aan te sluiten bij de agenda van de Europese Commissie om onnodige administratieve lasten te verminderen en het concurrentievermogen van de sector te versterken. Het rapport is niet gericht op deregulering, maar is bedoeld om slimmere, betere regelgeving te realiseren die tegelijkertijd onnodige complexiteit wegneemt.
- **Wie?** Alle verzekeraars.
- **Wanneer?** Doorlopend.

INTEGRITEIT

In dit onderdeel komen ontwikkelingen aan bod op het gebied van de bestrijding van witwassen en het financieren van terroristische activiteiten, ofwel AML/CFT (anti-money laundering and countering the financing of terrorism). Hiernaast bespreken we de meest relevante ontwikkelingen rondom de naleving van de Sanctiewet 1977 (Sw). Het onderwerp is al enige jaren buitengewoon relevant voor elke vergunninghoudende financiële onderneming en kan op veel aandacht rekenen van de toezichthouders (en in navolging daarvan: de media). De reikwijdte van dit wettelijk kader is breder dan de vergunninghoudende entiteiten en strekt zich ook uit tot onder meer vrijgestelde betaaldienstverleners of vrijgestelde beheerders van beleggingsfondsen (zogenoemde light beheerders), maar ook aan kredietverstrekkers op de kleinzakelijke markt (aanbieders van MKB-kredieten).

AFM 119

Trendzicht 2026
Rondetafelgesprekken nieuwe AML/CFT regels
Aanvulling Wwft/Sw-Leidraad CASPs
Verhoging vrijstellingsgrens

DNB 119

Onderzoek proportionele toepassing Wwft
Nieuwe SIRA Good Practices
Aanpak discriminatie banken

EBA 120

Werkprogramma 2026
Consultatie herziene SREP-richtsnoeren
Toenemend toezicht white labelling
Richtsnoeren naleving EU-sanctiemaatregelen
RTS centraal aanspreekpunt CASPs
Eindrapport AML/CFT-toezicht banken
Opinie risico's innovatieve complianceproducten
Rapport AML/CFT-risico's cryptosector
Rapport SupTech in AML/CFT-toezicht

AMLA 122

Eerste werkprogramma AMLA
Overzicht bestaande instrumenten

BESTAANDE WETGEVING 123

Modernisering Nederlands sanctiestelsel
Leidraad Financiële Sanctieregelgeving
Anti-witwasaanpak kabinet
Toegang UBO-register
Beperkingen UBO-register
Formats UBO-informatie
Beleidsregel handhaving UBO-register
UBO-handleiding
Toegang Kadaster
Evaluatie lijst hoog-risicolanden
Nieuwste sancties tegen Rusland

NIEUWE WETGEVING 126

Europees pakket AML/CFT-wetgeving
Concept RTS nieuw AML/CFT raamwerk
Rapportageverplichtingen AMLR/AMLD6
Europese digitale identiteit (eID)
Consultatie implementatiewet AMLD6 (lwt)
Wet plan van aanpak witwassen
Boetecategorie verbod contante betalingen
Acceptatieplicht contant geld
Richtlijn ontneming en confiscatie
Richtlijn ter bestrijding van corruptie
Verzamelwet gegevensbescherming
Aanpak ondermijnende criminaliteit II
Verwijzingsportaal bankgegevens

FATF 130

Aanbeveling 16 inzake betaaltransparantie
Implementatie Aanbeveling virtuele activa
Toolkit nationale witwasrisicoanalyse
Guidance effectievere terugwinning crimineel vermogen
Proliferatiefinanciering en sanctieontduiking

OVERIGE ONTWIKKELINGEN 131

Anonieme aankopen toezichthouder
Kamerbrief voortgang aanpak regeldruk
Evaluatie NVB Standaarden
Planning nationale risicobeoordelingen

Trendzicht 2026

- **Wat?** In de jaarlijkse [Trendzicht](#) signaleert de AFM de belangrijkste trends en risico's in de financiële sector en biedt daarmee achtergrond, verdieping en samenhang bij relevante toezichtonderwerpen. Met betrekking tot het thema integriteit belicht de AFM voor het aankomende jaar twee belangrijke signaleringen: (i) de snelle ontwikkelingen van AI en de opkomst van *crime-as-a-service*, waarbij delen van het criminele proces – zoals het witwassen van crimineel vermogen – kunnen worden uitbesteed; deze ontwikkelingen werken als katalysatoren voor gedigitaliseerde criminaliteit en leiden tot een nieuwe generatie digitale fraude, en (ii) cryptodienstverleners worden blootgesteld aan hoge risico's op witwassen, de financiering van terrorisme en het omzeilen van sancties.
- **Wie?** Alle Wwft-instellingen die onder toezicht staan van de AFM.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die begin 2026 door de AFM zal worden gepubliceerd.

Rondetafelgesprekken nieuwe AML/CFT regels

- **Wat?** Op 25 november 2025 heeft de AFM haar eerste rondetafelgesprek georganiseerd over de komst van nieuwe Europese regels ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering. Tijdens dit gesprek ging de AFM in dialoog met vertegenwoordigers van (beheerders van) beleggingsinstellingen/ICBE's en beleggingsondernemingen over de impact van deze regels, en om verwachtingen, vragen en knelpunten uit de praktijk op te halen. Volgens [het nieuwsbericht](#) van de AFM blijft het niet bij deze ene bijeenkomst: in de eerste helft van 2026 kunnen andere vertegenwoordigers van instellingen die onder het AML-toezicht van de AFM (gaan) vallen een soortgelijk rondetafelgesprek verwachten.
- **Wie?** Alle Wwft-instellingen die onder toezicht staan van de AFM.
- **Wanneer?** In de eerste helft van 2026.

Aanvulling Wwft/Sw-Leidraad CASPs

- **Wat?** Zoals de AFM vorig jaar bij de update van haar Leidraad Wwft en Sanctiewet aankondigde (zie ook de [Vooruitblik 2025](#)), zou op een later moment een aanvulling voor crypto-asset service providers (CASP's)

worden gepubliceerd. Met de publicatie van [de annex voor CASP's](#) in mei 2025 heeft de AFM uitvoering gegeven aan die eerder aangekondigde uitbreiding. Deze annex is bedoeld als aanvullende toelichting op aandachtspunten voor CASPs en als toelichting op de specifieke wettelijke AML/CFT verplichtingen die op CASPs van toepassing zijn, onder meer op grond van Verordening inzake bij overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie en de wijzigingen in de Wwft voor CASP's. Nu het toezicht op CASP's door de AFM in 2026 daadwerkelijk verder vorm krijgt, is deze annex van groot belang: CASP's doen er verstandig aan om hun AML/CFT-beleid en -processen hier tijdig en aantoonbaar op in te richten.

- **Wie?** Crypto-assets service providers (CASP's).
- **Wanneer?** Per direct.

Verhoging vrijstellingsgrens

- **Wat?** In november 2025 heeft de AFM [een rapport](#) gedeeld met daarin haar bevindingen uit een verkennend onderzoek naar vrijgestelde aanbiedingen. Bedrijven mogen onder bepaalde voorwaarden tot €5 miljoen aan effecten – zoals aandelen of obligaties – uitgeven zonder dat hiervoor een door de AFM goedgekeurd prospectus nodig is. Door de inwerkingtreding van de EU Listing Act wordt dit bedrag vanaf 5 juni 2026 verhoogd naar EUR 12 miljoen, door deze wijziging worden meer aanbiedingen van effecten aan het publiek uitgezonderd van de prospectusplicht. De AFM constateert dat deze vrijstelling soms wordt misbruikt voor criminele activiteiten, waaronder witwassen. De AFM bereidt zich daarom erop voor om het toezicht op vrijgestelde aanbiedingen meer proactief en data-gedreven vorm te geven. De AFM roept ook de 'poortwachters' op om alert te zijn op misbruik van de vrijstellingsregeling.
- **Wie?** Primair effecten uitgevende instellingen, maar ook andere Wwft-instellingen die diensten verlenen aan partijen die gebruik maken van de (verhoogde) vrijstellingsgrens.
- **Wanneer?** Vanaf 5 juni 2026.

DNB

Onderzoek proportionele toepassing Wwft

- **Wat?** DNB heeft in 2025 bij vijf Nederlandse banken een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de proportionele toepassing van de Wwft bij klanten met een laag risico op witwassen en financieren van terrorisme. Op 17 december 2025 heeft DNB [de resultaten hiervan](#) gepubliceerd. Hierbij heeft DNB zich gericht op vier specifieke klantgroepen: goede doelen en religieuze

organisaties, Verenigingen van Eigenaren, klein MKB/ retail en Politically Exposed Persons. Op basis van de verkenning ziet DNB mogelijkheden om een meer proportionele toepassing van de Wwft te bevorderen. Cruciale factoren hierbij zijn het versterken van vakmanschap binnen instellingen, het centraal ontsluiten van relevante informatie, het zorgvuldig hanteren van standaarden en het stimuleren van het professionele oordeel. DNB stelt voorop dat het gaat om het benutten van de ruimte voor risicogerichte oordeelsvorming, niet om het benadrukken van het strikt volgen van procedures of het vermijden van fouten. DNB sluit af met benadrukken dat er ruimte is voor maatwerk en het verantwoord accepteren van restrisico's.

- **Wie?** Alle Wwft-instellingen die onder toezicht staan van DNB.
- **Wanneer?** Per direct.

Nieuwe SIRA Good Practices

- **Wat?** In de [Vooruitblik 2025](#) is aandacht besteed aan de consultatie van de vernieuwde Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA) Good Practices. Inmiddels heeft DNB [dit beleidsdocument](#) definitief gepubliceerd. Ten opzichte van de eerdere versie uit 2015 biedt de nieuwe Good Practices SIRA meer concrete voorbeelden voor het identificeren en analyseren van integriteitsrisico's. Daarnaast wordt expliciet aandacht besteed aan de beheersing van deze risico's, evenals aan het doorlopend monitoren van zowel de risico's zelf als de effectiviteit van de getroffen beheersmaatregelen. Wij verwachten dat DNB in het komende jaar haar toezicht mede aan de hand van dit beleidsdocument zal vormgeven.
- **Wie?** Alle Wwft-instellingen die onder toezicht staan van DNB.
- **Wanneer?** Per direct.

Aanpak discriminatie banken

- **Wat?** In 2024 heeft DNB onderzoek uitgevoerd naar de maatregelen die banken nemen om discriminatie bij de naleving van de Wwft te voorkomen. Daarbij gaf DNB aan in 2025 een vervolgonderzoek te zullen uitvoeren. Dat [vervolgonderzoek](#) is inmiddels afgerond. De banken en betaaldienstverleners die aan het onderzoek hebben deelgenomen, ontvangen binnenkort een individuele terugkoppeling van de resultaten. DNB blijft in haar reguliere toezichtpraktijk met banken en betaaldienstverleners in gesprek over de ongewenste neveneffecten van de naleving van de Wwft en de Sanctiewet.
- **Wie?** Banken en betaaldienstverleners.
- **Wanneer?** Doorlopend.

EBA

Werkprogramma 2026

- **Wat?** Elk jaar publiceert de EBA haar [Werkprogramma](#) voor 2026, waarin de belangrijkste doelstellingen, prioriteiten en werkzaamheden voor de komende jaren worden beschreven. Het jaar 2026 is bijzonder voor wat betreft het integriteitstoezicht van de EBA: de AML/CFT-taken die de EBA sinds 2020 uitvoert, worden in 2026 overgedragen aan de AMLA. Voor het prudentiële toezicht blijft de EBA echter haar rol binnen het integriteitstoezicht behouden. In het Werkprogramma voor 2026 wordt daarom nog slechts beperkt aandacht besteed aan AML/CFT. Wel blijkt uit het werkprogramma dat zij in het 2026 aandacht zal besteden aan consumententhema's die raken aan integriteit. In opvolging van de in het [Consumer Trends Report 2024/2025](#) signaleerde problematiek rondom overkreditering en het uitsluiten van cliënten (de-risking) zal de EBA onder meer de naleving van de EBA-richtsnoeren inzake het uitsluiten van cliënten beoordelen, teneinde op feiten gebaseerde input te leveren voor de richtsnoeren over dit onderwerp die de EBA en de AMLA gezamenlijk uiterlijk in 2027 zullen opstellen.
- **Wie?** Financiële ondernemingen die retailbankingproducten en -diensten aanbieden, evenals de bevoegde autoriteiten.
- **Wanneer?** In de loop van 2026.

Consultatie herziene SREP-richtsnoeren

- **Wat?** In oktober 2025 is EBA [een consultatie](#) gestart voor de herziening van de richtsnoeren inzake gemeenschappelijke procedures en methodologieën voor het *Supervisory Review and Evaluation Process* (SREP). Onder meer wordt voorgesteld om de reikwijdte uit te breiden tot bijkantoren van derde landen. De AML/CFT-gerelateerde bepalingen die reeds in deze richtsnoeren waren opgenomen, blijven ongewijzigd.
- **Wie?** Banken.
- **Wanneer?** De consultatie loopt tot 26 januari 2026.

Toenemend toezicht white labelling

- **Wat?** In oktober 2025 heeft de EBA [een rapport](#) gepubliceerd over *white labelling* in de financiële sector, waarin zij de risico's en toezichtuitdagingen van deze samenwerkingsvorm in kaart brengt. Het rapport laat zien dat *white labelling* kansen biedt voor innovatie en markttoegang, maar tegelijk risico's meebrengt op het gebied van governance, consumentenbescherming en

AML/CFT-beheersing. Voor 2026 heeft de EBA concrete vervolgacties aangekondigd om te komen tot een meer geharmoniseerd toezichtaanpak en een beter begrip bij consumenten. Zo wordt *white labelling* expliciet opgenomen in de toezichtprioriteiten van bevoegde autoriteiten voor 2026 en wordt ingezet op effectievere informatieverstrekking aan consumenten, zodat zij beter weten met welke partij zij zakendoen en waar zij terecht kunnen met klachten.

- **Wie?** Alle financiële ondernemingen voor zover zij onder de reikwijdte van de Wwft vallen.
- **Wanneer?** In de loop van 2026.

Richtsnoeren naleving EU-sanctiemaatregelen

- **Wat?** Eind 2024 heeft de EBA [twee definitieve sets richtsnoeren](#) gepubliceerd die voor het eerst gemeenschappelijke EU-standaarden vaststellen voor governance en de interne beleidsregels, procedures en controles die financiële instellingen moeten hanteren om Unie- en nationale sanctiemaatregelen na te leven. De EBA benadrukt dat tekortkomingen in deze interne beheersing financiële instellingen blootstellen aan juridische en reputatierisico's en de effectiviteit van het EU-sanctieregime ondermijnen. Dit kan leiden tot omzeiling van sancties en vormt daarmee een risico voor de stabiliteit en integriteit van het Europese financiële stelsel. DNB heeft bevestigd de richtsnoeren EBA/GL/2024/14 volledig te zullen volgen. Ten aanzien van EBA/GL/2024/15 zal DNB deze naleven, met uitzondering van de paragrafen 19 en 20. Deze beleidslijn past binnen de herziening van de Nederlandse sanctiewetgeving. DNB acht de uitgezonderde paragrafen onwenselijk, omdat deze in combinatie met de Instant Payments Regulation mogelijk zouden vereisen dat betaaldienstverleners met twee afzonderlijke screeningssystemen moeten werken.
- **Wie?** De eerste set (EBA/GL/2024/14) is van toepassing op alle financiële instellingen en prudentiële toezichthouders binnen het toezichtbereik van de EBA. De tweede set (EBA/GL/2024/15) is specifiek gericht op betaaldienstverleners en cryptodienstverleners en bevat nadere vereisten voor naleving van sancties bij de uitvoering van transacties in geld en crypto-activa.
- **Wanneer?** De richtsnoeren zijn van toepassing vanaf 30 december 2025.

RTS centraal aanspreekpunt CASPs

- **Wat?** In april 2025 heeft de EBA [de concept Regulatory Technical Standards](#) (RTS) gepubliceerd waarin wordt vastgelegd wanneer cryptodienstverleners (CASPs) verplicht zijn een centraal contactpunt (central contact

point) aan te stellen. Dit contactpunt moet bijdragen aan een effectievere bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering bij grensoverschrijdende crypto-activiteiten. De RTS bepalen onder welke omstandigheden een dergelijk contactpunt vereist is en welke taken en verantwoordelijkheden daaraan verbonden zijn. Aanleiding voor deze herziening is de uitbreiding van de AML/CFT-regelgeving naar CASPs onder Verordening (EU) 2023/1113, waardoor de eerdere regels die alleen golden voor betaal- en elektronischgeldinstellingen nu ook van toepassing worden op cryptodienstverleners. Hiermee wordt het toezicht op grensoverschrijdende crypto-activiteiten verder aangescherpt in de samenwerking met prudentiële toezichthouders.

- **Wie?** Crypto-activadienstverleners.
- **Wanneer?** De concept-RTS zijn ter goedkeuring aan de Europese Commissie voorgelegd, waarna zij aan toetsing door het Europees Parlement en de Raad worden onderworpen, alvorens te worden gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Eindrapport AML/CFT-toezicht banken

- **Wat?** Tussen 2018 en 2024 heeft de EBA de effectiviteit beoordeeld van de AML/CFT-aanpak van 40 nationale toezichthouders in de EU-bankensector. In oktober 2025 heeft de EBA haar [eindrapport](#) gepubliceerd. Uit het rapport blijkt dat toezichthouders duidelijke stappen hebben gezet met strategieën, toezichtplannen, verbeterde handboeken en een strategischer inzet van toezichtinstrumenten. Ook is de nationale en internationale samenwerking versterkt, al blijft verdere verbetering nodig, met name in de samenwerking met prudentiële toezichthouders. Het rapport sluit het EBA-reviewproject af en vormt een belangrijk fundament voor het toekomstige indirecte toezicht door AMLA.
- **Wie?** Banken en toezichthouders.
- **Wanneer?** Doorlopend.

Opinie risico's innovatieve complianceproducten

- **Wat?** In haar [vijfde opinie](#) over de risico's op witwassen en terrorismefinanciering in de financiële sector schetst de EBA dat technologische innovatie (FinTech, RegTech en AI) het risicolandschap ingrijpend verandert. De groei van innovatieve sectoren gaat daarbij regelmatig sneller dan de beheersing van ML/TF-risico's, met name bij betaalinstellingen, e-money-instellingen en cryptodienstverleners. Tegelijk signaleert de EBA positieve ontwikkelingen door verbeterd toezicht, maar blijft een consistente toepassing van het risicogebaseerde toezicht onder het nieuwe EU-AML/CFT-kader noodzakelijk.

- **Wie?** Hoewel de Opinie formeel is gericht tot toezichthouders, is zij in de praktijk relevant voor alle financiële ondernemingen die onder de reikwijdte van de Wwft vallen, omdat zij richtinggevend is voor toezichtprioriteiten en toezichtverwachtingen.
- **Wanneer?** Doorlopend.

Rapport AML/CFT-risico's cryptosector

- **Wat?** In oktober 2025 heeft de EBA [een rapport](#) gepubliceerd over de aanpak van witwas- en terrorismefinancieringsrisico's in crypto-activadiensten, waaronder uitgifte, handel en dienstverlening. Dit rapport is bedoeld om de effectieve toepassing van MiCAR te ondersteunen, het AML/CFT-toezicht te versterken en een toekomstgerichte aanpak van financiële criminaliteitsrisico's in crypto-activa binnen de EU te bevorderen.
- **Wie?** Het rapport is relevant voor zowel toezichthouders als cryptodienstverleners, omdat het richtinggevend is voor toezicht en AML/CFT-verplichtingen onder MiCAR.
- **Wanneer?** Doorlopend.

Rapport SupTech in AML/CFT-toezicht

- **Wat?** In augustus 2025 heeft de EBA [een rapport](#) gepubliceerd over het gebruik van technologische toezichttools (*SupTech*) bij het AML/CFT-toezicht. Het rapport brengt in kaart hoe nationale toezichthouders binnen de EU technologie (kunnen) inzetten ter ondersteuning van het nieuwe Europese AML/CFT-kader. Op basis van een enquête onder toezichthouders en een gezamenlijke workshop met de Europese Commissie beschrijft de EBA actuele toepassingen, goede praktijken en knelpunten. Het rapport onderstreept het belang van technologie voor een meer risicogebaseerde, datedagereven en schaalbare vorm van AML/CFT-toezicht.
- **Wie?** Nationale toezichthouders.
- **Wanneer?** Doorlopend.

AMLA

Eerste werkprogramma AMLA

- **Wat?** De nieuw opgerichte Europese anti-witwas autoriteit (AMLA) heeft in juli 2025 haar eerste [werkprogramma](#) voor 2025 gepubliceerd. Het eerste werkprogramma is geen strategische blauwdruk, maar geeft een overzicht van de ambities van de AMLA voor het komende jaar. De AMLA doet op strategisch

gebied wel **één** duit in het zakje. Ze heeft namelijk zichzelf als een van haar eerste prioriteiten gesteld om hoge normen voor AML/CFT-controles te bevorderen in hoog risicosectoren zoals de crypto sector, door plannen op te stellen om de toezichtconvergentie in nationale benaderingen te vergroten. AMLA erkent dat CASPs worden blootgesteld aan aanzienlijke witwas- en terrorismefinancieringsrisico's vanwege hun technologische kenmerken, grensoverschrijdende activiteiten en mogelijkheden tot vergroting van anonimiteit. In lijn met de risicogebaseerde benadering zal AMLA zich richten op het bevorderen van hoge normen voor AML/CFT-controles en effectiviteit door CASPs door plannen te ontwikkelen om convergentie in nationale toezichtbenaderingen onder de MiCAR te bevorderen. De AMLA verwacht dat CASPs vanaf het moment dat zij een vergunning hebben een effectief AML/CFT-systeem hebben, en dat relevante toezichthouders daarop toezien. De crypto-sector wordt hier aldus geconfronteerd met het eerste wapenfeit van de AMLA als indirecte toezichthouder. Het werkprogramma geeft ook een overzicht van de mandaten waar de AMLA aan gaat werken het aankomende jaar, en de prioritering die de AMLA daarbij heeft aangebracht.

- **Wie?** Toezichthouders en instellingen die onder de reikwijdte van de AMLR gaan vallen.
- **Wanneer?** De AMLA moet op uiterlijk 10 juli 2026 op een aantal van haar mandaten met een concept RTS of een richtsnoer komen. Eind december 2025 publiceerde de AMLA in ieder geval haar eerste [consultatie](#) met concept technische uitvoeringsnormen (*Implementing Technical Standards, ITS*) over de samenwerking tussen de AMLA en nationale toezichthouders. Marktpartijen kunnen tot en met 27 januari 2026 reageren. Wij raden marktpartijen aan deze ontwikkelingen nauwlettend te volgen.

Overzicht bestaande instrumenten

- **Wat?** De AMLA heeft op haar website een [overzicht](#) opgenomen van geldende EBA-richtsnoeren en gedelegeerde verordeningen die van toepassing blijven totdat de nieuwe regels over diezelfde onderwerpen zijn aangenomen. Het gaat hier bijvoorbeeld om de Risk Factor Guidelines van EBA of de EBA richtsnoeren over de rol en verantwoordelijkheden van de AML/CFT compliance officer.
- **Wie?** Toezichthouders en instellingen die onder de reikwijdte van de AMLR gaan vallen.
- **Wanneer?** De AMLA zal de aankomende jaren alle bestaande richtsnoeren en gedelegeerde verordeningen gaan vervangen. De AMLAR schrijft voor dat de AMLA moet voorzien in een passende overgangsperiode voor de nieuwe regels. Wij raden marktpartijen aan deze ontwikkeling te volgen.

BESTAANDE WETGEVING

Modernisering Nederlands sanctiestelsel

- **Wat?** De wetgever is in de zomer van 2023 begonnen met een grote herziening van het Nederlandse sanctiestelsel (zie ook de [Vooruitblik 2025](#)). Na een initiële ronde van preconsultaties is in de zomer van 2024 het [wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen](#) ter consultatie aan de markt voorgelegd. Het (concept) wetsvoorstel voorziet, onder meer, in de introductie van een centraal meldpunt van sanctiemeldingen, een wettelijke grondslag voor AFM en DNB om overtredingen van de (thans) Sw te openbaren, en de mogelijkheid om in bepaalde openbare registers (zoals het Kadaster) aantekeningen te plaatsen bij een relatie met gesanctioneerde personen of organisaties. Aspecten over de bedrijfsvoering zullen met name geregeld gaan worden door het AML-pakket dat hierna nog uitgebreid wordt besproken. Ook heeft de regering aangekondigd om met een tweede tranche aan wetgeving te komen waarin met name de nationale bedrijfsvoeringvoorschriften zullen worden besproken. Dit initiatief gaat in aanvulling op het wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen.
- **Wie?** Alle financiële ondernemingen die onder integriteitstoezicht van de AFM en DNB vallen.
- **Wanneer?** De Raad van State heeft in december 2025 haar [advies](#) gepubliceerd over het wetsvoorstel. De minister heeft in december 2025 [medegedeeld](#) dat het doel is om het wetsvoorstel begin 2026 naar de Tweede Kamer te sturen. De minister heeft tevens de [verwachting](#) gedeeld dat de tweede tranche aan wetgeving voor het eind van 2025 ter consultatie aan de markt zal worden voorgelegd. Dit laatste is tot op heden niet gebeurd.

Leidraad Financiële Sanctieregelgeving

- **Wat?** De minister van Financiën heeft in december 2024 [aangekondigd](#) dat er wordt gewerkt aan een nieuwe Leidraad Financiële Sanctieregelgeving. Waar de huidige leidraad vooral aandacht besteed aan een strikte toepassing van de sanctieregelgeving, wil de minister in de nieuwe leidraad ook aandacht besteden aan ongewenste effecten zoals discriminatie.
- **Wie?** Alle financiële ondernemingen die onder integriteitstoezicht van de AFM en DNB vallen.
- **Wanneer?** De minister heeft [de verwachting](#) gedeeld dat de nieuwe leidraad voor het eind van 2025 met de markt gaat worden gedeeld. Dit laatste is tot op heden niet gebeurd.

Anti-witwasaanpak kabinet

- **Wat?** Het kabinet heeft op 14 mei 2025 een nieuwe anti-witwasaanpak [gepubliceerd](#). De nieuwe aanpak heeft twee hoofddoelen, namelijk: (i) het verlagen van de lasten voor bonafide ondernemers en burgers, en (ii) het verhogen van de barrières voor criminelen. In de brief doet het kabinet een veelvoud aan voorstellen die moeten bijdragen aan de hierboven genoemde doelen. De voorstellen vallen onder te verdelen in een aantal clusters: (i) mindere lasten voor poortwachters en hun klanten; (i) gegevensdeling verbeteren; (iii) een goed werkend UBO-register; (iv) gerichte communicatie voor meer begrip bij klanten; (v) betaalrekeningen voor bonafide klanten. Wat betreft het verhogen van de barrières voor criminelen zet het kabinet in op het intensiveren van: (i) de risicogebaseerde aanpak, en (ii) de coördinatie vanuit de overheid. Het streven van het kabinet om de administratieve lasten wat betreft de naleving van de Wwft te verminderen kon ook worden teruggevonden in de [Visie op de financiële sector 2025](#), maar ook in de [lastenluwe implementatiekeuzes](#) die het kabinet heeft gemaakt bij de implementatie van AMLR/AMLD6. In december 2025 kwam het kabinet met een [voortgangsbrief](#) waarin de vorderingen met betrekking tot de nieuwe aanpak worden besproken. Waar relevant worden bepaalde aspecten uit de brief in dit hoofdstuk nader uitgelicht.
- **Wie?** Alle Wwft-instellingen.
- **Wanneer?** De minister heeft in de brief van december 2025 toegezegd om eind 2026 met een nieuwe voortgangsbrief te komen. Het is de vraag of en zo ja in welke vorm een nieuw kabinet deze aanpak gaat overnemen. Wij raden marktpartijen aan deze ontwikkeling te blijven volgen.

Toegang UBO-register

- **Wat?** De [wet](#) die de toegang voor onder meer financiële ondernemingen moet regelen is in juli 2025 in werking getreden (zie ook de [Vooruitblik 2025](#) voor meer achtergrondinformatie). Ten opzichte van het wetsvoorstel is de wet nog op een aantal punten gewijzigd. Een belangrijke wijziging is dat de wet nu voorziet in een vorm van informatievervalsing aan de UBO bij een informatieverzoek op basis van een 'legitiem belang'. UBO's krijgen een melding van de KvK in het geval een persoon of organisatie op grond van een legitiem belang informatie opvraagt. De wetgever heeft in dat kader in november 2025 een [concept wijzigingsbesluit](#) ter consultatie voorgelegd waarin het begrip legitiem belang nader wordt uitgewerkt. In dit besluit worden categorieën van natuurlijke personen en rechtspersonen met een legitiem belang aangewezen. Ook worden de regels rondom verificatie van het legitiem belang en wijze van toegang geïmplementeerd. Tevens wordt in dit besluit de mogelijkheid van afscherming van UBO's uitgebreid door op te nemen dat afscherming ook mogelijk is als er aangifte is gedaan van bedreiging als bedoeld in

artikel 285 van het Wetboek van Strafrecht en bewijs van deze aangifte wordt overgelegd. Het Wijzigingsbesluit toegang UBO registers voor bestuursorganen en rechtspersonen met een overheidstaak is de afgelopen zomer ook ter [consultatie](#) voorgelegd. In dit besluit worden verschillende bestuursorganen en rechtspersonen met een overheidstaak waarvoor het in verband met een wettelijke of Europeesrechtelijke taak of bevoegdheid noodzakelijk is om UBO's te achterhalen, aangewezen als partijen die toegang krijgen tot het UBO-register. Ook wordt de Douane toegevoegd aan de lijst van bevoegde autoriteiten die toegang hebben tot de UBO-registers. Naar wij begrijpen moet dit wijzigingsbesluit nog worden voorgelegd aan de Raad van State voor advies.

- **Wie?** Wwft-instellingen en regelgevende autoriteiten.
- **Wanneer?** De consultatie over het concept 'legitiem belang' loopt af op 9 januari 2026. De minister heeft te kennen [gegeven](#) dat hij dit wijzigingsbesluit in het voorjaar van 2026 bij de Tweede Kamer wil 'voorhangen'. Een specifiek tijdspad voor het andere wijzigingsbesluit is (nog) niet gegeven. Het ligt wat ons betreft in de rede dat dit wijzigingsbesluit ook in het voorjaar van 2026 wordt gefinaliseerd.

Beperkingen UBO-register

- **Wat?** De inwerkingtreding van de Wijzigingswet beperking toegang UBO-registers (zie ook hierboven) maakt echter nog niet dat de toegang tot het UBO-register meteen is hersteld. De Kamer van Koophandel heeft laten weten dat ze [gefaseerd](#) de toegang tot het UBO-register weer mogelijk gaat maken. In de tussentijd kunnen de partijen die staan ingeschreven in het UBO-register hun eigen gegevens opvragen, en desgewenst delen met bijvoorbeeld Wwft-instellingen. In dergelijke gevallen geldt de terugmeldplicht dan ook. Het is echter in sommige gevallen niet mogelijk om een UBO-uitreksel op te vragen, bijvoorbeeld bij een ingewikkelde holdingsstructuur of als een natuurlijk persoon geen DigiD heeft.
- **Wie?** Wwft-instellingen.
- **Wanneer?** Het KvK verwacht dat in Q2 2026 de online bestelstraat weer open is met e-Herkenning waar Wwft-instellingen gebruik van kunnen maken. Ook komt er dan een UBO-API. Het KvK heeft echter nog niet inzichtelijk gemaakt of en zo ja wanneer de laatste technische beperkingen omtrent het UBO-register worden weggenomen.

formats worden vastgesteld die gaan worden gebruikt om de UBO-informatie in te dienen bij de nationale UBO-registers. Het bevat een checklist met minimumvereisten voor het onderzoek van deze informatie door de entiteit die verantwoordelijk is voor het centrale register. Een opvallend punt is dat de uitvoeringshandeling het structuurdiagram (*organisational chart*) als primaire bron lijkt te introduceren voor (complexe) structuren om inzicht te krijgen in de eigendoms- en/of zeggenschapsstructuur van een entiteit.

- **Wie?** Entiteiten die hun UBO('s) moeten registreren in het relevante UBO-register.
- **Wanneer?** De consultatie is geëindigd op 24 december 2025. Deze uitvoeringshandeling moet uiterlijk op 10 juli 2027 in werking zijn getreden.

Beleidsregel handhaving UBO-register

- **Wat?** Op 31 december 2025 werd de [Beleidsregel](#) bestuurlijke boetes handhaving registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten gepubliceerd in het Staatsblad. Indien een juridische entiteit er niet voor zorgt dat de vereiste gegevens en bescheiden te allen tijde juist en volledig zijn ingeschreven, dan kan de Minister van Financiën een bestuurlijke boete of last onder dwangsom opleggen. De minister heeft beleid vastgesteld met betrekking tot het bepalen van de

Formats UBO-informatie

- **Wat?** De EC heeft in november 2025 een concept uitvoeringshandeling ter [consultatie](#) voorgelegd waarin

hoogte van bestuurlijke boetes. Het uitgangspunt is dat bij het bepalen van de hoogte van een bestuurlijke boete een boete wordt opgelegd ter hoogte van tien procent van het boetemaximum. Thans is dat tien procent van EUR 27.500, hetgeen neerkomt op een boete van EUR 2.750. Deze boete kan in het geval van recidive worden verdubbeld. Bij recidive kan de boete stapsgewijs worden verdubbeld tot het boetemaximum (EUR 27.500).

- **Wie?** Entiteiten die hun UBO('s) moeten registreren in het relevante UBO-register.
- **Wanneer?** De beleidsregel is per 1 januari 2026 in werking getreden.

UBO-handleiding

- **Wat?** De minister heeft in een [brief](#) van december 2025 aangekondigd dat wordt gewerkt aan een handleiding voor het bepalen van de UBO bij veelvoorkomende organisatiestructuren. Deze handleiding wordt opgesteld samen met Bureau Economische Handhaving (BEH), het KvK, toezichthouders en poortwachters. De handleiding heeft tot doel om het voor juridische entiteiten eenvoudiger te maken om aan hun UBO-registratieplicht te voldoen. Ook zorgt dit voor duidelijkheid over het UBO-begrip onder poortwachters zodat er geen verschillende UBO's worden geïdentificeerd bij dezelfde type entiteit.
- **Wie?** Entiteiten die hun UBO('s) moeten registreren, Wwft-instellingen en toezichthouders.
- **Wanneer?** De minister heeft toegezegd dat de handleiding voor de inwerkingtreding van het EU AML-pakket zal worden gedeeld met poortwachters en entiteiten die hun UBO's dienen te registreren. Dit zal dus uiterlijk 10 juli 2027 zijn.

Toegang Kadaster

- **Wat?** In de zomer van 2024 is een [wijziging](#) van het Kadasterbesluit geconsulteerd. Dit besluit wijzigt het Kadasterbesluit om het kunnen zoeken op naam in de kadastrale registers te beperken tot specifieke beroepsgroepen en om meer mogelijkheden tot afschermen van persoonsgegevens in de kadastrale registers te creëren. In een brief aan de Tweede Kamer zijn deze maatregelen reeds aangekondigd en met een deel van de maatregelen is het Kadaster per 22 november 2023 al begonnen, vooruitlopend op de regelgeving. De minister is voornemens, in tegenstelling tot eerdere toezeggingen, alleen banken en financiële dienstverleners de mogelijkheid te bieden om te zoeken op naam. Andere Wwft-instellingen, zoals beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen mogen van de minister geen

gebruik maken van die functionaliteit.

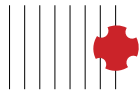
- **Wie?** Wwft-instellingen die actief zijn in de financiële sector en gebruik maken van het Kadaster.
- **Wanneer?** De consultatie verliep in juli 2024. Wij maken uit de openbare gegevens op dat het wijzigingsbesluit nog steeds in voorbereiding is, en dat in [december 2025](#) het nieuwe besluit ter advisering is voorgelegd bij de Raad van State. Wij verwachten dat medio 2026 meer duidelijkheid komt over de status (en daarmee impact) van dit wijzigingsbesluit.

Evaluatie lijst hoog-risicolanden

- **Wat?** De EC heeft zich, op verzoek van het Parlement, [gecommitteerd](#) aan een evaluatie van de lijst aan derde hoog-risicolanden. Het gaat dan specifiek om derde landen die niet door de FATF worden geïdentificeerd als zijnde landen waarvoor een oproep tot optreden of verscherpt toezicht geldt, maar waarvan het lidmaatschap van die internationale opsteller van standaarden is opgeschort (lees: Rusland). Op 3 december 2025 maakte de EC [bekend](#) dat, naar aanleiding van de evaluatie, Rusland is toegevoegd aan de lijst van derde hoog-risicolanden. Een dag later maakte de EC [bekend](#) dat, in het kader van 'normale beoordelingsproces', Bolivia en de Britse Maagdeneilanden worden toegevoegd aan de lijst van derde hoog-risicolanden. De EC is ook voornemens om Burkina Faso, Mali, Mozambique, Nigeria, Zuid-Afrika en Tanzania van de lijst af te voeren.
- **Wie?** Wwft-instellingen.
- **Wanneer?** De gedelegeerde verordeningen treden in werking na toetsing en geen bezwaar van het Parlement en de Raad binnen een termijn van één maand. Deze termijn kan met nog een maand worden verlengd. Op het moment van schrijven zijn beide gedelegeerde verordeningen nog niet in werking getreden.

Nieuwste sancties tegen Rusland

- **Wat?** De Raad heeft [sancties](#) opgelegd aan nog eens 5 personen en 4 entiteiten die de Russische schaduwvloot en haar waardeketen ondersteunen. De personen die op de lijst zijn geplaatst, zijn zakenlieden die directe of indirecte banden hebben met de grote Russische staatsbedrijven Rosneft en Lukoil. De nieuwe entiteiten op de lijst zijn in de Verenigde Arabische Emiraten, Vietnam en Rusland gevestigde scheepvaartmaatschappijen.
- **Wie?** Instellingen die onder de Sw vallen.
- **Wanneer?** Het meest recente pakket aan sanctiemaatregelen is per 15 december 2025 in werking getreden.

NIEUWE WETGEVING

Europees pakket AML/CFT-wetgeving

De afgelopen jaren werd vooruitgekeken naar het Europese AML-pakket (zie de [Vooruitblik 2025](#)). Het EC-[voorstel](#) dateert van juli 2021. Eerst werd een akkoord bereikt over de Verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie ([TFR3](#)), die per 29 juni 2023 in werking trad en per 30 december 2024 van toepassing is. Op de overige onderdelen van het pakket werd in februari 2024 een akkoord bereikt. De verordening tot oprichting van een nieuwe Europese AML/CFT-autoriteit ([AMLAR](#)), de verordening tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen of terrorismefinanciering ([AMLR](#)), en de zesde anti-witwasrichtlijn ([AMLD6](#)) zijn op 19 juni 2024 gepubliceerd. AMLR en AMLD6 traden per 10 juli 2024 in werking en zijn grotendeels per 10 juli 2027 van toepassing. De AMLAR trad per 25 juni 2024 in werking en is vanaf 1 juli 2025 grotendeels van toepassing. De *Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism Authority* (de AMLA) start in 2028 met toezicht op geselecteerde instellingen. Dit pakket leidt tot belangrijke veranderingen in het Europese en Nederlandse AML/CFT-landschap.

AMLAR (Europese AML/CFT-autoriteit)

De AMLA is in juni 2024 opgericht, en is gevestigd in Frankfurt. Op 21 januari 2025 werd Bruna Szego benoemd tot de eerste voorzitter van de AMLA, en op 1 juli 2025 is de AMLA officieel operationeel geworden. De AMLA richt zich (onder andere) op: (i) het uitoefenen van direct AML/CFT-toezicht op geselecteerde financiële ondernemingen (bepaalde instellingen die een hoog risicoprofiel hebben en actief zijn in meerdere lidstaten); (ii) het uitoefenen van indirect AML/CFT-toezicht op niet-geselecteerde instellingen; en (iii) het uitvoeren van richtsnoeren voor een eenduidige toepassing van de AML/CFT-regels in de EU. In juli 2025 heeft de AMLA haar eerste werkprogramma gepubliceerd (zie ook hierboven 'Eerste werkprogramma AMLA').

AMLR

In de AMLR worden eisen uiteengezet voor customer due diligence (CDD) waaronder sanctiescreening, de uitbesteding, de bedrijfsbrede risicobeoordeling, de compliancefunctie en het aan de FIU melden van verdachte transacties. Deze eisen volgen op dit moment grotendeels uit AMLD4/5 en de relevante richtsnoeren van EBA. De AMLR zal in de toekomst de primaire wetgeviingsbron worden voor instellingen die onder AML/CFT-toezicht vallen. Als de AMLR op 10 juli 2027 in werking treedt, is het voornemen van de Nederlandse wetgever om de Wwft te laten vervallen (zie ook hieronder

'Consultatie implementatiewet AMLD6 (Iwt)'). In dit verband zal het interessant zijn om te bezien hoe bepaalde begrippen worden uitgelegd op Europees niveau en hoe die uitleg zich verhoudt tot de uitleg zoals we die nu kennen op grond van de Wwft. De wetgever heeft hiertoe een eerste aanzet gedaan en een [overzicht](#) gemaakt van de gemaakte implementatiekeuzes bij het AML-pakket. Zo is het inmiddels duidelijk geworden dat Nederland de meldplicht van 'ongebruikelijke transacties' gaat loslaten en gaat overstappen naar een meldplicht van 'verdachte transacties'. Hierbij is het voor de sector de vraag of deze overstap daadwerkelijk een lastenverlichting is. De AMLR gaat een grote impact hebben op het toezicht op anti-witwasregelgeving.

Tim de Wit en Pim Smith schreven in 2025 een artikel in het Tijdschrift voor Financieel recht over de nieuwe eisen onder de AMLR op het gebied van, bijvoorbeeld, CDD en transactiemonitoring. Ook verschenen dit jaar twee blogs over de AMLR, een over [uitbesteding](#) en de ander over [partnerschappen voor informatie-uitwisseling](#).

AMLD6

AMLD6, die anders dan de AMLR wel eerst in Nederland moet worden geïmplementeerd, gaat AMLD4/5 vervangen. AMLD6 bevat veel relevante bepalingen over het UBO-register, en het delen van informatie tussen FIUs (en andere toezichthouders). Ook mogen lidstaten straks aan de EC voorstellen om ook andere sectoren dan die genoemd in de AMLR in hun land onder AML/CFT-toezicht te plaatsen. In Nederland is op 4 juli 2025 de consultatie gestart van de Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (Iwt) die onder andere AMLD6 implementeert en per 10 juli 2027 de Wwft zal vervangen.

Vooruitblik 2026

In 2025 zijn de eerste stappen gezet wat betreft het opzetten van het nieuwe AML/CFT raamwerk in de EU. Hierbij verwijzen wij naar het eerste werkprogramma, maar ook de vier concept RTS die EBA eind oktober 2025 aan de AMLA heeft voorgelegd (zie ook hieronder 'Eerste concept RTS onder nieuw AML/CFT raamwerk'). In 2026 verwachten wij verdere (concept) RTS en richtsnoeren van de AMLA over onderwerpen zoals transactiemonitoring, risicofactoren, groepsbeleid en de bedrijfsbrede risicobeoordeling. Marktpartijen moeten zich voorbereiden op toenemende harmonisatie van AML/CFT-toezicht in de EU. De golf aan nadere regels uit de EU zal in 2026 aanzienlijk in omvang toenemen. Marktpartijen doen er goed aan om deze Europese ontwikkelingen nauwlettend in de gaten te houden.

Concept RTS nieuw AML/CFT raamwerk

- **Wat?** Op 12 maart 2024 ontving de EBA een [adviesverzoek](#) van de EC over bepaalde concept RTS in het kader van het nieuwe EU AML/CFT-kader. Op 31 oktober 2025 volgde het [advies](#) van EBA. Het is aan de AMLA om deze adviezen, in samenspraak met de EC, verder te nemen. Het advies van EBA ziet op de volgende mandaten:
 - Het mandaat op grond van artikel 40, lid 2, AMLD6 om concept RTS te ontwikkelen over de beoordeling en classificatie van het inherente en resterende risicoprofiel van verplichte entiteiten en de frequentie waarmee een dergelijk profiel moet worden herzien;
 - Het mandaat op grond van artikel 12, lid 7, AMLAR om een concept RTS te ontwikkelen over de risicobeoordeling ten behoeve van de selectie voor direct toezicht;
 - Het mandaat op grond van artikel 28, lid 1, AMLR om concept RTS te ontwikkelen over CDD. Deze RTS gaan in de praktijk heel belangrijk zijn;
 - Het mandaat op grond van artikel 53, lid 10, AMLD6 om concept RTS te ontwikkelen over geldboetes, administratieve maatregelen en dwangsommen. Daarnaast heeft de EC EBA gevraagd om opties uit te zetten die AMLA zou moeten overwegen bij het oppakken van het werk aan twee aanvullende mandaten:
 - richtsnoeren over basisbedragen voor geldboetes op grond van artikel 53, lid 11, AMLD6.
 - concept RTS over groepsbrede beleidsstukken en procedures op grond van artikel 16, lid 4, AMLR.

De AMLA heeft inmiddels bevestigd dat zij twee concept RTS'en ter goedkeuring heeft voorgelegd aan de EC, namelijk: (i) de [concept RTS](#) die ziet op de selectie van entiteiten die onder het direct toezicht van de AMLA moeten gaan vallen; en (ii) de [concept RTS](#) die ziet op het vaststellen van het risicoprofiel van (overige) financiële instellingen, en de bijbehorende uitvraag van datapunten (zie ook 'Rapportageverplichtingen AMLR/AMLD6').

- **Wie?** Toezichthouders en instellingen die in te toekomst onder de reikwijdte van de AMLR gaan vallen.
- **Wanneer?** De AMLA moet tussen 1 januari 2026 en uiterlijk 10 juli 2026 de concept RTS of richtsnoeren vaststellen op basis van haar mandaten.

Rapportageverplichtingen AMLR/AMLD6

- **Wat?** Een onderdeel van het EU AML/CFT-wetgevingspakket betreft nieuwe rapportagevereisten. De vereiste datapunten voor instellingen zijn volgens de [AFM](#) naar verwachting voor circa 95% gereed en opgenomen in Annex 1 en Annex 2 van het recente

advies van EBA (zie hierboven 'Eerste concept RTS onder nieuw AML/CFT raamwerk'). Annex 1 en 2 geven gedetailleerd weer welke informatie per speler gaat worden opgevraagd. Hierbij moet gedacht worden aan informatie over cliënten, maar ook over het beleid dat wordt gevoerd. DNB heeft inmiddels marktpartijen ook via een [nieuwsbericht](#) op deze ontwikkeling gewezen waarin het, onder meer, als tip meegeeft dat marktpartijen vanaf 2026 hun grensoverschrijdende activiteiten middels dochterondernemingen, branches en grensoverschrijdende dienstverlening registreren.

- **Wie?** Toezichthouders en financiële instellingen die in te toekomst onder de reikwijdte van de AMLR gaan vallen.
- **Wanneer?** Financiële Instellingen moeten hierover voor het eerst rapporteren voor eind Q1 2027 over de cijfers van het jaar 2026 aldus de AFM. Interessant om in dit kader nog te vermelden is dat de [concept RTS](#) die de rapportageverplichting nader moet gaan invullen op voorstel van de AMLA 'pas' op 31 december 2027 in werking treden. Deze tijdslijnen lijken vooralsnog met elkaar te botsen.

“De AMLR vervangt per 10 juli 2027 de Nederlandse Wwft en vervangt, onder meer, de meldplicht ‘ongebruikelijke transacties’ naar ‘verdachte transacties.’”

Pim Smith

Europese digitale identiteit (eID)

- **Wat?** Op 20 mei 2024 is de [Verordening \(EU\) 2024/1183 betreffende het vaststellen van een raamwerk voor een Europese digitale identiteit](#) in werking getreden, dat een Europese portemonnee voor digitale identiteit introduceert voor alle burgers, inwoners en bedrijven van de EU. Dit nieuwe kader bouwt voort op de verordening uit 2014 over elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt (eIDAS-verordening). De eIDAS-verordening vormde de basis voor veilige toegang tot publieke diensten en uitvoering van (online en grensoverschrijdende) transacties in de EU. De nieuwe verordening verplicht de lidstaten een digitale portemonnee af te geven op basis van gemeenschappelijke technische normen en na een verplichte certificering. Deze digitale identiteit kan ook gebruikt worden in het kader van cliënt onboarding. Op 4 december 2024 zijn [vijf uitvoeringshandelingen](#) gepubliceerd met regels voor de kernfunctionaliteiten en certificering van eID-portemonnees, welke op

28 november 2024 zijn vastgesteld. Lidstaten zijn verplicht om binnen 24 maanden na vaststelling van vijf uitvoeringshandelingen (i.e. 28 november 2026) EU-portemonnees voor digitale identiteit aan burgers te verstrekken. De Nederlandse overheid heeft een actuele [informatiepagina](#) over de eID-wallet gepubliceerd.

- **Wie?** Burgers, inwoners en bedrijven binnen de EU; dit zal ook impact hebben op de financiële sector.
- **Wanneer?** De verordening is al van toepassing, maar lidstaten moeten uiterlijk 28 november 2026 EU-portemonnees voor digitale identiteit aan burgers verstrekken.

Consultatie implementatiewet AMLD6 (lwt)

- **Wat?** Afgelopen zomer heeft de concept lwt ter [consultatie](#) voorgelegd. De lwt implementeert AMLD6. AMLD6 is onderdeel van het Europese AML/CFT pakket (zie ook hierboven), waar ook de AMLR, AMLAR en TFR3 onderdeel vanuit maken. De lwt implementeert deze nieuwe regels, inclusief een aantal lidstaatopties uit de AMLR en AMLD6 die de Nederlandse regering wenst door te voeren. De lwt gaat per 10 juli 2027 de huidige Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (**Wwft**) geheel vervangen. De lwt bevat, onder meer, bepalingen omtrent het toezicht en handhaving, de limiet voor contante transacties, de FIU en het UBO-register. De (concept) lwt geeft een interessant inkijkje in hoe de wetgever het Europese pakket aan anti-witwasmaatregelen wil gaan doorvoeren. Het valt hierbij op dat de wetgever probeert de nieuwe regels zo licht als mogelijk te implementeren. Wij merken daarbij op dat de AMLR, als rechtstreeks werkende verordening, daar overigens maar beperkt ruimte toe laat. De (concept) lwt mist nog wel een reflectie van de wetgever op de nieuwe, en bredere, reikwijdte van de AMLR en de daarbij behorende impact op de financiële sector.
- **Wie?** Instellingen die in te toekomst onder de reikwijdte van de AMLR gaan vallen.
- **Wanneer?** De minister heeft de [verwachting](#) gedeeld dat het wetsvoorstel in de eerste helft van 2026 met de Tweede Kamer gedeeld gaat worden.

Wet plan van aanpak witwassen

- **Wat?** De Wet plan van aanpak witwassen is gepubliceerd in het [Staatsblad](#). De wet introduceert, kort samengevat, het verbod op contante betalingen vanaf EUR 3 000 voor handelaren. De uiteindelijke wet is een sterk afgeslankte versie van het initiële wetsvoorstel. Zo voorzag de eerdere versie van het wetsvoorstel ook in voorstellen om: (i) de samenwerking en informatie-uitwisselingen tussen Wwft-instellingen

te vergroten; (ii) het gezamenlijk monitoren van transacties mogelijk te maken voor banken; en (iii) het gebruik van bijzondere categorieën persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard in het kader van verplichtingen op grond van de Wwft te verduidelijken. De introductie van de AMLR, en een kritische Autoriteit Persoonsgegevens (en Tweede Kamer), maakte een grondige herziening van het wetsvoorstel noodzakelijk.

- **Wie?** Handelaren in goederen.
- **Wanneer?** De wetswijziging is per 1 januari 2026 in werking getreden.

Boetecategorie verbod contante betalingen

- **Wat?** De minister heeft het [Wijzigingsbesluit](#) boetecategorie verbod contante betalingen voor goederen vanaf EUR 3 000 ter consultatie aan de markt voorgelegd. In het verlengde van het hernieuwde wetsvoorstel van plan van aanpak witwassen is een aanpassing van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector (Bbbfs) om handelaren in goederen te kunnen beboeten als zij deze toekomstige nieuwe bepaling in de Wwft overtreden. De wetgever kiest ervoor om de overtreding van het verbod op contante betalingen te beboeten met een categorie 1 boete (basisbedrag EUR 10 000). Deze laagste boetecategorie is volgens de wetgever gerechtvaardigd aangezien het overtreden van dit verbod een relatief licht vergrijp is.
- **Wie?** Handelaren in goederen.
- **Wanneer?** De consultatie liep tot 12 januari 2025. Daarna wordt waarschijnlijk met de inwerkingtreding van de Wet plan van aanpak witwassen een [definitief](#) wijzigingsbesluit vastgesteld met de daarbij behorende boetecategorie. Op het moment van schrijven is het wijzigingsbesluit nog niet gepubliceerd.

Acceptatieplicht contant geld

- **Wat?** Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel Plan van aanpak witwassen in de Tweede Kamer is een [amendement](#) aangenomen dat regelt dat partijen gehouden zijn om kleine bedragen contant geld te accepteren. Op wetsniveau is de plicht om contant geld te accepteren 'slechts' beperkt tot betalingen tussen, kort gezegd, een particuliere partij en een zakelijke partij. In dat geval moet de zakelijke partij contant geld accepteren tot een bedrag van EUR 3 000. In november 2025 heeft de minister het besluit ter [consultatie](#) voorgelegd waarin deze acceptatieplicht handen en voeten wordt gegeven. In dit besluit zijn enkele uitzonderingen gesteld aan het beginsel van verplichte acceptatie van contant geld. De uitzonderingen op de acceptatieplicht

worden onderverdeeld in twee categorieën, namelijk voor bepaalde categorieën van werkzaamheden, of vanwege veiligheidsredenen. Zo geldt, bijvoorbeeld, de acceptatieplicht alleen als schuldenaar en schuldeiser gelijktijdig persoonlijk aanwezig zijn bij de totstandkoming van de betalingsverplichting. De acceptatieplicht geldt ook niet bij overeenkomsten op afstand, zoals online, per postorder of telefonisch. De veiligheidsuitzondering komt voort uit een afweging tussen enerzijds het belang van de schuldenaar om contant te betalen, en wezenlijke veiligheidsbelangen van de schuldeiser. Bij de beoordeling of de veiligheidsbelangen zwaarder wegen dan het belang van de schuldenaar om in contanten te betalen, is ruimte om alle relevante omstandigheden van het geval mee te nemen. Let wel: deze nationale ontwikkeling moet los worden gezien van de nog aan te nemen Verordening contant geld als wettig betaalmiddel (zie ook het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) in de Vooruitblik).

- **Wie?** Wwft-instellingen die contant geld accepteren (of juist ervoor kiezen om geen contant geld te accepteren)
- **Wanneer?** De consultatie verliep op 2 januari 2026. Het kabinet [streeft](#) ernaar om de acceptatieplicht voor contant geld in 2027 in werking te laten treden.

Richtlijn ontneming en confiscatie

- **Wat?** De [Richtlijn](#) betreffende ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen is geïntroduceerd ten behoeve van de confiscatie en ontneming van vermogensbestanddelen die zijn verkregen door middel van strafbare feiten zoals terrorisme en witwassen van geld. Deze richtlijn is in het leven geroepen nadat de EC tot de conclusie was gekomen dat het bestaande juridisch kader de EU-lidstaten onvoldoende equipeert om het verdienmodel van de georganiseerde criminaliteit doeltreffend te verstoren. De richtlijn harmoniseert dan ook de regels met betrekking tot bevoeging, confiscatie, management en eventuele executie van vermogensbestanddelen. Het kabinet heeft in het najaar van 2025 het wetsvoorstel dat deze richtlijn moet implementeren [geconsulteerd](#).
- **Wie?** Ondernemingen en personen die vermogen hebben verkregen door strafbare feiten.
- **Wanneer?** De richtlijn moet uiterlijk op 23 november 2026 zijn geïmplementeerd door Nederland. Het kabinet heeft gedeeld dat ze niet op [schema](#) ligt om deze implementatietermijn te halen.

Richtlijn ter bestrijding van corruptie

- **Wat?** Op 3 mei 2023 heeft de EC een [voorstel](#) voor een richtlijn ter bestrijding van corruptie gepubliceerd. De

richtlijn heeft tot doel Europese standaarden te zetten wat betreft het voorkomen, bestrijden en bestraffen van corruptie, en is in die zin een novum. Er werd op Europees niveau nog niet eerder aan een dergelijk voorstel gewerkt. Het voorstel verplicht lidstaten om 'effectieve, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties' op te leggen voor verschillende activiteiten, waaronder omkoping in zowel de publieke als de private sector, verduistering, handel in invloed, misbruik van functie, belemmering van de rechtsgang en verrijking uit corruptie. Het voorziet in strafrechtelijke aansprakelijkheid voor niet alleen natuurlijke personen maar ook rechtspersonen, waarbij specifieke sancties voor laatstgenoemden worden gedetailleerd.

- **Wie?** Ondernemingen en personen die een van de in de richtlijn gedefinieerde strafbare feiten hebben begaan.
- **Wanneer?** De onderhandelende partijen hebben begin december 2025 een voorlopig [akkoord](#) bereikt. Het voorlopige akkoord moet nu door het Parlement en de Raad worden goedgekeurd voordat de richtlijn finaal wordt. De richtlijn dient uiterlijk 18 maanden na aanneming hiervan door de lidstaten te worden geïmplementeerd.

Verzamelwet gegevensbescherming

- **Wat?** In de Verzamelwet gegevensbescherming die thans voorligt in de [Eerste Kamer](#) wordt verduidelijkt dat banken en betaalinstellingen in het kader van het uitvoeren van transactiemonitoring zo nodig ook geautomatiseerd transacties kunnen blokkeren of opschorten als hiervoor aanleiding is, en wordt ook de verplichting tot het uitvoeren van transactiemonitoring zelf in de Wft opgenomen. Let wel: het wetsvoorstel ziet op transactiemonitoring gericht op het voorkomen van fraude. De verzamelwet voorziet ook in allerlei waarborgen voor de cliënt als deze wordt geconfronteerd met een geautomatiseerd besluit om een transactie te blokkeren of op te schorten. Zo moet een bank of betaalinstelling zo snel als redelijkerwijs mogelijk is na het blokkeren of opschorten van de transactie contact opnemen met de cliënt, dat wil zeggen door menselijke tussenkomst, om te onderzoeken of al dan niet sprake is van fraude. In dat kader heeft de betrokken cliënt (ook) de mogelijkheid om zijn standpunt over het blokkeren of opschorten van de transactie kenbaar te maken. Bij algemene maatregel van bestuur (amvb) gaan nadere regels gesteld worden over passende maatregelen ter bescherming van de rechten en vrijheden en gerechtvaardigde belangen van cliënten in het geval van het blokkeren of opschorten van betalingstransacties. Deze amvb is op het moment van schrijven nog niet verschenen, al heeft de staatssecretaris [toegezegd](#) dat de amvb nog ter consultatie wordt voorgelegd aan de markt.

- **Wie?** Banken en betaalinstanties.
- **Wanneer?** Het wetsvoorstel ligt nu voor in de Eerste Kamer. De Eerste Kamercommissie voor Digitalisering heeft op 16 december 2025 het tweede verslag uitgebracht over het wetsvoorstel en wacht op de nota naar aanleiding van het tweede verslag. Wij verwachten dat er in 2026 meer duidelijk wordt over de afloop van dit wetgevingstraject.

Aanpak ondermijnende criminaliteit II

- **Wat?** De wet Versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit II is in november 2025 gepubliceerd in het [Staatsblad](#). De wet regelt, onder meer, dat de FIU de wettelijke bevoegdheid krijgt om de uitvoering van een financiële transactie voor een periode van maximaal vijf dagen (of tien dagen in het geval het verzoek komt van een FIU uit een andere lidstaat) aan te houden. Ten opzichte van het wetsvoorstel is de wet op [verzoek](#) van de Tweede Kamer zo aangepast dat deze 'bevroezingsplicht' niet alleen ziet op banken, maar op alle Wwft-instellingen. Een Wwft-instelling dient derhalve onverwijld gevolg te geven aan een dergelijk verzoek, op straffe van handhavingsmaatregelen. Een Wwft-instelling moet beschikken over beleid, procedures en/of maatregelen om te voldoen aan een dergelijk verzoek van de FIU.
- **Wie?** Wwft-instellingen.
- **Wanneer?** Het deel van de [wet](#) dat ziet op de (nieuwe) bevoegdheden van de FIU treedt per 1 juli 2026 in werking.

Verwijzingsportaal bankgegevens

- **Wat?** De minister van Financiën heeft in het najaar van 2021 de [Wijzigingswet](#) verwijzingsportaal bankgegevens ter consultatie gepubliceerd. De Wijzigingswet regelt onder meer een nationale beleidswens uit het Plan van aanpak witwassen, namelijk het mogelijk maken dat saldo- en transactiegegevens via het verwijzingsportaal kunnen worden gevorderd van banken met meer dan 2,5 miljoen rekeninghouders. In november 2022 heeft de minister het [Wijzigingsbesluit](#) verwijzingsportaal bankgegevens ter consultatie aangeboden. In het wijzigingsbesluit wordt, onder meer, geregeld welke instanties en functionarissen toegang krijgen tot het verwijzingsportaal. Ook wordt geregeld welke gegevens via het portaal worden ontsloten.
- **Wie?** Banken.
- **Wanneer?** De Raad van State heeft in september 2022 een [advies](#) over de Wijzigingswet uitgebracht. De minister heeft vervolgens te kennen gegeven dat het [wetsvoorstel](#) in maart 2023 naar de Tweede Kamer zou worden gestuurd. Dat is echter niet gebeurd. Het is op

dit moment onbekend wanneer het wetsvoorstel wordt ingediend. Het is niet onwaarschijnlijk dat de radiostilte omtrent dit wetsvoorstel te maken heeft met het kritische [advies](#) van de AP.

FATF

Aanbeveling 16 inzake betaaltransparantie

- **Wat?** In de [Vooruitblik 2025](#) werd al uitgelicht dat de FATF consulteerde over voorgestelde wijzigingen van Aanbeveling 16. In de loop van 2025 heeft hierover een tweede consultatieronde plaatsgevonden. Op 18 juni 2025 is [de Aanbeveling uiteindelijk geactualiseerd](#), met een [nadere update op 28 oktober](#) 2025. Doel van de herziening van FATF Aanbeveling 16 is om de FATF-standaarden aan te passen aan de ontwikkelingen in het betalingsverkeer van de afgelopen decennia, waaronder de diversiteit aan producten en diensten, marktdeelnemers, businessmodellen, technologieën en berichtgevingsstandaarden, evenals de veranderende risico's en kwetsbaarheden die daaruit voortvloeien. Daarbij streeft de FATF ernaar de standaarden technologie-neutraal te houden en het uitgangspunt 'same activity, same risk, same rules' te blijven volgen. De herziening maakt bovendien deel uit van het G20-actieplan om grensoverschrijdende betalingen sneller, goedkoper, transparanter en inclusiever te maken, met behoud van veiligheid en integriteit.
- **Wie?** Regelgevende autoriteiten en de verschillende partijen die betrokken zijn bij de betaalketen.
- **Wanneer?** Per direct.

Implementatie Aanbeveling virtuele activa

- **Wat?** De FATF rapporteert in haar [zesde voortgangsrapportage](#) over de implementatie van de AML/CFT-standaarden voor virtuele activa en VASPs dat wereldwijd verdere stappen zijn gezet in regelgeving, toezicht en handhaving. Tegelijkertijd blijven er aanzienlijke uitdagingen bestaan bij het inschatten en beheersen van risico's. Het rapport benoemt daarom verbeterpunten voor zowel overheden als marktpartijen en signaleert daarnaast nieuwe marktontwikkelingen en opkomende risico's. FATF heeft gelijktijdig ook haar [Best Practices on Travel Rule Supervision](#) gepubliceerd, het betreft een rapport dat handvatten biedt bij de implementatie van de 'Travel rule' (De Travel Rule verplicht VASPs en financiële instellingen om bij overdracht van virtuele activa direct en veilig herkomst- en begunstigeninformatie te verstrekken). In dit kader is het relevant te vermelden dat uit het [1st Regular Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating](#) van Nederland van september 2025 blijkt dat Nederland ten

aanzien van Aanbeveling 15 voortgang heeft geboekt bij het wegwerken van de meeste tekortkomingen sinds de beoordeling van 2022: Aanbeveling 15 is opgewaardeerd van *Partially Compliant* naar *Largely Compliant*.

- **Wie?** Regelgevende autoriteiten en de verschillende partijen die betrokken zijn bij virtuele activa (VA) en aanbieders van diensten voor virtuele activa (VASPs).
- **Wanneer?** Per direct.

Toolkit nationale witwasrisicoanalyse

- **Wat?** De FATF heeft in augustus 2025 een nieuwe [National Risk Assessment Toolkit](#) gelanceerd om landen te ondersteunen bij het beter identificeren en beoordelen van hun witwasrisico's. De toolkit helpt overheden bij het versterken van hun risicogebaseerde aanpak door praktische inzichten te bieden in onder meer corruptie, virtuele activa, juridische constructies en de informele economie. Daarbij wordt benadrukt dat witwassen een sterk grensoverschrijdend karakter heeft en wordt aangesloten bij internationale trends en nationale risicoprofielen. Met concrete praktijkvoorbeelden en best practices beoogt de FATF landen te helpen hun risicobeeld te verdiepen en gerichte maatregelen te ontwikkelen om financiële criminaliteit effectiever te bestrijden. Ook heeft de FATF viertal onderliggende gidsen gepubliceerd:
 - Een [gids](#) voor het beoordelen van de witwasrisico's van corruptie;
 - Een [gids](#) voor het beoordelen van de witwasrisico's van virtuele activa (VA) en aanbieders van diensten voor virtuele activa (VASP);
 - Een [gids](#) voor het beoordelen van de witwasrisico's van rechtspersonen en juridische constructies; en
 - Een [gids](#) voor het beoordelen van de witwasrisico's van de informele economie.
- **Wie?** Regelgevende autoriteiten, toezichthouders en de praktijk relevant voor alle financiële ondernemingen die onder de reikwijdte van de Wwft vallen, omdat zij richtinggevend is voor toezichtprioriteiten en toezichtverwachtingen.
- **Wanneer?** Per direct.

Guidance effectievere terugwinning crimineel vermogen

- **Wat?** De FATF heeft nieuwe zeer uitgebreide [guidance en best practices](#) gepubliceerd om de wereldwijde aanpak van het terugwinnen van crimineel vermogen te versterken. Aanleiding is dat wereldwijd nog steeds slechts een zeer klein deel van criminele opbrengsten daadwerkelijk wordt geconfisqueerd. De nieuwe richtsnoeren benadrukken dat ontneming van crimineel

vermogen essentieel is om criminaliteit structureel te bestrijden en slachtoffers te compenseren. De guidance biedt praktische handvatten voor financiële opsporing, snelle veiligstelling van vermogensbestanddelen en de inzet van moderne technieken, zoals blockchain-analyse, en bevat meer dan 85 praktijkvoorbeelden. Hier zijn acht hoofdstukken gericht op verschillende doelgroepen, waaronder beleidsmakers, wetshandavingsinstanties, openbaar ministerie en rechterlijke autoriteiten, ministeries van Justitie of Buitenlandse Zaken, en vermogensbeheerders. Trainers, aanbieders van technische bijstand, de private sector en het maatschappelijk middenveld kunnen de handleiding allemaal gebruiken om bij te dragen aan effectievere terugwinning van crimineel vermogen.

- **Wie?** Voor zowel beleidsmakers als professionele en private partijen.
- **Wanneer?** Per direct.

Proliferatiefinanciering en sanctieontduiking

- **Wat?** De FATF heeft in juni 2025 [een rapport](#) gepubliceerd waaruit blijkt dat het mondiale financiële stelsel nog altijd aanzienlijke kwetsbaarheden kent bij het tegengaan van de financiering van massavernietigingswapens. Het rapport beschrijft hoe actoren die betrokken zijn bij proliferatie gebruikmaken van steeds geavanceerdere methoden om sancties te ontwijken, waaronder het inzetten van tussenpersonen, het verhullen van uiteindelijk belanghebbenden, het gebruik van virtuele activa en het misbruiken van maritieme en logistieke ketens. Het rapport biedt landen en financiële instellingen praktische handvatten, zoals risicobepalende indicatoren en voorbeelden van goede praktijken, om proliferatiefinanciering en sanctieontwijking beter te herkennen en te bestrijden.
- **Wie?** Voor zowel beleidsmakers als professionele en private partijen.
- **Wanneer?** Per direct.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Anonieme aankopen toezichthouder

- **Wat?** Bij Nederlandse toezichthouders leeft de wens om anoniem aankopen te kunnen doen, maar zij lopen hierbij tegen onder meer de Transfer of Funds Verordening III aan – kort gezegd – voorschrijft dat aan iedere betaling de identiteit van de betaler moet worden gekoppeld. De Nederlandse regering heeft in juni 2024 een [brief](#) naar de EC gestuurd

waarin wordt gelobbyd voor een aanpassing van de Transfer of Funds Verordening III om een dergelijke toezichtspraktijk mogelijk te maken. De minister heeft de Tweede Kamer eind 2024 [geïnformeerd](#) dat de EC vooralsnog geen aanleiding ziet om de verordening aan te passen.

- **Wie?** Toezichthouders en Wwft-instellingen.
- **Wanneer?** De minister heeft eerder toegezegd om in overleg met de sector op te zoek te gaan naar een praktische oplossing voor de uitdaging van de toezichthouders. Sindsdien is er geen publieke update verschenen over dit onderwerp. Wij nemen aan dat het publiek wordt geïnformeerd als er ontwikkelingen zijn op dit punt.

Kamerbrief voortgang aanpak regeldruk

- **Wat?** Op 15 december 2025 deelde het Kabinet een [lijst](#) van bestaande regels waar het de regeldruk gaat verminderen. Deze lijst bevat (ook) vijf specifieke regels die zien op het voldoen aan de Wwft (en de AMLR vanaf 2027) waarbij het ministerie van Financiën expliciet inzet op het zo lastenluw implementeren van de nieuwe (Europese) regels. Zo ziet het ministerie bijvoorbeeld dat instellingen onder de nieuwe wetgeving meer ruimte hebben om versimpeld cliëntenonderzoek toe te passen bij lage risico's. Daarnaast kan het verscherpt cliëntenonderzoek bij hoge risico's flexibeler wordt uitgevoerd. Het ministerie gaat afspraken maken met de sector en toezichthouders om deze 'extra' ruimte te benutten.
- **Wie?** Toezichthouders en Wwft-instellingen.
- **Wanneer?** Het kabinet heeft toegezegd om voor de zomer van 2026 te beginnen met het aanpassen van de regels. Wij nemen vooralsnog aan dat deze vijf regels worden meegenomen in de implementatie van het EU-pakket aan AML/CFT-regels dat uiterlijk op 10 juli 2027 moet zijn afgerond.

Evaluatie NVB Standaarden

- **Wat?** De afgelopen jaren heeft de NVB standaarden opgesteld die banken handvatten geven om risicogebaseerd te werk te gaan bij het cliëntenonderzoek. De minister heeft in december 2025 bij [brief](#) te kennen gegeven dat de NVB aan de slag gaat met het verbeteren van de huidige NVB-standaarden, en ook enkele nieuwe standaarden gaat opstellen. De minister heeft niet inzichtelijk gemaakt welke standaarden worden aangepast of nieuw worden vastgesteld.
- **Wie?** Banken. Maar ook andere typen financiële ondernemingen kunnen inspiratie opdoen uit de nieuwe NVB-standaarden.
- **Wanneer?** Het is onduidelijk wanneer de NVB de

nieuwe en/of bijgewerkte standaarden gaat publiceren. Wij menen vooralsnog dat dit in 2026 gaat zijn. Wij raden aan marktpartijen deze ontwikkeling te blijven volgen.

Planning nationale risicobeoordelingen

- **Wat?** De minister heeft in een [brief](#) van december 2025 medegedeeld dat is beoogd dat de nieuwe nationale risicobeoordelingen (*National Risk Assessments*, NRA's) op het gebied van witwassen en terrorisme in 2027 worden gepubliceerd. De meest recente NRA's dateren van april 2024. De Wwft schrijft voor dat de NRA's eens in de twee jaar worden geactualiseerd. De (bijgewerkte) NRA's dienen vervolgens te worden meegenomen in de bedrijfsbrede risicoanalyse van een Wwft-instelling en de risicobeoordeling van individuele cliënten.
- **Wie?** Wwft-instellingen.
- **Wanneer?** De nieuwe NRA's worden niet verwacht voor 2027.

DUURZAAMHEID (ESG)

Dit onderdeel van de Vooruitblik behandelt de meest relevante juridische ontwikkelingen op het gebied van *milieu*, *maatschappij* en *governance* (ESG), of duurzaamheid voor de financiële sector (met uitzondering van pensioenfondsen). Aangezien we ons richten op financiële regelgeving, gaat deze Special niet in op de ontwikkelingen met betrekking tot duurzaamheidsverslaglegging en due diligence.

INLEIDING	134	EU GROENE OBLIGATIES	141
TRANSPARANTIE	134	Wijzigingen EUGBS-verordening	
SFDR 2.0		FAQ EU-verordening groene obligaties	
Observaties vrijwillige PAI-informatieverschaffing		RTS Externe beoordelaars EU-groene obligaties	
Engagement-beleggingsstrategie		TOEZICHTPRIORITEITEN	142
Taxonomie Gedelegeerde Verordeningen		AFM ESG-prioriteiten	
Potentiële sectoruitbreiding EU-taxonomie		EC Werkprogramma	
Goede praktijken duurzaamheidsclaims		Joint Committee Werkprogramma	
Pauzeknop Level 2-regelgeving		EBA Werkprogramma	
Omnibus I-pakket		ESMA Werkprogramma	
Derde platform duurzame financiering		EIOPA Werkprogramma	
ESG-informatieverschaffing benchmarkaanbieders		EU-brede strategische prioriteiten 2024-2026	
ITS ESG-gerelateerde risico's		AFM Trendzicht 2026	
Klimaattransitieplannen en emissies		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	146
RISICOBEOORDELING EN -BEHEER	139	Roadmap voor natuurkredieten	
Nieuw kader onderpand		EU visie op klimaat en energie	
Gezamenlijke richtsnoeren ESG-stresstests		ESG-ratings	
POG-richtsnoeren retailbankieren		EU Ontbossingsverordening	
Richtsnoeren milieuscenarioanalyse		Duurzame financiering en defensiesector	
ORSA-integratie klimaatrisico's		Diversiteitsrichtlijnen verzekeraars	
ESG-risicoanalyse pensioenfondsen			
Bijgewerkte DNB Gids klimaatrisicobeheer			
Integratie ESG-risico's beleggingssector			

INLEIDING

De afgelopen jaren zijn er tal van duurzaamheidsgerelateerde onderwerpen aan bod gekomen in deze *speciale uitgave van Vooruitblik Sustainability*. Wereldwijde duurzaamheidsinitiatieven zijn onder meer de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (*Sustainable Development Goals*, SDG's) van de VN en de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. Meer specifieke duurzaamheidskaders zijn gericht op financiële marktpartijen. Hiertoe behoren het "Fit for 55"-pakket, de Green Deal, het EU-actieplan voor de financiering van duurzame groei en het pakket voor duurzame financiering, en het investeringsplan voor een duurzaam Europa. Allemaal zijn ze gericht op het herzien, actualiseren en invoeren van EU-wetgeving. Voor meer achtergrondinformatie raden we lezers die geïnteresseerd zijn in het algemene kader aan om eerst de onderdelen over duurzaamheid in de Vooruitblik 2022 tot Vooruitblik 2025 te lezen voordat ze zich verdiepen in deze Vooruitblik 2026.

TRANSPARANTIE

SFDR 2.0

Europees perspectief

Op 20 november 2025 heeft de Europese Commissie een [reeks wijzigingen](#) op de SFDR gepubliceerd, met als doel eenvoudigere regels die efficiënter zijn en beter aansluiten bij de realiteit van de markt. Bovendien worden de regels voorgesteld om een grotere deelname van particuliere beleggers aan de kapitaalmarkten van de EU te vergemakkelijken, in overeenstemming met de doelstellingen van de spaar- en investeringsunie (SIU), en om de stroom van middelen naar duurzame doelstellingen te helpen stimuleren. De belangrijkste onderdelen van het voorstel zijn:

- *Vereenvoudigde informatieverschaffing*: de Europese Commissie stelt voor om (i) de informatievereisten op entiteitsniveau voor financiële marktdeelnemers met betrekking tot indicatoren voor belangrijke negatieve effecten (PAI) te schrappen, en (ii) de informatieverschaffing op productniveau aanzienlijk te beperken tot gegevens die beschikbaar, vergelijkbaar en zinvol zijn. De herziene informatieverschaffing zal retailvriendelijker zijn, waardoor retailbeleggers snel en gemakkelijk inzicht krijgen in de duurzaamheidskenmerken van financiële producten. Het doel is om de informatieverschaffing door ondernemingen in het kader van duurzame financiering te stroomlijnen en de huidige overlappingen tussen de richtlijn inzake

Als we vooruit kijken naar 2026, lijkt Europa op een kruispunt te staan wat betreft duurzaamheid: ondanks de grote inspanningen van marktpartijen om duurzaamheidsaspecten te integreren in hun interne beleid en procedures (waarbij de mate van implementatie afhankelijk is van de 'groenheid' van hun producten), concluderen Europese en nationale wetgevers en regelgevende instanties dat de huidige duurzaamheidseisen niet het gewenste effect hebben. Daarom wil de Europese Commissie de huidige reeks duurzaamheidseisen herzien in een 'Omnibus I-pakket' om op koers te blijven met de doelstellingen van de Europese Green Deal, maar met eenvoudigere regels, minder administratieve lasten en een betere handhaving. Om financiële marktpartijen te helpen bij het navigeren door deze herziene duurzaamheidseisen, geeft deze speciale Vooruitblik een overzicht van de duurzaamheidsprincipes die in 2026 te verwachten zijn en nauwlettend in de gaten moeten worden gehouden.

duurzaamheidsverslaglegging door ondernemingen (CSRD) en de SFDR aan te pakken.

- *Productcategorisatiesysteem*: er wordt een eenvoudig categorisatiesysteem voorgesteld voor financiële producten die ESG-claims doen. Het zal bestaan uit drie categorieën met duidelijke criteria:
 - (i) de "duurzame categorie" met betrekking tot producten die bijdragen aan duurzaamheidsdoelstellingen;
 - (ii) de "transitiecategorie" voor producten die investeringen kanaliseren naar bedrijven die nog niet duurzaam zijn, maar zich op een geloofwaardig transitiepad bevinden, of investeringen die bijdragen aan verbeteringen op het gebied van klimaat, milieu of sociale aspecten;
 - (iii) de "ESG-basiscategorie": andere producten die verschillende ESG-beleggingsbenaderingen integreren, maar niet voldoen aan de criteria van de bovengenoemde duurzame of transitie-beleggingscategorieën (maar zich richten op *de beste* prestaties op een bepaalde ESG-maatstaf, terwijl de slechtste ESG-prestaties worden uitgesloten).
- *Duurzame strategie en uitsluitingscriteria*: Gecategoriseerde producten moeten ervoor zorgen dat een groot deel van de investeringen (70 % van de portefeuille) de gekozen duurzaamheidsstrategie ondersteunt en moeten investeringen in schadelijke industrieën en activiteiten, bijvoorbeeld bedrijven die mensenrechten schenden en betrokken zijn bij tabak,

verboden wapens en fossiele brandstoffen boven bepaalde limieten, uitsluiten van hun portefeuille.

- **ESG-claims in namen en marketingdocumentatie:** Dergelijke claims worden voorbehouden aan gecategoriseerde producten, waardoor de mogelijkheid van greenwashing wordt beperkt.

Nationaal perspectief

Op 15 december 2025 gaf het Nederlandse Ministerie van Financiën in de [bijlage](#) bij de Kamerbrief aan dat, gezien de intenties van de Nederlandse overheid om de regeldruk voor financiële marktpartijen te verlagen

en met inachtneming van de verwachte wijzigingen in de SFDR, de focus zal liggen op het schrappen van duurzaamheidsrapportagevereisten met betrekking tot (i) de negatieve impact op het milieu als gevolg van gedane investeringen, (ii) de duurzaamheidsrisico's geïntegreerd in het beloningsbeleid van financiële marktpartijen, en (iii) de PAI-verklaring op entiteitsniveau.

Het aangenomen SFDR 2.0-voorstel staat open voor feedback. De feedback zal worden voorgelegd aan het Europees Parlement en de Raad.

Observaties vrijwillige PAI-informatieverschaffing

- **Wat?** Op 9 september 2025 [hebben](#) de ESA's hun vierde [jaarverslag gepubliceerd](#) over de mate van vrijwillige openbaarmaking van belangrijke negatieve effecten (PAI's) in het kader van de SFDR. In het verslag geven de ESA's aan wat zij hebben geconstateerd op basis van de input van de nationale bevoegde autoriteiten. Het verslag bevat ook aanbevelingen voor de NCA's ter ondersteuning van hun toezicht op de openbaarmaking van PAI's. Voor financiële marktpartijen is de bijlage bij het verslag zeer relevant, aangezien deze een volledige lijst bevat van goede praktijken, ondermaatse praktijken en voorbeelden van niet-naleving van PAI-openbaarstellingen op entiteitsniveau per sector.
- **Wie?** Financiële marktpartijen (zoals fondsbeheerders, beleggingsondernemingen, verzekeringsondernemingen, pensioenfondsen en banken) die vrijwillige PAI-verklaringen afleggen overeenkomstig de SFDR.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

Engagement-beleggingsstrategie

- **Wat?** Op 30 juni 2025 heeft de AFM een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop vermogensbeheerders hun engagementactiviteiten uitvoeren en hoe effectief deze blijken te zijn, en heeft zij de resultaten van dat onderzoek [gepresenteerd](#). Het rapport bevat observaties en aanbevelingen over het gebruik van een engagementstrategie en de kwaliteit daarvan, alsmede over de rapportage over het gebruik van een engagement-strategie.
- **Wie?** Vermogensbeheerders die een engagementstrategie toepassen.
- **Wanneer?** Doorlopend.

Taxonomie Gedelegeerde Verordeningen

- **Wat?** De Europese Commissie heeft toegezegd de administratieve lasten te verminderen en de wetgeving te vereenvoudigen, met behoud van de kerndoelstellingen van het taxonomiekader, zodat de EU-regels geschikt zijn voor het beoogde doel en de uitvoering ervan wordt vergemakkelijkt. De taxonomieverordening en gedelegeerde verordeningen zijn opgenomen in het [Omnibus I-pakket](#). Op 4 juli 2025 is een [gedelegeerde verordening](#) (en [de bijlagen](#) daarbij) tot wijziging van de gedelegeerde verordening inzake taxonomie-informatieverschaffing, de gedelegeerde verordening inzake klimaattaxonomie en de gedelegeerde verordening inzake milieutaxonomie aangenomen. De gedelegeerde verordening voorziet in een aantal wijzigingen, waaronder, maar niet beperkt tot, de volgende voorbeelden:
 - financiële en niet-financiële ondernemingen worden vrijgesteld van de beoordeling van de geschiktheid en afstemming op de EU-taxonomie voor economische activiteiten die niet financieel relevant zijn voor hun bedrijfsvoering; en
 - de criteria met betrekking tot DNSH met betrekking tot de preventie en bestrijding van verontreiniging in verband met het gebruik en de aanwezigheid van chemische stoffen worden vereenvoudigd.
- **Wie?** Financiële marktpartijen, zoals beheerders van beleggingsinstellingen, die onder de taxonomieverordening vallen.
- **Wanneer?** De gedelegeerde verordening zal ter controle worden voorgelegd aan het Europees Parlement en de Raad. De wijzigingen zullen van toepassing zijn zodra de controleperiode van vier maanden, die met nog eens twee maanden kan worden verlengd, is verstreken. De vereenvoudigingsmaatregelen in de gedelegeerde verordening zullen van toepassing zijn vanaf 1 januari 2026 en zullen betrekking hebben op het boekjaar

2025. Financiële marktpartijen krijgen echter de mogelijkheid om de maatregelen vanaf het boekjaar 2026 toe te passen als zij dat handiger vinden.

“De uitdaging voor 2026 voor Europa: hoe behoudt ze de duurzame koers, terwijl de wind van simplificering door het ESG landschap waait?”

Marieke Spee

Potentiële sectoruitbreiding EU-taxonomie

- **Wat?** Al in februari 2022 publiceerde het Platform voor Duurzame Financiering zijn [eindrapport](#) over sociale taxonomie. Gezien de ontwikkelingen rond het Omnibus I-pakket heeft de Europese Commissie een reeks dialogen opgezet om rechtstreeks met belanghebbenden in gesprek te gaan. Op 10 juli 2025 werd een [dialoog](#) gestart om de ervaringen van belanghebbenden met de implementatie van het taxonomiekader te bespreken. Deze dialoog bestond uit twee sessies: (i) het vergroten van de effectiviteit en bruikbaarheid van het taxonomiekader; en (ii) het onderzoeken van de uitbreiding van de taxonomie naar nieuwe sectoren om de implementatie te vergemakkelijken en een concurrerende transitie verder te bevorderen. Hoewel in de dialoog niet expliciet werd verwezen naar de invoering van een sociale taxonomie, zouden degenen die meer duidelijkheid willen over de parameters van de sociale taxonomie (en de informatieverschaffing in dit verband) een dergelijke uitbreiding zeker toejuichen.
- **Wie?** Financiële marktpartijen die producten met sociale doelstellingen lanceren.
- **Wanneer?** We verwachten verdere ontwikkelingen op dit gebied in de loop van 2026.

Goede praktijken duurzaamheidsclaims

- **Wat?** Op 1 juli 2025 heeft de ESMA een [thematische nota](#) gepubliceerd over duurzaamheidsclaims die worden gebruikt in niet-regelgevende communicatie. Deze publicatie bevat vier leidende beginselen (nauwkeurigheid, toegankelijkheid, substantie en actualiteit van de claims) voor het doen van duurzaamheidsclaims. De inhoud van de publicatie sluit aan bij eerdere publicaties van de EIOPA en de EBA. Deze beginselen en de richtsnoeren in de thematische nota's zijn van toepassing op niet-

regelgevende mondelinge en schriftelijke communicatie. Onder “regelgevende informatie” wordt verstaan informatie die vereist is op grond van specifieke openbaarmakingsnormen (bijvoorbeeld prospectussen van fondsen of obligaties, beheersverslagen, KID's van fondsen, benchmarkverklaringen), terwijl “niet-regelgevende” informatie alle andere soorten communicatie omvat, zoals marketingmateriaal en vrijwillige rapportage. De thematische nota gaat ook in op duurzaamheidsreferenties zoals labels of onderscheidingen, aangezien deze verwijzingen tot de meest gebruikte claims behoren in communicatie gericht op particuliere beleggers. De nota introduceert geen nieuwe regelgevings- of rapportagevereisten, maar is bedoeld om marktdeelnemers te ondersteunen bij het doen van duidelijke, eerlijke en niet-misleidende duurzaamheidsclaims door praktische do's en don'ts aan te reiken, geïllustreerd met concrete voorbeelden van goede (en slechte!) praktijken.

- **Wie?** Financiële marktpartijen, zoals beheerders van beleggingsinstellingen of financiële adviseurs, die duurzaamheidsclaims doen.
- **Wanneer?** Doorlopend in 2026.

Pauszeknop Level 2-regelgeving

- **Wat?** Op 6 oktober 2025 [heeft](#) de Europese Commissie een zogenaamde ‘[standstill](#)’ aangekondigd met betrekking tot Level 2-regelgeving. Deze standstill geldt tot 1 oktober 2027. De Europese Commissie erkent dat een groot aantal Level 2-maatregelen kan leiden tot (hogere) nalevingskosten en regelgevingscomplexiteit voor marktdeelnemers. Tegen deze achtergrond heeft de Europese Commissie besloten om tot 1 oktober 2027 geen wetgevende maatregelen te nemen in 115 niet-essentiële gevallen. Dit besluit van de Europese Commissie betreft de volgende wetgevende maatregelen met betrekking tot de herziene RTS inzake transparantie op het gebied van:
 - de duurzaamheidsindicatoren met betrekking tot negatieve effecten op het gebied van sociale en personeelszaken, eerbiediging van de mensenrechten, corruptie- en omkopingsbestrijding, klimaat en andere milieugerelateerde zaken op entiteitsniveau;
 - de promotie van milieu- of sociale kenmerken en van duurzame investeringen op websites en in periodieke rapporten;
 - duurzame investeringen voor financiële producten die duurzame investeringen als doel hebben;
 - investeringen in activiteiten die in overeenstemming zijn met de EU-taxonomie voor financiële producten die milieukeurmerken bevorderen of financiële producten die duurzame investeringen als doel hebben;
 - milieu- of sociale kenmerken voor financiële

- producten die dergelijke kenmerken promoten;
- het beginsel van geen significante schade berokkenen; en
- investeringen in activiteiten die in overeenstemming zijn met de EU-taxonomie in periodieke verslagen.
- **Wie?** Financiële marktdeelnemers en financiële adviseurs die onder de SFDR- en taxonomieverordening vallen, zoals beheerders van beleggingsinstellingen.
- **Wanneer?** Als gevolg van deze pauzeknop van de Europese Commissie zullen deze voorstellen niet vóór 1 oktober 2027 worden herzien of aangenomen.

Omnibus I-pakket

- **Wat?** In navolging van het Draghi-rapport heeft de Europese Commissie op 26 februari 2025 het [Omnibus I-pakket](#) gelanceerd. Het doel ervan is om de duidelijkheid en eenvoud van duurzaamheidsverslaglegging (vastgelegd in de CSRD), duurzaamheidsdue diligence (vastgelegd in de CSDDD) en de taxonomie voor duurzame activiteiten (vastgelegd in de taxonomieverordening en gedelegeerde verordeningen) te verbeteren, met behoud van de beleidsdoelstellingen van elke wetgeving en verbetering van de doeltreffendheid ervan. Vlak voor het einde van het jaar, op 9 december 2025, werd [bekend gemaakt](#) dat het Europees Parlement en de lidstaten overeenstemming hadden bereikt over de [definitieve tekst](#) van de Omnibus I-richtlijn om het concurrentievermogen te vergroten en de administratieve rompslomp te verminderen. Meer specifiek vanuit Nederlands perspectief hebben in de Tweede Kamer [verschillende discussies](#) plaatsgevonden over de voorgestelde wijzigingen in het bestaande EU-wetgevingskader in het kader van het Omnibus I-pakket. In deze discussies zijn drie belangrijke aandachtsgebieden beoordeeld, namelijk (i) de verplichting voor financiële marktpartijen om hun investeringen in overeenstemming te brengen met het Klimaatakkoord van Parijs, (ii) de verplichting voor financiële marktpartijen om een klimaattransitieplan op te stellen en uit te voeren, en (iii) de uitbreiding van de wettelijke vereisten die van toepassing zijn op de klimaatgerelateerde engagementstrategieën. De minister van Financiën concludeerde dat deze maatregelen in dit stadium niet geschikt lijken om de mondiale klimaatdoelstellingen te bereiken en niet evenredig of efficiënt zijn. De toepassing ervan zou de soliditeit van de financiële marktpartijen kunnen schaden en mogelijk een negatief effect kunnen hebben op de concurrentiepositie van de Nederlandse financiële sector in internationaal verband. Overlap tussen de verschillende maatregelen moet worden voorkomen en er mag geen grandfathering worden toegepast.
- **Wie?** Marktpartijen die onder het toepassingsgebied van de CSRD en CSDDD vallen.

- **Wanneer?** Wat de volgende stappen betreft, zal het Europees Parlement hierover stemmen tijdens zijn plenaire vergadering in december in Straatsburg. Vanuit nationaal perspectief is er, gezien de demissionaire status van de Tweede Kamer, geen duidelijk perspectief op de volgende stappen. Het is raadzaam om deze ontwikkelingen in 2026 in de gaten te houden.

Derde platform duurzame financiering

- **Wat?** Op 9 juli 2025 heeft de Europese Commissie een [oproep](#) gedaan tot het indienen van kandidaturen voor leden van het derde [Platform voor duurzame financiering](#) (PSF). Het platform is een adviesorgaan dat bestaat uit deskundigen uit de particuliere en de publieke sector. Het heeft tot taak de Europese Commissie te adviseren over relevante onderwerpen in verband met de EU-taxonomie en het EU-kader voor duurzame financiering in het algemeen. Met betrekking tot het [Omnibus I-pakket](#) zal het PSF worden ingeschakeld voor: (i) de raadpleging over de ontwerp-gedelegeerde verordeningen inzake de EU-taxonomie (voorzien in het Omnibus-pakket en gepland voor goedkeuring in de loop van 2026), die worden herzien om de bestaande technische screeningcriteria te vereenvoudigen en de bruikbaarheid ervan te verbeteren; (ii) de ontwikkeling van aanvullende technische screeningcriteria voor de taxonomie voor alle zes milieudoelstellingen en eventuele herzieningen en/of actualisering van de criteria, indien nodig; (iii) het monitoren van kapitaalstromen naar duurzame investeringen; en (iv) de uitvoering van beleid inzake transitiefinanciering. Het is de bedoeling dat de PSF ook advies zal verstrekken aan de Europese Commissie over de ontwikkeling van criteria voor economische activiteiten die aan de taxonomie kunnen worden toegevoegd.
- **Wie?** Deze ontwikkelingen zijn relevant voor alle financiële marktpartijen die worden beïnvloed door het voorgestelde Omnibus I-pakket (meer in het bijzonder voor degenen die onder de taxonomieverordening vallen).
- **Wanneer?** De oproep tot het indienen van aanvragen liep tot 10 september 2025. Naar verwachting zal het derde platform ergens in het eerste kwartaal van 2026 worden opgericht en zal zijn mandaat lopen van het eerste kwartaal van 2026 tot het vierde kwartaal van 2027.

ESG-informatieverschaffing benchmarkaanbieders

- **Wat?** Op 9 april 2025 [publiceerde](#) ESMA het [eindrapport](#) over de [gemeenschappelijke toezichthoudende maatregel](#) inzake ESG-

informatieverschaffing in het kader van de benchmarkverordening (BMR) die in 2024 plaatsvond. Er werden twee aanbevelingen gedaan:

- (i) één aan de Europese Commissie, waarin mogelijke wijzigingen van de BMR-maatregelen van niveau 2 worden behandeld met als doel de regelgevingslast voor benchmarkbeheerders te verlichten;
- (ii) een andere aan benchmarkbeheerders, met als doel de transparantie en vergelijkbaarheid van ESG-informatie te verbeteren ten behoeve van gebruikers van benchmarks.

De AFM heeft ook een marktanalyse uitgevoerd van benchmarkaanbieders in Nederland en [geconcludeerd](#) dat benchmarkaanbieders (vrijwel volledig) voldeden aan de ESG-vereisten van de BMR. De conclusies van de AFM komen overeen met de bevindingen in het eindrapport van de ESMA. De AFM verwijst marktpartijen naar de richtsnoeren en goede praktijken die zijn opgenomen in het eindrapport van de ESMA (hoofdstuk 5) over verplichte ESG-factoren per sector.

- **Wie?** Benchmarkaanbieders en marktpartijen die met dergelijke benchmarkaanbieders werken.
- **Wanneer?** De ESMA zal blijven overleggen en samenwerken met de nationale bevoegde autoriteiten en de EC over vervolgmaatregelen. Mogelijk zal in de loop van 2026 verdere input over dit onderwerp worden gegeven.

ITS ESG-gerelateerde risico's

- **Wat?** Op 22 mei 2025 [heeft](#) de EBA een [consultatiedocument gepubliceerd](#) over voorgestelde wijzigingen in de [uitvoeringsverordening](#) van de Europese [Commissie](#) inzake pilaar 3-informatieverschaffing onder de CRR3. Het voorstel specificeert verbeterde en evenredige informatievereisten met betrekking tot ESG-gerelateerde risico's, aandelenposities en totale blootstelling aan schaduwbankentiteiten. De raadpleging heeft tot doel het rapportageproces te vereenvoudigen. In overeenstemming met het [Omnibus I-pakket](#) heeft de EBA om de rapportagekosten te verlagen en de duurzaamheidsrapportage te vergemakkelijken, een evenredige aanpak voor ESG-informatieverschaffing ontworpen op basis van het type, de omvang en de complexiteit van de instelling, waarbij vereenvoudigde informatieverschaffing voor banken (met name voor kleine of niet-beursgenoteerde banken) wordt ingevoerd. De raadpleging werd op 22 augustus 2025 afgesloten. Terwijl de raadplegingsperiode nog liep, publiceerde de EBA op 5 augustus 2025 haar [advies](#) en vervolgens, op 6 augustus 2025, haar [no action letter](#) over de toepassing van de ESG-openbaarmakingsvereisten van pijler 3 in het kader

van de ITS-openbaarmakingsvereisten van de EBA. Dit heeft tot gevolg dat geen prioriteit wordt gegeven aan de handhaving van de informatieverschaffing over (i) bepaalde modellen met betrekking tot de verordening inzake de groene-activa-ratio en taxonomie voor grote instellingen die effecten hebben uitgegeven die zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt van een lidstaat, en (ii) de overeenkomstige modellen voor ESG-risico-informatieverschaffing, zoals van toepassing op elk ander type instelling overeenkomstig Uitvoeringsverordening (EU) 2024/3172 van de Europese Commissie. DNB heeft ook [aangekondigd](#) een periode van 'niet-handhaving' toe te passen met betrekking tot dergelijke ESG-informatieverschaffing.

- **Wie?** Banken.
- **Wanneer?** Na beoordeling van de tijdens de raadpleging ontvangen feedback zal het definitieve ontwerp van de gewijzigde ITS worden voorgelegd aan de Europese Commissie. Naar verwachting zal dit in de loop van 2026 gebeuren. Tot de goedkeuring van de gewijzigde ITS zullen de EBA en DNB geen handavingsmaatregelen nemen met betrekking tot de informatieverschaffing over ESG-gerelateerde risico's in het kader van Pijler 3.

Klimaattransitieplannen en emissies

- **Wat?** Op 3 december 2025 publiceerde de AFM een verkennend onderzoek onder verschillende grote Nederlandse banken en verzekeraars. In het [rapport](#) 'Naar transparante rapportage over klimaattransitieplannen en gefinancierde emissies' geeft de AFM belangrijke overwegingen voor een meer gestandaardiseerde aanpak van transitie plannen in duurzaamheidsverslagen. De AFM concludeert dat transitieplannen in duurzaamheidsverslagen inzicht geven in strategische keuzes voor klimaattransitie en dat de kwaliteit van de gegevens in de waardeketen een uitdaging blijft. Met betrekking tot banken geeft de AFM aan dat de consistentie in definities, meetmethoden en maatstaven binnen en tussen jaarverslagen kan worden verbeterd om de reikwijdte van de plannen verder te verduidelijken en de vergelijkbaarheid te vergroten. Met betrekking tot verzekeraars geeft de AFM aan dat de vergelijkbaarheid tussen verzekeraars nog steeds beperkt is vanwege verschillen in reikwijdte, maatstaven en rapportageformaten.
- **Wie?** Nederlandse banken en verzekeraars.
- **Wanneer?** We verwachten dat de AFM in 2026 toezicht zal blijven houden op de rapportage door banken en verzekeraars over deze onderwerpen, als onderdeel van haar bredere toezichthoudende bevoegdheid.

RISICOBEOORDELING EN -BEHEER

Nieuw kader onderpand

- **Wat?** Op 29 juli 2025 heeft de Raad van Bestuur van de ECB een nieuwe maatregel [ingevoerd](#) ten aanzien van het vestigen van onderpand om de financiële risico's in verband met de klimaatcrisis beter te beheersen. De Raad van Bestuur heeft besloten een "klimaatfactor" in te voeren die de waarde van in aanmerking komende activa die als onderpand worden verstrekt, kan verlagen, afhankelijk van de mate waarin een actief door deze onzekerheden kan worden beïnvloed. Dit fungeert als een buffer tegen de mogelijke financiële gevolgen van onzekerheden in verband met klimaatverandering. De nieuwe factor is vooral gericht op verhandelbare activa die zijn uitgegeven door niet-financiële ondernemingen en hun gelieerde entiteiten, en op negatieve gebeurtenissen die specifiek verband houden met de groene transitie. De klimaatfactor zal van toepassing zijn op individuele activa en bij de kalibratie ervan zal rekening worden gehouden met sectorale gegevens van obligaties van niet-financiële ondernemingen in de klimaatstresstest van 2024 van de balans van het Eurosysteem, de CSPP-klimaatcore van de emittent en de resterende looptijd van het activum.
- **Wie?** Banken.
- **Wanneer?** Deze maatregel moet in de tweede helft van 2026 worden geïmplementeerd. Hij zal regelmatig door de Raad van Bestuur worden geëvalueerd om rekening te houden met de toenemende beschikbaarheid van gegevens en modellen, alsook met relevante ontwikkelingen op regelgevingsgebied en vooruitgang op het gebied van risicoboordelingscapaciteiten.

Gezamenlijke richtsnoeren ESG-stresstests

- **Wat?** Op 27 juni 2025 [hebben](#) de ESA's een [openbare raadpleging gestart](#) over hun ontwerp van gezamenlijke richtsnoeren voor ESG-stresstests, zoals voorgeschreven door de CRD en de Solvabiliteit II-richtlijn. De ontwerprichtlijnen bieden uitgebreide richtsnoeren voor het ontwerp en de kenmerken van stresstests met ESG-elementen, alsook voor de organisatorische en bestuurlijke regelingen die daarop van toepassing zijn. Deze omvatten voldoende personele middelen met relevante expertise, systemen voor gegevensverzameling en -beheer die de toegang tot hoogwaardige ESG-gegevens ondersteunen, en passende tijdschema's voor scenarioanalyse. De ontwerprichtlijnen bieden richtsnoeren over de wijze waarop de bevoegde autoriteiten voor de bank- en

verzekeringsector ESG-risico's moeten integreren bij het uitvoeren van prudentiële stresstests. Ze zijn bedoeld om de methodologieën en praktijken van toezichthouders in het bank- en verzekeringswezen te harmoniseren, om evenredigheid te waarborgen en om de doeltreffendheid en efficiëntie van ESG-stresstests te verbeteren. De raadpleging liep tot 19 september 2025.

- **Wie?** Banken en verzekeraars.
- **Wanneer?** Naar verwachting zullen de definitieve richtsnoeren in de loop van 2026 worden gepubliceerd.

POG-richtsnoeren retailbankieren

- **Wat?** Op 9 juli 2025 heeft de EBA een [openbare raadpleging gelanceerd](#) met het voorstel om de EBA-richtsnoeren inzake producttoezicht en -governance (POG) voor retailbankproducten (POG GL) te herzien. De voorgestelde herziening heeft tot doel (i) greenwashing te voorkomen, (iii) ervoor te zorgen dat financiële instellingen voldoen aan de hoogste normen voor zakelijk gedrag wanneer zij producten met ESG-kenmerken aan consumenten aanbieden, en (iii) het juiste evenwicht te vinden tussen het verduidelijken van de bestaande POG-vereisten voor producten met ESG-kenmerken om schade voor de consument te voorkomen (bijvoorbeeld risico's van misleidende handelspraktijken, misleidende verkoop van producten, enz.) die zou kunnen ontstaan als financiële instellingen bij het aanbieden van producten met ESG-kenmerken niet voldoen aan de gedragsvereisten, zonder dat dit extra regelgevingslasten voor financiële instellingen met zich meebrengt.
- **Wie?** Financiële instellingen (zoals kredietverstrekkers) die retailbankproducten aanbieden (zoals hypothecaire kredieten of consumentenkredieten).
- **Wanneer?** De raadpleging liep tot 9 oktober 2025. De EBA verwacht haar definitieve richtsnoeren in het eerste kwartaal van 2026 te publiceren, die vanaf 1 december 2026 van toepassing zullen zijn.

Richtsnoeren milieuscenarioanalyse

- **Wat?** Op 5 november 2025 publiceerde de EBA haar definitieve [richtsnoeren inzake milieuscenarioanalyse](#), die een aanvulling vormen op de [EBA-richtsnoeren](#) inzake het beheer van milieu-, sociale en governance-risico's (ESG-risico's) door de toezichthoudende verwachtingen te specificeren met betrekking tot de wijze waarop instellingen milieuscenarioanalyses moeten uitvoeren. De richtsnoeren zijn gebaseerd op twee complementaire pijlers: (i) integratie van milieurisico's in de bestaande stresstestkaders van instellingen, waardoor banken de financiële

gevolgen van milieurisico's op korte termijn kunnen beoordelen en ervoor kunnen zorgen dat het kapitaal- en liquiditeitsniveau toereikend blijft; en (ii) veerkrachtanalyse, waarbij verder vooruit wordt gekeken om de gevolgen op middellange tot lange termijn van milieurisico's en kansen voor de bedrijfsmodellen, strategieën en risicoprofielen van banken te evalueren. Samen zullen deze elementen instellingen helpen om milieurisico's effectiever te integreren in hun algemene risicobeheer en strategische planningsprocessen.

- **Wie?** Banken.
- **Wanneer?** De richtlijnen zijn van toepassing vanaf 1 januari 2027. We moedigen financiële instellingen aan om deze richtlijnen in hun interne procedures op te nemen, zodat ze in 2027 aan de vereisten voldoen.

ORSA-integratie klimaatrisico's

- **Wat?** EIOPA heeft een [openbare verklaring uitgegeven](#) over de bevindingen van een monitoringonderzoek naar de manier waarop (her)verzekeraars in Europa klimaatgerelateerde risico's integreren in hun eigen risico- en solvabiliteitsbeoordeling (ORSA). Het onderzoek volgt op het [advies](#) van EIOPA uit 2021 over het toezicht op klimaatrisicoscenario's in ORSA, evenals een bijbehorende [toepassingsrichtlijn](#) die tot doel heeft consistente praktijken vast te stellen. De meeste verzekeraars die onder het onderzoek vallen, nemen al klimaatrisicobeoordelingen op in hun ORSA's, waarbij zowel fysieke risico's als transitierisico's worden gedekt. Het onderzoek heeft ook belangrijke uitdagingen aan het licht gebracht, waaronder aanzienlijke verschillen in aanpak tussen rechtsgebieden, beperkte beschikbaarheid van hoogwaardige, betrouwbare en gedetailleerde gegevens, en de moeilijkheid om de tijdshorizon van analyses uit te breiden tot buiten wat gebruikelijk is voor ORSA.
- **Wie?** (Her)verzekeraars.
- **Wanneer?** Verwacht wordt dat dit onderwerp ook in 2026 relevant zal blijven.

ESG-risicoanalyse pensioenfondsen

- **Wat?** Op 4 juli 2025 organiseerde DNB een [rondetafelgesprek](#) met kleine en middelgrote pensioenfondsen om praktische ervaringen uit te wisselen, gemeenschappelijke uitdagingen te bespreken en richtlijnen te geven voor een evenredige en werkbare uitvoering van de wettelijke verplichtingen uit hoofde van artikel 135 PW, artikel 18 en artikel 29a van het FTK-besluit. Tijdens de rondetafelbijeenkomst kwamen

ook andere onderwerpen aan bod, zoals: (i) het optreden van klimaat- en natuurrisico's (die reële en materiële financiële risico's vormen), fysieke risico's als gevolg van extreme weersomstandigheden, transitierisico's als gevolg van beleidswijzigingen en reputatierisico's als gevolg van ontoereikende duurzaamheidsinspanningen; (ii) het feit dat de besluitvorming over dit soort risico's in de praktijk vaak wordt uitgesteld; en (iii) de aanwezigheid van impliciete aannames binnen het risicobeheer, die expliciet moeten worden gemaakt en beoordeeld in de interne procedures.

- **Wie?** Pensioenfondsen en beleggingsfondsen waarin dergelijke pensioenfondsen beleggen, waarbij laatstgenoemden mogelijk worden beïnvloed door verzoeken om informatie over duurzaamheidsrisico's van dergelijke beleggingsfondsen (beheerders) om te voldoen aan hun eigen risicoanalyseverplichtingen.
- **Wanneer?** In 2024 had een groot aantal pensioenfondsen duurzaamheidsrisico's nog niet in hun risicoanalyse opgenomen, waarop DNB deze pensioenfondsen heeft verzocht een dergelijke analyse op te stellen (met als deadline 1 september 2025). Naar verwachting zal DNB ook in 2026 toezicht blijven houden op en in gesprek blijven gaan met pensioenfondsen die dergelijke duurzaamheidsrisico's niet in hun risicoanalyse opnemen.

Bijgewerkte DNB Gids klimaatrisicobeheer

- **Wat?** Op 15 juli 2025 heeft DNB haar onlangs bijgewerkte [Gids](#) voor klimaat- en natuurrisicobeheer (Gids) [gepubliceerd](#), waarin rekening is gehouden met de feedback van de sector en NGO's. Aangezien klimaat- en milieurisico's kunnen leiden tot prudentiële risico's voor financiële instellingen, verwacht DNB dat instellingen klimaat- en milieurisico's identificeren en beheren als onderdeel van hun interne risicobeheerbeleid en -procedures. De geactualiseerde Gids bevat nieuwe goede praktijken voor de financiële sector, onder meer op het gebied van het beheer van natuurlijke risico's en de rol van klimaatactieplannen in het risicobeheer. DNB gebruikt de Gids bij haar toezicht op het beheer van risico's die voortvloeien uit klimaatverandering en aantasting van het milieu.
- **Voor wie?** De gids is van toepassing op verzekeraars, pensioenfondsen, beleggingsondernemingen en -instellingen, en instellingen voor elektronisch geld en betalingsinstellingen (ongeacht hun classificatie overeenkomstig de SFDR). De gids is niet van toepassing op banken, aangezien DNB voor deze partijen de ECB-gids voor banktoezicht hanteert.
- **Wanneer?** De gids is al van toepassing en blijft dat gedurende heel 2026.

Integratie ESG-risico's beleggingssector

- **Wat?** Op 30 juni 2025 heeft ESMA haar [verslag](#) gepubliceerd over de gemeenschappelijke toezichthoudende actie (CSA) die in 2023 en 2024 samen met de nationale bevoegde autoriteiten (NCA's) is uitgevoerd met betrekking tot de integratie van duurzaamheidsrisico's en informatieverschaffing in de beleggingsbeheersector. Het doel van de CSA was om de naleving door onder toezicht staande entiteiten te beoordelen, te bevorderen en te handhaven, met als doel de naleving door onder toezicht staande vermogensbeheerders van de relevante bepalingen in de SFDR, de taxonomieverordening en relevante uitvoeringsmaatregelen, met inbegrip van de relevante bepaling in de uitvoeringsbesluiten van de ICBE- en AIFMD-richtlijnen inzake de integratie van duurzaamheidsrisico's, te beoordelen. De mate van naleving van het kader voor de integratie van duurzaamheidsrisico's en informatieverschaffing is over het algemeen bevredigend, maar de ESMA heeft geconstateerd dat er verbeteringen nodig zijn op het gebied van de integratie van duurzaamheidsrisico's, informatieverschaffing op entiteitsniveau en informatieverschaffing op productniveau overeenkomstig de SFDR. Naar aanleiding van dit rapport heeft de AFM op 10 juli 2025 op haar [website](#) bevestigd dat haar bevindingen overeenkomen met de conclusies van de ESMA in het rapport. De AFM dringt er bij financiële marktpartijen op aan om de overwegingen in het ESMA-rapport in hun bedrijfsvoering te implementeren. Voor meer details over de aanbevelingen verwijzen wij u naar het onderdeel [Beleggingsfondsen](#) in deze Vooruitblik (punt 'Aanbevelingen integratie duurzaamheidsrisico's').
- **Wie?** Beheerders van beleggingsinstellingen.
- **Wanneer?** In de publicatie op haar website wordt bevestigd dat de AFM zich in 2026 zal blijven richten op dit onderwerp.

EU GROENE OBLIGATIES

Wijzigingen EUGBS-verordening

- **Wat?** De Europese Commissie heeft drie gedelegeerde verordeningen vastgesteld ter aanvulling van [Verordening \(EU\) 2023/2631](#) betreffende Europese groene obligaties en facultatieve informatieverschaffing voor obligaties die als milieuduurzaam worden aangeboden en voor duurzaamheidsgerelateerde obligaties (EUGBS-verordening):
 - (i) een [gedelegeerde verordening](#) tot vaststelling van de inhoud, methodologieën en presentatie van de informatie die vrijwillig moet worden verstrekt door emittenten van obligaties die als

milieuduurzaam worden aangeboden of van duurzaamheidsgerelateerde obligaties in de modellen voor periodieke informatieverschaffing na uitgifte;

- (ii) één [gedelegeerde verordening](#) waarin het soort vergoedingen wordt geïntroduceerd dat door de ESMA in rekening wordt gebracht aan externe beoordelaars van Europese groene obligaties, de zaken waarvoor vergoedingen verschuldigd zijn, het bedrag van de vergoedingen en de wijze waarop deze vergoedingen moeten worden betaald; en
- (iii) één [gedelegeerde verordening](#) betreffende de procedureregels voor de uitoefening van de bevoegdheid van de ESMA om boetes of periodieke dwangsommen op te leggen aan externe beoordelaars.

Met betrekking tot de modellen voor informatieverschaffing vóór de uitgifte voor emittenten van obligaties die als milieuduurzaam worden aangeprezen of van duurzaamheidsgerelateerde obligaties, heeft de Europese Commissie een [mededeling](#) gepubliceerd waarin niet-bindende richtsnoeren en modellen ter zake worden geïntroduceerd. Om de consistentie met de Europese norm voor groene obligaties te waarborgen, zijn deze richtsnoeren en de modellen voor informatieverschaffing vóór de uitgifte voor dergelijke obligaties gebaseerd op de relevante delen van het model voor het informatieblad voor Europese groene obligaties dat is opgenomen in bijlage I bij de EUGBS-verordening. Bovendien worden, in het licht van de Spaar- en Investeringsunie (waarover de Europese Commissie een [raadpleging](#) heeft gehouden), aanpassingen verwacht in de EUGBS-verordening overeenkomstig de op 4 december 2025 gepubliceerde [ontwerpverordening](#). De wijzigingen hebben voornamelijk betrekking op de uitbreiding van het toezicht van de ESMA tot externe beoordelaars voor EUGB's en de mogelijkheid om dergelijke beoordelaars in geval van bepaalde inbreuken overeenkomstig de bijgewerkte EUGBS-verordening een boete op te leggen.

- **Wie?** Emittenten van EU-groene obligaties, milieuduurzame obligaties of aan duurzaamheid gekoppelde obligaties.
- **Wanneer?** Deze gedelegeerde verordeningen zijn van kracht op de datum van de Vooruitblik en zijn daarom beschikbaar voor emittenten om te worden toegepast in het licht van elke obligatie-uitgifte in 2026.

FAQ EU-verordening groene obligaties

- **Wat?** Op 11 november 2025 heeft de Europese Commissie een [document met veelgestelde vragen](#) gepubliceerd om duidelijkheid te verschaffen over bepaalde vereisten van de EU-verordening inzake

groene obligaties. De Europese Commissie behandelt in de FAQ de volgende onderwerpen: (i) het gebruik van de aanduiding “EU-groene obligatie”; (ii) de toewijzing/het gebruik van opbrengsten; (iii) het gebruik van opbrengsten in combinatie met de EU-taxonomie; (iv) het gebruik van voorgeschreven sjablonen voor factsheets en andere informatieverschaffing; en (v) externe beoordeling. Er worden geen nieuwe vereisten gepresenteerd.

- **Wie?** Emittenten van EU-groene obligaties, obligaties die op de markt worden gebracht als milieuduurzame of aan duurzaamheid gekoppelde obligaties.
- **Wanneer?** De FAQ blijft beschikbaar in 2026 en kan door emittenten worden gebruikt om inzicht te krijgen in deze verduidelijkingen van de Europese Commissie.

RTS Externe beoordelaars EU-groene obligaties

- **Wat?** De EU-verordening inzake groene obligaties machtigt de ESMA om RTS en ITS te ontwikkelen waarin bepaalde bepalingen voor externe beoordelaars worden gespecificeerd. Op 15 oktober 2025 heeft de ESMA haar [eindrapport](#) over de RTS inzake de EU-verordening inzake groene obligaties

gepubliceerd, waarin dergelijke bepalingen voor externe beoordelaars aan de orde komen. Dit rapport volgt op het [consultatiedocument](#) dat de ESMA op 7 april 2025 [heeft gepubliceerd](#). Dit consultatiedocument had betrekking op de voorgestelde ontwerp-technische normen inzake systemen, middelen en procedures, de compliancefunctie, interne beleidslijnen en procedures, informatie die wordt gebruikt voor beoordelingsactiviteiten, de vorm en inhoud van aanvragen voor erkenning, en de formulieren, sjablonen en processen voor het doorgeven van wezenlijke wijzigingen in de registratie. Dit eindrapport bevat de herziene ontwerp-RTS en ITS die zijn ontwikkeld waarbij rekening is gehouden met de ontvangen feedback (zie bijlage IV bij de RTS).

- **Wie?** Emittenten van EU-groene obligaties, obligaties die op de markt worden gebracht als milieuduurzame of aan duurzaamheid gekoppelde obligaties.
- **Wanneer?** De ESMA heeft de ontwerp-RTS en ITS ter goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie door middel van een gedelegeerde verordening van de Europese Commissie (voor RTS) en een uitvoeringsverordening van de Europese Commissie (voor ITS). Verdere ontwikkelingen in dit verband worden verwacht in de tweede helft van 2026.

TOEZICHTPRIORITEITEN

AFM ESG-prioriteiten

Op 1 mei 2025 publiceerde de AFM haar eerste [ESG-update](#) met haar ESG-prioriteiten voor 2025 en 2026. De [ESG-update 2](#) werd gepubliceerd op 10 december 2025 en bouwt voort op ESG-update 1. De vier thema's die in de eerste ESG-update werden geïntroduceerd, worden hieronder toegelicht.

1. Duurzaamheidsclaims

In de marketing van financiële marktpartijen worden vaak ambities en claims op het gebied van duurzaamheid geformuleerd, die vaak te positief zijn of niet overeenkomen met de kenmerken van het product waarop de claim betrekking heeft. De AFM verwacht dat: (i) alleen duurzaamheidsclaims worden gedaan die correct, duidelijk en niet misleidend zijn, of, in het geval van pensioenen, evenwichtig; en (ii) men zich onthoudt van het doen van een duurzaamheidsclaim als deze niet kan worden onderbouwd. In dit verband verwijst de AFM naar het gebruik van [de Richtlijnen voor duurzaamheidsclaims](#), die de drie principes bevatten voor het doen van eerlijke en correcte claims die voldoen aan de normen voor informatieverschaffing.

2. Duidelijk geformuleerde, vergelijkbare en betrouwbare SFDR-informatie

Financiële marktpartijen moeten ervoor zorgen dat in de voorgeschreven SFDR-sjablonen hoogwaardige informatie (en voldoende onderbouwing van de gedane beweringen) wordt weergegeven, wat leidt tot een beter begrip en een betere vergelijkbaarheid van duurzame producten. De AFM verwacht dat: (i) alle vereiste informatie op de website van de betreffende financiële marktpartij wordt gepubliceerd; (ii) alleen informatie wordt gepubliceerd die duidelijk en gemakkelijk te vinden is voor beleggers; en (iii) betrouwbare SFDR-informatie wordt gepubliceerd, waaronder informatie over de duurzame kenmerken van producten, duurzaamheidsrisico's en eventuele negatieve effecten van beleggingen.

3. POG: duurzaamheidseisen moeten worden geïntegreerd

Financiële marktpartijen moeten de duurzaamheidscriteria opnemen in hun Product Oversight & Governance (POG)-beleid en moeten het productassortiment dienovereenkomstig evalueren. Ook moet worden voorkomen dat producten die geen duurzaamheidskenmerken bevatten, worden

gedistribueerd aan beleggers die op zoek zijn naar duurzame beleggingen. De verwachtingen van de AFM zijn: (i) de kwaliteit en betrouwbaarheid van de duurzaamheidsgerelateerde informatie over producten moet worden onderscheiden en gecontroleerd, rekening houdend met de geschiktheidsbeoordeling; (ii) er moet een customer journey (website, app, klantcontact) worden opgezet in overeenstemming met de distributiestrategie van de financiële marktpartij; en (iii) de financiële marktpartij moet ervoor zorgen dat de distributie van grijze marktproducten naar negatieve doelmarkten wordt gecontroleerd en dat de effectiviteit van haar strategie om dit te voorkomen wordt beoordeeld.

4. Duurzame vraag en aanbod op elkaar afstemmen: Financiële marktpartijen moeten informatie verzamelen over de duurzaamheidsvoorkeuren van hun klanten of deelnemers en zorgen voor geschikte beleggingen die aansluiten bij deze voorkeuren. De verwachtingen van de AFM zijn: (i) een begrijpelijke uitleg van de duurzaamheidselementen moet worden opgenomen in de geschiktheidsbeoordeling; (ii) het verzamelen van informatie over de feitelijke duurzaamheidsvoorkeuren moet grondig worden uitgevoerd en beleggers mogen niet worden gestuurd in de richting van een bepaald product of een bepaalde beleggingsstrategie; en (iii) beleggers moeten passende producten krijgen aangeboden die zoveel mogelijk aansluiten bij hun feitelijke/oorspronkelijke

duurzaamheidsvoorkeuren, zonder dat hun oorspronkelijke of feitelijke voorkeuren worden aangepast.

De ESG-update 2 geeft een meer gedetailleerde beschrijving van de verwachtingen van de AFM ten aanzien van de POG en de geschiktheidsbeoordeling, en van goede praktijken. Ook is er een [factsheet over het verzamelen van geschiktheidsinformatie](#) gepubliceerd, waarin wordt weergegeven hoe Financiële marktpartijen voldoende gegevens over de duurzaamheidsvoorkeuren van de doelgroep moeten verzamelen, namelijk door (a) informatie te verkrijgen over (i) duurzaamheidsvoorkeuren, (ii) specifieke doelcategorieën van duurzame producten (d.w.z. milieuduurzame beleggingen, duurzame beleggingen of beleggingen waarbij rekening is gehouden met PAI's), (iii) mogelijke minimumdrempels met betrekking tot beleggingsvoorkeuren, en (iv) het relevante percentage van de portefeuille waarop de duurzaamheidsvoorkeuren van de klant van toepassing zijn, en (b) het vaststellen van voorbeelden van toegepaste geschiktheidsbeoordelingscriteria.

Financiële marktpartijen worden aangemoedigd om kennis te nemen van deze verwachtingen van de AFM en deze op te nemen in hun interne beleid en procedures om naleving ervan te waarborgen, aangezien deze in 2026 onder toezicht van de AFM zullen blijven vallen.

EC Werkprogramma

- **Wat?** Op 21 oktober 2025 heeft de Europese Commissie haar [werkprogramma voor 2026](#) bekendgemaakt, waarin een reeks maatregelen wordt geschetst die aansluiten bij de huidige kernprioriteiten van de Europese Commissie, namelijk het versterken van het concurrentievermogen, het nemen van het voortouw op het gebied van schone en digitale innovatie, het versterken van ons unieke sociale model en het waarborgen van collectieve veiligheid. De belangrijkste ESG gerelateerde onderwerpen in het werkprogramma voor 2026 zijn:
 - (i) het vergroten van duurzame welvaart en concurrentievermogen in de Europese industriële basis door middel van een nieuwe Industrial Accelerator Act om deze mineralen te monitoren, gezamenlijk aan te kopen en op te slaan, de invoering van een Energy Union en een Circular Economy Act en de Clean Industrial Deal om economische, sociale en milieueffecten in evenwicht te brengen en de veerkracht en het concurrentievermogen van de sector te versterken;
 - (ii) ondersteuning van mensen en versterking van

het sociale (taxonomie)model van Europa door middel van de invoering van een wet inzake kwaliteitsbanen, een pakket maatregelen voor eerlijke arbeidsmobiliteit (met inbegrip van een initiatief voor vaardighedenmobiliteit), een pakket maatregelen op het gebied van onderwijs, het Europees plan voor betaalbare huisvesting en een allereerste EU-strategie ter bestrijding van armoede, waarin de oorzaken van uitsluiting worden aangepakt en ondersteunende diensten worden verbeterd;

- (iii) de levenskwaliteit – voedsel, water, natuur – versterken door een strategie voor de veehouderij te ontwikkelen, de regels inzake oneerlijke handelspraktijken in de voedselketen te herzien en de klimaatbestendigheid te verbeteren door middel van het Europese klimaatadaptatieplan (met inbegrip van de Oceaanwet). Verder is er een [Q&A](#) gepubliceerd met betrekking tot het werkprogramma van de Europese Commissie.
- **Wie?** Alle financiële marktpartijen, meer specifiek beheerders van beleggingsinstellingen die zich richten op beleggingen in de energiesector of activa die

actief zijn in de sociale sector of op het gebied van klimaatadaptatie.

- **Wanneer?** Gedurende heel 2026.

Joint Committee Werkprogramma

- **Wat?** Op 16 oktober 2025 heeft het gezamenlijk comité van EBA, EIOPA en ESMA zijn [werkprogramma voor 2026](#) gepresenteerd, waarin de belangrijkste samenwerkingsgebieden voor het komende jaar worden geschetst. Het komende programma heeft tot doel de digitale operationele veerkracht van het financiële stelsel te versterken, de voortdurende bescherming van consumenten te waarborgen en risico's te identificeren die de financiële stabiliteit kunnen ondermijnen. Meer specifiek met betrekking tot de doelstellingen op het gebied van duurzame financiering zullen de ESA's in 2026 gezamenlijk werken aan:
 - (i) de herziening van de SFDR, om toezicht te houden op de lopende herziening van de niveau 1-tekst en waar nodig verduidelijkingen te geven over het bestaande kader overeenkomstig de SFDR;
 - (ii) inzake de openbaarmaking van ESG-ratings, om een begin te maken met het opstellen van technische normen met betrekking tot de openbaarmaking van ESG-ratings op websites, in overeenstemming met een nieuwe bevoegdheid die is ingevoerd door de ESG-ratingverordening voor technische reguleringsnormen waarin wordt gespecificeerd welke informatie financiële marktdeelnemers of financiële adviseurs aan derden moeten verstrekken als onderdeel van hun marketingcommunicatie; en
 - (iii) inzake ESG-stresstests, om gezamenlijke richtsnoeren te ontwikkelen om ervoor te zorgen dat consistentie, langetermijnoverwegingen en gemeenschappelijke normen voor beoordelingsmethodologieën worden geïntegreerd in de stresstests van ESG-risico's (opgelegd door CRD6 en Solvency II). De termijn hiervoor is januari 2026.
- **Wie?** Alle financiële marktpartijen, meer specifiek instellingen die onder de SFDR vallen.
- **Wanneer?** Wij moedigen marktpartijen aan om de ontwikkelingen met betrekking tot bovengenoemde punten nauwlettend te volgen, aangezien deze in 2026 onder de toezichthoudende aandacht van de ESA's vallen.

EBA Werkprogramma

- **Wat?** Op 1 oktober 2025 heeft de EBA haar [werkprogramma gepubliceerd](#) met de belangrijkste prioriteiten en initiatieven voor 2026, waarbij de nadruk ligt op drie prioriteiten: i) het ontwikkelen van een regelboek dat bijdraagt aan een efficiënte,

veerkrachtige en duurzame interne markt; ii) het uitvoeren van risicobeoordelingen met instrumenten, gegevens en methodologieën die een effectieve analyse, toezicht en controle ondersteunen; iii) het aanpakken van innovatie om de technologische capaciteit van alle belanghebbenden te verbeteren. In 2026 zal de EBA de volgende activiteiten uitvoeren met betrekking tot de Europese duurzaamheidsdoelstellingen:

- (i) input leveren voor duurzaamheidsvereisten die voortvloeien uit de toepasselijke (huidige) regelgeving overeenkomstig de CRR, CRD en SFDR, en het opstellen van rapportages en adviezen aan de Europese Commissie over onderwerpen die verband houden met duurzame financiering (beide op continue basis in 2026);
 - (ii) het opstellen van een rapport over effectief risicobeheer, aanvullende wijzigingen in het kader en de effecten op de financiële stabiliteit en de kredietverlening door banken (tweede kwartaal van 2026);
 - (iii) deelnemen aan de ontwikkeling van gezamenlijke RTS inzake ESG-ratingdisclosures, een mandaat dat voortvloeit uit de nieuwe ESG-ratingverordening (tijdstip nog onbekend);
 - (iv) toezicht houden op de integratie van klimaat- en milieurisico's in het stresstestkader (op continue basis in 2026);
 - (v) met betrekking tot de informatievervalsing overeenkomstig het Pijler 3-kader, toezicht houden op de ontwikkelingen op het gebied van informatievervalsing in de EU en internationaal, en toezicht houden op de werkzaamheden van EFRAG met betrekking tot CSRD en adviezen over normen voor duurzaamheidsverslaglegging (op continue basis);
 - (vi) het coördineren van de implementatie van normen voor duurzaamheidsverslaglegging; en
 - (vii) ondersteuning van de implementatie van vereisten en bijdrage aan het Europees platform voor duurzame financiering vanuit handhavingsperspectief (op continue basis).
- **Wie?** Banken en verzekeraars.
 - **Wanneer?** Naar verwachting zal de EBA in de loop van 2026 op verschillende momenten haar bevindingen en volgende stappen met betrekking tot bovengenoemde onderwerpen presenteren.

ESMA Werkprogramma

- **Wat?** Op 3 oktober 2025 heeft de ESMA haar [jaarlijkse werkprogramma](#) voor 2026 gepubliceerd. Het werkprogramma van de ESMA voor 2026 is gebaseerd op haar meerjarenstrategie voor 2023-2028, waarin drie strategische prioriteiten en twee thematische drijfveren zijn vastgelegd, en is gericht op het uitvoeren

van kernbeleid en toezichthoudende taken, terwijl wordt bijgedragen aan ambitieuze hervormingen voor meer geïntegreerde, toegankelijke en innovatieve EU-kapitaalmarkten. Meer specifiek op het gebied van duurzaamheid zal ESMA zich in 2026 richten op het volgende:

- (i) bijdragen aan de herziening van het rulebook om de doeltreffendheid ervan te vergroten en de vermindering van onnodige lasten voor marktdeelnemers te ondersteunen;
 - (ii) voortbouwen op de greenwashing-rapporten en diverse gemeenschappelijke toezichtsmaatregelen (CSA's) met een duurzaamheidsaspect (uitgevoerd in 2023-2025), meer specifiek op de ontwikkeling van praktische en digitale toezicht- en convergentie-instrumenten;
 - (iii) het opstellen van een verslag over de CSA 2024/2025 over duurzaamheidsthema's in het kader van MiFID II (eerste kwartaal van 2026);
 - (iv) bijdragen aan de ontwikkeling van Europese normen voor duurzaamheidsverslaglegging via EFRAG en aan werkstromen in het kader van het ESRB om financiële en duurzaamheidsverslaglegging te vergemakkelijken, onder meer overeenkomstig de CSRD- en taxonomieverordening;
 - (v) het faciliteren van uitwisselingen tussen toezichthouders over de toepassing van richtsnoeren, zoals die over fondsnamen en de handhaving van duurzaamheidsverslaglegging; en
 - (vi) opstellen van thematische nota's over transitiefinanciering en duurzaamheidsclaims (Q3/Q4 van 2026).
- **Wie?** Beleggingsinstellingen en hun beheerders, beleggingsondernemingen, ESG-ratingbureaus, emittenten, benchmarkaanbieders, externe beoordelaars van EU-groene obligaties.
 - **Wanneer?** Naar verwachting zal de ESMA in de loop van 2026 op verschillende momenten haar bevindingen en volgende stappen met betrekking tot bovengenoemde onderwerpen presenteren.

EIOPA Werkprogramma

- **Wat?** Op 29 september 2025 heeft EIOPA haar [jaarlijkse werkprogramma voor 2026](#) gepresenteerd. Naast het feit dat EIOPA overwegingen op het gebied van duurzame financiering in al haar werkzaamheden zal integreren, zal EIOPA zich in het kader van haar jaarlijkse activiteiten in 2026 onder meer richten op de volgende hoofdprioriteiten:
 - (i) bijdragen aan een groter bewustzijn en het verkleinen van lacunes in de bescherming tegen natuurrampen door (a) beste praktijken voor verzekeraars te bevorderen om hun risicobeoordeling en -beheer van natuurrampen

te verbeteren en haar leden te ondersteunen om hun inzicht in natuurramp risico's en de beschikbare verzekeringsoplossingen te vergroten, en (b) belemmeringen aan de vraagzijde voor het afsluiten van verzekeringen tegen natuurrampen in kaart te brengen en aan te pakken;

- (ii) het bevorderen van convergent en effectief risicogebaseerd toezicht op duurzaamheidsrisico's en duurzaamheidsclaims om mogelijke greenwashing te identificeren;
 - (iii) het monitoren en controleren van duurzaamheidsclaims, op productniveau en in de informatievervalsing van entiteiten, ook op groepsniveau; en
 - (iv) het opstellen van de jaarlijkse heatmap voor gedragsrisico's door periodieke gedragsrisicobeoordelingen uit te voeren en (indien relevant) de methodologie voor retailrisico-indicatoren bij te werken in overeenstemming met nieuwe rapportage- en opkomende risico's, om duurzaamheids- en digitaliseringsaspecten te integreren (Q4 2026).
- **Wie?** Pensioenfondsen en (her)verzekeraars.
 - **Wanneer?** Naar verwachting zal EIOPA in de loop van 2026 op verschillende momenten haar bevindingen en volgende stappen met betrekking tot bovengenoemde onderwerpen presenteren.

EU-brede strategische prioriteiten 2024-2026

- **Wat?** Parallel aan haar jaarlijkse werkprogramma heeft EIOPA op 1 oktober 2025 de [EU-brede strategische toezichtsprioriteiten](#) voor 2024-2026 gepubliceerd. Wat duurzaamheidsrisico's betreft, bevestigt EIOPA dat in 2026 beoordelingen zullen worden uitgevoerd met betrekking tot de volgende onderwerpen:
 - (a) de kwaliteit en diepgang van de beoordelingen van de materialiteit van duurzaamheidsrisico's die in ORSA-rapporten worden vermeld, waarbij ervoor wordt gezorgd dat deze evenredig en specifiek zijn voor het risicoprofiel van de onderneming en in overeenstemming zijn met de strategie van de onderneming;
 - (b) het ontwerp, de geloofwaardigheid en de integratie van scenarioanalyses inzake klimaatverandering in de ORSA, met inbegrip van de beoordeling van de geloofwaardigheid van de gebruikte aannames;
 - (c) het vermogen van de risicobeheerfunctie om toezicht te houden op duurzaamheidsrisico's, met inbegrip van de geschiktheid van het bestuur en de belangrijkste functies;
 - (d) de afstemming tussen het beheer van duurzaamheidsrisico's en investeringsbeslissingen en de benadering van het voorzichtigheidsbeginsel;

- (e) duurzaamheidsclaims van (her) verzekeringsondernemingen met betrekking tot hun producten en hun algemene duurzaamheidsprofielen. Bij de beoordeling moet met name worden nagegaan of de claims in overeenstemming zijn met de vier beginselen die in het advies van EIOPA worden gepresenteerd; en
- (f) de productontwerp- en distributiefunctie om ervoor te zorgen dat producten waarde bieden en/of uitsluitingen voldoende worden gepresenteerd en bekendgemaakt in het licht van duurzaamheidsrisico's.
- **Wie?** Pensioenfondsen en (her)verzekeraars.
- **Wanneer?** Naar verwachting zal EIOPA in de loop van 2026 op verschillende momenten haar bevindingen en volgende stappen met betrekking tot deze onderwerpen presenteren.

mogelijk worden misleid met betrekking tot de werkelijke duurzaamheidsprestaties of ondermaatse ESG-producten aanschaffen;

- (vi) met verwijzing naar de [ESMA-richtlijnen voor fondsnamen](#) (waarover ESMA op 18 december 2025 een [TRV Risk Analysis](#) over de impact van deze richtlijnen heeft gepubliceerd), hebben een aantal vermogensbeheerders ervoor gekozen om duurzaamheidsgerelateerde termen uit fondsnamen te verwijderen of de namen te wijzigen.
- **Wie?** Financiële marktpartijen (zoals beheerders van beleggingsinstellingen met ESG-verwijzingen in hun fondsnamen) die onder de SFDR en de taxonomieverordening vallen.
- **Wanneer?** De Trendmonitor 2026 zal rechtstreeks van invloed zijn op het toezicht van de AFM op financiële ondernemingen in 2026.

AFM Trendzicht 2026

- **Wat?** Op 13 november 2025 heeft de AFM haar [Trendzicht 2026](#) gepubliceerd. In deze publicatie presenteert de AFM haar visie op de trends en bijbehorende risico's met betrekking tot het toezicht op de financiële markten in 2026. De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichthoudende activiteiten van de AFM worden uitgewerkt in de AFM Agenda 2026, die begin 2026 zal worden gepubliceerd. Meer specifiek met betrekking tot duurzaamheidsgerelateerde onderwerpen geeft de AFM de volgende trends aan:
 - (i) financiële instellingen ontwikkelen producten en promoten duurzame kenmerken van producten en diensten als antwoord op de belangstelling van consumenten voor duurzame financiële producten;
 - (ii) de transitie naar duurzaamheid vereist veranderingen in het financiële stelsel en de toenemende onzekerheid over de richting van het beleid (inzake duurzaamheidsverslaglegging) belemmert langetermijnbeslissingen van beleggers en aanbieders;
 - (iii) er bestaat een risico dat ESG-risico's structureel worden onderschat in financiële waarderingen;
 - (iv) duurzaamheidsclaims van financiële instellingen kunnen nog worden verbeterd wat betreft nauwkeurigheid, verificatie en onderbouwing, aangezien duurzaamheidsclaims momenteel nog vaak onnauwkeurig en moeilijk te onderbouwen zijn en de positieve aspecten te veel benadrukken. Daardoor blijft het moeilijk om de duurzaamheidsclaims van bedrijven te vergelijken en te toetsen;
 - (v) beelden en termen die in duurzaamheidsclaims worden gebruikt, kunnen verwachtingen wekken die marktpartijen niet kunnen waarmaken, waardoor consumenten en pensioendeelnemers

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Roadmap voor natuurkredieten

- **Wat?** Op 7 juli 2025 publiceerde de Europese Commissie een [Q&A](#) over de [routekaart](#) naar natuurkredieten (Roadmap). De routekaart geeft op hoog niveau de plannen weer van de Europese Commissie om een natuurkredietstelsel op te zetten om investeringen in de natuur en biodiversiteit in Europa te stimuleren. Volgens de routekaart is een "natuurkrediet" een eenheid die een natuurpositief resultaat vertegenwoordigt, afgeleid van een gecertificeerde en onafhankelijk geverifieerde actie en gekwantificeerd gebruik van een erkende biodiversiteitsmaatstaf of -indicator. Deze kunnen dan worden gewaardeerd en verdeeld onder investeerders. In dit verband heeft de Europese Commissie een [oproep tot het indienen van feedback](#) gedaan, welke oproep liep tot 30 september 2025. Voor 2026 geeft de routekaart de volgende stappen en bijbehorende tijdschema's weer waartoe de Europese Commissie zich verbindt, zoals (i) het uitvoeren van een EU-brede evaluatie van vraag en aanbod van natuurkredieten (met inbegrip van de inschakeling van een deskundigengroep om input te leveren over hoe natuurkredietmarkten kunnen worden bevorderd) (2025-2026); (ii) het opzetten van een proefproject inzake natuurkredieten (2025-2027), en (iii) de goedkeuring van de eerste methoden voor koolstoflandbouw in het kader van de verordening inzake koolstofverwijdering en koolstoflandbouw (met inbegrip van verplichte nevenvoordelen voor de biodiversiteit)(in 2026).
- **Voor wie?** Deze routekaart kan interessant zijn voor financiële marktpartijen die beleggingsinstellingen met biodiversiteitsdoelstellingen beheren.

- **Wanneer?** Naar verwachting zal in de loop van 2026 meer specifieke begeleiding over dit onderwerp beschikbaar komen.

EU visie op klimaat en energie

- **Wat?** Op 16 oktober 2025 heeft de Europese Commissie een [Q&A](#) gepubliceerd over de mondiale klimaat- en energievisie van de EU. De mondiale klimaat- en energievisie van de EU wordt gepresenteerd als een [gezamenlijke mededeling](#) en tegen de achtergrond van een snel veranderende, uitdagende geopolitieke context.
- **Wie?** Alle financiële marktpartijen die geïnteresseerd zijn in de bredere visie van de EU op klimaat en energietransitie.
- **Wanneer?** Doorlopend.

ESG-ratings

- **Wat?** Na de [raadpleging](#) over de regels voor ESG-ratingbureaus door de ESMA op 5 mei 2025 en het [advies](#) van de SMSG over het raadplegingsdocument van de ESMA, werd op 15 oktober 2025 het [eindverslag](#) van de ESMA over de RTS in het kader van de ESG-ratingverordening gepubliceerd. Bovendien worden er, in het licht van de Spaar- en Investeringsunie (waarover de Europese Commissie een raadpleging heeft gehouden), aanpassingen verwacht in de ESG-ratingverordening. Bij de wijzigingen ligt de nadruk op uitbreiding van de toezichthoudende bevoegdheid van de ESMA ten aanzien van ESG-ratingbureaus (met inbegrip van de mogelijkheid om een openbare waarschuwing te publiceren indien een ESG-ratingbureau een ernstige bedreiging vormt voor de marktintegriteit of de bescherming van beleggers in de EU) en de bevoegdheid om toezichtsvergoedingen op te leggen aan ESG-ratingbureaus.
- **Wie?** ESG-ratingbureaus en partijen die gebruikmaken van de diensten van die ESG-ratingbureaus.
- **Wanneer?** De ESG-rating verordening is van toepassing vanaf 2 juli 2026. De ESMA heeft de ontwerp-technische normen ter goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie door middel van een gedelegeerde verordening van de Europese Commissie.

EU Ontbossingsverordening

- **Wat?** Op 21 oktober 2025 heeft de Europese Commissie [wijzigingen voorgesteld](#) in de EU-ontbossingsverordening (EUDR) om bedrijven, mondiale belanghebbenden, derde landen en lidstaten te ondersteunen bij een soepele tenuitvoerlegging van

de EUDR. Het voorstel vereenvoudigt onder meer de rapportageverplichtingen, met name voor micro- en kleine primaire exploitanten uit landen met een laag risico wereldwijd, terwijl een robuust volgsysteem gehandhaafd blijft. De beoogde vereenvoudigingen zijn bedoeld om de verplichtingen te verminderen voor:

- exploitanten en handelaren die de relevante EUDR-producten op de EU-markt brengen (bijvoorbeeld detailhandelaren of grote EU-productiebedrijven). Deze bedrijven bevinden zich in het stroomafwaartse deel van de relevante waardeketens. De stroomopwaartse exploitant blijft due diligence-beoordelingen uitvoeren; en
- micro- en kleine primaire exploitanten uit landen met een laag risico wereldwijd die hun goederen rechtstreeks op de Europese markt verkopen. Deze omvatten bijna 100% van de land- en bosbouwers in de EU.

Het Europees Parlement heeft tijdens een plenaire vergadering op 26 november 2025 bevestigd dat het instemt met de vereenvoudiging van de EUDR-regels. Dit volgt op hun besluit tijdens de laatste plenaire hoorzitting om een nieuw [voorstel](#) van de Europese Commissie [versneld te behandelen](#).

- **Wie?** Banken, beleggingsondernemingen of beheerders van beleggingsinstellingen voor zover zij zich bezighouden met producten die onder de EUDR kunnen vallen.
- **Wanneer?** Op 17 en 18 december 2025 is de EUDR aangenomen en vervolgens in het Official Journal gepubliceerd. Bedrijven hebben een extra jaar de tijd om aan de nieuwe EU-regels ter voorkoming van ontbossing te voldoen (de EUDR is van toepassing per 30 december 2026). Micro- en kleine ondernemingen moeten vanaf 30 juni 2027 aan de regels voldoen.

Duurzame financiering en defensiesector

- **Wat?** Op 30 december 2025 heeft de Europese Raad een [mededeling van de Europese Commissie](#) gepubliceerd over de toepassing van het kader voor duurzame financiering en de CSDDD op de defensiesector. De mededeling is bedoeld om marktdeelnemers te helpen bij het naleven van de vereisten van het EU-kader voor duurzame financiering met betrekking tot de defensie-industrie. Het doel is om ongepaste discriminatie van de sector bij investeringsbeslissingen tegen te gaan en te zorgen voor een beter begrip en erkenning van het potentieel van de sector om bij te dragen aan vrede en daarmee aan sociale duurzaamheid (in overeenstemming met de doelstellingen van de Europese defensie-industriële strategie en het [gezamenlijke witboek voor Europese defensieparaatheid 2030](#)). De mededeling gaat in op het risico- (beheer)aspect van de betrokkenheid bij de

defensie-industrie en weerspiegelt de risicobeperkende maatregelen in verschillende wetgevingsonderdelen van het kader voor duurzame financiering, zoals de SFDR (met inbegrip van PAI-indicatoren 10, 11 en 14), de taxonomieverordening, MiFID II en de benchmarkverordening (afgezien van CSRD en CSDDD).

- **Wie?** De mededeling is relevant voor financiële marktpartijen die actief zijn in de defensiesector, zoals beleggingsinstellingen en hun beheerders, beleggingsondernemingen, ESG-ratingbureaus, aanbieders van ESG-labels (milieukeurmerken, nationale labels) en indexaanbieders en benchmarkaanbieders.
- **Wanneer?** De inhoud van de mededeling van de Europese Commissie zal waarschijnlijk nog relevanter worden naarmate de ontwikkelingen op het gebied van betrokkenheid bij de defensiesector in 2026 vorderen.

Diversiteitsrichtlijnen verzekeraars

- **Wat?** Op 14 oktober 2025 heeft EIOPA nieuwe [richtsnoeren](#) gepubliceerd over diversiteitsoverwegingen waarmee (her)verzekeringsondernemingen rekening moeten houden bij de selectie van leden van hun bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen (BLTOs). EIOPA publiceert deze richtsnoeren naar aanleiding van een recente wijziging van de Solvabiliteit II-richtlijn. De richtsnoeren hebben tot doel de diversiteit in de samenstelling van het hoger management (met inbegrip van beleidsmakers) bij (her)verzekeraars te bevorderen op basis van hun opleiding en beroepsachtergrond, leeftijd, geslacht en geografische herkomst, zowel bij de aanwerving van nieuwe leden voor BLTO's, als op continue basis.
- **Wie?** De richtsnoeren zijn van toepassing op alle (her)verzekeringsondernemingen en -groepen en zijn ontwikkeld in overeenstemming met soortgelijke diversiteitsrichtsnoeren voor banken en financiële marktdeelnemers om de consistentie in de financiële sector van de EU te waarborgen.
- **Wanneer?** De richtsnoeren worden van toepassing vanaf 30 januari 2027.

DIGITALISERING & AI

Waar 2024 in het teken stond van alle voorbereidingen op de inwerkingtreding van de Digital Operational Resilience Act (DORA), stond 2025 in het teken van afronding van de lagere DORA-regelgeving en DORA-compliance van financiële entiteiten. Nu DORA inmiddels gemeengoed is geworden, kijken wij vooruit naar relevante ontwikkelingen ten aanzien van digitalisering in brede zin. Hierbij komen bijvoorbeeld ontwikkelingen rondom de digitale euro en cybersecurity aan bod. Een andere ontwikkeling die op verhoogde aandacht van beleidsmakers en toezichthouders kan rekenen, is *Artificial Intelligence* (AI). Daarmee is dit onderdeel voor vrijwel alle spelers die zich begeven op de financiële markten lezenswaardig.

WETGEVING	150	ESA'S	153
AI-Verordening en Digitale Omnibus		DORA Q&A's	
Voorstel Digitale Euro		ESMA Data Strategy 2023-2028	
NIS2-richtlijn en CER-richtlijn		ESMA en EU prioriteiten: DORA	
Europese digitale identiteit (eID)		OVERIGE ONTWIKKELINGEN	154
Voorstel Europese Business Wallets		Geopolitieke spanningen en digitale afhankelijkheid	
Richtlijn digitalisering vennootschapsrecht		Guidelines AI in financiële sector?	
AFM & DNB	152	FSB-onderzoek cyberweerbaarheid in Nederland	
Format rapportage DORA informatieregister			
AFM Trendzicht 2026			
AFM digitalisering kredietverlening 2035			
DNB Visie op Toezicht 2025-2028			

WETGEVING

AI-Verordening en Digitale Omnibus

In juli 2024 is Verordening (EU) 2024/1689 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende de [AI-Verordening](#) gepubliceerd. Deze heeft ten doel een uniform rechtskader vast te stellen voor de ontwikkeling, het in de handel brengen en het gebruik van AI. De verordening bevat regels voor AI-systemen zelf, voor aanbieders van AI-systemen en voor gebruikers. Ook bevat de verordening een opsomming van verboden AI-praktijken, zoals het in de handel brengen, gebruiken of in gebruik stellen van bepaalde AI-systemen met manipulatieve technieken of systemen die gebruik maken van kwetsbaarheden van personen. Zie ook onze [blog](#) over de AI-Verordening voor een informatief overzicht.

In de overwegingen bij de AI-Verordening is aangegeven dat de nationale toezichthouders worden aangewezen als bevoegde autoriteiten voor het toezicht op de uitvoering van de verordening met betrekking tot AI-systemen die worden aangeboden of gebruikt door gereguleerde en gecontroleerde financiële instellingen.

De AI-Verordening is augustus 2024 in werking getreden. De daadwerkelijke toepassing van de AI-Verordening vindt echter gefaseerd plaats. De bepalingen over verboden AI-praktijken zijn sinds 2 februari 2025 van toepassing. Sinds

2 augustus 2025 zijn de bepalingen over *general purpose* AI-modellen van toepassing. De rest van de AI-Verordening zal per 2 augustus 2026 van toepassing zijn.

Op woensdag 19 november 2025 heeft de Europese Commissie in een [persbericht](#) een versimpeling van digitale regelgeving door middel van een “Digitale Omnibus” gepubliceerd. Deze omnibus bevat een [voorstel voor aanpassing van de AI-Verordening](#), waarin onder meer aanbieders van AI-systemen makkelijker kunnen voldoen aan privacyregels en MKB wordt vrijgesteld van diverse verplichtingen om administratieve lasten te drukken. Uit de [toelichting](#) bij dit voorstel volgt dat de Europese Commissie flexibiliteit wil behouden ten aanzien van de datum van inwerkingtreding van de rest van de AI-Verordening, in het bijzonder de regels voor high-risk AI-systemen. Het voorstel gaat uit van een uitstel van de inwerkingtreding tot 2 december 2027 voor high-risk AI-systemen in de zin van artikel 6(2) en bijlage III van de AI-Verordening en tot 2 augustus 2028 voor high-risk AI-systemen in de zin van artikel 6(1) en bijlage I van de AI-Verordening. Uit de toelichting volgt echter dat de datum van inwerkingtreding kan worden vervroegd als er voldoende compliancemechanismen zijn ingericht. De Digitale Omnibus zorgt voor aardig wat onzekerheid over wanneer de AI-Verordening echt in de volle omvang zal gelden, wat eerder tot regulatory onzekerheid leidt dan tot regulatory verlichting.

Voorstel Digitale Euro

- **Wat?** Zoals ook vorig jaar in de Vooruitblik opgenomen, publiceerde de Europese Commissie op 28 juni 2023 een [voorstel](#) voor een verordening betreffende het vaststellen van een digitale euro. Dit voorstel ging gepaard met een [tweede voorgestelde verordening](#), die betrekking heeft op het verlenen van digitale-eurodiensten door betaaldienstverleners in lidstaten waar de euro niet wordt gehanteerd. Hoewel hiermee een juridische basis voor de digitale euro is gelegd, is daarmee nog steeds geen officiële beslissing genomen over het uitgeven van een digitale euro. In juni 2024 is het [eerste vooruitgangsrapport](#) door de ECB gepubliceerd, in december 2024 het [tweede vooruitgangsrapport](#), en op 16 juli 2025 het [derde voortgangsrapport](#). Op 30 oktober 2025 heeft de Governing Council van de ECB besloten dat de [volgende fase](#) zal aanvangen en zal worden toegewerkt naar technische gereedheid voor eerste uitgifte van de digitale euro. Met wetgeving van kracht in de loop van 2026, kan in 2027 een proefproject van

start gaan en zou het Eurosysteem klaar moeten zijn voor een mogelijke eerste uitgifte van de digitale euro in de loop van 2029. De Europese Commissie heeft op 25 november 2025 in haar [2026 European Semester Autumn Package](#) een [draft recommendation](#) gepubliceerd waarin zij aangeeft voorstander te zijn van de digitale euro om de positie van de EU te versterken. Op 19 december 2025 werd bekend dat de EU-landen een [akkoord](#) hebben bereikt over de digitale euro. De markt lijkt wisselend te reageren en zich kritisch op te stellen tegen de komst van de digitale euro.

- **Wie?** In ieder geval de betaal- en bankensector.
- **Wanneer?** De Governing Council van de ECB heeft besloten dat de voorbereidingen voor de digitale euro een volgende fase ingaan. De twee voorgestelde verordeningen zullen na finalisering binnen twintig dagen na publicatie in werking treden en direct toepasselijk zijn, maar dienen eerst nog te worden aangenomen door de Raad en het Europees Parlement. Als dit volgens planning verloopt en ergens in 2026 plaatsvindt, zou de Digitale Euro voor het eerst in 2029 worden uitgegeven.

NIS2-richtlijn en CER-richtlijn

- **Wat?** Op 27 december 2022 is de [nieuwe richtlijn \(EU\) 2022/2555](#) over de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen (NIS2-richtlijn) in het publicatieblad van de EU gepubliceerd. De oorspronkelijke NIS-richtlijn (Network and Information Security) dateert van 2016 en is in 2018 in Nederland geïmplementeerd in de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni). De NIS2-richtlijn zal de basis vormen voor risicobeheersings- en rapportageverplichtingen in tal van sectoren die onder deze richtlijn (komen te) vallen, waaronder de bankensector en marktinfrastructuren binnen de financiële sector. De NIS2-richtlijn is daarnaast afgestemd op overkoepelende wet- en regelgeving zoals DORA. In Nederland zal NIS2 worden geïmplementeerd in de [Cyberbeveiligingswet](#) (Cbw), waarmee de Wbni komt te vervallen. Inmiddels zijn ook het [Cyberbeveiligingsbesluit](#) en de [Regeling cyberbeveiliging EZ](#) ter consultatie gepubliceerd. Naast NIS2 is op 27 december 2022 ook [richtlijn \(EU\) 2022/2557](#) betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten (CER-richtlijn) in het publicatieblad van de EU gepubliceerd. In tegenstelling tot NIS2 richt CER zich met name op fysieke dreigingen, zoals natuurrampen, terroristische misdrijven en sabotage en zal worden geïmplementeerd in de [Wet weerbaarheid kritieke entiteiten](#) (Wwke). Zowel NIS2 als CER had op 17 oktober 2024 geïmplementeerd moeten zijn, maar het Nederlandse wetgevingsproces heeft – zoals in deze [kamerbrief](#) aangehaald – wat vertraging opgelopen. In de kamerbrief geeft de minister van Justitie en Veiligheid aan dat onder de reikwijdte vallende entiteiten pas aan NIS2 en CER hoeven te voldoen als de Cbw en Wwke daadwerkelijk in werking treden. Entiteiten die nu onder de Wbni vallen, moeten hier echter wel aan blijven voldoen totdat de Cbw in werking treedt en de Wbni ingetrokken wordt. Op 4 september 2025 is verslag uitgebracht aan de Tweede Kamer over zowel de Cbw en Wwki. Nu is het wachten op de datum van inwerkingtreding.
- **Wie?** Met name banken, handelsplatformen en centrale tegenpartijen (CCP's) – zie voor de impact de betreffende onderdelen van de relevante spelers in deze Vooruitblik.
- **Wanneer?** Naar verwachting zullen de Cbw en Wwke in het tweede kwartaal van 2026 in werking treden.

“De laatste DORA Q&A bevat verrassend veel materiële punten die van belang zijn voor de reikwijdte van DORA.”

Marise Kok

Europese digitale identiteit (eID)

- **Wat?** Op 20 mei 2024 is de [Verordening \(EU\) 2024/1183](#) betreffende het vaststellen van een raamwerk voor een Europese digitale identiteit in werking getreden, dat een Europese portemonnee voor digitale identiteit introduceert voor alle burgers, inwoners en bedrijven van de EU. Dit nieuwe kader bouwt voort op de verordening uit 2014 over elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt (eIDAS-verordening). De eIDAS-verordening vormde de basis voor veilige toegang tot publieke diensten en uitvoering van (online en grensoverschrijdende) transacties in de EU. De nieuwe verordening verplicht de lidstaten een digitale portemonnee af te geven op basis van gemeenschappelijke technische normen en na een verplichte certificering. Op 4 december 2024 zijn [vijf uitvoeringshandelingen](#) gepubliceerd met regels voor de kernfunctionaliteiten en certificering van eID-portemonnees, welke op 28 november 2024 zijn vastgesteld. Lidstaten zijn verplicht om binnen 24 maanden na vaststelling van vijf uitvoeringshandelingen (i.e. 28 november 2026) EU-portemonnees voor digitale identiteit aan burgers te verstrekken. De Nederlandse overheid heeft een actuele [informatiepagina](#) over de eID-wallet gepubliceerd.
- **Wie?** Burgers, inwoners en bedrijven binnen de EU; dit zal ook impact hebben op de financiële sector.
- **Wanneer?** De verordening is al van toepassing, maar lidstaten moeten uiterlijk 28 november 2026 EU-portemonnees voor digitale identiteit aan burgers verstrekken.

Voorstel Europese Business Wallets

- **Wat?** Als onderdeel van de Digitale Omnibus, heeft de Europese Commissie op 19 november 2025 een [voorstel](#) gepubliceerd voor een verordening waarin Europese Business Wallets worden geïntroduceerd. Hiermee wordt beoogd om een geharmoniseerde digitale tool te maken waarmee bedrijven veilig kunnen identificeren, communiceren met andere bedrijven en overheidslichamen, documenten kunnen ondertekenen en dateren en uitwisselen. Dit moet de grensoverschrijdende bedrijfsactiviteiten vergemakkelijken en administratieve lasten verlichten.
- **Wie?** Bedrijven binnen de EU; dit zal ook impact hebben op de financiële sector.
- **Wanneer?** De verordening is al van toepassing, maar lidstaten moeten uiterlijk 28 november 2026 EU-portemonnees voor digitale identiteit aan burgers verstrekken.

Richtlijn digitalisering vennootschapsrecht

- **Wat?** Op 10 januari 2025 heeft de Europese Commissie de [Richtlijn](#) met betrekking tot de verdere uitbreiding en modernisering van het gebruik van digitale instrumenten en processen in het vennootschapsrecht gepubliceerd. De richtlijn beoogt i) het makkelijker te maken voor ondernemingen om grensoverschrijdend te opereren en ii) transparantie van en vertrouwen in ondernemingen binnen de EU te faciliteren door op Europees niveau informatie beschikbaar te stellen. De voorgestelde richtlijn vormt een herziening van het bestaande kader voor digitale instrumenten en processen en focust op de verdere digitalisering binnen de interne markt.
- **Wie?** Alle EU-ondernemingen.
- **Wanneer?** De richtlijn is inmiddels in werking getreden en de door lidstaten geïmplementeerde regels moeten met ingang van 1 augustus 2029 van toepassing zijn.

AFM & DNB

Format rapportage DORA informatieregister

- **Wat?** Op 4 november 2025 heeft de AFM een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd over de uitvraag van DORA informatieregisters in 2026. Net als in 2025, zijn de AFM en De Nederlandsche Bank (DNB) verantwoordelijk voor het opvragen van de informatieregisters in Nederland. Bij de komende aanvraag moeten ondernemingen die rapporteren aan de AFM – anders dan vorig jaar - de informatieregisters direct zelf in het juiste format aanleveren. Waar in 2025 nog kon worden volstaan met een eenmalige Excel-template (die de toezichthouder op haar beurt converteerde), dient nu te worden gerapporteerd conform het xBRL-CSV-formaat. Dat vergt voor veel marktpartijen iets meer puzzelwerk. Als nog het oude format wordt gebruikt voor de rapportage, zal deze rapportage worden afgekeurd omdat de AFM de rapportage niet kunnen doorsturen naar de Europese toezichthouder. DNB heeft in een [nieuwsbericht](#) van 21 november 2026 aangegeven voor ondernemingen die aan DNB moeten rapporteren alsnog wél een alternatief format ter beschikking te stellen.
- **Wie?** Alle ondernemingen die als financiële entiteit aan DORA moeten voldoen.
- **Wanneer?** Voor ondernemingen die aan de AFM moeten rapporteren is inmiddels duidelijk dat uiterlijk op 22 maart 2026 hun informatieregister volgens het xBRL-CSV-formaat aan te leveren. Ondernemingen die aan DNB moeten rapporteren worden nog een extra jaar gefaciliteerd met de “oude” template.

AFM Trendzicht 2026

- **Wat?** Op 13 november 2025 heeft de AFM haar [Trendzicht 2026](#) gepubliceerd. Hierin signaleert de AFM, zoals elk jaar, belangrijke trends en bijbehorende risico's in de financiële sector. De volgende signaleringen hebben betrekking op AI:
 - Digitalisering leidt tot verdergaande *personalisering* van het productaanbod en tot op AI-gebaseerde adviezen. Hierdoor kan het productaanbod en advies (nog meer) worden afgestemd op persoonlijke omstandigheden, maar het kan ook leiden tot uitsluiting, niet-transparante prijsvorming of complexere producten. De AFM heeft ook een [verdiepend document](#) over hyperpersonalisatie gepubliceerd.
 - De toename van het gebruik van AI vergroot het *risico op marktmanipulatie op de kapitaalmarkt*.
 - Het gebruik van AI-toepassingen door assetmanagers stijgt. AI wordt met name ingezet voor informatieverzameling en data-analyse. De toepassing van (generatieve) AI voor onder meer het verbeteren van handelsstrategieën zal in de toekomst waarschijnlijk toenemen. Hierbij blijft het *beheersen van de inherente risico's* onverminderd van belang. Verantwoord gebruik van AI is een belangrijk aandachtspunt voor de AFM.
 - De opkomst van generatieve AI heeft geleid tot nieuwe vormen van *digitale fraude en oplichting*. Naast beleggings- en hypotheekfraude wordt AI steeds vaker ingezet voor *betaalfraude*, met directe gevolgen voor consumenten. Hoewel specifieke cijfers ontbreken, wijzen bredere analyses op een sterke toename van consumentgerichte fraude. Ondernemingen dienen dus waakzaam te zijn voor indicaties dat er sprake is van fraude.
 - *Geopolitieke spanningen* zorgen voor onzekerheid; dit kan uitmonden in verstoringen op de kapitaalmarkten. Het aantal en de omvang van cyberaanvallen nemen toe; dat vergroot de noodzaak de digitale weerbaarheid te versterken. Cyberaanvallen nemen toe in aantal en ernst; dat heeft niet alleen impact op de bedrijfsvoering van individuele assetmanagers maar kan ook een marktversturende werking tot gevolg hebben. Zie ook het onderdeel “Geopolitieke spanningen en digitale afhankelijkheid”.
- **Wie?** Alle financiële ondernemingen die onder het toezicht van de AFM vallen.
- **Wanneer?** De concrete implicaties van de trends en risico's voor de toezichtactiviteiten van de AFM worden uitgewerkt in haar Agenda 2026, die begin 2026 door de AFM zal worden gepubliceerd.

AFM digitalisering kredietverlening 2035

- **Wat?** Op 2 juni 2025 heeft de AFM het [rapport](#) “Kansen en risico’s van digitalisering kredietverleningsmarkt 2035” gepubliceerd. Dit rapport beschrijft de verkenning van de AFM van de impact van digitalisering op de kredietverleningssector in de vorm van een toekomstbeeld van de komende tien jaar. De AFM stelt vast dat digitalisering impact heeft op kredietverstrekking aan consumenten: niet alleen op de manier waarop krediet wordt aangeboden maar ook op de kredietvormen en de betrokken partijen. De AFM roept de sector, maar ook andere betrokken toezichthouders, regelgevers en beleidsmakers op om, vanuit hun rol en verantwoordelijkheid, na te denken over het in deze verkenning geschatte mogelijke toekomstperspectief en de genoemde vraagstukken.
- **Wie?** Alle kredietverstrekkers aan consumenten en partijen die met zulke kredietverstrekkers (overwegen te) samenwerken.
- **Wanneer?** Digitalisering dient de doorlopende aandacht te hebben van marktpartijen binnen de kredietverlening. De AFM gaat graag met marktpartijen in dialoog.

DNB Visie op Toezicht 2025-2028

- **Wat?** De [Visie op Toezicht 2025-2028](#) die al eind november werd gepubliceerd, is nog steeds van kracht. Van de drie focusgebieden in het toezicht van DNB voor de komende jaren hebben er twee betrekking op digitalisering: (i) het inspelen op technologische vernieuwing en de vereiste flexibiliteit daarvoor en (ii) het vergroten van de weerbaarheid van de sector tegen cyberdreigingen. DNB zegt innovatie in de financiële sector te willen accommoderen, maar wel binnen de grenzen van de wet en met scherp zicht op de risico’s die kunnen ontstaan. Ook geeft DNB aan aandacht te blijven houden voor ontwikkelingen rondom cyberweerbaarheid en in te willen spelen op het gebruik van AI en de opkomst van Open Finance in de financiële sector. Wat betreft cyberweerbaarheid geeft DNB aan de aandacht hiervoor verder uit te gaan bereiden en benadrukt ze dat instellingen verantwoordelijk blijven voor compliance met wet- en regelgeving voor hun gehele uitbestedingsketen. Met name het concentratierisico door het bestaan van een aantal zeer grote spelers binnen de ICT-dienstverlening haalt DNB hier aan als aandachtspunt. Tot slot geeft DNB aan te verwachten van instellingen dat zij ontwikkelingen rondom *quantum computing* nauwgezet monitoren en waar nodig actie ondernemen om hun systemen en processen verder te beveiligen, waaronder de transitie naar *post-quantum* encryptiestandaarden.
- **Wie?** Alle financiële instellingen die onder het toezicht van DNB vallen.

- **Wanneer?** Per direct; de Visie op Toezicht geeft de toezichtfocus DNB voor (tenminste) 2025-2028 weer.

ESA’S

DORA Q&A’s

- **Wat?** Het gaat ver voor deze Vooruitblik om [alle DORA Q&A’s](#) van afgelopen jaar te behandelen. Wel lichten we graag een aantal lezenswaardige Q&A’s uit die eind 2025 zijn gepubliceerd. Zo zijn op 17 december 2025 diverse DORA Q&A’s gepubliceerd, waaronder de volgende:
 - [Q&A 2292](#) ziet op de vraag of een kleine en niet-verbonden beleggingsonderneming die tevens een crowdfundingdienstverlener is het vereenvoudigde ICT risk management framework mag toepassen. Dat hangt af van wat de hoofdactiviteit van de onderneming is (beleggingsdienstverlening of crowdfundingdiensten).
 - [Q&A 2622](#) bevat voorbeelden van elementen die financiële entiteiten in overweging kunnen nemen bij het bepalen van welke functies zij als kritiek of belangrijk aanstipt. Denk hierbij aan de essentiële aard van de functie, de impact van een disruptie van de functie en de vervangbaarheid.
 - [Q&A 3350](#) is een belangrijke Q&A voor de vraag of een rechtspersoon die geen DORA-plichtige hoofdactiviteiten uitoefent, maar wel in zeer beperkte mate actief is als verzekeringsbemiddelaar of nevenverzekeringstussenpersoon. Uit deze Q&A volgt dat bij het bepalen van de vraag of die rechtspersoon kwalificeert als financiële entiteit zijnde een micro-onderneming of kleine of middelgrote onderneming, er onder voorwaarden feitelijk op niveau van de “business unit” mag worden gekeken met een beroep op proportionaliteit.
- **Wie?** Alle financiële ondernemingen die onder DORA vallen, in het bijzonder ook beleggingsondernemingen en ondernemingen die in beperkte mate actief zijn als verzekeringsbemiddelaar of nevenverzekeringstussenpersoon.
- **Wanneer?** Per direct.

ESMA Data Strategy 2023-2028

- **Wat?** De [datastrategie voor 2023-2028](#) van ESMA is nog steeds relevant. In dit document geeft ESMA speciale aandacht aan de rol van data, nieuwe wetgevingskaders en nieuwe technologieën zoals Big Data en AI-toepassingen binnen de financiële sector. De door ESMA gestelde doelen in de datastrategie zijn gericht op i) het zich verder ontwikkelen als data hub, ii) de toegang tot data door het publiek en

het verhogen van transparantie, iii) data-gedreven toezicht faciliteren, iv) samenwerking bevorderen op het gebied van innovatieve datastandaarden, technologie en rapportage, v) verdere harmonisatie van rapportageregimes en het bevorderen van het gebruik van moderne technologieën in dit kader en vi) systematisch datagebruik. Alle doelstellingen zullen gefaseerd tussen 2023 en 2028 worden aangepakt.

- **Wie?** Spelers uit de gehele financiële sector.
- **Wanneer?** Per direct; relevant voor ten minste 2023-2028.

ESMA en EU prioriteiten: DORA

- **Wat?** Op 24 oktober 2025 heeft ESMA een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin zij nationale toezichthouders oproept tot voortdurende inspanning voor de strategische toezichtsprioriteiten van de EU. Gezien het belang van het veiligstellen van een veerkrachtige financiële sector, roept de ESMA de lokale toezichthouders op om hun inspanningen in 2026 te blijven uitvoeren om te blijven zorgen voor een effectieve tenuitvoerlegging van het toezicht in de hele EU. De samenwerking tussen de toezichthoudende werkzaamheden van de verschillende Europese en lokale autoriteiten bij het houden van toezicht op de naleving van DORA wordt daarbij belangrijk geacht.
- **Wie?** Spelers uit de gehele financiële sector, maar met name financiële entiteiten die onder DORA vallen.
- **Wanneer?** Per direct; in elk geval relevant voor 2026.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Geopolitieke spanningen en digitale afhankelijkheid

De AFM en DNB zijn scherp op de invloed van (toenemende) geopolitieke spanning op de financiële sector en de digitale afhankelijkheid van spelers uit de gehele financiële sector van BigTech. En dat nog even los van wat men van de politiek in diverse landen vindt, wat ook een grote stempel kan drukken op stabiliteit.

Dit komt niet alleen terug in de AFM Trendzicht 2026 (zie “AFM over geopolitieke risico’s” hierboven) en de inspanningen om de AI-Verordening te versimpelen (zie ook hierboven), maar ook de [constatering](#) van het Financieel Stabiliteitscomité (FSC) dat waakzaamheid geboden is. Zo staat de financiële stabiliteit onder druk door aanhoudende geopolitieke spanningen, structurele economische kwetsbaarheden en internationale afhankelijkheden. Het FSC concludeerde daarnaast dat de verwevenheid met de Verenigde Staten veel economische voordelen biedt, maar ook de gevoeligheid voor externe schokken vergroot. Voorgaande werd in het [FSC-verslag](#) van 12 november 2025 nogmaals benadrukt.

AFM en DNB [concluderen](#) dan ook gezamenlijk dat de financiële sector is blootgesteld aan een groeiend risico

door zijn toenemende afhankelijkheid van een klein aantal niet-Europese IT-leveranciers. De toezichthouders waarschuwen dat deze afhankelijkheid kan leiden tot concentratie- en systeemrisico’s, waardoor verstoringen bij één leverancier grote delen van de sector kunnen raken. Met hun [rapport van 20 oktober 2025](#) willen de AFM en DNB financiële instellingen aansporen hun digitale weerbaarheid verder te versterken en het belang benadrukken om op termijn te werken aan Europese digitale autonomie.

De AFM en DNB roepen instellingen daarom op zich actief voor te bereiden op disruptieve scenario’s. Hierbij kunnen instellingen samenwerken met IT-leveranciers, autoriteiten en andere instellingen voor het ontwikkelen van dreigingsscenario’s, het uitwisselen van informatie over concrete dreigingen en aanvallen en het uitvoeren van ketentests. Ook is het van belang dat instellingen kunnen uitleggen welke keuzes ze hebben gemaakt om te waarborgen dat hun data soeverein en veilig zijn.

Al met al genoeg signalen voor spelers op de financiële markten om haar risicomanagement, exposures en digitale afhankelijkheden tegen het licht te houden in deze roerige tijden van geopolitieke spanningen.

Guidelines AI in financiële sector?

- **Wat?** Op 25 november 2025 heeft het Europees Parlement een [motie](#) aangenomen waarin zij de Europese Commissie en toezichthouders oproepen om in plaats van aanvullende regels juist heldere en proportionele guidance te verstrekken over hoe in de financiële sector gebruik kan worden gemaakt van AI.
- **Wie?** Spelers uit de gehele financiële sector.
- **Wanneer?** Het is nog onduidelijk in hoeverre inderdaad wordt overgegaan tot meer guidance in plaats van aanvullende regels. Het past in elk geval wel in de doelstelling van de huidige Europese Commissie om de regeldruk te verlichten.

FSB-onderzoek cyberweerbaarheid in Nederland

- **Wat?** Op 21 november 2025 heeft DNB een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd, waarin zij beschrijft dat de Financial Stability Board (FSB) een onderzoek heeft uitgevoerd naar de manier waarop de Nederlandse financiële autoriteiten omgaan met cyberweerbaarheid in de financiële sector. Allereerst, het regulier evalueren en optimaliseren van overlegstructuren voor informatie-uitwisseling tussen autoriteiten en de financiële sector. Ten tweede, het verder stimuleren van het gebruik van ART cyberweerbaarheidstesten bij financiële instellingen. Tot slot, het nader analyseren van kritieke derde partijen op nationaal niveau. DNB verwelkomt het FSB-rapport, dat een uitgebreid overzicht geeft van de nationale aanpak op dit thema, en zal in samenspraak met de betrokken autoriteiten zorgdragen voor opvolging van de aanbevelingen.
- **Wie?** Spelers uit de gehele financiële sector.
- **Wanneer?** De resultaten uit dit onderzoek kunnen richting geven aan de wijze waarop DNB (en mogelijk AFM) in 2026 en daarna toezicht houdt op de sector ten aanzien van cyberweerbaarheid.

TERUGBLIK TOEZICHT & HANDHAVING

Team Litigation van Finnius trad ook in 2025 weer op in de nodige handhavingszaken en procedures tegen de AFM, DNB, en, soms, de Centrale Bank van Aruba de Centrale Bank van Curaçao en Sint-Maarten. Dat heeft geleid tot meerdere uitspraken van met name de Rechtbank Rotterdam en het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB). Daarbij zijn mooie resultaten geboekt en is de nodige richtinggevende, althans leerzame jurisprudentie tot stand gekomen.

Er zal hier kort worden teruggeblikt op 2025 teneinde (slechts) een paar tendensen te signaleren met betrekking tot de handavingsinspanningen door de AFM en DNB en de daartegen bestaande rechtsbescherming. Zodoende zal ook een blik op de toekomst worden geworpen. Voor ontwikkelingen op wetgevingsgebied met betrekking tot toezicht en handhaving, verwijzen wij naar het onderdeel [Algemene ontwikkelingen](#) van deze Vooruitblik.

DE OPENBAARMAKING VAN BESLUITEN

De openbaarmaking van handavingsbesluiten en het wettelijke regime daaromtrent kan wat ons betreft niet ontbreken in deze terugblik. Een belangrijk onderdeel van de procespraktijk van Finnius bestaat immers niet alleen uit het aanvechten van door de toezichthouders opgelegde boetes (en andere sancties), maar ook – en zelfs opvallend vaak – uit het aanvechten van de publicatie daarvan. Dat onderstreept de bijzondere impact die publieke bekendmaking van handavingsbesluiten heeft op financiële marktpartijen.

De inzet van de procedures tegen de openbaarmaking van sancties betreft doorgaans het aanvechten van vroegtijdige en ongeanonimiseerde openbaarmaking van (hoge) boetes. Juist daar dienen zich fundamentele rechtsvragen aan, omdat toezichthouders tot publicatie wensen over te gaan voordat een bodemrechter zich heeft kunnen buigen over de rechtmatigheid van de sanctie. De gevolgen van publicatie laten zich niet altijd ongedaan maken wanneer later in rechte komt vast te staan dat van een overtreding geen sprake was, of dat de toezichthouder überhaupt niet tot boeteoplegging had mogen overgaan. Daar komt bij dat het boetebedrag in bezwaar of (hoger) beroep geregeld wordt verlaagd, terwijl de oorspronkelijke – hogere – boete reeds publiekelijk bekend is gemaakt. Tegen die achtergrond verbaast het niet dat veel procedures tegen de AFM en DNB primair zijn gericht op

het schorsen van de openbaarmaking totdat de hoogste rechter zich over de zaak heeft uitgesproken, of op het afdwingen van geanonimiseerde publicatie.

In dat kader heeft het CBB begin afgelopen jaar een belangrijke en richtinggevende uitspraak gedaan. In zijn uitspraak van 25 februari 2025 (ECLI:NL:CBB:2025:102) heeft het CBB het toetsingskader voor ongeanonimiseerde openbaarmaking aangescherpt. Waar tot nu toe in de jurisprudentie werd uitgegaan van een vrijwel automatische, ongeanonimiseerde publicatie – tenzij sprake was van een uitzonderlijke en individuele situatie – verlangt het CBB voortaan een bredere evenwichtigheidsbeoordeling. De toezichthouder moet expliciet beoordelen of de schade die voortvloeit uit ongeanonimiseerde openbaarmaking nog wel in verhouding staat tot de met die publicatie te dienen doelen. Is dat niet het geval, dan komt uitgestelde of geanonimiseerde publicatie nadrukkelijker in beeld. Daarmee verruimt het CBB de ruimte voor maatwerk en trekt het een scherpere grens rond vroegtijdige en volledige openbaarmaking van sancties – met directe impact op de handavingspraktijk.

EVENREDIGHEID

In de vorige versie van deze terugblik is het thema evenredigheid reeds besproken, maar ook dit jaar kwam de evenredigheidsvraag terug in vrijwel alle handavingszaken. De hierboven besproken uitspraak van het CBB is in essentie ook een “evenredigheidszaak”: het

CBb oordeelde dat in het criterium zoals geformuleerd in artikel 1:98, eerste lid, aanhef en onder b, Wft een evenwichtigheidsbeoordeling besloten ligt die neerkomt op de evenwichtigheidsbeoordeling als laatste stap bij de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel (evenredigheid in strikte zin).

Ook in andere procedures speelde evenredigheid een centrale rol. In haar uitspraak van 30 juni 2025 (ECLI:NL:CBB:2025:353) achtte het College, net als de rechtbank – zij het met een aangepaste motivering – de boete die door de rechtbank sterk was gematigd gelet op ‘de evenredigheid in het algemeen’, uiteindelijk passend en geboden.

Wat opvalt is dat de evenredigheidstoets steeds meer gewicht krijgt in de beoordeling van handhavingsbesluiten. Rechters kijken kritischer naar de verhouding tussen overtreding en sanctie en naar de concrete omstandigheden van het geval. Dat biedt marktpartijen aanknopingspunten voor verweer, maar vergt ook van toezichthouders dat zij hun besluitvorming zorgvuldiger motiveren en meer maatwerk leveren.

NIET-GEPUBLICEEERDE ZAKEN

Tot slot vestigen wij er de aandacht op dat ook in het afgelopen jaar weer de nodige procedures achter gesloten deuren zijn gevoerd, waarbij de uitspraak niet is gepubliceerd. Zouden die uitspraken wel zijn gepubliceerd op rechtspraak.nl dan had dat tot discussie in de rechtspraktijk kunnen leiden, of juist de broodnodige duidelijkheid kunnen bieden.

Dat bedoelde uitspraken niet zijn gepubliceerd en alleen bekend zijn bij de desbetreffende procespartijen en hun gemachtigden, is jammer. Niet alleen omdat het vaak inhoudelijk interessante zaken betreft, maar vooral omdat daarin vaak zorgvuldig gemotiveerde overwegingen zijn te vinden die verder reiken dan het individuele geschil.

De beslissing om een uitspraak al dan niet op rechtspraak.nl te plaatsen is uiteraard aan het desbetreffende rechtscollege. De daarbij te maken afwegingen kunnen

A modern interior space featuring a long, light-colored wooden bar counter. Below the counter, several light blue upholstered bar stools with black metal frames are lined up. The background consists of dark wood paneling and vertical blinds. Four cylindrical pendant lights hang from the ceiling, casting a warm glow. A white pillar is visible on the left side of the frame.

Verbouwing voltooid

Een rondleiding bij Finnius

Groei van kantoor en een eindig huurcontract noodzaakte Finnius de huisvesting te heroverwegen. Uiteindelijk viel de keuze op uitbreiden en verbouwen op de vertrouwde zevende verdieping van Huys Azië in Amsterdam. Het licht, de ruimte en de centrale locatie gaven de doorslag. Met de extra vierkante meters kunnen we onze groeiambities verwezenlijken, terwijl het design & build team van Hollandse Stijl een interieur realiseerde dat bij Finnius past.

Van de loungehoek met warme stoffen tot keukenkasten en vergadertafels van massief hout: warme, natuurlijke materialen vormen de basis. Grote raampartijen en glazen wanden zorgen voor licht en een weids uitzicht over het IJ. Voor seminars, borrels en andere evenementen biedt de nieuwe ruimte voldoende plek. Komt u gerust een kijkje nemen; deze foto's geven alvast een impressie.

Team

Klik [hier](#) voor onze website

Ook deel uitmaken van het Finnius team? Neem voor meer informatie contact op met Nathalie Gloudemans via nathalie.gloudemans@finnius.com

Casper Riekerk
casper.riekerk@finnius.com
020 767 0189

Rosemarijn Labeur
rosemarijn.labeur@finnius.com
020 767 0186

Bart Bierman
bart.bierman@finnius.com
020 767 0185

Guido Roth
guido.roth@finnius.com
020 767 0180

Tim de Wit
tim.de.wit@finnius.com
020 820 8032

Nathalie Gloudemans
nathalie.gloudemans@finnius.com
020 767 0180

Maurice van Oosten
maurice.van.oosten@finnius.com
020 820 8033

Marieke Spee
marieke.spee@finnius.com
020 767 0182

Laurens Hillen
laurens.hillen@finnius.com
020 767 0184

Pim Smith
pim.smith@finnius.com
020 820 8030

Rens Budde
rens.budde@finnius.com
020 767 0180

Daniëlle van de Vijver
danielle.van.de.vijver@finnius.com
020 767 0180

Marise Kok
marise.kok@finnius.com
020 767 0180

Masha Advan
masha.advan@finnius.com
020 767 0180

Sam Wantzing
sam.wantzing@finnius.com
020 767 0180

Coreine de Boer
coreine.de.boer@finnius.com
020 767 0180

“The Finnius team is super commercial, very experienced and also very creative in their solutions.”

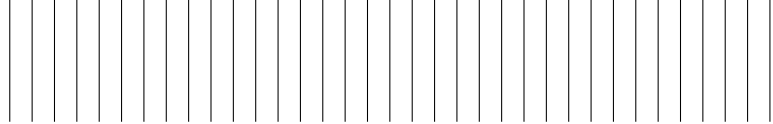
– CHAMBERS FINTECH 2026

Paulien de Boer
paulien.de.boer@finnius.com
020 820 8035

José de Bree
jose.de.bree@finnius.com
020 767 0180

FINNIUS

FINANCIAL REGULATORY LAW

Finnius vindt.

Inzicht in financieel toezicht

Experts, betrokken, bereikbaar

Grip op komend jaar, lees de Vooruitblik 2026 op finnius.com

Blijf op de hoogte en volg Finnius via LinkedIn

